

URSULA LE GUIN

Autoarea seriei bestseller *Earthsea*

CRONICILE ȚINUTURILOR DIN APUS

VOCI

CORINT JUNIOR

Ursula K. Le Guin

VOCI

Cronicile Ținuturilor din Apus

Traducere de MIHAI-DAN PAVELESCU

Ursula Le Guin, una dintre cele mai importante scriitoare SF/Fantasy, s-a născut în 1929 în Berkeley, California. În 1952 a obținut masteratul la Universitatea din Columbia. În 1953 s-a căsătorit cu istoricul Charles A. Le Guin. Au trei copii și patru nepoți. În prezent, locuiesc în Oregon.

Scriitoarea a publicat 20 de romane pentru adulți, 13 cărți pentru copii și tineri, șase volume de poezii, nuvele și eseuri. De-a lungul a peste patruzeci de ani de carieră, scrierile sale au fost încununate cu numeroase premii.

Daruri, cartea întâi din seria *Cronicile Ținuturilor din Apus*, a primit premiul PEN/SUA în anul 2005, reprezentând „o explorare extraordinară a puterii și responsabilității privind darurile pe care le avem”, după cum scrie *Publishers Weekly*. A doua carte, *Voci*, a fost la rândul ei nominalizată la Premiile Locus în 2007, la categoria „Cea mai bună carte pentru tineri”, la fel ca și cea de-a treia carte, *Puteri*, care, în plus, a primit prestigiosul premiu Nebula, pentru cel mai bun roman, în 2008.

UKL

IMNUL LUI CASPRO

Aşa cum în bezna nopţii de iarnă
Ochii noştri caută zorile,
Aşa cum în cătuşele gerului aspru
Inima tânjeşte după soare,
Tot aşa orbit şi-ncătuşat, sufletul îţi strigă:
Fii lumina, focul, viaţa noastră,
Libertate!

CUPRINS

Capitolul 1	
Capitolul 2	
Capitolul 3	
Capitolul 4	
Capitolul 5	
Capitolul 6	
Capitolul 7	
Capitolul 8	
Capitolul 9	
Capitolul 10	
Capitolul 11	
Capitolul 12	
Capitolul 13	
Capitolul 14	
Capitolul 15	
Capitolul 16	

Capitolul 1

Cel dintâi lucru pe care mi-l pot aminti limpede este scrierea intrării în odaia secretă.

Sunt atât de micuță, încât trebuie să-mi ridic brațul pentru a face semnele în locul convenit de pe peretele coridorului. Peretele este acoperit de tencuială sură și groasă, crăpată și sfărâmată pe alocuri, astfel încât se întrevește piatra de dedesubt. În coridor este aproape întuneric. Miroase a pământ și a vechi și este liniște. Dar nu-mi este teamă; aici nu-mi este niciodată teamă. Mă ridic pe vârfuri și deplasez degetul scrierii în mișcările pe care le cunosc, în locul convenit, în aer, fără să ating tencuiala. Ușa se deschide în perete și eu intru.

Lumina din odaia aceea este clară și senină, intrând prin multe lucarne mici, din sticlă groasă, de pe tavanul înalt. Este o cameră foarte lungă, cu pereții acoperiți de rafturi pline de cărți. Este camera mea și am știut-o dintotdeauna. Ista, Sosta și Gudit n-au știut. Ei nici măcar nu știu că există. Nu vin niciodată pe coridoarele acestea din partea din spate a casei. Pentru a ajunge aici, trec pe lângă ușa Lordului-căilor, dar el este bolnav și beteag și nu-și părăsește odăile, încăperea secretă este taina mea, locul unde pot fi singură, unde nu sunt ocărâtă și sâcâită și unde nu-mi este frică.

Amintirea nu este compusă dintr-un singur moment când am mers acolo, ci din mai multe. Țin minte cât de mare mi se părea pe atunci masa de lectură și cât de înalte erau rafturile pline de cărți. Îmi plăcea să mă strecor sub masă și să clădesc un soi de zid sau adăpost din cărți. Îmi imaginam că sunt un ursuleț în vizuina lui. Acolo mă simțeam în siguranță. Puneam întotdeauna cărțile înapoi pe rafturi exact în locul de unde le luasem; asta era important. Stăteam în partea mai luminoasă a încăperii, în apropierea ușii care nu este o ușă. Nu-mi plăcea capătul opus al odăii, unde era mai întuneric, iar tavanul cobora. În mintea mea îl numeam „capătul umbrelor” și aproape întotdeauna mă țineam departe de el. Totuși, până și frica de „capătul umbrelor” făcea parte din taina mea, din regatul meu de solitudine. Și a fost al meu și numai al meu, până într-o zi pe când aveam nouă ani.

Sosta mă beștelise pentru o prostie care nu era vina mea, iar când i-am replicat obraznic, m-a numit „oaie creată”, ceea ce m-a scos din minți. N-o puteam lovi, fiindcă brațele îi erau mai lungi decât ale mele și mă putea ține la distanță, așa încât am mușcat-o de mână. După aceea mama ei, mama mea de-a doua, Ista, m-a suduit și m-a palmuit. Furioasă, am fugit în partea din spate a casei, spre coridorul

întunecat, am deschis ușa și am intrat în odaia secretă. Aveam să rămân acolo până ce Ista și Sosta aveau să creadă că fugisem, că fusesem făcută sclavă și că dispărușem pentru totdeauna, iar atunci aveau să regrete că mă ocărâseră pe nedrept, că mă pălmuiseră și-mi spusese în fel și chip. M-am repezit în odaia secretă, învăpăiată la chip, plină de lacrimi și de mânie... iar acolo, în lumina ciudat de clară din locul acela, stătea Lordul-căilor, cu o carte în mâini.

Și el a fost surprins. S-a apropiat de mine, aprig, cu brațul ridicat, parcă gata să lovească. Am rămas stană de piatră. Mi se tăiasă răsuflarea.

El s-a oprit brusc.

— Memer! Cum ai intrat aici?

S-a uitat către locul unde se află ușa când este deschisă, dar, desigur, acolo nu era decât peretele.

Eu tot nu puteam respira sau vorbi.

— Am uitat-o deschisă, a urmat el fără să creadă ceea ce spunea.

Am clătinat din cap.

În cele din urmă, am fost în stare să șoptesc:

— Știu cum...

Chipul i-a fost șocat și uimit, dar după o vreme s-a schimbat și a zis:

— Decalo.

Am încuviințat în tăcere.

Mama se numise Decalo Galva.

Aș vrea să povestesc despre ea, dar nu mi-o pot aminti. Sau pot, însă amintirile nu se lasă cuprinse în cuvinte. Ținută strâns, înghiontită, un miros plăcut în beznă patului, o pânză roșie, grosolană, o voce ale cărei cuvinte nu le pot desluși, ci se află la limita auzului meu. Obişnuiam să mă gândesc că, dacă aș putea rămâne perfect nemışcată și ciuli atent urechile, i-aș auzi vocea.

Era o Galva după viță și după casă. Era marea-jupâneasă a lui Sulter Galva, Lordul-căilor de Ansul, un rang onorabil și responsabil. Pe atunci în Ansul nu existau servi sau sclavi: noi eram cetățeni, gospodari, oameni liberi. Mama mea Decalo răspundea de toți cei care munceau în Galvamand. Mamei mele de-a doua, bucătăreasa Ista, îi plăcea să ne povestească despre cât de mare era gospodăria pe atunci și de câți oameni trebuia să aibă grijă Decalo. Ista însăși era ajutată în fiecare zi în cuhnie de două femei, la care se adăugau alte trei ajutoare cu ocazia cinelor festive oferite în cinstea notabilităților aflate în vizită; pe lângă acestea mai erau patru subrete și un rânđaș priceput la toate, un grăjdar și un ajutor de grăjdar pentru cai, opt cai

în grajd, unii pentru călărie, iar alții de povară. În casă trăiau destule rude și bătrâni. Mama Istei locuia deasupra cuhniei; mama Lordului-căilor locuia în odăile Maestrului, la etaj. Lordul-căilor însuși călătorea întruna în sus și în jos pe Coasta Ansul, de la un oraș la altul, pentru a se întâlni cu alți Lorzi-ai-căilor, uneori călare, alteori în trăsură cu alai. Pe vremurile acelea, în curtea de apus exista un fierar, iar vizitiul și vătășelul stăteau în catul de deasupra remizei trăsurilor, gata în orice clipă să plece cu Lordul-căilor în drumurile sale.

— Ehe-he, era mare agitație și forfotă, spunea Ista. Zilele de-altădată! Ce zile bune erau pe-atunci!

Când alergam prin coridoarele tăcute, pe lângă odăile păraginite, obișnuiam să încerc să-mi imaginez zilele acelea, zilele bune. Când măturam pragurile ușilor, obișnuiam să-mi închipui că mă pregăteam pentru oaspeții care trecuseră peste ele, purtând veșminte și încălțări minunate. Obișnuiam să sui în camerele Maestrului și să-mi imaginez cum arătau ele curate, calde și mobilate. Îngenuncheam în locul de la geam de acolo și priveam afară prin fereastra cu ochiuri mici și curate, peste acoperișurile orașului, spre munte.

Numele orașului meu, Ansul, este și cel al întregii coaste aflate la miazănoapte de el și înseamnă „Privindu-l pe Sul” – muntele cel mare, ultimul și cel mai înalt dintre cele cinci piscuri din Manva, țara de dincolo de strămoare. De pe cheu și de la toate ferestrele îndreptate către apus ale orașului îl poți vedea pe Sul cel alb deasupra apei și norii pe care-i adună împrejur ca și cum ar fi visele sale.

Știam că orașul fusese numit Ansul cel Înțelept și Mândru pentru universitatea și biblioteca sa, pentru turnurile și curțile interioare mărginite de arcade, pentru canalele, podurile boltite și cele o mie de temple mici din marmură ale zeilor-străzilor. Însă în copilăria mea Ansul era un oraș frânt de ruine, foamete și frică.

Ansul era un protectorat al lui Sundraman, dar poporul acela măreț ducea lupte de hotare înverșunate cu Loaman și nu ținea aici oști care să ne apere. Deși bogat în mărfuri și ogoare, Ansul nu mai dusesese de multă vreme niciun război. Flota bine înarmată a neguțătorilor noștri îi împiedica pe pirații din miazăzi să întreprindă raiduri asupra coastei și, întrucât Sundraman ne impusese o alianță cu mult timp în urmă, nu mai aveam dușmani pe uscat. Așa se face că, atunci când o armată de alzi, poporul din pustiurile lui Asudar, ne-a cotropit, ea a trecut precum focul mistuitor peste dealurile lui Ansul. Soldații au năvălit în oraș și i-au călcat străzile, ucigând, jefuind și siluind. Mama mea, Decalo, a fost prinsă pe stradă pe când revenea de la piață și batjocorită. Apoi însă soldații care o violau au fost atacați de cetățeni

și, în încăierarea care a urmat, ea a izbutit să fugă și să se întoarcă acasă, la Galvamand.

Cei din orașul meu au înfruntat cotropitorii, recucerind stradă după stradă, până i-au alungat. Armata și-a instalat tabăra dincolo de ziduri. Vreme de un an, Ansul a fost asediat. Eu m-am născut în anul asediului. După care altă armată, și mai mare, a sosit din pustiurile răsăritene, a asaltat orașul și l-a cucerit.

Preoții i-au condus pe soldați la casa aceasta, pe care o numeau Casa Demonilor. L-au luat prizonier pe Lordul-căilor. L-au ucis pe toți cei din gospodărie care li s-au împotrivit și pe bătrâni. Ista a izbutit să scape și să se ascundă în casa unui vecin, împreună cu mama și fiica ei, dar mama Lordului-căilor a fost omorâtă, iar trupul i-a fost azvârlit în canal. Femeile mai tinere au fost luate ca sclave pentru a mulțumi poftele soldaților. Mama a scăpat, ascunzându-se împreună cu mine în odaia secretă.

Eu scriu povestea aceasta în odaia aceea.

Nu știu cât timp a stat ascunsă. Probabil că avusese ceva merinde cu ea și aici există apă. Alzii au răscolit casa, jefuind și arzând tot ce putea să ardă. Soldații și preoții au revenit, zi după zi, distrugând camerele, căutând cărți, pradă sau urme demonice. În cele din urmă, mama a trebuit să iasă. S-a furișat afară în toiul nopții și a găsit refugiu alături de alte femei în beciurile lui Cammand. Și ne-a ținut pe amândouă în viață, nu știu unde sau cum, până ce alzii au încetat să mai jefuiască și să distrugă și s-au instalat ca stăpâni ai orașului. Atunci mama a revenit la casa ei, la Galvamand.

Toate acareturile din lemn arseseră, mobilele fuseseră sparte sau furate, ba până și podelele din scânduri fuseseră smulse pe alocuri; totuși, casa este construită în mare parte din piatră, cu acoperișul din olane, și nu suferise multe stricăciuni. Deși Galvamand este casa cea mai de seamă din oraș, niciun ald n-ar locui în ea, pentru că ei o cred plină de demoni și spirite rele. Încet-încet, Decalo a pus iarăși lucrurile în ordine, pe cât de bine a putut. Ista s-a întors din ascunzătoare, cu fiica ei, Sosta, și a apărut și bătrânul cocoșat Gudit, rândușul priceput la toate. Aceasta era gospodăria lor și erau credincioși atât ei, cât și unul celuilalt. Zeii lor se găseau aici, străbunii lor care le dăruiseră visurile se găseau aici, binecuvântările lor se găseau aici.

După un an, Lordul-căilor a fost eliberat din temnița Gandului. Alzii l-au aruncat în stradă în pielea goală. N-a putut să meargă, fiindcă schingiuirile lor îi rupseseră picioarele. A încercat să se târască pe Strada Galva, de la Casa Sfatului la Galvamand. Oamenii din oraș l-au ajutat, l-au transportat aici, l-au dus acasă. Apoi cei din gospodăria sa

I-au îngrijit.

Erau foarte sărmani. Toți cei din Ansul erau săraci, lăsați de alzi fără nimic. Au supraviețuit cumva și, sub îngrijirea mamei mele, Lordul-căilor a început să-și recapete puterile. Dar în frigul și foametea celei de-a treia ierni de după asediu, Decalo a căzut la pat de fierbințeală și niciun leac n-a mai putut-o înzdrăveni. Așa se face că a murit.

Ista s-a declarat mama mea de-a doua și s-a îngrijit de nevoile mele. Avea palme grele și era iute la mânie, dar o iubise pe mama și a făcut tot ce a putut pentru mine. Am învățat de mică să ajut la treburile casei și mi-a plăcut destul de mult. În anii aceia, Lordul-căilor a fost bolnav în cea mai mare parte a timpului, suferind de pe urma membrelor rupte și a caznelor care-l dogiseră, și am fost mândră să-l pot servi. Chiar și când eram foarte mică, prefera să-l servesc eu, nu Sosta, care ura orice fel de muncă și vărsa totul.

Știam că trăiam mulțumită odăii secrete, întrucât ne salvase pe mine și pe mama de dușmani. Probabil că mama îmi spusese asta și probabil că-mi arătase cum să deschid ușa; sau poate că eu o văzusem și-mi amintisem. Așa mi s-a părut că stau lucrurile: puteam vedea formele literelor scrise în aer, deși nu și mâna care le crea. Mâna mea urma formele acelea și astfel deschideam ușa și intram aici, unde crezusem că eram singura care pătrundea vreodată.

Până în ziua aceea, când am dat cu ochii de Lordul-căilor și am rămas holbându-ne unul la celălalt, el cu pumnul ridicat să lovească.

A coborât brațul.

— Până acum ai mai fost aici? a întrebat.

Eram înspăimântată. Am izbutit să încuviințez din cap.

El nu era furios – ridicase brațul pentru a lovi un intrus, un dușman, nu pe mine. Nu dovedise niciodată furie sau enervare față de mine, nici chiar când îl încercau durerile, iar eu fusesem stângace și năroadă. Aveam deplină încredere în el și nu mă temusem niciodată de el, dar nici nu-l veneram. Iar în momentul acesta era fioros. Ochii aveau văpaia pe care o zărisem acolo când vorbea despre Preamărirea lui Sampa cel Nimicitor. Erau întunecați, însă focul acela apărea în ei ca o mocnire de opal în piatră neagră. Mă ținutua cu privirea.

— Mai știe cineva că vii aici?

Clătinare din cap.

— Ai vorbit vreodată despre odaia aceasta?

Clătinare din cap.

— Știi că nu trebuie să vorbești niciodată despre odaia aceasta?

Încuviințare.

El a așteptat.

Am înțeles că trebuia s-o spun cu voce tare. Am tras aer în piept și am rostit:

— Nu voi vorbi niciodată despre odaia aceasta. Fiți martori juruinței mele, voi, toți zeii casei acesteia, și voi, zeii orașului acestuia, și sufletul mamei mele și toate sufletele care au sălășluit în Casa Oracolului.

La cuvintele acestea, el a părut din nou uimit. După o clipă, a înaintat și a întins mâna ca să-mi atingă buzele cu degetele.

— Sunt chezaș că juruința aceasta a fost făcută cu inimă deschisă, a zis și s-a întors să-și atingă degetele de pervazul micii firide a zeului dintre rafturile pline de cărți.

Am făcut și eu la fel. Apoi și-a lăsat ușor mâna pe umărul meu și m-a privit.

— Unde ai învățat o asemenea juruință?

— Am născocit-o. Pentru atunci când mă leg că-i voi urî de-a pururi pe alzi și-i voi alunga din Ansul și-i voi uide pe toți, dacă pot.

Când i-am dezvăluit asta, juruința-mi cea mai tainică dintre toate, dorința și făgăduiala pe care nu le destăinuise niciodată nimănui, am izbucnit în lacrimi – nu lacrimi de furie, ci icnete neașteptate, uriașe, teribile, care păreau că mă ridică pe de-a-ntregul și mă scutură, fărâmiându-mă.

Lordul-căilor s-a lăsat cumva pe genunchii lui zdrobiți, pentru a mă putea cuprinde în brațe. I-am plâns la piept. N-a spus nimic, ci m-a ținut într-o îmbrățișare strânsă până când, în cele din urmă, m-am putut opri din suspine.

Eram de acum atât de obosită și de rușinată, încât m-am întors cu spatele și m-am așezat pe podea, cu fața sprijinită pe genunchi și ascunsă.

L-am auzit ridicându-se cu greu și îndreptându-se șchiopătat spre capătul umbrelor. S-a întors cu batista udă de la apa izvorului care curge acolo, în beznă. Mi-a pus pânda umedă în palmă și mi-am lipit-o de fața înfierbântată și umflată de plâns. Era minunată și răcoroasă. Am apăsat-o o vreme peste ochi, apoi mi-am frecat puternic chipul.

— Îmi pare foarte rău, Lord-al-căilor, am spus.

Eram rușinată că-l tulburasem cu prezența mea acolo și cu lacrimile mele. Îl iubeam și-l cinsteam cu toată inima și doream să-i arăt dragostea, ajutându-l și servindu-l, nu frământându-l și neliniștindu-l.

— Sunt multe pentru care să plângi, Memer, a rostit el cu vocea lui

slabă.

Privindu-l atunci, am observat că și el plânsese odată cu mine. Lacrimile schimbă ochii și gurile oamenilor. Am fost descumpănită să văd că-l făcusem să lăcrimeze, totuși, cumva, mi-a mai ostit rușinea.

După o vreme, el a adăugat:

— Acesta este un loc bun pentru așa ceva.

— În general nu plâng aici, am spus.

— În general nu plângi, a zis el.

Am fost mândră că observase asta.

— Ce faci în odaia asta? a întrebat.

Era greu să răspund.

— Vin doar atunci când nu mai pot răbda, am rostit. Și-mi place să mă uit la cărți. E-n regulă dacă mă uit la ele? Dacă mă uit în ele?

Mi-a răspuns grav, după o pauză:

— Da. Ce găsești în ele?

— Caut lucrurile pe care le fac ca să deschid ușa.

Nu știam cuvântul „litere”.

— Arată-mi, a cerut el.

Aș fi putut desena formele în aer cu degetul, ca atunci când deschideam ușa, dar n-am făcut-o, ci m-am ridicat și am luat cartea mare, legată în piele maronie-închis de pe raftul cel mai de jos, cea căreia îi ziceam „Ursul”. Am deschis-o la prima pagină care avea cuvinte pe ea. (Cred că știam că erau cuvinte, dar poate că nu.) Am arătat formele care erau la fel cu cele care deschideau ușa.

— Asta... și asta, am șoptit.

Așezasem cartea pe masă cu foarte multă grijă, așa cum făceam întotdeauna când mă uitam în cărți. El a venit lângă mine și m-a urmărit indicând literele pe care le recunoșteam, deși nu le știam nici numele, nici felul în care sunau.

— Ce sunt ele, Memer?

— Scriere.

— Așadar, scrierea deschide ușa?

— Așa cred. Atât numai că, pentru ușa, trebuie să le faci în aer, în locul special.

— Știi ce sunt cuvintele?

Nu i-am înțeles întrebarea pe de-a-ntregul. Nu cred că știam pe atunci că vorbele scrise sunt totuna cu cele rostite, că scrierea și vorbirea sunt feluri diferite de a face același lucru. Am clătinat din cap.

— Ce faci cu o carte? a întrebat.

N-am răspuns nimic. Nu știam.

— O citești, a explicat el și de data aceasta a surâs când a vorbit,

iar chipul i s-a luminat într-un fel pe care-l zărisem rareori.

Ista îmi povestea întruna cât de vesel, ospitalier și plăcut fusese Lordul-căilor pe timpuri, cât de voioși erau oaspeții săi din sala mare de mese și cum râsesse el la vederea giumbușlucurilor micuței Sosta. Însă Lordul-căilor era acum un bărbat cu genunchii frânți cu bare de fier, cu brațele răsucite, familia omorâtă, poporul înfrânt, un om aflat în sărăcie, suferință și rușine.

— Eu nu știu să citesc, am zis. După care, deoarece zâmbetul îi pălea iute, revenind în umbră, am adăugat: Pot să învăț?

Întrebarea i-a păstrat surâsul pentru o clipă. După aceea, și-a ferit privirea.

— Este primejdios, Memer, a rostit fără să mi se mai adreseze ca unui copil.

— Pentru că alzii se tem de citit, am spus.

S-a uitat iar la mine.

— Da, se tem. Au și de ce.

— Nu-i vorba despre demoni sau magie neagră, am adăugat. Așa ceva nu există.

N-a răspuns direct. M-a privit în ochi, dar nu ca un bărbat de patruzeci de ani care se uită la o copilă de nouă ani, ci ca un suflet care prețaluiește alt suflet.

— O să te învăț, dacă vrei, a acceptat.

Capitolul 2

Astfel că Lordul-căilor a început să-mi predea și am învățat foarte repede să citesc, de parcă așteptasem și fusesem mai mult decât pregătită, aidoma unui om înfometat care primește cina.

De îndată ce am înțeles ce erau literele, le-am învățat și am început să alcătuiesc cuvinte și nu-mi amintesc să fi fost vreodată nedumerită ori să mă fi oprit pentru mult timp, cu o singură excepție. Am luat de pe raft cartea mare și roșie, cu desene aurii pe copertă, care fusese dintotdeauna una dintre preferatele mele înainte de a putea să citesc, pe când îi spuneam „Roșia-strălucitoare”. Doream pur și simplu să aflu despre ce era vorba, s-o gust. Însă când am încercat s-o citesc, era lipsită de sens. Existau într-adevăr litere, iar literele alcătuiau cuvinte, dar acestea nu aveau înțeles. Nu puteam pricepe niciunul. Erau absurdități, bolboroseli, bâiguieli. Eram enervată pe ea și pe mine când a intrat Lordul-căilor.

— Ce-i în neregulă cu prostia asta de carte? am întrebat.

El a privit-o.

— Nu-i nimic în neregulă. Este o carte foarte frumoasă.

Și a citit cu voce tare câteva bâiguieli. Sunau într-adevăr frumos, de parcă ar fi avut un înțeles. M-am strâmbat.

— Este în aritană, a urmat el, graiul vorbit în lume cu multă vreme în urmă. Din aritană a apărut graiul nostru. Unele cuvinte nu s-au schimbat prea mult. Vezi... aici... și aici?

Am recunoscut părți din cuvintele pe care le-a indicat.

— Îl pot învăța? l-am întrebat.

M-a privit în felul în care o făcea adesea, fără grabă: cu răbdare, judecând, aprobând.

— Da, a spus.

Așa că am început să învăț graiul străvechi și, în același timp, să citesc *Chamhanul* în propriul nostru grai.

Desigur, nu puteam scoate cărți din odaia secretă. Așa ceva ne-ar fi pus în primejdie pe noi, dar și pe toți cei din Galvamand. Preoții cu potcapuri roșii ai alzilor ar fi venit cu soldații la casa în care fusese găsită o carte. Ei n-ar fi atins cartea, fiindcă era demonică, însă i-ar fi pus pe sclavi s-o ducă la canal sau la mare, să lege pietre de ea pentru a o îngreuna, iar apoi s-o arunce în apă, să se scufunde. Și ar fi făcut la fel și cu oamenii care fuseseră în posesia ei. Ei nu ardeau nici cărțile, nici pe cei care le citeau. Zeul alzilor este Atth, Zeul Arzător, iar moartea prin foc înseamnă pentru ei un sfârșit falnic. De aceea alzii

înceau cărțile și oamenii sau îi duceau pe limbile de pământ mocirlos pe care marea le acoperea în timpul fluxului și-i îngropau cu lopeți și pari, apoi îi călcau în picioare până se sufocau, înăbușiți în noroiul umed și adânc.

Oamenii aduceau adesea cărți în Galvamand, noaptea, pe furiș. Niciunul dintre ei nu știa de odaia secretă – oameni care locuiseră toată viața în casă nu-i cunoșteau existența –, însă știau, chiar și cei din afara orașului, că la Lordul-căilor Sulter Galva trebuiau să vină dacă aveau cărți, acum când deținerea acestora era periculoasă, iar Casa Oracolului era locul unde erau păstrate în siguranță.

Nimeni din gospodărie nu intra vreodată în odăile Lordului-căilor fără să bată la ușă și să aștepte răspunsul său și, întrucât nu mai era chiar așa bolnav, dacă nu răspundea, nu-l deranjam. Ista și Sosta n-au întrebat niciodată ce făcea cu timpul său și unde-l petrecea. Bănuiesc că ele credeau, așa cum crezusem și eu, că stătea mereu în apartamentul său ori în curțile interioare. Galvamand este atât de mare, încât este ușor să pierzi urma oamenilor înăuntru. Lordul-căilor nu părăsea niciodată casa, deoarece era prea olog ca să meargă, să străbată fie și calea dintre două răspântii, însă veneau oamenii la el, mulți oameni. Petreceau ceasuri la rând vorbind în galeria din spate sau, vara, în una dintre curți. Veneau și plecau discret, la toate ceasurile din zi și din noapte, fără să atragă atenția asupra lor, folosind căile de acces din partea din spate a casei, unde nu locuia nimeni, iar odăile erau pustii și părăginite.

Când primea vizitatori în timpul zilei, le serveam apă sau ceai când aveam și uneori puteam să stau cu ei și să ascult. Pe unii îi cunoscusem de când mă știam: sundramaneanul Desac, cei din cele Patru Case, de pildă Cammii de Cammand, și Per Actamo. Per avusese numai zece ani când alzii cuceriseră orașul. Cei din Actamand rezistaseră cu îndârjire, iar după ce ocupaseră casa, soldații ucisese pe toți bărbații și luaseră femeile ca sclave. Vreme de trei zile, Per se ascunsese într-un puț secăt dintr-o curte, iar acum trăia la fel ca noi, împreună cu alți câțiva, într-o casă dărăpănată. Glumea însă cu mine și era amabil și mai tânăr decât mare parte dintre vizitatorii Lordului-căilor. Mă bucuram întotdeauna la sosirea lui. Desac era singurul care lăsase limpede să se vadă că nu eram bine-venită să rămân și să ascult discuțiile.

Cei pe care nu-i cunoșteam și care veneau la Lordul-căilor erau în general neguțători și alții asemenea lor din oraș; unii aveau încă haine bune. Adesea soseau bărbați care arătau de parcă ar fi călătorit multă vreme, vizitatori sau mesageri din alte orașe de pe Coasta Ansul,

poate de la alți Lorzi-ai-căilor. După ce se întuneca, iarna, veneau uneori și femei, deși pentru ele era periculos să umble singure prin oraș. Una dintre cele care obișnuia să vină adesea avea părul lung și sur; părea cumva pornită împotriva mea, însă Lordul-căilor o saluta cu respect. Aducea întotdeauna cărți. Nu i-am aflat niciodată numele. De multe ori și oamenii din celelalte orașe aveau cărți ascunse în hainele lor sau în pachetele cu merinde. După ce a aflat că puteam intra în odaia secretă, Lordul-căilor îmi dădea cărțile pentru a le duce acolo.

El obișnuia să vină noaptea în odaia secretă și de aceea nu ne întâlniserăm niciodată până atunci. Eu intrasem de multe ori, însă niciodată noaptea. Împărțeam cu Ista și Sosta un dormitor în partea din față a casei și nu puteam să dispar pur și simplu. Iar zilele îmi erau ticsite; aveam partea mea de corvezi și închinările, la care se adăugau majoritatea târguielilor, fiindcă îmi plăceau și mă tocmeam mai bine decât Sosta.

Ista se temea întruna că Sosta se va întâlni cu soldați și va fi răpită și siluită, dacă ar fi ieșit singură. Nu se temea însă și pentru mine. Spunea că alzii nu s-ar fi uitat la mine. Voia să spună că nu le-ar fi plăcut chipul meu osos și palid și părul de oaie creată, ca al lor, fiindcă ei doreau fete din Ansul, cu obraji rotunzi și cafenii și păr negru și lucios, așa cum avea Sosta.

— Ai noroc c-arăți așa cum arăți, îmi zicea mereu.

Iar eu am rămas destul de micuță și slabă multă vreme, ceea ce a fost cu adevărat un noroc. Din porunca Gandului alzilor, femeile puteau merge pe străzi și în piețe numai dacă erau însoțite de un bărbat. Orice femeie care umbla singură pe stradă era o târătură, un demon al ispitei, și orice soldat avea dreptul s-o siluiască, s-o ia în sclavie sau s-o omoare. Se părea însă că alzii nu considerau bătrânele ca fiind femei, iar fetițele erau în general nebăgate în seamă, deși nu întotdeauna. Așa se face că bunicile și copiii, mulți dintre ei „prășile ale asediului”, corcitură ca mine, cu fetele îmbrăcate în straie băiețești, făceau majoritatea târguielilor în piețe.

Toți banii pe care-i aveam noi fuseseră ascunși de un strămoș cu multă vreme în urmă, când o flotă de pirați amenințase Ansul; pirații fuseseră alungați, dar familia lăsase comoara norocoasă, cum îi spunea Lordul-căilor, îngropată în pădurea din spatele casei și din ea ne duceam zilele acum. De aceea trebuia să caut cele mai bune chilipiruri din piețe, iar asta lua timp. La fel ca închinările și corvezile casnice. Ista se scula dis-de-dimineată ca să pună pâinea la copt. Singurul moment din zi când mă puteam duce în mod regulat în odaia secretă fără a mi se observa lipsa și fără a stârni multă curiozitate și

întrebări ar fi fost noaptea, după ce toți plecaseră la culcare. Așa că i-am spus lstei că voiam să-mi mut patul în odaia mamei, ceva mai departe de camera în care dormeam toate, pe același coridor. N-a avut nimic împotrivă. Ea și Sosta sforăiau de obicei la scurt timp după ce terminasem de spălat vasele de la cină; era puțin probabil să-și dea seama că nu mă aflu în odaia mea. Ca atare, în fiecare noapte mă furișam încetitor prin beznă pe coridoarele și pasajele casei mari spre ușa secretă, intram, citeam și învățam cu dragul meu dascăl.

În nopțile când avea vizitatori, nu putea veni să mă învețe aritana ori să mă ajute cu cititul, dar mă descurcam destul de bine și singură. Adesea zăboveam citind, pierdută în poveste sau istorie, mult timp după ce el m-ar fi trimis la culcare.

Când am început să mă înalț nițel și am intrat în rândul femeilor, eram teribil de somnoroasă uneori, nu în timpul nopții, ci dimineața. Nu mă puteam îmboldi să cobor din pat și mă simțeam toată ziua grea ca de plumb și fără minte ca o molie. Lordul-căilor a vorbit cu lsta, deși îl rugasem stăruitor să n-o facă, și i-a cerut s-o angajeze pe Bomi, fata de pe stradă, pentru a mătura și deretica în locul meu. Îi zisesem:

— Nu mă deranjează să mătur și să deretic! Cel mai mult timp îmi răpește slăvirea altarelor. Am putea tocmi o fată pentru asta și atunci aș avea mai mult timp.

Fuse o greșeală. El mă privise fără grabă: cu răbdare, judecând, dar dezaproband.

— Umbra mamei tale sălășluiește aici, laolaltă cu umbrele strămoșilor noștri, îmi spusese. Zeii acestei case sunt zeii ei. Ea îi binecuvânta zilnic. Eu îi cinstesc ca bărbat – și asta era adevărat, nu scăpa nicio zi sau prinos –, iar tu trebuie să-i cinstești și să le primești binecuvântările ca fiică a bunicilor noastre.

Și asta fusese tot.

Mă simțisem rușinată de mine însămi, dar, în același timp, supărată. Îmi intrase în minte că voi putea să scap de ceasul întreg care este câteodată necesar ca să treci pe la toate firidele zeilor, să le ștergi de praf, să-i aduci frunze proaspete lenei și să aprinzi tămâie pentru Păstrătorii-vetrei, să dăruiești și să ceri binecuvântările sufletelor și umbrelor foștilor capi de familie, să-i mulțumești lui Ennu și să pui hrană și apă pe altarul ei în zilele ei, să te oprești în praguri pentru a rosti lauda Celui Care Privește în Ambele Părți, să-ți amintești când să aprinzi opaitele pentru Deori și toate celelalte.

Cred că în Ansul avem mai mulți zei decât ar avea oricine, de oriunde. Mai mulți zei, și mai aproape de noi, zeii pământului nostru și

ai zilelor noastre, ai sângelui și oaselor noastre. Desigur, eram binecuvântată fiindcă știam că toată casa era plină de ei, că făceam așa cum făcuse mama mea, întorcându-le binecuvântările, și că spiritul odăiței mele sălășluia în firida micuță și goală de lângă ușă, mă aștepta să revin acolo și-mi veghea somnul. În copilărie fusesem mândră să fac închinările, dar le făcusem deja de multă vreme. Zeii ajunseseră să mă obosească. Doreau foarte multă atenție și îngrijire. Însă pentru a-mi face închinările cu voioșie, din toată inima și sufletul, nu trebuia decât să-mi amintesc că alzii îi numeau pe zeii noștri spirite rele și demoni și că le era frică de ei.

Și-mi plăcea să mi se readucă aminte că mama făcuse închinările femeii în casă. Lordul-căilor i le încredințase, așa cum îi încredințase și cunoașterea odăii secrete, știind că ea se trăgea din propria lui viță. Gândindu-mă la asta, am înțeles limpede pentru prima dată că el și cu mine eram singurii rămași din vița noastră; puținii care locuiau acum în gospodăria noastră erau Galva fiindcă așa aleseseră, nu prin descendență. Până atunci nu mă gândisem prea mult la diferența aceea.

— Mama știa să citească? I-am întrebat odată, într-o noapte, după lecția de aritană.

— Bineînțeles, a spus el și a continuat, amintindu-și: Pe atunci nu era interzis.

S-a lăsat pe spate și s-a frecat la ochi. Călăii îl trăsese de degete, alungindu-le și rupându-le, astfel încât acum erau strâmbe și noduroase, însă mă obișnuisem cu aspectul lor. Puteam vedea că fuseseră frumoase cândva.

— Venea aici să citească? am insistat, privind prin odaie, fericită că eram acolo.

Ajunsesese să-mi placă cel mai mult noaptea, când umbre calde se întindeau în sus și înspre afară de la domul de lumină galbenă al opaițului, iar literele aurite de pe cotoarele cărților pâlpâiau ca stelele pe care le puteam întrevedea uneori prin lucarnele mici din acoperișul înalt.

— Nu prea avea timp pentru citit, mi-a răspuns. Se îngrija de tot ce se făcea aici. Era multă muncă. Lordul-căilor trebuia să cheltuiască o sumedenie de bani... cu oaspeții și toate celelalte. Cărțile ei erau în principal registrele de socoteli.

S-a uitat la mine și parcă a privit în trecut, comparându-mă în minte cu mama.

— I-am arătat ușa acestei încăperi când am auzit prima dată că alzii trimiseseră o armată prin Dealurile Isma. M-a îndemnat maică-

mea: Decalo este din viața noastră și are dreptul să cunoască taina. Poate să aibă grijă de ea, dacă situația se va înrăutăți. Iar odaia poate fi un refugiu.

— Așa a și fost.

El a rostit un vers din „Turnul”, poemul aritan pe care-l tradusesem: *Aspră este mila zeilor.*

Am replicat cu un vers care urma mai încolo în același poem: *Adevăratul sacrificiu este mândria adevăratei inimi.* Îi plăcea când îi puteam răspunde cu citate.

— Poate că atunci când s-a ascuns aici cu mine, pe când eram o pruncă, a citit unele dintre cărți, am sugerat.

Mă mai gândisem la asta. Când citeam câte o carte care-mi încânta și întărea sufletul, mă întrebam adesea dacă o parcursese și mama atunci când fusese în odaia secretă. Știam că el o făcuse. El citise toate cărțile.

— Poate că da, a rostit, însă chipul îi era trist.

M-a privit ca și când ar fi avut o întrebare în minte; în cele din urmă, ajungând la o hotărâre, a zis:

— Spune-mi, Memer, când ai intrat prima dată aici de una singură – înainte de a ști să citești –, ce erau cărțile pentru tine?

Mi-a trebuit o vreme să răspund.

— Păi, unora le-am dat nume.

Am arătat volumul mare și legat în piele al *Cronicilor celui de-al patruzecilea consulat de Sundraman.*

— Lui i-am spus „Ursul”. Iar *Rostan* era „Roșia-strălucitoare”. Mi-a plăcut din cauza aurului de pe copertă... Și cu unele dintre ele îmi clădeam case. Dar întotdeauna le puneam la loc exact acolo unde fuseseră.

A încuviințat tăcut.

— Iar de unele dintre ele... – nu intenționasem s-o spun, dar cuvintele au ieșit singure – ... de unele mi-era frică.

— Frică. De ce?

N-am dorit să răspund, însă am făcut-o iarăși fără voia mea:

— Pentru că scoteau sunete.

Când a auzit asta, el însuși a scos un sunet: *ah.*

— Care erau cărțile acelea? a întrebat.

— Era numai una. Jos în... în capătul celălalt. Gemea.

De ce vorbeam despre cartea aceea? Nu mă gândisem niciodată la ea, nu doream să mă gândesc la ea, cu atât mai puțin să vorbesc despre ea.

Oricât de mult îmi plăcea să fiu în odaia secretă, să citesc cu

Lordul-căilor, să-mi găsesc fericirea cea mai mare în comoara de poveste, poezie și istorie care acolo era a mea, nu mersesem totuși niciodată până în capătul încăperii, unde podeaua era din piatră mai cenușie și grosolană, iar tavanul era mai scund, fără lucarne, astfel încât lumina pieria încetișor în beznă. Știam că acolo exista un izvor sau un puț, deoarece îi puteam auzi clipocitul slab, dar nu înaintasem îndeajuns în direcția aceea pentru a-l vedea. Uneori mă gândeam că odaia se lărgea acolo, în capătul umbrelor, alteori mă gândeam că poate se micșorează, ca o peșteră sau un tunel. Nu depășisem niciodată rafturile unde se afla cartea care gemea.

— Poți să-mi arăți cartea aceea?

Am rămas un răstimp nemișcată la masă, după care am spus:

— Eram mititică. Născoceam povești ca aceea. Pretindeam că *Cronicile* erau un urs. Era o prostie...

— Nu ai de ce te teme, Memer, a rostit el încet. Unii poate că au motive. Nu și tu.

N-am spus nimic. Îmi era greață și frig. Mi-era frică. Tot ce știam era că aveam să-mi țin gura închisă, pentru ca nimic altceva din ce nu doream să spun să nu-mi mai iasă printre buze.

El a căzut din nou pe gânduri și a luat o hotărâre.

— Pentru asta vom avea destul timp și mai târziu. Acum – încă zece versuri, sau la culcare?

— Încă zece versuri, am ales.

Și ne-am aplecat din nou peste „Turnul”.

Chiar și acum îmi vine greu să recunosc, să scriu despre frica mea. Pe atunci, la paisprezece-cincisprezece ani, îmi țineam gândurile departe de ea, tot așa cum mă țineam departe de capătul încăperii care dispărea în umbre. Nu era oare odaia secretă locul unde mă eliberam de spaime? Eu doream să fie numai asta. Nu-mi înțelegeam teama și nu voiam să știu ce era. Aducea prea mult cu ceea ce alzii numeau diabolism, spirite rele și magie neagră. Acelea nu erau decât cuvinte ignorante și pline de ură pentru ce nu înțelegeau ei: zeii noștri, cărțile noastre, căile noastre. Eu eram sigură că nu existau demoni și că Lordul-căilor nu avea puteri rele. Nu-l torturaseră alzii vreme de un an pentru a-l sili să-și mărturisească artele ticăloase și-l eliberaseră fiindcă nu avusese nimic de mărturisit?

Atunci de ce-mi era frică?

Știam că, într-adevăr, cartea gemuse când o atinsesem. Pe atunci nu avusesem decât vreo șase ani, dar îmi aminteam. Dorisem să învăț să fiu curajoasă. Mă silisem să merg până în capătul umbrelor. Pășisem, cu ochii ațintiți în jos, în fața picioarelor, până ce dalele

lăsaseră loc pietrei necioplite. După aceea mă apropiasem de un corp de bibliotecă, tot cu privirea plecată, văzând doar ceea ce se găsea în partea de jos, construit în peretele din stâncă, și întinsesem mâna ca să ating o carte legată în piele castanie, jerpelită. Când o făcusem, cartea gemuse răsunător.

Îmi retrăsesem brațul și încremenisem locului. Îmi spuseseam că nu auzisem nimic. Doream să fiu curajoasă, ca să-i pot ucide pe alzi când creșteam mare. Trebuia să fiu curajoasă.

Mersesem alți cinci pași, până ajunsesem la alt corp de bibliotecă, și ridicasem iute ochii. Văzusem un raft cu o singură carte pe el. Era mică și avea coperta netedă, alb-perlat. Îmi încheștasem mâna dreaptă și întinsesem brațul stâng, cu care luasem cartea de pe raft, repetându-mi că nu era niciun pericol, deoarece coperta era frumoasă. Îngăduisem cărții să se deschidă singură. De pe pagină se prelingeau picături de sânge. Nu erau închegate, ci proaspete. Știam ce era sângele. O închisesem, o împinsesem la loc pe raft și fugisem să mă ascund în vizuina mea de ursuleț de sub masă.

Nu i-am spus Lordului-căilor toate astea. Nu doream ca ele să fi fost adevărate. Nu revenisem niciodată la rafturile acelea din capătul umbrelor.

Îmi pare rău, acum, pentru fata aceea de cincisprezece ani care n-a fost la fel de curajoasă precum copila de șase ani, deși tânjea la fel de mult ca întotdeauna după bravură, tărie, putere împotriva lucrurilor de care se temea. Frica naște tăcere, apoi tăcerea naște frică și am lăsat-o să mă stăpânească. Chiar și acolo, în odaia aceea, singurul loc din lume unde știam cine eram, nu-mi îngăduiam să ghicesc cine aș putea deveni.

Capitolul 3

Până și după zece ani este greu să scriu sincer despre felul în care m-am mințit singură. Este la fel de greu să scriu despre curajul meu pe cât este să scriu despre lașitatea mea. Vreau însă ca această carte să fie cât mai sinceră cu putință, pentru a fi de folos în arhivele Casei Oracolului și pentru a o cinsti pe mama mea Decalo, căreia i-o dedic. Încerc să ordonez amintirile din anii aceia, pentru că vreau să ajung acolo unde pot povesti despre prima mea întâlnire cu Gry. Însă la șaisprezece și șaptesprezece ani în mintea și în inima mea nu exista prea multă ordine. Totul era ignoranță, furie pătimașă și iubire.

Puțina pace pe care o aveam, puțina înțelegere pe care o aveam proveneau din dragostea mea pentru Lordul-căilor, din bunătatea lui față de mine și din cărți. Cărțile se află în miezul acestei cărți pe care o scriu. Cărțile au pricinuit pericolul în care ne-am aflat și cărțile ne-au dat puterea. Alzii au dreptate să se teamă de ele. Dacă există un zeu al cărților, el este Sampa Zămislitorul și Nimicitorul.

Dintre toate cărțile pe care Lordul-căilor mi le-a dat să le citesc, din poezie am iubit cel mai mult *Transformările*, iar din proză, *Istoriile Lorzilor de Manva*. Știam că *Istoriile* erau de fapt povești, nu istorie adevărată, dar ele mi-au oferit adevăruri de care aveam nevoie și pe care le doream: despre curaj, prietenie, loialitate până la moarte, despre lupta împotriva dușmanilor poporului tău, despre alungarea lor de pe pământurile tale. Toată iarna aceea în care am împlinit șaisprezece ani am venit în odaia secretă și am citit despre prietenia dintre eroii Adira și Marra. Tânjeam să am un prieten și tovarăș ca Adira. Să fiu surghiunită împreună cu el pe înălțimi, în zăpezile lui Sul, să sufăr alături de el acolo și apoi, umăr la umăr, să ne repezim aidoma vulturilor asupra hoardelor de dorveni, alungându-i la corăbiile lor – am citit asta de nenumărate ori. Când citeam despre Bătrânul Lord de Sul, îl vedeam ca pe propriul meu lord: smead, olog, nobil, netemător. În orașul și în viața mea, totul era frică și neîncredere. Ceea ce vedeam zilnic pe străzi îmi închircea inima și o înfiora. Dragostea pentru eroii din Manva era sângele inimii mele. Îmi dădea putere.

Acela a fost anul în care am luat-o în gospodărie pe Bomi, fata de pe stradă, iar Lordul-căilor i-a dat numele Galva în vechea ceremonie de la altarele casei. Ea s-a mutat în odaia de după cea a Sostei. Muncea harnic și bine, mulțumind-o până și pe Ista în majoritatea cazurilor, și era de asemenea o companie plăcută. Avea vreo treisprezece ani; nu știa unde se născuse sau cine îi era mamă. Se

învârtea de o vreme pe lângă strada noastră, cerșind, iar bătrânul Gudit începuse s-o ademenească, atrăgând-o ca pe o mătă vagaboandă. După ce o convinsese să doarmă în șopronul din curte, a pus-o să-și câștige hrana, ajutându-l să curețe grajdurile, care erau pline de vechituri carbonizate, mobile sparte și gunoaie. Gudit hotărâse că Lordul-căilor trebuia să aibă din nou cai.

— E la mintea cocoșului, spunea el. Cum ar putea Lordul-căilor să călătorească pe căile sale fără un bidiviu care să-l poarte? L-ați pune să meargă pe jos? Până la Essangan sau Dom? Cu picioarele în halul în care sunt? Ca orice neguțator ambulant, fără pic de demnitate? Nu se cuvine. El are nevoie de cai. E la mintea cocoșului.

Cu Gudit nu puteai face niciodată mare lucru în afară de a-i da dreptate. Era nebun, bătrân și cocoșat și trudea din greu, chiar dacă nu făcea întotdeauna muncile cele mai trebuincioase. Avea gura spurcată, dar inima limpede. Când Ista a năimit-o pe Bomi pentru a mă înlocui la dereticatul casei, Gudit nu s-a mâniat pe Ista, ci pe Bomi, pentru că-l „părăsise” pe el și grajdul lui drag. Vreme de luni de zile după aceea, de câte ori o vedea, o blestema pe umbrele strămoșilor ei, ceea ce n-o rănea prea tare pe fată, fiindcă nu-și știa niciun strămoș și nici unde le erau umbrele. Apoi Gudit s-a împăcat cu soarta, iar ea a revenit și l-a ajutat, după ce-și termina dereticatul, în munca teribilă de curățare a grajdului și reconstruire a boxelor, fiindcă și ea avea inima limpede. Pripășea pisici, la fel cum o pripășise Gudit pe ea. În vara aceea, curtea grajdului a fost plină de pisoiași. Ista spunea că Bomi mânca tot atât cât zece fete, dar eu cred că mânca tot atât cât o fată și douăzeci de pisici. Oricum, grajdul a fost în cele din urmă curățat, ceea ce s-a dovedit a fi un noroc, chiar dacă n-a părut tocmai logic. Și n-am avut nici șoareci.

Istei i-a trebuit mult timp să accepte că Lordul-căilor mă luase în grija sa personală și că eram „educată”, un cuvânt pe care-l pronunța întotdeauna cu foarte multă grijă, de parcă ar fi fost în alt grai. Și, într-adevăr, era un cuvânt ce trebuia rostit grijuliu sub stăpânirea alzilor, care considerau că lectura era un act voit de necurățenie. Din cauza acestei primejdii și pentru că ea însăși uitase, așa cum afirma, puținele mângăleli ce-i fuseseră predate în copilărie („Și, te-ntreb, la ce mi-ar fi folosit mie ca bucătăreasă? Vrei să-mi arăți cum să fac un sos cu tocul și cerneala?”), Ista nu era chiar încântată de educarea mea. Nu s-ar fi gândit totuși niciodată să-mi poarte pică ori să se îndoiască de judecata Lordului-căilor sau de voința sa. Poate că iubeam loialitatea într-atât tocmai fiindcă știam că această casă era binecuvântată de ea.

Oricum, continuam s-o ajut pe Ista la corvezile din cuhnie și mergeam la piață cu Bomi, dacă era liberă, sau singură, dacă nu putea veni. Rămăsesem scundă și osoasă și, purtând haine bărbătești vechi, scurtate, semănam destul de bine cu un copil ori cel puțin cu un băiat urâțel. Câteodată băieții din bandele de pe stradă vedeau că eram fată și aruncau cu pietre în mine – băieți din neamul meu, din Ansul, care se comportau ca niște nespălați de alzi. Detestam să trec pe lângă ei și mă țineam departe de locurile în care se adunau. Și-i detestam pe țănoșii străjeri alzi postați în jurul tuturor piețelor pentru a „păstra ordinea”, ceea ce însemna a-i intimida pe cetățeni și a lua orice le-ar fi plăcut de pe tarabe fără să plătească. Încercam să nu mă gârbovesc când ajungeam în preajma lor. Încercam să pășesc fără grabă, ignorându-i. Ei stăteau locului cu piepturile umflate, în mantii albastre și cuirase din piele, înarmați cu săbii și toroipane. Rareori coborau ochii într-atât încât să mă zărească.

Am ajuns astfel la dimineața cea importantă.

Era spre sfârșitul primăverii, la patru zile după a șaptesprezecea mea aniversare. Sosta urma să se mărite la vară, iar Bomi o ajuta să coasă pentru nuntă – rochia verde și acoperământul de cap, ca și haina și acoperământul de cap ale mirelui. De săptămâni bune, Ista și Sosta nu mai vorbeau despre nimic altceva decât nuntă, nuntă, nuntă, cusut, cusut, cusut. Până și Bomi trăncănea întruna despre asta. Eu nu încercasem niciodată să învăț să cos și nici să mă îndrăgostesc și să doresc să mă mărit. Într-o bună zi. Într-o bună zi aveam să fiu pregătită să aflu despre felul acela de dragoste, dar încă nu sosise timpul. Mai întâi trebuia să aflu cine eram. Aveam de respectat o făgăduială, de iubit pe dragul meu lord și de învățat multe. Așa că în dimineața aceea le-am lăsat pălăvrăgind și am plecat singură la piață.

Era o zi luminoasă și înmiresmată. Am coborât treptele casei spre Fântâna Oracolului. Bazinul ei mare, puțin adânc și verzui, era secăt și plin cu gunoaie, iar țeava din care țâșnise apa avea capătul ciuntit și ieșea din statuia centrală spartă și mutilată. Fântâna fusese seacă pe tot timpul vieții mele și cu mult înainte, dar am rostit binecuvântarea către Stăpânul Izvoarelor și Apelor când m-am oprit lângă ea. Și m-am întrebat, nu pentru întâia oară, de ce era numită Fântâna Oracolului, iar apoi de ce Galvamand însăși era numită uneori Casa Oracolului. M-am gândit că ar fi trebuit să-l întreb pe Lordul-căilor.

Am ridicat ochii de la fântâna moartă, am privit peste oraș și l-am zărit pe Sul dincolo de strâmtoare, ca un talaz mare și alb din piatră, cu un stindard de cețuri suflat spre miazănoapte de pe creasta sa. M-am gândit la Adira și Marra și oștenii lor zdrențăroși, alungați pe

înălțimile înghețate, fără merinde sau foc, și la felul cum îngenuncheaseră pentru a proslăvi pe zeul muntelui și spiritele ghețarului. O cioară apăruse în zbor, îndreptându-se către ei, purtând în plisc o crenguță cu frunze căreia îi dăduse drumul în fața lui Adira. Ei mulțumiseră ciorii, oferindu-i din puțina pâine pe care o aveau: „În ciocul de fier negru, darul speranței verzi.” Gândurile mele erau întotdeauna alături de eroi.

Am adus slavă lui Sul și Seunes, ale cărui coame albe le puteam zări imediat dincolo de promontoriu. Am continuat, adresându-mă Pietrei Pragului, și am atins firida zeului străzii când am trecut de colț și am făcut la stânga pe Strada Apusului. Decisesem să mă duc pentru merinde în Piața Portului, care se afla mai departe, dar era totuși mai bogată decât Poala-colinei. Mă bucuram să fiu afară, să văd lumina soarelui strălucind albastru-verzui pe canal și umbrele perfect conturate ale sculpturilor de pe poduri.

Lumina soarelui și briza mării erau o adevărată bucurie. Pe când mergeam, am devenit aproape convinsă că zeii mei mă însoțeau. Mă simțeam neînfricată. Am trecut pe lângă soldații alzi care păzeau piața ca și cum n-ar fi fost decât niște stâlpi din lemn.

Piața Portului este largă și pardosită cu marmură, cu arcadele roșii ale Clădirii Vămii pe laturile de răsărit și miazănoapte și cu Turnul Amiralilor Mării pe latura de miazăzi; spre apus, piața este deschisă către port și mare. Trepte din marmură, lungi și deloc înalte, cu balustrade rotunjite și sculptate, coboară spre docurile de ambarcațiuni ale Amiralității și plaja cu prundiș. În dimineața aceea, totul era soare și vânt, marmură albă și mare albastră, iar în apropiere se găseau tendele și umbrelele colorate ale tarabelor și hărmălaia plină de veselie a pieței. Am trecut pe lângă zeul pieței, piatra rotundă care-l reprezintă pe cel mai vechi zeu al orașului, Lero, al cărui nume înseamnă justiție, concordanță, îndeplinirea datoriei. L-am salutat în mod deschis, fără să mă gândesc vreo clipă la soldații alzi.

Nu mai făcusem asta în viața mea. Pe când aveam zece ani, văzusem soldații bătând un bătrân și lăsându-l însângerat și fără cunoștință pe stradă, sub pedestalul gol al unui zeu pe care-l salutase. Nimeni nu cutezase să meargă la el câtă vreme soldații fuseseră acolo. Eu fugisem plângând și n-am știut niciodată dacă bătrânul murise sau nu. Nu uitasem scena aceea, însă nu conta. Ziua aceasta era pentru mine fără de teamă. O zi de binecuvântare. O zi sfântă.

Am continuat să traversez piața, uitându-mă la toate, fiindcă iubeam tarabele și mărfurile și vânzătorii care linguseau și insultau. Mă

îndreptam către piața de pește, însă m-am abătut nițel din drum când am văzut că în fața Turnului Amiralilor se instala un cort mare. L-am întrebat pe un băiețaș care vindea zahăr candel murdar ce rost avea cortul acela.

— Este pentru un mare povestaș din Tărâmurile de Sus, a spus el. Unul foarte vestit. Pot să-ți păstrez un loc, tânără stăpână.

Băiețașii din piețe sunt în stare să preschimbe și un rahat într-un bănuț, cum spune zicala aceea.

— Pot să-mi păstrez și singură locul, i-am zis și el a replicat:

— Oho-ho, foarte repede va fi ticsit... el se va afla aici toată ziua, este un bărbat renumit... pentru jumătate de bănuț îți pot păstra un loc bun și foarte aproape.

Am râs și mi-am continuat drumul.

Eram totuși ispitită să mă duc la cort. Îmi venea să fac ceva prostesc, ca de exemplu să ascult un povestaș. Alzii se dau în vânt după povestași și făurari. Se spune că toți alzii bogați au câte unul în alaiul lor, ca și toate companiile de soldați. Lordul-căilor îmi zisese că înainte de venirea alzilor în Ansul nu fuseseră mulți, dar acum, după proscierea cărților, numărul lor crescuse. Bărbați din propriul meu popor spuneau povești în schimbul câtorva monede, la colțul străzilor. Mă opriseam de vreo două ori să-i ascult, dar erau în general povești alde, menite să stoarcă bănuți de la soldați. Nu-mi plăceau poveștile alde, fiindcă vorbeau numai despre războaiele și războinicii lor și despre zeul lor tiran, adică nimic care să mă intereseze câtuși de puțin.

Mă ademeniseră însă cuvintele „Tărâmurile de Sus”. Un bărbat din Tărâmurile de Sus n-ar fi fost un ald. Tărâmurile de Sus erau hăt departe, în miazănoapte. Eu nici măcar nu auzisem despre ele sau despre oricare dintre țările acelea îndepărtate până anul trecut, când citisem *Marea istorie* a lui Eront, care cuprindea hărțile tuturor locurilor din Ținuturile din Apus. Băiețașul acela repetase cuvintele așa cum le auzise rostite, fără să fi avut pentru el alt înțeles decât ceva-foarte-departe. Eront însuși nu cunoștea Tărâmurile de Sus decât din auzite. Nu mai țineam minte nimic din partea aceea de pe harta sa, în afara unui munte mare cu un nume ciudat pe care nu mi-l puteam reaminti, pe când treceam pe lângă olari, spre negustoresele de pește.

M-am târguit pentru un pete-roșii mare, care avea să ne hrănească pe toți azi, până și pe pisici, și din capul căruia puteam găti mâine ciorbă. Am cutreierat tarabele și am cumpărat brânză proaspătă și niște verdeață mai de mâna a doua, dar care arăta bine. Apoi, înainte de a porni spre casă, m-am îndreptat spre cortul mare, pentru a vedea

dacă începuse ceva. Locul se umpluse într-adevăr. Peste creștetele oamenilor am zărit călăreți și capete de cai mișcându-se în sus și în jos: erau doi ofițeri alzi. Alzii nu veniseră cu femeii din pustiriile lor, dar își aduseseră caii buni și frumoși, pe care-i îngrijeau atât de bine, încât una dintre glumele străzii era să le spună cailor „nevestele soldaților”.

Mulțimea încerca acum să se ferească din calea cailor, dar în urma lor era freamăt și agitație. Apoi, pe neașteptate, un cal s-a cabrat, nechezând, și a luat-o la goană cu toate picioarele încordate, aidoma unui mânz. Cei din fața mea s-au retras, împingându-se, pentru a fugi din drumul lui. Venea drept spre mine. Înapoia mea erau oameni strânși unul în altul ca pietrele dintr-un zid și nu mă puteam clinti. Calul venea aproape în galop – nu avea călăreț, iar frâiele ce șfichiuiau prin aer mi-au lovit palma de parcă fuseseră azvârlite voit spre mine. Le-am înșfăcat și le-am tras. Capul lui a coborât lângă umărul meu și i-am văzut ochiul rotindu-se nebunește. Capul mi s-a părut gigantic, umplând lumea. Însă calul se opri. Mi-am mișcat mâna pe frâu până am ajuns la căpăstru și l-am ținut ferm, neștiind ce altceva să fac. Calul a încercat să scuture din cap și aproape că m-a ridicat pe jumătate, însă nu i-am dat drumul, ci am continuat să-l strâng, cuprinsă de spaimă. A fornăit asurzitor pe nări și a rămas nemișcat – ba chiar s-a lipit nițel de mine, căutând parcă ocrotire.

De jur împrejurul meu oamenii țipau și zbierau, iar eu nu mă puteam gândi decât cum să-i împiedic să mai sperie calul.

— Tăceți, tăceți, am rostit proteste spre mulțimea care striga.

Ca și cum mă auziseră, au început să se retragă, lăsând înapoia calului un cerc gol de paviment din marmură. În locul acela alb și luminat de soare se afla ofițerul ald care fusese azvârlit din șa și zăcea buimăcit, iar alături de el se găseau o femeie și un leu.

Femeia și leul stăteau unul lângă celălalt. Când se mișcau, cercul de paviment gol se mișca odată cu ei. Mulțimea aproape că amuțise. Îndărătul femeii și leului am zărit partea de sus a unui soi de căruță. Ei doi s-au întors într-acolo. Pavimentul a apărut ca prin farmec în fața lor când gloata s-a retras. Era o căruță cu coviltir micuță. Cei doi cai înhămați la ea stăteau nemișcați, privind în direcția opusă. Femeia a deschis ușa din spate a căruței, leul a sărit înăuntru, cu coada dispărând într-o unduire grațioasă, și femeia a închis ușa. După aceea, s-a întors, iar oamenii s-au tras iarăși îndărăt, deși nu mai era însoțită de leu.

Ea a îngenuncheat lângă ofițerul ald, care stătea în capul oaselor și părea amețit. Femeia i-a vorbit puțin, după care s-a îndreptat de spate și a venit la mine, care stăteam nemișcată, continuând să țin calul,

fiindcă nu cutezam să-i dau drumul. Mulțimea s-a îndepărtat iute, cu oamenii înghiontindu-se și înghesuindu-se, ceea ce a speriat iarăși calul. S-a smucit, trăgându-și căpăstrul, iar coșul de pe brațul meu s-a deschis și dinăuntru s-au revărsat peștele, brânza și ver- dețurile, iar calul s-a speriat și mai rău și nu l-am mai putut struni... atât doar că femeia ajunsese lângă noi. A pus mâna pe gâtul animalului și a spus ceva. Calul a scuturat din cap, a scos un fel de mormăit din piept, apoi a rămas nemișcat.

Femeia a întins mâna și i-am dat frâul.

— Bravo, mi-a zis ea, bravo!

După aceea i-a spus iarăși ceva calului, aproape de ureche, încetișor, și i-a suflat ușor în nări. Animalul a suspinat și a coborât capul. Eu mă străduiam cu disperare să culeg de pe jos mâncarea noastră pentru următoarele două zile înainte de a fi călcată în picioare sau furată. Văzându-mă în patru labe pe pavaj, femeia a bătut calul cu palma pe gât, după care s-a aplecat să mă ajute. Am băgat împreună peștele cel mare și verdețurile în coș, iar cineva din mulțime mi-a aruncat brânza.

— Vă mulțumesc, oameni buni din Ansul! a rostit femeia cu voce limpede și accent străin. Băiatul acesta merită într-adevăr o răsplată!

Apoi s-a adresat ofițerului, care stătea acum în picioare, deși nesigur, de cealaltă parte a calului:

— Băiatul acesta ți-a prins iapa, căpitane. Leoaica mea a fost cea care a speriat-o. Îți cer iertare pentru asta.

— Leoaica, da, a încuviințat încă năuc aldul.

S-a holbat la ea și la mine și, după o vreme, a scotocit prin punga de la brâu și mi-a întins ceva – un bănuț.

Eu închideam clama de pe coș. L-am ignorat pe el și bănuțul lui.

— Vai, vai, ce mărinimos, au murmurat oamenii din gloată, iar cineva a psalmodiat mai sonor:

— Un izvor de bogăție!

Ofițerul s-a uitat urât la toți. În cele din urmă, a privit-o pe femeia care stătea înaintea lui și ținea frâul calului.

— Ia-ți mâinile de pe ea! s-a răstit. Tu... femeie... tu ai avut animalul ăla... o leoaică...

Femeia i-a aruncat frâul, a lovit ușor iapa cu palma și a pătruns în mulțime. De data aceasta rândurile oamenilor s-au strâns în jurul ei. După o clipă, am văzut coviltirul îndepărtându-se.

Am înțeles înțelepciunea invizibilității și m-am repezit în piața de haine vechi, în timp ce ofițerul încă se străduia să-și încalece iapa.

Negustoreasa de haine vechi poreclită Țilindru urmărise

spectacolul de pe taburetul ei, pe care se suise. Acum a coborât.

— Te pricepi la cai, este? m-a întrebat.

— Nu, am răspuns. Aia era într-adevăr o leoaică?

— Orice-ar fi fost, merge cu povestașul ăla. Și cu nevastă-sa. Așa se zice. Să stai să-l asculți. Se spune că-i lordul povestașilor.

— Trebuie să-mi duc peștele acasă.

— Aha. Peștii n-așteaptă.

M-a pironit cu ochii ei mici, răi și aprigi.

— Ia, a adăugat și mi-a aruncat ceva ce am prins din reflex.

Era un bănuț. Țilindru se întorsese deja cu spatele.

I-am mulțumit. Am lăsat bănuțul în scobitura de sub Lero, unde oamenii pun daruri pentru zei și le găsesc sărmanii. Tot nu-mi păsa dacă străjerii aveau să mă vadă, întrucât știam că nu se va întâmpla așa. Tocmai apucasem pe Strada Apusului, îndepărtându-mă de piață, pe lângă arcadele înalte și roșii ale Vămii, când am auzit tropot de copite și huruit de roți. Pe Strada Vămii au apărut cei doi cai și căruța cu coviltir. Femeia cu leul era cocoțată pe capră.

— Te pot duce undeva? a rostit ea când caii s-au oprit.

Am șovăit. Am fost cât pe-aci să-i mulțumesc și s-o refuz. Era ceva diferit și nu se întâmplase niciodată ceva diferit, așa că nu știam cum să procedez. Și nu mă simțeam în largul meu cu străinii. Nu mă simțeam în largul meu cu oamenii. Însă ziua era binecuvântată și a refuza binecuvântările înseamnă a face rău. I-am mulțumit și am suit pe capră, lângă ea.

Capra mi s-a părut foarte înaltă.

— Încotro?

Am arătat în sus pe Strada Apusului.

Femeia n-a părut să facă nimic, nici să scuture hățurile, nici să pocnească din limbă, așa cum îi văzusem pe vizitii, dar caii au pornit imediat. Calul mai înalt avea o culoare roșu-castanie frumoasă, aproape la fel de roșie precum coperta lui *Rostan*, iar celălalt era maroniu strălucitor, cu picioarele, coama și coada negre și o steluță albă în frunte. Amândoi erau mai mari decât caii alzilor și, în același timp, arătau mai pașnic. Urechile li se mișcau înainte și înapoi, ascultând întruna; îmi plăcea să le privesc.

Am mers o vreme în tăcere. Era interesant să privesc de la înălțimea aceasta canalele, podurile, fațadele și ferestrele clădirilor și pe oamenii care mergeau pe lângă noi, să le văd pe toate așa cum le zăresc cei care umblă călare și se uită de sus în jos. Am descoperit că mă făcea să mă simt superioară.

— Leoaica este... în spate... în căruță? am întrebat în cele din

urmă.

— Este emileoaică, a explicat ea.

— Din pustiul Asudar?

Când rostise cuvântul acela, „emileoaică”, îmi amintisem atât animalul, cât și desenul din *Marea istorie*.

— Exact, a încuviințat și m-a privit scurt. Probabil că de aceea a speriat iapa. Ea știa ce era.

— Însă tu nu ești aldă, am rostit, temându-mă deodată că era, deși avea pielea smeadă și ochii negri și nu putea să fie.

— Sunt din Tărâmurile de Sus.

— Hăt în miazănoapte! am zis și după aceea mi-a venit să-mi mușc limba.

S-a uitat din nou la mine cu coada ochiului și am așteptat-o să mă acuze că citesc cărți. Dar nu asta observase.

— Nu ești un băiat, a spus. Oh, ce proastă sunt!

— Nu, port haine băiețești fiindcă...

M-am oprit.

Ea a încuviințat din cap, arătându-mi că nu era nevoie să explic.

— Așadar, cum ai învățat să strunești caii? m-a întrebat.

— N-am învățat. Până acum n-am mai atins niciodată vreun cal.

A fluierat. Fluieratul fusese ușor și dulce, ca al unei păsăruici.

— În cazul ăsta, fie ești dibace, fie ești norocoasă!

Surâsul ei era atât de plăcut, încât am vrut să-i zic că fusese vorba de noroc, că Lero și Norocul însuși, zeul cel surd, îmi dăruiau o zi de sărbătoare, dar m-am temut să nu spun prea multe.

— Crezusem că m-ai putea duce la un grajd bun pentru caii ăștia, înțelegi? Crezusem că ești un ajutor de grăjdar. Ai fost la fel de iute și stăpână pe tine ca orice îngrijitor de cai pe care l-am întâlnit vreodată.

— Păi... calul a venit pur și simplu la mine.

— A venit la tine, a repetat ea.

Am continuat să tropotim și să huruim o vreme.

— Noi avem un grajd, am spus.

Ea a râs.

— Aha!

— Va trebui să cer voie.

— Bineînțeles.

— Nu-i niciun cal în el. Nici nutreț, nici altceva. Nu mai sunt... de ani buni. Este însă curat. Sunt niște paie. Pentru pisici.

De fiecare dată când deschideam gura, rosteam prea multe. Mi-am încleștat dinții.

— Ești foarte săritoare. Dacă nu-i potrivit, nu-i cu supărare. O să

găsim noi un loc. Adevărul este că Gandul s-a oferit să ne pună la dispoziție grajdurile lui. Aș prefera totuși să nu-i fiu îndatorată.

Și mi-a aruncat o privire.

Mi-a plăcut de ea. Mi-a plăcut de ea din clipa în care am văzut-o stând lângă leoaica ei. Mi-a plăcut felul în care vorbea, ceea ce spunea și absolut totul la ea.

Nu trebuie să refuzi binecuvântarea.

Am rostit:

— Mă numesc Memer de Galvamand, fiica lui Decalo Galva.

Ea a spus:

— Mă numesc Gry Barre de Roddmant.

După ce am făcut prezentările, am tăcut amândouă, parcă sfioase, și ne-am continuat în liniște drumul spre Strada Galva.

— Aceea este casa, am zis.

— Este o casă minunată, a declarat ea pe un ton plin de respect.

Galvamand este foarte mare și impunătoare, are curți interioare largi, arcade din piatră și ferestre înalte, dar, în același timp, este pe jumătate ruinată, așa că m-am simțit mișcată că cineva care venise de atât de departe și care văzuse atât de multe case îi observase frumusețea.

— Este Casa Oracolului, am zis. Casa Lordului-căilor.

În clipa aceea, caii s-au oprit brusc.

Gry m-a privit nedumerită pentru o clipă.

— Galva... Lordul-căilor... Hei, trezirea!

Caii au pornit răbdători mai departe.

— Aceasta, a urmat ea, este o zi a marilor surprize.

— Aceasta este o zi a lui Lero, am adăugat.

Am ajuns la poarta de la stradă. Am coborât de pe capră ca să ating Piatra Pragului. Am condus-o pe Gry înăuntru, pe lângă bazinul sec al Fântânii Oracolului, în curtea mare din față, apoi am ocolit casa, spre porțile cu arcade ale curții grajdului.

Gudit a ieșit încruntată din grajd.

— Pe toate spiritele strămoșilor tăi nătângi, de unde crezi c-o să am ovăz?! a răcnit el.

S-a apropiat și a început să deshame calul roșu.

— Așteaptă, am spus, așteaptă. Trebuie să vorbesc cu Lordul-căilor.

— Vorbește cât vrei, animalele se pot adăpa în timp ce vorbești, nu? Dă-le drumul, lady. Mă îngrijesc eu de ei.

Gry l-a lăsat să deshame caii și să-i ducă la adăpătoare. S-a uitat la bătrân cum a răsucit țuturoiul și a văzut apa limpede curgând în

igheab. A privit cu interes și admirație.

— De unde vine apa? I-a întrebat pe Gudut și el a început să-i povestească despre izvoarele lui Galvamand.

Când am trecut pe lângă căruță, aceasta s-a zguduit ușor. Înăuntru se afla o leoaică. M-am întrebat ce avea să spună Gudut despre asta.

Am alergat în casă.

Capitolul 4

Lordul-căilor se afla în galeria din spate și discuta cu Desac. Desac nu era originar din Ansul, ci din Sundraman, în a cărei armată slujise. Nu aducea niciodată cărți și nici nu vorbea despre ele. Avea o ținută foarte dreaptă, cuvânta aspru și zâmbea rareori. Credeam că avusese parte de multă durere. El și Lordul-căilor se tratau cu respect și prietenie. Conversațiile lor îndelungate erau întotdeauna private. Amândoi m-au privit destul de încruntați, în tăcere, când am traversat încăperea spre locul în care stăteau, sub ultima fereastră, într-un petic de lumină. Partea din spate a casei, cea mai veche, construită numai din piatră și lipită de coasta dealului, este friguroasă și nu aveam multe lemne de foc pentru a încălzi odăile.

I-am salutat. Lordul-căilor a înălțat sprâncenele, așteptându-mi mesajul.

— Se află aici niște călători din îndepărtatul miazănoapte, care au nevoie de un grajd pentru caii lor. El este povestaș, iar ea – am făcut o pauză – are o leoaică. O emileoaică. I-am promis ei că voi întreba dacă-și pot ține caii aici.

Pe când vorbeam, mă simțeam ca un personaj dintr-o istorie a Lorzilor de Manva, care aduce solicitarea unui nobil vizitator înaintea unei nobile gazde.

— Circari, a spus Desac. Pribegi.

Furioasă pe tonul lui disprețuitor, am exclamat:

— Nu!

Sprâncenele Lordului-căilor s-au coborât înaintea necuviinței mele.

— Ea este Gry din barrii de Roddmant din Tărâmurile de Sus, am explicat.

— Și unde sunt aceste Tărâmuri de Sus? m-a întrebat Desac, vorbindu-mi ca unui copil.

— Hăt în miazănoapte, am răspuns.

— Memer, a zis Lordul-căilor, vrei, te rog, să mai continui puțin?

Acela era felul în care-mi cerea întotdeauna să continui cu traducerea unui vers din aritană sau cu o explicație. Îi plăcea s-o fac ordonat, să dau înțeles întregului. Am încercat.

— Soțul ei a venit să spună povești în Piața Portului. Așa că erau acolo. Leoaica ei a speriat calul unui ald. Eu am prins calul. După aceea, ea l-a domolit. Apoi, pe când veneam spre casă, m-am întâlnit cu căruța ei și m-a adus acasă. Căuta un grajd. Leoaica este în căruță. Gudut adapă caii.

Abia când am pomenit că veneam spre casă mi-am dat seama că de braț continua să-mi atârne greu coșul de piață, cu un pește de zece pfunzi, brânză și verdețuri.

S-a lăsat tăcerea.

— Tu i-ai propus să se folosească de grajduri?

— I-am spus că-ți voi cere aprobarea.

— Vrei s-o rogi să vină la mine?

— Da, am încuviințat și am plecat iute.

Am lăsat coșul în răcitorul din cămară – Ista și celelalte continuau să coasă în camera de lucru – și m-am întors în fuga mare la grajd. Gry și Gudit vorbeau despre câini; Gudit povestea despre copoi-urmăritori cei mari din Galvamand, de pe vremuri, care alergau alături de cai și păzeau porțile.

— Acum nu mai vezi decât pisici. Pisici peste tot, a spus el și a scuipat într-o parte. Nu mai există carne pentru câini, pricepi? E la mintea cocoșului. Ei înșșiși, câinii ăia, au fost carne în anii de asediu.

— Poate că-i mai bine că nu mai aveți copoi-urmăritori în clipa de față, a replicat Gry. I-ar neliști ceea ce se află în căruța noastră.

— Lordul-căilor, am rostit eu, te întreabă dacă ai plăcerea să intri în casă? Ar fi venit el însuși să te întâmpine, dar îi este greu să meargă prea departe.

Doream din toată inima ca Gry să fie primită așa cum se cuvenea, cu noblețe, cu generozitate, cum obișnuiau Lorzii de Manva să-i întâmpine pe străini în casele lor.

— Cu plăcere, a răspuns ea, dar mai întâi...

— Lasă caii în seama mea, s-a oferit Gudit. O să-i pun pe amândoi în boxa mare și după aceea o să mă duc după niște fân la Bossti, mai jos pe stradă.

— În căruță este un braț de fân și un butoiăș cu ovăz, a spus Gry și s-a îndreptat într-acolo să-i arate, dar el a oprit-o.

— Nu, nu, nu, nimeni nu-și aduce propria hrană în casa Lordului-căilor. Ia haide tu-ncoace, domniță!

— Se numește Steluța, a zis Gry, iar el este Gânsăcel.

Auzindu-și numele, amândoi caii s-au întors s-o privească, iar iapa a fornăit.

— Și ar fi bine dacă ai ști ce altceva se mai găsește în căruță, a adăugat Gry și, deși vorbise încet și cu blândețe, tonul vocii ei l-a făcut până și pe Gudit să se întoarcă și s-o asculte.

— O pisică, a urmat ea. Altă pisică. Dar una mare. Poți avea încredere în ea, totuși nu trebuie luată prin surprindere. Să nu deschizi ușa căruței, te rog. Memer, crezi că ar trebui s-o las aici ori s-o iau cu

mine în casă?

Când ai noroc, trebuie să profiți de el. Doream ca Desac să vadă leoaica „circular” și să se sperie de să nu mai știe de el.

— Dacă vrei s-o iei...

M-a privit pentru o clipă.

— Mai bine s-o las aici, a hotărât și a zâmbit.

Și, gândindu-mă la Ista și Sosta țipând și chirăind la vederea unei leoaice care mergea pe coridor, am știut că avea dreptate.

M-a urmat prin curți interioare până la intrarea din față. S-a oprit în prag și a murmurat invocația oaspetelui către zeii casei.

— Zeii voștri sunt la fel ca ai noștri? am întrebat-o.

— Tărâmurile de Sus nu au prea mulți zei. Însă călătorind am învățat să cinstesc și să cer binecuvântarea oricăror zei sau spirite care o vor acorda.

Mi-au plăcut cuvintele acelea.

— Alzii scuipe pe zeii noștri, am explicat.

— Corăbierii susțin că nu-i înțelept să scuipi împotriva vântului, a replicat ea.

O adusesem pe drumul cel mai lung, pentru că dorisem să vadă sala de recepții, curtea cea mare și holurile largi care duceau la încăperile vechi ale universității, la galeriile și curțile interioare. Totul era gol, nemobilat, statuile sparte, tapiseriile furate, podelele nemăturate. Pe jumătate mă simțeam mândră că vedea toată măreția aceasta, dar pe jumătate mă simțeam amarnic de rușinată.

Gry mergea cu ochii larg deschiși și atenți. În ea exista o precauție. Era neprefăcută și dezinvoltă, dar, în același timp, rezervată și alertă, aidoma unui animal curajos într-un loc necunoscut.

Am ciocănit la ușa sculptată a galeriei din spate și Lordul-căilor ne-a invitat să intrăm. Desac plecase. Lordul-căilor s-a ridicat în picioare ca să-și salute vizitatoarea. Amândoi și-au înclinat protocolar capetele când și-au rostit numele.

— Fii bine-venită în casa oamenilor mei, a spus el, iar ea a răspuns:

— Salut Casa de Galva și pe oamenii ei și cinstesc zeii și străbunii casei.

Când și-au ridicat capetele și s-au privit, am văzut că ochii lui erau plini de curiozitate și interes, iar ai ei străluceau de entuziasm.

— Ai bătut cale lungă pentru a-ți aduce salutările, a zis el.

— Pentru a-l întâlni pe Sulter Galva, Stăpân-al-căilor.

Fața lui s-a ferecat aidoma unei cărți care se închide.

— Ansul nu are stăpâni, ci numai alzii, a spus el. Eu sunt o

persoană fără importanță.

Gry m-a privit, parcă așteptându-mi sprijinul, dar nu aveam ce să-i ofer. I-a zis:

— Îmi cer iertare dacă am vorbit greșit. Pot spune însă ce ne-a dus în Ansul pe soțul meu, Orrec Caspro, și pe mine?

Când a auzit numele acela, Lordul-căilor a părut tot atât de uluit pe cât fusese Gry când îi pomenisem titlul lui.

— Caspro este aici? a întrebat el. Orrec Caspro?

A tras aer adânc în piept. Și-a îndreptat ținuta și a rostit pe tonul său cel mai rigid și mai oficial:

— Faima poetului i-o ia cu mult înainte. El ne onorează orașul cu prezența lui. Memer mi-a spus că un făurar va vorbi în piață, dar n-am știut cine era.

— Va recita și pentru Gandul alzilor, a adăugat Gry. Gandul a trimis după soțul meu. Dar nu de aceea am venit noi în Ansul.

Tăcerea care a urmat a fost apăsătoare.

— Căutam casa aceasta, a urmat ea. Iar la casa aceasta m-a adus fiica ta – deși nu știam că-i era fiică, iar ea nu știa că o căutam.

El m-a privit.

— Este adevărat, am zis.

Și, deoarece continua să mă privească neîncrezător, am rostit:

— Zeii au fost cu mine toată ziua. Este o zi a lui Lero.

Asta a atârnat în cumpănă pentru el. Și-a frecat buza de sus cu prima falangă a mâinii stângi, așa cum făcea când cădea pe gânduri. După aceea a ajuns brusc la o hotărâre și neîncrederea a dispărut.

— Întrucât ești adusă de mâinile lui Lero, binecuvântarea casei îți aparține, a spus Lordul-căilor. Și tot ce este în ea. Vrei să iei loc, Gry Barre?

Am văzut că Gry i-a urmărit mișcările când a condus-o la scaunul cu picioare terminate prin gheare, că i-a zărit mâinile schingiuite când s-a lăsat el însuși în fotoliu. M-am cocoțat pe taburetul înalt de lângă masă.

— Tot așa cum faima lui Caspro a ajuns la voi, a zis ea, faima bibliotecilor din Ansul a ajuns la noi.

— Și soțul tău a venit aici pentru a vedea bibliotecile acelea?

— El caută în cărți hrană pentru arta și sufletul său.

Auzind-o, am vrut să-mi dăruiesc toată inima – ei și lui.

— Trebuie să afle atunci, a spus Lordul-căilor cu voce egală, că scrierile din Ansul au fost distruse, odată cu mulți dintre cei care le citeau. În oraș nu mai este îngăduită nicio bibliotecă. Cuvântul scris este oprit. Cuvântul este răsuflarea lui Atth, zeul unic, și doar prin

răsuflare poate fi el rostit. A-l întențița în scriere este o blasfemie, un act abominabil.

M-am crispat, detestând să-l aud rostind vorbele acelea. Suna ca și cum ar fi crezut în ele, ca și cum ar fi fost propriile sale cuvinte.

Gry a tăcut.

El a continuat:

— Sper că Orrec Caspro n-a adus cărți cu el.

— Nu, a răspuns ea, a venit să le caute.

— „La fel de bine poți căuta un rug în apa mării”, a recitat Lordul-căilor.

Gry a replicat fără șovăială:

— „Sau mulge o piatră din deșert.”

Am zărit licărul din ochii lui, sclipirea aceea aproape tăinuită, când ea îi răspunsese cu restul versului lui Denios.

— El poate veni aici? a întrebat Gry aproape cu umilință.

„Da! Da!” doream să strig și am fost surprinsă când Lordul-căilor nu i-a răspuns numaidecât, poftindu-l călduros să vină, să fie bine-venit. A șovăit, iar după aceea n-a întrebat decât:

— El este oaspetele Gandului Iorath?

— Pe când eram în Urdile, am primit un mesaj care ne înștiința că Iorath, Gandul alzilor de Ansul, l-ar primi cu bucurie pe Orrec Caspro, Gandul Tuturor Făurarilor, dacă ar veni pentru a-și dovedi arta. Ni s-a spus că Gandului Iorath îi place tare mult să audă povești și poeme. Ca și oamenilor săi. Ca atare, am venit. Dar nu ca oaspeți ai săi. Gandul a oferit grajduri pentru caii noștri, însă nu și găzduire pentru noi. Zeul său ar fi jignit dacă sub acoperișul lui ar sosi necredincioși. Când își va susține recitalul înaintea Gandului, Orrec o va face în aer liber, sub cerul deschis.

Lordul-căilor a rostit ceva în aritană; n-am fost sigură, dar mi s-a părut c-a spus că în cer există loc destul pentru toate stelele și toți zeii. A privit-o apoi pe Gry, ca să vadă dacă înțelesese versul.

Ea și-a plecat capul pe un umăr.

— Sunt o femeie ignorantă, a rostit în felul ei blând.

El a râs.

— Nici pe departe!

— Ba da, cu adevărat. Soțul meu m-a învățat câte ceva, însă propria mea cunoaștere nu stă defel în cuvinte. Darul meu este de a-i asculta pe cei care nu vorbesc.

— Memer a susținut că ești însoțită de o leoaică.

— Așa este. Noi călătorim mult, iar călătorii sunt vulnerabili. După moartea bunului nostru câine, am căutat alt tovarăș de drum care să

ne fie și paznic. Ne-am întâlnit cu o trupă de nomazi, ghicitoare și muzicanți care prinseseră în capcană o emileoaică și puiul ei în dealurile din pustiul aflat la miazăzi de Vadalva. Au păstrat mama pentru spectacolele lor, dar ne-au vândut nouă puiul. Este o tovarășă bună și loială.

— Cum o cheamă? am întrebat foarte încet.

— Shetar.

— Unde este acum? a întrebat Lordul-căilor.

— În căruța noastră, în curtea grajdului vostru.

— Sper s-o văd. Întrucât și eu sunt despovărat de credință, sunt liber să-ți ofer adăpostul acoperișului meu, Gry Barre – ție, soțului tău, cailor tăi și leoaicei tale.

Ea i-a mulțumit pentru generozitate, iar el a completat:

— Săracii sunt bogați în generozitate.

Din clipa în care Gry rostise numele soțului ei, chipul lui se luminase.

— Memer, a continuat el, ce cameră...?

Eu decisesem deja odaia și socoteam dacă peștele putea hrăni opt oameni, dacă Sosta putea face o tocană din el.

— Cea de răsărit, am răspuns.

— Ce zici de odaia Maestrului?

M-a surprins puțin, fiindcă știam că mama lui locuise în apartamentul acela frumos și spațios, la etajul de deasupra odăilor sale, în partea aceasta, cea mai veche, a casei. Cu mult timp în urmă, pe când Galvamand găzduia universitatea și biblioteca din Ansul, apartamentul aparținuse conducătorului ei, Maestrul. Ferestrele sale cu ochiuri mici, care scăpaseră întregi, dădeau înspre acoperișurile mai scunde ale casei, spre apus, spre Sul. Acum înăuntru exista un culcuș și mai nimic altceva. Puteam să aduc însă o saltea din odaia de răsărit și scaunul de la mine.

— O să aprind focul acolo, m-am oferit, pentru că știam că încăperea nefolosită era umedă și rece.

Lordul-căilor m-a privit cu multă bunătate, apoi i s-a adresat lui Gry Barre:

— Memer este mâinile mele și jumătate din mintea mea. Nu este fiica trupului meu, ci a casei și a inimii mele. Zeii și străbunii ei sunt ai mei.

Știam prea bine că eram din vița Galva, dar am simțit o bucurie dureroasă să-l aud rostind cuvintele acelea.

— În piață, a spus Gry, o iapă s-a speriat când mi-a văzut leoaica. Și-a azvârlit călărețul din șa și s-a repezit spre Memer. Ea a prins frâul,

a oprit-o și a ținut-o în loc.

— Mă duc să pregătesc odaia, am zis, găsind laudele greu de mistuit.

Gry și-a cerut iertare și a venit cu mine, dorind să mă ajute la pregătirea odăii. După ce am înfățat împreună patul și am aprins focul în vatră, am terminat treaba, iar ea a spus că-și va aduce soțul aici din Piața Portului. Tânjeam să-l aud, iar ea a citit-o pe chipul meu.

— Cred că aproape a terminat, a rostit, dar mi-ar facea plăcere să mă însoțești. O voi lăsa pe Shetar în căruță. Se simte perfect acolo.

Pe când ieșeam din odaie, a adăugat:

— O leoaică este de ajuns.

Cum puteam să n-o iubesc?

Așa s-a făcut că Gry Barre și cu mine am plecat pe jos spre Piața Portului. Acolo l-am auzit pentru prima dată pe făurarul Orrec Caspro.

Cortul era ticsit, iar părțile din față și cele laterale fuseseră ridicate, astfel încât oamenii puteau sta în afara lui, strânși unul lângă celălalt precum copacii pe coasta unui munte, toți nemișcați, ascultând. El spunea povestea Păsării-cu-coadă-de-foc din *Transformările* lui Denios. O cunoșteam, iar vârstnicii din Ansul o cunoșteau de asemenea, dar pentru soldații alzi – și erau mulți, ocupând locurile cele mai bune, aproape de podiumul din cort – și pentru majoritatea tinerilor era ceva nou, o minune. Toți priveau cu ochii nemișcați, mișcând doar ușor din buze, extaziați de povestea-poem. Prinsă de asemenea în mrejele ei, auzind vocea răsunătoare și egală a povestașului și accentul limpede de miazănoapte, abia dacă îl zăream pe bărbat în sine. Ascultam și vedeam cum se desfășura povestea.

Când el a terminat, mulțimea a rămas în tăcere desăvârșită preț de o răsuflare prelungă, după care a oftat:

— Ah!

Apoi au început să-l aplaude, alzii pocnindu-și palmele laolaltă, sonor, iar noi strigând vechiul cuvânt de laudă: „Eho, eho!” Abia atunci l-am văzut, un bărbat arătos, zvelt, drept, oacheș, parcă sfidător în ținută, așa cum stătea acolo sus, pe podium, deși era foarte binevoitor cu cei din mulțime.

Mult timp nu ne-am putut apropia de el.

— Ar fi trebuit s-o fi adus și pe cealaltă leoaică, a zis Gry pe când încercam în zadar să răzbim printre spinările înghesuite ale soldaților și ofițerilor cu mantii albastre, păr de oi crețe, săbii, arbaletе și toroipane, ce se strâneau în jurul vorbitorului, care coborâse printre ei.

Când el a sărit înapoi pe podium și a cercetat mulțimea cu privirea,

Gry a ținut din nou ca o pasăre, dar acum puternic și pătrunzător. El a zărit-o imediat; ea a arătat din cap spre stânga noastră și peste câteva minute ne-am întâlnit lângă treptele Vămii.

După ce soldații se împrăștiaseră, mulți orașeni îl urmăseră pe povestaș; totuși, erau sfioși, necutezând să se apropie prea mult. Doar un bărbat mai vârstnic a venit mai aproape și s-a plecat, așa cum ne plecăm noi pentru a le mulțumi zeilor, adânc, cu mâinile deschise care țin darul dat și primit.

— Slavă făurarului, a șoptit el.

După aceea și-a îndreptat spatele și s-a îndepărtat iute. Avea ochii scăldați în lacrimi. Era un bărbat care adusese de mai multe ori cărți Lordului-căilor. Nu-i știam numele.

Orrec Caspro ne-a văzut și a înaintat. Pentru o clipă, a luat ambele mâini ale lui Gry între palmele sale.

— Scoate-mă de-aici! i-a cerut. Unde-i Shetar?

— La Galvamand, a răspuns ea, pronunțând numele în felul celor din miazănoapte. Eu sunt cu fiica lui Decalo, Memer de Galvamand. Vom fi oaspeții acelei case.

Ochii lui s-au mărit. M-a salutat politicos și n-a pus nicio întrebare, deși părea că ar fi avut destule.

— Vă rog să mă iertați, am rostit sub impulsul momentului, dar azi-dimineață am uitat ceva în piață. Tu știi drumul spre casă. O să v-ajung din urmă.

Și i-am părăsit. Era adevărat că Ista ar fi avut nevoie de mai multe verdețuri pentru o tocană pentru opt meseni.

M-am întrebat întotdeauna de ce făurarii nu amintesc în poveștile lor despre dereticare și gătirea mâncării. Oare nu tocmai acesta este motivul pentru care sunt purtate toate marile războaie și bătălii – pentru ca la sfârșitul unei zile, o familie să poată mânca laolaltă într-o casă tihnită? Ni se istorisește felul în care Lorzii de Manva vânau și dezgropau rădăcini și-și pregăteau cina, pe când erau surghiuniți la poalele lui Sul, dar nu ni se spune cum trăiau nevestele și copiii lor în orașul care fusese ruinat și pustiit de dușman. Și ei găseau cumva merinde, dereticau în case și cinsteau zeii, așa cum făcuserăm noi în decursul asediului și sub tirania alzilor. Când eroii reveniseră din munți, fuseseră primiți cu un ospăț. Mi-ar fi plăcut să știu ce bucate fuseseră servite și cum izbutiseră femeile să le pregătească.

I-am văzut pe Gry și pe soțul ei în vârful Străzii Apusului când am pornit să urc colina de la Podul Gelb. Când am intrat în cuhnie, Sosta și Bomi erau surescitate, pentru că făcuseră cunoștință cu oaspeții, iar Ista era în pragul unei crize de nervi.

— În numele lui Sampa cel Nimicitor, cum poate o femeie să hrănească oaspeții c-o bucată de pește și-o căpățână de varză?!

Celelalte verdețuri și țelina pe care le adusesem au prevenit dezastrul. S-a apucat de treabă, dând ghimbirul pe răzătoare, tocând tesonul și alergând-o fără milă pe Bomi, ba și chiar pe Sosta. Galvamand n-avea să-și înfometeze oaspeții, nici să-și rușineze strămoșii, dacă Ista putea face ceva în privința aceea. Asta face parte din ceea ce spuneam despre treburile casnice. Dacă așa ceva nu-i important, atunci ce-i important? Dacă nu-i făcută onorabil, atunci care-i onoarea?

Ista ne putea povesti oricât despre ospețele pentru patruzeci de persoane din sala mare de mese în zilele de demult, dar noi mâncam întotdeauna în ceea ce ea numea „cămara”, o odaie mare, plină cu polițe și tejghele, aflată între sala de mese și cuhnii. Gudit înjghebase o masă din bucăți de scânduri de pin, iar scaunele le găsisem pe ici, pe colo. De cele mai multe ori, drumul cel mai lung pe care Lordul-căilor îl străbătea într-o zi era din camera sa, prin coridoare, pe lângă scări și curțile interioare, spre cina din cămară. În seara aceasta a sosit purtând mantia cenușie, grea și țeapănă, care era singura îmbrăcăminte frumoasă ce-i mai rămăsese din zilele bune din trecut. Toți ne spălaserăm nițel, mai puțin Gudit, care mirosea foarte puternic a cal. Gry purta o cămașă roșie, lungă, peste pantaloni strâmți din mătase, iar soțul ei avea cămașă albă, haină neagră și kilt negru, care-i lăsa picioarele dezvelite mai jos de genunchi. Arăta foarte chipeș înveșmântat în negru și Sosta se holba la el ca peștii de pe tarabele din piață. Însă și Lordul-căilor era un bărbat arătos, în ciuda betșugului său, iar când l-a salutat pe Orrec Caspro, m-am gândit la eroii Adira și Marra. Atât el, cât și Caspro stăteau foarte drepti, deși probabil că pe Lordul-căilor îl costa mai mult să o facă.

Ne-am așezat la masă, Gry în dreapta Lordului-căilor, iar Caspro în stânga sa, Sosta lângă Bomi, mai departe, Gudit lângă mine, iar locul din capătul opus al mesei era gol, deoarece Ista nu s-ar fi așezat nici în ruptul capului alături de noi decât spre sfârșitul cinei. „Bucătăreasa la masă înseamnă cina arsă”, spunea ea, ceea ce ar fi putut să fi fost adevărat pe vremurile când erau mai mulți meseni de servit și mai multe bucate de ars. A stat în picioare lângă masă cât timp lordul meu a dat binecuvântarea bărbatului, iar eu pe a femeii, după care a dispărut pe când noi îi mâncam pâinea și minunata tocană de pește. Pentru onoarea casei noastre, am fost fericită că mâncarea era atât de bună.

— În Ansul, voi faceți la fel ca noi în Tărâmurile de Sus, a zis

Caspro. (Vocea era trăsătura lui cea mai frumoasă dintre toate; suna aidoma unei lăute.) Toți ai casei mănâncă la aceeași masă. Mă face să mă simt ca acasă.

— Povestește-ne ceva despre Tărâmurile de Sus, l-a rugat Lordul-căilor.

Caspro ne-a privit surâzător, neștiind de unde să înceapă.

— Știți măcar ceva despre locurile acelea?

— Este hăt în miazănoapte, am rostit eu fiindcă nimeni altul nu spusese nimic, un tărâm deluros, cu un munte mare – și mi-am amintit numele de parcă aveam harta lui Eront sub ochi –, Carrantages? Se zvonește că locuitorii lui practică vrăjitoria. Dar astea sunt numai spusele lui Eront.

Bomi și Sosta s-au holbat, așa cum făceau de fiecare dată când eu știam ceva de care ele nu aveau habar. Mi se părea prostesc – ca și cum eu ar fi trebuit să mă zgâiesc de fiecare dată când ele vorbeau despre tivirea unui clin ori clinirea unui tiv, nu știu exact cum se spune. Nici eu nu le înțelegeam întotdeauna, dar nu căscam ochii la ele de parcă ar fi fost nebune pentru că știau ceea ce știau.

Caspro mi s-a adresat:

— Carrantages este muntele nostru cel mare, așa cum este Sul pentru voi. Tărâmurile de Sus sunt numai dealuri și piatră, iar fermierii sunt săraci. Unii dintre ei au puteri, este adevărat; totuși, vrăjitoria este un cuvânt primejdios. Noi numim puterile acelea „daruri”.

— Printre alzi nu le spunem în niciun fel, a adăugat Gry în felul ei sec, ușor ironic, deoarece nu dorim să fim lapidați pentru păcatul de a fi venit dintr-un popor înzestrat.

— Tu ce dar... a început Bomi, apoi a tăcut.

Era prima dată când o vedeam sfielnică. Gry a încurajat-o, și Bomi a întrebat:

— Tu ai un dar?

— Eu mă înțeleg bine cu animalele și ele cu mine. Darul este numit „chemare”, însă seamănă mai degrabă cu auzul.

— Eu nu am niciun dar, a recunoscut Caspro și a zâmbit.

— Nu pot să cred că ești atât de nerecunoscător, a rostit Lordul-căilor, fără să glumească.

Caspro a acceptat reproșul.

— Ai dreptate, Lord-al-căilor, am căpătat într-adevăr un dar mareț. Era însă... Era cel greșit.

S-a încruntat și și-a căutat cuvintele aproape cu înfrigurare, ca și cum onestitatea răspunsului său ar fi fost lucrul cel mai important din lume.

— Nu a fost greșit pentru mine, ci pentru poporul meu. De aceea am plecat de lângă ai mei, de aceea am părăsit Tărâmurile de Sus. Arta mea îmi oferă multă fericire. Sunt totuși și clipe... clipe când sufăr, când tânjesc după stânci, și smârcuri, și tăcerea de pe dealuri.

Lordul-căilor l-a privit răbdător și aprobator, fără să-l judece.

— Poți duce dorul căminului în propriul tău oraș, în propria ta casă, Orrec Caspro. Tu ești aici un surghiunit printre surghiuniți.

A ridicat paharul. Înăuntru era apă; nu aveam vin.

— Să bem pentru întoarcerea în căminul nostru! a spus el și am băut toți.

— Dacă darul tău este cel greșit, care ar fi fost cel potrivit? a întrebat Bomi, a cărei sfiiciune, odată ce se destramă, este dispărută pe vecie.

Caspro a privit-o. Chipul i s-a schimbat din nou. Ar fi putut da un răspuns superficial la întrebarea ei superficială și fata ar fi fost mulțumită, însă nu-i stătea în fire așa ceva.

— Darul familiei mele este desființarea, a zis el și, involuntar, și-a acoperit pentru un moment ambii ochi cu palmele – un moment ciudat. Eu însă am căpătat darul ființării, al făuririi. Din greșeală.

A înălțat o privire parcă tulburată. Am văzut-o pe Gry uitându-se la el peste masă, atentă, îngrijorată.

— N-a fost o greșeală, l-a contrazis Lordul-căilor cu o autoritate calmă, binevoitoare, care a destins atmosfera ușor stranie. Și tot ce ai primit ne-ai dăruit nouă, prin poezia ta. Îmi pare rău că n-am putut veni să te aud.

— Nu-l încuraja, a intervenit Gry, fiindcă își va declama poeziile până ce turmele se vor întoarce acasă.

Sosta a chicotit. Cred că fusese primul lucru pe care îl înțelesese până atunci și i se păruse amuzant să spui „până ce turmele se vor întoarce acasă”.

Caspro a râs și el și ne-a zis că ar putea recita poezii la nesfârșit.

— Singurul lucru care-mi place mai mult decât să le recit, a adăugat el, este să le ascult ori să le citesc.

În privirea pe care i-a aruncat-o Lordului-căilor exista un semnal sau o provocare mai apăsătoare decât cuvintele în sine. La urma urmelor însă, „citesc” era un cuvânt apăsător în orașul nostru stăpânit de alzi.

— Casa aceasta a fost cândva bună pentru poezie, a rostit lordul meu. Mai dorești puțin pește, Gry Barre? Ista! Mai vii sau nu, femeie?

Istei îi place când el ridică vocea, când îi poruncește să se așeze și să mănânce. S-a ivit pe dată în încăpere, a încuviințat iute din cap

spre oaspeți și, imediat după ce și-a binecuvântat pâinea, a întrebat:

— Ce tot spune Gudit despre... despre un leu?

— Este în căruță, a răspuns Gudit. Ți-am zis, proastă fără zei. Ți-am zis să nu-ți bagi nasu-n căruța aia. Nu cumva ai făcut-o?

— Cum să fac așa ceva?

Ofensată de grosolănia lui Gudit și de vocea lui sonoră, Ista a început să se sclifosească, așa cum credea ea că vorbește o lady.

— Ce-nseamnă un leu pentru mine? Așadar, va rămâne-n căruță?

— Cel mai bine ar fi să stea cu noi, dacă nu va tulbura gospodăria, a răspuns Gry, dar, văzând frământarea pe care vorbele ei o stârniseră în Bomi și Sosta și poate chiar în Ista, a adăugat iute: Dar poate că-i mai bine să doarmă în căruță.

— Pare un loc cam strâmt. Îl putem cunoaște pe celălalt oaspete al nostru? a întrebat Lordul-căilor.

Nu-l văzusem niciodată așa: cordial și viguros. Îl observam pe Lordul-căilor din zilele bune despre care povestea Ista.

— Ea a cinat? Te rog, adu-o înăuntru.

— Ohhh, a șoptit Sosta fără putere.

— N-o să te mănânce pe tine, Sos, a asigurat-o Ista. Crezi că i-ar plăcea nițel pește? (Nu avea de gând să se lase copleșită de niciun leu.) Să știi că am păstrat capul, pentru ciorbă. Este binevenită să-l mănânce.

— Mulțumesc, Ista, a răspuns Gry, dar azi-dimineață a mâncat devreme. Iar mâine este ziua ei de postit. O leoaică grasă arată groaznic.

— Nu mă-ndoiesc, a replicat Ista strâmbând din nas.

Gry și-a cerut iertare că părăsește masa și s-a întors în scurtă vreme cu emileoaica, pe care o ținea de o lesă scurtă. Animalul era cât un câine mare, dar forma și mersul îi erau cu totul diferite – o felină cu trup prelung, însă musculos și suplu, coadă lungă, față mică și ochi ca niște nestemate, orientați spre înainte, ochi de pisică, și mers care se situa între gârbovit și maiestuos. Era nisipie, de fapt maronie cu tonuri aurii. Perii blăunii de pe bot erau mai deschiși la culoare, lungi și fini, iar cei scurți din jurul botului și de sub bărbie erau albi. Coada lungă se sfârșea printr-un smoc scurt, maro-roșcat. Eram pe jumătate speriată, pe jumătate fascinată. Emileoaica s-a pus în șezut, s-a uitat în jur, privindu-ne pe toți, a căscat larg, arătându-și limba lată și trandafirie și colții albi, care inspirau teamă, după care a închis botul, a închis și ochii mari de culoarea topazului și a început să toarcă. Era un tors intenționat și sonor, ca un uruit.

— Ooo, a făcut Bomi. Pot s-o mângâi?

Iar eu am urmat exemplul lui Bomi. Blana leoaicei era minunată, deasă și lungă. Când o scărpinai în jurul urechilor rotunde, se împingea în mâna ta, iar torsul i se îngroșa.

Gry a dus-o la Lordul-căilor. Shetar s-a așezat lângă scaunul lui, iar el a întins mâna ca să i-o adulmece. A mirosit-o cu luare aminte, după care ridicat ochii la el, nu cu privirea prelungă a câinilor, ci cu o uitătură scurtă și pătrunzătoare de pisică. El și-a lăsat palma pe capul leoaicei. Shetar a rămas locului, cu ochii pe jumătate închiși, torcând, și i-am văzut ghearele mari ale labelor din față ieșind încetișor din tecile lor și intrând la loc, împingându-se în pardoseala din ardezie.

Capitolul 5

După cină, Lordul-căilor i-a invitat pe oaspeți să-l însoțească în apartamentele sale, privindu-mă și pe mine, pentru a mă asigura că eram bine-venită. Am mers în ritmul lent al ologelii sale, întorcându-ne prin coridoare și trecând pe lângă odăile părăsite și curțile interioare. Ne-am așezat în galeria din spate. Lumina serii pălea în ferestre.

— Cred că avem multe despre care să vorbim, s-a adresat Lordul-căilor musafirilor săi.

S-a uitat la amândoi în același timp și în ochi îi licărea foc de opal.

— Gry Barre spune că ai venit în Ansul pe de o parte pentru a mă găsi pe mine. Iar Memer mi-a zis că întâlnirea ei cu voi a fost binecuvântată de Lero. Sunt convins de binecuvântarea aceea. Pot să întreb totuși pentru ce mă căutai?

— Îți pot depăna toată povestea? a întrebat Caspro.

Lordul-căilor a râs și a răspuns:

— „Ar trebui eu să îngădui soarelui să strălucească ori râului să curgă?”

Acelea fuseseră cuvintele lui Raniu când marele harpist Moro îl întrebase dacă putea să cânte la harpă în templu.

Caspro a început șovăitor.

— Pentru ceea ce au însemnat cărțile pentru mine pe când eram băiat... pentru că scrierea era o lumină... o lumină în beznă...

A făcut o pauză.

— Apoi, când am coborât în orașe și am început să învăț cât de multe erau de învățat, am fost pe jumătate cuprins de disperare...

— Erai un vițel scăpat în lucernă, a intervenit Gry.

— Da, da, și asta.

Am râs toți, iar el a continuat ceva mai destins:

— Oricum, după părerea mea, făurirea poeziei este lucrul cel mai neînsemnat pe care-l fac. Să găsesc cele făurite de alți făurari, să le rostesc, să le tipăresc, să le recâștig din fața delăsării sau uitării, să reaprind lumina cuvântului – aceasta este munca principală a vieții mele. De aceea, atunci când nu-mi câștig existența în piață, sunt în bibliotecă sau la taraba vânzătorului de cărți sau în bârlogul cărturarului, întrebând despre cărți și scrieri, învățând despre făurari uitați, despre aceia cunoscuți doar în orașul sau în țara lor. Și peste tot pe unde am fost, în Bendraman, Urdile, Orașele-state, Vadalva, în toate universitățile sau bibliotecile sau piețele, oamenii cei mai înțelepți și mai citiți vorbesc despre învățătura din Ansul și despre

Biblioteca din Ansul.

— La timpul trecut, a spus Lordul-căilor.

— Lord-al-căilor, eu lucrez cu ceea ce este pierdut, îngropat, ascuns. Pierdut de timp și nenoroc sau ascuns de distrugere, de prejudecata unui conducător sau a unui preot. În temelii vechilor săli de sfat din Mesun, în Urdile, am găsit cea mai veche dintre toate dovezile *Vieții lui Raniu*, scrisă pe piele de vițel și pecetluită într-o criptă lipsită de semne acum cinci sute de ani, pe vremea domniei tiranului Terensa. El i-a alungat pe învățători și a distrus templele și scrierile din tot orașul. A domnit vreme de patruzeci de ani. Alzii sunt stăpâni peste Ansul de numai șaptesprezece ani.

— Durata vieții lui Memer, a spus Lordul-căilor. În șaptesprezece ani se pot pierde multe. O generație învață că se pedepsește cunoașterea și că siguranța sălășluiește în ignoranță. Următoarea generație nu știe că-i ignorantă, fiindcă nu știe ce a însemnat cunoașterea. Cei care i-au urmat lui Terensa în Mesun n-au dezgropat scrierile ascunse. Ei n-au știut de existența lor.

— Un zvon a dăinuit, a spus Caspro.

— Zvonuri există întotdeauna.

— Eu le urmăresc.

— Un zvon anume te-a adus aici? Numele unui făurar pierdut, al unui poem pierdut?

— Mai degrabă prestigiul lui Ansul ca bastion al învățării și scrierii în toate Ținuturile din Apus. M-a atras cel mai mult povestea – zvonul – unei biblioteci mărețe care a existat aici chiar înainte de întemeierea Universității Ansul. Se spune că ar fi conținut scrieri din zilele în care se mai vorbea încă aritana, ca și amintiri ale tărâmurilor de dincolo de pustiul din care am sosit noi. Poate că au existat chiar și cărți aduse din Soare-răsare, de la începuturile istoriei noastre. De ani de zile tânjeam să vin aici, să întreb, să caut orice cunoștințe despre biblioteca aceea!

Lordul-căilor n-a spus nimic, n-a oferit niciun răspuns.

— Știi că această căutare mă pune în oarece pericol. Ba pune chiar în pericol mai mare pe oricine cu care vorbesc despre ea – chiar dacă nu-mi răspunde.

Lordul-căilor a încuviințat ușor din cap. Chipul îi era inexpressiv.

— Îi știu pe alzi, a urmat Caspro. Noi am trăit o vreme printre ei.

— Asta cere curaj.

— Mai puțin decât îți cer eu ție.

Abia mai puteam suporta înflăcărea înăbușită din amândoi, focul și teama și provocarea. Aș fi dorit să le spun, să le strig „Încredeți-vă

unul în altul! Nu vă puteți încrede unul în altul?”, dar știam că era o prostie, o copilărie, și-mi venea să plâng.

Gry Barre a înghiontit-o pe Shetar. Leoaica s-a ridicat, a venit spre mine și s-a pus în șezut în felul ei pașnic, somnoros, chiar în fața picioarelor mele, astfel ca să-i pot scărpinga urechile. Am făcut-o și atingerea aceea m-a alinat. Gry ne-a privit. Nu mi-a făcut chiar cu ochiul, dar mi s-a părut că am citit în uitătura ei ceva de felul „Ei sunt bărbați; acesta este unicul mod în care știu cum s-o facă”.

Lordul-căilor se sculase pentru a aduce o lumânare. Ar fi trebuit s-o fi făcut eu, dar el venea deja la masă cu sfeșnicul greu din fier, cu stângăcie, neavând prea multă putere în mâini. Gry a aprins lumânarea folosind cutia-amnar. Lumina a înflorit, întunecând restul odăii și zugrăvind-ne chipurile pe fundalul beznei și al sclipirii slabe a ferestrelor. Shetar a mormăit și s-a lungit la picioarele mele în poziția leului din cartea cu poze, cu etichete din față întinse și ochii spre lumină.

— Cât timp am fost în temnița Gandului, a rostit Lordul-căilor, mi-am revizuit opinia în privința curajului. Crezusem că era ceva ce un om își datorează sieși, ca mândria sau respectul de sine. Am învățat că-l datorăm numai zeilor.

Privirea lui fixa de asemenea flacăra galbenă și egală a lumânării.

Caspro n-a spus nimic.

— Am fost dus acolo, a continuat Lordul-căilor, pentru că ei, ca și tine, au zvonit și povești. Zvonuri și povești care i-au adus aici. În Ansul. Știi motivul pentru care alzii mi-au crotocit țara și mi-au asediat orașul?

— Crezusem că ar fi fost vorba despre lăcomie, despre răvnirea pământurilor voastre verzi.

— Și de ce tocmai aceste pământuri verzi? Vadalva este mai aproape și la fel de nededată războaielor ca și noi. Ai zis că ai trăit o vreme în Asudar. Spune-mi atunci dacă apuc pe o cale greșită: alzii au un rege, pe Gandul Ganzilor, care este de asemenea marele preot al lui Atth. Puterea sa este mare. Toți sclavii sunt la dispoziția lui. El conduce armatele.

Caspro a încuviințat tăcut.

— Numele acestui preot-rege care a luat tronul lui Asudar acum treizeci de ani este Dorid. El consideră că Atth l-a ales să înfrângă răul pe pământ. Atth este numele pe care alzii îl dau unicului zeu pe care-l recunosc; el înseamnă Stăpân. Adevăratul nume al lui Atth nu este rostit. Tot binele îi aparține lui Atth. Există însă și o mare putere a răului, care se numește Obatth, Celălalt Stăpân.

Din nou, Caspro a încuviințat în tăcere.

Lordul-căilor a întrebato:

— Cunoști povestea celor O Mie de Bărbați Adevărați?

— Alzii spun că dacă ar putea fi strânși laolaltă o mie de soldați adevărați, atunci Obatth ar putea fi înfrânt pentru totdeauna. Unii zic că ar fi de ajuns doar o sută.

— Iar alții susțin că zece, a adăugat Gry.

Lordul-căilor a surâs, deși fără multă veselie.

— Îmi place varianta aceea, a rostit el. Alzii dezvăluie unde ar fi trebuit să se întâlnească acești bărbați adevărați?

— Nu.

Caspro a privit-o pe Gry, care a clătinat de asemenea din cap.

— Ei bine, povestea mi-a fost depănată într-un fel în care îmi vine greu s-o uit. Mi-a dezvăluit-o fiul Gandului nostru de aici, Iddor, fiul lui Iorath. De multe ori.

A tăcut o vreme, după care a urmat cu voce foarte scăzută:

— Nu-mi place s-o rostesc aici, în casa aceasta. Să fiu iertat. Iată ce mi s-a spus: Toată lumina și dreptatea aparțin lui Atth, Zeul Arzător, a cărui putere este vizibilă în soare. Nu există nimic sacru în afara Focului lui Atth. Tot focul este sfânt în numele lui. Alzii disprețuiesc luna, căreia îi spun roaba și vrăjitoarea. Pământul este un loc de surghiun. Un loc spurcat, fără credință, infestat de demoni, unde totul este rece și întunecat, cu excepția luminii și căldurii care sunt reflectate asupra lui de soarele lui Atth. Iar pe pământ există Obatth, dușmanul lui Atth – în nenorocile oamenilor, în faptele celor răi și în spiritele rele pe care le preaslăvesc ei. Și cel mai mult din toate, într-un loc anume, în locul acela, toate ticăloșiile pământului se adună laolaltă, acolo bezna este înghițită în țărână ca un revers al luminii radiată de soare. Este un anti-soare, care absoarbe lumina. Este negru, umed, rece, respingător. Așa cum soarele înseamnă viață, locul acela este neviață. Un neant, o bortă uriașă în pământ, adâncă mai presus de adâncime. Se numește Gura Noptii. Și acolo trebuie să se adune cei O Mie de Bărbați Adevărați, pentru a purta Focul lui Atth în regatul lui Obatth. Ei vor pătrunde în bezna, se vor război cu Celălalt Stăpân și-l vor nimici. După aceea vor reapărea cu flamurile lor de văpăi, iar pământul întreg va arde la fel de strălucitor ca soarele, atât noaptea, cât și ziua. Toți demonii și umbrele vor fi alungați în întunericul de afară, de dincolo de stele. Iar fiii lui Asudar vor domni peste toți oamenii pe bună dreptate, venerându-l pe Zeul Arzător.

Vocea Lordului-căilor era monotonă și aspră, abia audibilă, și am văzut că mâinile îi erau încleștate.

— Vechile credințe ale lui Asudar spuneau că Gura Noptii se afla în

apus, pe coastă. Dorid, preotul-rege din orașul său Medron, a poruncit preoților de rang mai mic ai lui Atth să găsească acest focar de întuneric. Unii credeau că Gura Noptii s-ar afla în muntele Sul, dar alții au spus nu: Sul este un vulcan, el conține foc și ca atare este sacru pentru Atth. Vizavi de el – dincolo de apă față de el – ar fi locul cel întunecat, puțul fără fund al râului. Gura Noptii ar fi trebuit să se găsească aici, în orașul Ansul. Se presupunea că ar fi fost păzită de un vrăjitor cu puteri înspăimântătoare, care putea invoca oști de spirite rele, emanațiile necurate ale pământului. Și că zeii păgâni se vor aduna s-o apere, cei o mie de zei calpi. De aceea armatele din Asudar au fost trimise să ocupe cu forța țara și orașul Ansul și să descopere Gura Noptii. Când va fi găsită, regele Dorid îi va trimite pe cei O Mie de Bărbați Adevărați în adâncul ei, cu flamuri de foc, o oaste arzătoare. Lumina va alunga întunericul și binele va nimici răul.

A tras aer în piept cu un șuierat neregulat. Și-a mușcat buza și și-a ferit ochii de lumânare, ascunzându-și chipul în umbre.

— N-am auzit niciodată povestea aceasta, a recunoscut Caspro.

Propria sa voce era tremurată. Cred că a vorbit pentru a-i da răgaz Lordului-căilor să-și revină.

— Da, am aflat istorii despre felul în care pământul este câmpul de luptă dintre Atth și Obatth. O bătălie fără sfârșit. Iar locuitorii deșertului știau că hăt departe în apus exista un munte numit Sul, un loc misterios, dar numai fiindcă era înconjurat de mare. Ei spuneau că apa sărată era blestemul lui Obatth... Povestea aceasta a Gurii Noptii trebuie să fie una secretă. Taine preotești.

— Utilă pentru justificarea unei invazii, și-a dat cu părerea Gry.

— Dacă așa ar sta lucrurile, ar trebui să fie cunoscută de mai mulți, nu? Lord-al-căilor, soldații obișnuiți cunosc povestea aceasta?

— Nu știu. Știu doar că li s-a spus să caute anumite lucruri. Anumite case. Peșteri, vrăjitori, idoli, cărți... în colinele de deasupra orașului există multe grote. Iar idoli și cărțile... erau fără număr în Ansul. Soldații au fost sârguincioși.

Cu toții am rămas tăcuți pentru o vreme.

— Cum sunteți cârmuiți? a întrebat Gry.

Vocea ei avea ceva anume; nu era la fel de frumoasă ca a lui Orrec Caspro, dar în ea exista ceva care mă liniștea, mă alina așa cum mă alinase atingerea blânii leoaicei. Când i-a răspuns, Lordul-căilor a părut mai puțin încordat.

— Noi suntem înrobiți, nu cârmuiți. Gandul loratth și ofițerii săi reprezintă legea. În mare parte, noi, cetățenii lui Ansul, ținem orașul laolaltă, făcând lucrurile așa cum obișnuiam să le facem dintotdeauna,

în timp ce alții iau tributul, pedepsesc blasfemiile și se țin departe. De când au ocupat orașul, au trăit aici ca soldații într-o garnizoană. Nu au trimis coloniști. Nu au adus femei. Nu vor să stea aici. Urăsc țara, orașul și marea. Pământul în sine este pentru ei un loc de surghiun, iar acesta este cel mai rău dintre toate.

În liniștea care a urmat, Shetar a înălțat capul de pe labe, a huruit „Rrrauau!” gros, din fundul gâtului, și a căscat strașnic.

— Ai dreptate, i-a spus Gry.

Ea și Caspro s-au ridicat pentru a spune noapte bună, mulțumindu-i Lordului-căilor pentru ospitalitate și mulțumindu-mi de asemenea mie.

I-am dat lui Gry un opaiț cu abajur din mică, pentru a-și lumina calea spre odaia lor. Am văzut că atât ea, cât și soțul ei au atins firida zeului de lângă ușă când au părăsit încăperea. I-am privit îndepărtându-se pe coridor, unul lângă altul, el cu mâna pe umărul ei, cu leoaica urmându-i în tăcere și licărul opaițului mișcându-se pe pereții din piatră goală.

M-am întors și l-am observat pe Lordul-căilor uitându-se la lumânare, cu chipul foarte obosit. M-am gândit cât de singur era. Prietenii lui veneau și plecau, iar el trebuia să rămână locului. Până atunci presupusesem că solitudinea fusese alegerea lui, natura lui, fiindcă mi se păruse cu totul firească. El însă nu avea de ales.

A ridicat ochii la mine.

— Ce ai adus la Galvamand? a rostit.

Am fost speriată de tonul vocii sale. În cele din urmă, am răspuns:

— Prieteni, cred.

— Oh, da. Prieteni puternici, Memer.

— Lord-al-căilor...

— Da?

— Acea Gură a Noptii, acel Obatth... Au venit aici, în casă, în Galvamand – potcapurile-roșii, soldații –, și te-au dus în temniță, fiindcă credeau...?

Pentru o vreme, nu mi-a răspuns. A rămas încordat, cu umerii gârboviți, așa cum făcea când era încercat de dureri.

— Da, a confirmat.

— Dar aici... aici există ceva care...?

Nu știam ce întrebam, dar el știa. Și-a ridicat privirea spre mine, cu ochi aprigi.

— Ceea ce caută ei este al lor. Este în inimile lor, nu în ale noastre. Casa aceasta nu ascunde niciun rău. Ei și-au adus întunericul lor. Nu vor ști niciodată ce se află în inima acestei case. Nu vor privi și nu vor

vedea. Ușa aceea nu li se va deschide niciodată. Nu trebuie să te temi, Memer. N-o poți trăda. Eu am încercat s-o trădez. Din nou și din nou. Însă zeii casei mele și umbrele morților mei m-au împiedicat înainte s-o fi putut face. Ei nu m-au lăsat s-o fac. Toate mâinile tuturor dăruitorilor de vise mi-au astupat gura.

Acum eram cu adevărat foarte înspăimântată. El nu vorbise niciodată despre schingiuri. Era încordat și gârbovit și tremura. Doream să merg la el, dar nu cutezam.

A făcut un gest slab din mână și a șoptit:

— Du-te. Du-te la culcare, copilă.

M-am apropiat și mi-am lăsat palma peste a lui.

— Sunt bine, a spus el. Ascultă. Ai făcut bine că i-ai adus aici. Ai adus binecuvântare. Întotdeauna, Memer. Acum, du-te.

A trebuit să plec, lăsându-l acolo, tremurând, singur.

Eram obosită, fusese o zi lungă, o zi imensă, însă nu m-am putut duce la culcare. Am mers la peretele de sub deal, am deschis ușa scriind cuvintele în aer și am intrat în odaia secretă.

Când am pătruns, m-am simțit pe dată înfricoșată. Inima mi-a înghețat și firisoarele de păr mi s-au zbârlit pe ceafă.

Imaginea aceea înspăimântătoare a unui soare negru, care absorbea căldura și lumina din lume, era acum ca o bortă în mintea mea, golind-o, nemălăsând decât frig și gol.

Dintotdeauna îmi fusese frică de capătul îndepărtat al acestei încăperi lungi și ciudate, care se întindea în beznă. Mă ținusem departe de capătul umbrelor, îi întorsesem spatele, nu mă gândisem la el, îmi spusese: „Asta-i ceva ce voi înțelege mai târziu.” Acum sosise acel „mai târziu”. Acum trebuia să înțeleg pe ce era clădită casa mea.

Însă tot ce aveam la dispoziție pentru a mă ajuta să înțeleg era istoria aceea a Gurii Noptii, imaginea detestabilă a oamenilor pe care-i detestam.

Și povestea lui Orrec Caspro. O bibliotecă, spusese el. O bibliotecă măreață. Cea mai măreață din lume. Un loc al învățării, al luminii minții.

Nu puteam nici măcar să privesc spre capătul umbrelor odăii. Nu eram încă pregătită pentru așa ceva, trebuia să-mi adun puterile. M-am dus la masa sub care obișnuisem să clădesc căsuțe și să pretind că eram un ursuleț în vizuina sa. Am pus jos opaițul și mi-am așezat palmele pe tăblia mesei, apăsându-le puternic pe lemnul lustruit, pentru a-i simți netezimea, soliditatea. Exista și era reală.

Pe masă se afla o carte.

Întotdeauna înainte de a părăsi odaia, noi doi puneam cărțile la loc pe rafturi, un obicei vechi de ordine pe care Lordul-căilor îl căpătase

de la mama lui, cea care-l învățase așa cum el mă învăța pe mine. N-am recunoscut cartea aceasta. Nu părea veche. Era probabil una dintre cele pe care oamenii i le aduceau pe furiș pentru a fi ascunse, pentru a fi salvate de distrugerea lui Atth. Ocupată să învăț tot ce puteam despre marii făurari ai trecutului și despre cunoașterea adunată de ei, abia dacă apucasem să privesc rafturile pe care fuseseră așezate cărțile acelea mai noi, salvate întâmplător. Probabil că Lordul-căilor mi-o pregătise pe aceasta când plecasem cu Gry la piață.

Am deschis-o și am văzut că era tipărită cu literele din metal care se folosesc astăzi în Bendraman și Urdile, cu care este mai lesne să faci o mie de copii ale cărții. Am citit titlul: *Haos și spirit: Cosmogoniile*, iar dedesubt numele Orrec Caspro și mai jos numele celor care o tipăriseră: Berre și Holaven din Derris-de-lângă-apă, în Bendraman. Pe pagina următoare scria doar atât: „În cinstea și scumpa reamintire a Mellei Aulitta de Caspromant.”

M-am așezat cu fața spre capătul întunecat al încăperii, fiindcă, deși nu-l puteam privi, nu-i puteam întoarce nici spatele. Am tras opaițul mai aproape de carte și am început să citesc.

M-am trezit în cenușul scăldatului zorilor, cu opaițul stins, cu capul pe cartea deschisă. Frigul mă pătrunsese până în măduva oaselor. Mâinile îmi erau atât de înțepenite, încât abia am putut scrie literele în aer pentru a părăsi odaia.

Am alergat la cuhnie și mai că nu m-am băgat cu totul în vatră, încercând să mă încălzesc. Ista m-a ocărât, iar Sosta a început să trăncănească, dar n-am ascultat-o. Cuvintele mărețe ale poemului îmi curgeau prin minte aidoma unor valuri, a unor pelicani zburând peste valuri. Nu puteam să aud, să văd sau să simt nimic altceva – doar pe ele.

Ista s-a îngrijorat cu adevărat. Mi-a dat o cană cu lapte fierbinte și a spus:

— Bea asta, fată proastă ce ești, acum ți-a venit să te mbolnăvești?! Când avem oaspeți în casă? Bea imediat!

Am băut laptele și i-am mulțumit, apoi m-am dus în odaia mea, unde m-am trântit pe pat și am dormit ca bolovanul până târziu în cursul dimineții.

I-am găsit pe Gry și pe soțul ei în grajd, cu leoaica și caii, alături de Gudut și Sosta. Sosta își neglija cusutul ca să se-nvârtă pe lângă Caspro, Gudut înșeuca calul roșcat înalt, iar Gry și Caspro se sfădeau. Nu erau mânioși unul pe celălalt, dar aveau păreri diferite. Leto nu era în inimile lor, așa cum spunem noi.

- Nu se poate să te duci singur acolo, a zis Gry, iar el a contrat-o:
- Nu se poate ca tu să mă-nsoțești acolo.

În mod vădit, nu era prima dată când aveau schimbul acesta de replici.

El s-a întors către mine. Pentru o clipă, m-am simțit aproape la fel de amețită ca Sosta, gândindu-mă că acesta era bărbatul care făurise poemul pe care-l citisem toată noaptea și care-mi refăurise sufletul. Confuzia aceea a dispărut însă aproape imediat. Acesta era Orrec Caspro, da, însă nu poetul Caspro, ci omul Orrec, un bărbat îngrijorat, care se certa cu soția sa, un bărbat care privea totul cu foarte multă seriozitate, oaspetele nostru, pe care-l plăceam.

— Spune tu, Memer, a rostit el. Oamenii au văzut-o pe Gry ieri în piață, au văzut-o cu Shetar – sute de oameni –, nu-i adevărat?

— Bineînțeles că este, a răspuns Gry înainte ca eu să fi putut articula vreun cuvânt. Dar nimeni n-a văzut înăuntru! căruței! Spune tu, Memer, au văzut?

— Da, am rostit către el, apoi m-am adresat ei, zicând: Nu cred.

— Așadar, a continuat ea, soția ta se ascunde în căruță în piață, iar acum stă înăuntru în casă, ca o femeie virtuoasă. Iar slujitorul tău, împlânzitorul de lei, iese din căruță și vine cu tine la palat.

El a clătinat cu încăpățănare din cap.

— Orrec, am călătorit travestită ca bărbat alături de tine vreme de două luni prin întregul Asudar! De ce naiba te-mpotrivești acum?

— Vei fi recunoscută. Ei te-au văzut, Gry. Te-au văzut ca femeie.

— Toți necredincioșii seamănă între ei. Și, oricum, alzii nu le văd pe femei.

— Le văd însă pe femeile cu lei care le sperie caii!

— Orrec, vin cu tine!

Bărbatul era atât de tulburat, încât Gry s-a apropiat de el și l-a îmbrățișat, rugător și alinător.

— Știi bine că nimeni din Asudar nu și-a dat niciodată seama că sunt femeie, cu excepția vrăjitoarei aceleia bătrâne din oază, iar ea a râs de deghizarea mea. Îți amintești? Ei nu vor ști, nu vor vedea, nu pot vedea. Nu te voi lăsa să mergi singur. Nu pot. Nici tu nu poți. Ai nevoie de Shetar. Iar Shetar are nevoie de mine. Mă duc să mă îmbrac chiar acum – este timp destul. N-o să călăresc, tu călărești, iar noi vom merge pe jos cu tine; este timp destul. Nu-i așa, Memer? Cât de departe este palatul?

— Peste patru răspântii și trei poduri.

— Vezi? Mă-ntorc imediat. Nu-l lăsați să plece fără mine! ni s-a adresat mie, lui Gudit și Sostei și poate calului, după care a pornit în

fugă spre spatele casei, cu Shetar alergând în salturi lungi după ea.

Orrec s-a dus la poarta curții și a rămas acolo, nemișcat și încordat, cu spatele la noi. Mi-a părut rău pentru el.

— E la mintea cocoșului, a zis Gudith. În palatul ăla, cum îi zic ei, sunt șerpi trădători. A fost Casa Sfatului nostru. Treci acolo, mă!

Calul înalt și roșcat l-a privit cu reproș blând și s-a mișcat politicos la stânga.

— Ce frumos ești, i-am spus calului pentru că așa și era și l-am bătut pe gât. Gândăcel?

— Gânsăcel, m-a corectat Orrec, revenind la noi cu un aer de înfrângere demnă despre care puteai vedea că-i mersese Sostei drept la inimă.

— Ahhh, a făcut ea, apoi a încercat să-și acopere reacția. Ah, pot să... pot să-ți aduc o...

Dar nu se putea gândi la nimic ce să-i aducă.

— Este un prieten bun și vechi, a continuat Orrec, luând hățurile Gânsăcelului.

A dat să încalece, dar Gudith a spus:

— Stai așa, stai un pic, trebuie să mă uit la o chestie, aici.

S-a strecurat între el și cal și a ridicat scărița peste sa.

Orrec a cedat și a rămas la fel de răbdător precum calul.

— Îl ai de mult timp? am întrebat, străduindu-mă să fac conversație și simțindu-mă la fel de prostuță ca Sosta.

— Are peste douăzeci de ani. Ar fi timpul să se odihnească după atâtea călătorii. Și Steluța la fel. A zâmbit puțin trist. Am plecat din Tărâmurile de Sus împreună – Gânsăcel cu mine, Steluța cu Gry. Și Tăciunica. Dulăul nostru. O cățea bună. Gry o dresase.

Asta l-a făcut pe Gudith să înceapă să vorbească despre copiii urmăritori care trăiseră cândva în Galvamand și încă mai povestea despre ei când a reapărut Gry. Purta pantaloni bufanți și o tunică grosolană. Bărbații din Ansul au părul lung, strâns la spate, așa că ea doar își pieptănase coada și-și pusese o șapcă din catifea neagră, uzată. Cumva, își înnegrise sau înăsprise bărbia. Devenise un bărbat tânăr de vreo douăzeci și cinci de ani, cu ochi iuți, sfios și posac.

— Așadar, suntem gata? a întrebat, iar vocea moale și melodioasă i se schimbase, devenind răgușită.

Sosta o privea fascinată.

— Cine ești? a zis ea.

Gry a dat ochii peste cap și a răspuns:

— Chy, împlânzitorul de lei. Deci, Orrec?

El a privit-o, a ridicat din umeri, a râs ușor și a încălecat pe cal.

— Haideti, atunci! a îndemnat și a pornit imediat, fără să privească în urmă.

Ea și leoaica l-au urmat. Gry s-a uitat înapoi, la mine, când au ieșit pe poartă, și mi-a făcut cu ochiul.

— Dar de unde a apărut el? s-a mirat Sosta.

— Milostivo Ertnu, însoțește-i în vizuina aia de șobolani și șerpi ucigași la care se duc, a zis Gudrit spart și a intrat în grajd, târșându-și picioarele.

Eu m-am întors în casă, pentru a mă îngriji de zei și de străbuni și pentru a afla ce-i trebuia Istei din piață.

Capitolul 6

Gudit mi-a spus că un mesager venise în dimineața aceea de la Casa Sfatului, căreia alzii îi spuneau Palatul Gandului, ca să-l anunțe pe Orrec Caspro să se prezinte în fața Gandului înainte de amiază. Fără să-l roage, să spună motivul sau orice altceva, bineînțeles. Așa s-a făcut că ei au plecat, iar noi am așteptat. Când au revenit, se făcuse îndeajuns de târziu încât să fi avut timp să-mi fac griji. Stăteam afară, pe ghizdul Fântânii Oracolului cea secată, în fața casei, când i-am zărit venind pe strada noastră dinspre miazăzi, Orrec pe jos, ținând calul de căpăstru, Chy, împlânzitorul de lei, lângă el, și leoaica în urma lor, cu o expresie plictisită. Le-am alergat în întâmpinare.

— A mers bine, a mers bine, a zis Orrec, iar Chy a adăugat:

— Destul de bine.

Gudit era la poarta grajdului ca să-l ia pe Gânsăcel – prezența cailor în grajd însemna o fericire atât de mare pentru el, încât pentru moment nu lăsa pe nimeni altul să-i îngrijească –, iar Chy mi-a spus:

— Vino cu noi.

În odaia Maestrului, a redevenit Gry, deși încă nu-și schimbase straiile și nici nu-și spălase fața. I-am întrebat dacă le era foame și mi-au răspuns că nu, Gandul îi ospătase cu mâncare și băutură.

— V-au lăsat sub acoperiș? am întrebat. Au lăsat-o pe Shetar înăuntru?

Nu doream să fiu curioasă despre nimic din ceea ce făceau alzii, totuși nu mă putusem stăpâni. Nimeni dintre cei pe care-i cunoșteam nu fusese vreodată înăuntru Casei Sfatului sau al cazarmii și nici nu văzuse cum trăiau acolo Gandul și alzii, fiindcă toată Colina Sfatului era mereu păzită și roia de soldați.

— Povestește-i tu lui Memer cât timp îmi scot hainele astea, a spus Gry și Orrec a făcut într-adevăr din cele petrecute acolo o întreagă poveste; nu se putea abține.

Alzii aveau corturi, nu numai barăci cu dormitoare de cazarmă, ci și corturi dintre cele pe care le foloseau când călătoreau prin deșerturile lor. Cortul din Piața Sfatului era înalt și foarte larg, cât o casă mare, din țesătură roșie, cu garnituri și flamuri aurii. Se părea, a spus Orrec, că Gandul stăpânea într-adevăr din cortul acela, nu din Casa Sfatului, cel puțin acum, după ce încetaseră ploile. Cortul era mobilat somptuos și avea panouri sculptate care puteau fi mișcate dintr-un loc în altul, pentru a forma un soi de odăițe; în drumurile sale prin Asudar, Orrec mai fusese primit în asemenea corturi mărețe. Aici însă nu

fusese adus nici măcar sub acoperișul acela din pânză. Fusesse poftit să stea pe un taburet pliant ușor, pe un covor nu departe de intrarea deschisă a cortului.

Gânsăcel fusese dus la grajduri de un rândaș care se purta cu el ca și cum ar fi fost din sticlă. Îmblânzitorul și leoaica rămăseseră la câțiva metri în urma lui Orrec, păziți de ofițeri alzi. Lor, ca și lui Orrec, le fuseseră aduse parasoluri din hârtie, care să-i apere de soare.

— Eu l-am căpătat mulțumită lui Shetar! ne-a strigat Gry din odaia alăturată, în care-și schimba straiile. Ei respectă lei. Dar după aceea vor arunca parasolurile, deoarece faptul că le-am folosit le-a pângărit.

Imediat după aceea li se oferiseră gustări și băuturi, iar lui Shetar îi fusese adus un castron cu apă. După ce așteptaseră cam jumătate de ceas, Gandul apăruse din cort împreună cu un alai de curteni și ofițeri. Îl întâmpinase pe Orrec cu multă curtoazie, numindu-l prinț al poeziilor, și-i salutase venirea în Asudar.

— Asudar! am izbucnit eu. Aici este Ansul!

După aceea mi-am cerut scuze pentru întrerupere.

— Unde este aldul este și deșertul, a rostit blajin Orrec.

N-am știut dacă erau propriile lui cuvinte sau un proverb ald.

Gandul Iorath, a urmat el, era un bărbat de vreo șaizeci de ani sau mai bine, mândru înveșmântat în straie de in întrețesute cu fir de aur, după moda din Asudar, cu pălăria largă și țuguiață pe care o pot purta doar nobilii alzi. Purtarea îi era cordială, iar vorba, iscusită și sprintenă. Discutase cu Orrec despre poezie: la început vorbiseră despre marile epopei ale lui Asudar, însă Gandul dorise să afle și despre făurarii din apus, așa cum îi numise. Interesul îi era sincer, iar întrebările, inteligente. Îl invitase pe Orrec să vină cu regularitate la palat pentru a recita din creațiile sale și ale altor făurari. În felul acela, îi spusese, ar fi oferit, lui și curții sale, multă plăcere și învățătură. Vorbise ca de la un prinț la altul, invitând, nu poruncind.

Unii curteni și ofițeri se alăturaseră conversației și, precum Gandul, dovediseră o cunoaștere amănunțită a epopeilor poporului lor, alături de curiozitatea, ba chiar foamea, de a auzi poezii și povești. Îl complimentaseră pe Orrec, spunându-i că era pentru ei o fântână în deșert.

Alții fuseseră mai puțin prietenoși. Fiul Gandului, Iddor, păstrase o distanță vizibilă și nesocotise discuțiile despre poezie, pălăvrăgind în interiorul cortului deschis cu un grup de preoți și ofițeri, până ce deveniseră atât de gălăgioși, încât Gandul le ceruse să facă liniște și-i dojenise. După aceea Iddor se bosumflase și nu mai scosese un cuvânt.

Gandul ceruse să-i fie adusă leoaica, iar Chy se supusese. Shetar executase trucul ei folositor, așa cum îi spunea Orrec: când ajunsese înaintea Gandului, își întinsese labelle din față și plecase capul între ele, precum fac pisicile când se întind – „arătând obediență”. Asta le plăcuse foarte mult tuturor și Shetar trebuise s-o facă de câteva ori, ceea ce-i convenise, întrucât o recompensau de fiecare dată, deși era ziua ei de post. Iddor se apropiase și voise să se joace cu ea, legănându-și pălăria cu pene, pe care leoaica o ignorase, apoi întrebase cât de puternică era, dacă ucidea pradă vie, dacă mușca oamenii, dacă omorâse pe cineva și așa mai departe. Chy, îmblânzitorul de lei, îi răspunsese cu respect la toate întrebările și o pusese pe Shetar să-i arate obediență. Însă Shetar căscase la el după ce făcuse o plecăciune destul de superficială.

— Unui necredincios n-ar trebui să i se îngăduie să țină un leu al lui Asudar, comentase Iddor către tatăl său, care replicase:

— Cine va lua însă leul de la stăpânul leului?

Fusese în mod vădit un proverb întrebuințat cu măiestrie în situația cuvenită. Atunci Iddor începuse s-o necăjească pe Shetar, provocând-o, strigând și repezindu-se spre ea, ca și cum ar fi atacat-o. Shetar îl ignorase însă complet. Când înțelesese ce făcea fiul său, Gandul se ridicase mânios, îi spusese că acoperea de rușine ospitalitatea casei lui și că jignea măreția leoaicei și-i poruncise să plece.

— Măreția leoaicei, a repetat Gry, așezându-se în sfârșit alături de noi, curată la față și îmbrăcată acum în cămașa ei de mătase albă și pantaloni. Asta mi-a plăcut.

— Mie însă nu mi-a plăcut ce s-a petrecut între Gand și fiul lui, a zis Orrec. Un cuib de șerpi, așa cum a susținut Gudit. Trebuie pășit cu multă luare aminte. Pe de altă parte, Gandul este un om foarte interesant.

El este tiranul care ne-a ruinat și ne-a înrobii, m-am gândit, dar n-am spus nimic.

— Lordul-căilor are dreptate, a continuat Orrec, alzii locuiesc în Ansul ca soldații în bivouac. Par uimitor de ignoranți privitor la felul în care trăiesc oamenii de aici, cine sunt și ce fac. Iar Gandul este plictisit de ignoranță. Cred că a înțeles că-și va sfârși probabil viața aici și ar putea, în cazul acesta, să profite de părțile ei cele mai bune. Pe de altă parte, locuitorii orașului nu știu nimic despre alzi.

— Și de ce ar trebui să știm? am întrebat fără să mă pot abține.

— În Tărâmurile de Sus noi spunem că doar șoarecele o cunoaște cu adevărat pe pisică, a zis Gry.

— Eu nu vreau să cunosc oameni care scuipe pe zeli mei și ne

numesc necurați. Eu îi numesc spurcați. Uitați-vă... uitați-vă la lordul meu! Uitați-vă ce i-au făcut! Credeți că el s-a născut cu mâinile rupte?

— Oh, Memer, a rostit Gry și s-a întins spre mine, dar m-am ferit.

Am replicat:

— Voi vă puteți duce la ceea ce ei numesc Palatul lor, le puteți mânca mâncarea, dacă vă place, și le puteți spune poeziile voastre, dar eu i-aș omorî pe toți alzii din Ansul, dacă aș putea.

După aceea m-am întors și am izbucnit în lacrimi, pentru că stricasem tot și nu meritam încrederea lor.

Am dat să părăsesc odaia, însă Orrec m-a oprit.

— Memer, ascultă, a zis el, ascultă. Iartă-ne ignoranța. Suntem oaspeții tăi. Îți cerem iertare.

Asta m-a oprit din plânsul acela prostesc. M-am șters la ochi și am spus:

— Scuzați-mă.

— Iertare, iertare, a șoptit Gry și i-am îngăduit să mă ia de mână și să se așeze alături de mine pe locul de la fereastră. Noi știm foarte puține. Despre voi, despre lordul vostru de Ansul. Totuși, eu știu, așa cum știi și tu, că ne-a adus aici, laolaltă, ceva mai mult decât simpla întâmplare.

— Ne-a adus Lero, am zis.

— Ne-au adus o iapă, o leoaică și Lero, a completat ea. Voi avea încredere în tine, Memer.

— Și eu voi avea încredere în voi, m-am adresat amândurora.

— Atunci, povestește-ne cine sunteți. Trebuie să ne cunoaștem unii pe ceilalți! Spune-ne cine este Lordul-căilor – sau ce era înainte de sosirea alzilor. El era stăpânul orașului?

— Noi n-am avut stăpâni.

Am încercat să mă adun pentru a răspunde corect, așa cum făceam când Lordul-căilor îmi cerea „Vrei, te rog, să mai continui puțin, Memer?” Am început:

— Noi alegeam un sfat care să cârmuiască orașul. Așa făceau toate orașele de pe Coasta Ansul. Cetățenii îi votau pe sfetnici, pe membrii Sfatului, iar sfaturile îi numeau pe lorzii-căilor. Lorzii-căilor călătoreau între orașe și puneau la cale negoțul, astfel încât toate așezările să capete ce le trebuia, una de la cealaltă. Și-i împiedicau pe negustori de la înșelătorii și camătă, dacă puteau.

— Așadar, nu este un titlu ereditar?

Am clătinat din cap.

— Erai lordul-căilor vreme de zece ani. Și pentru încă zece ani, dacă sfatul tău te numea din nou. Apoi venea rândul altuia. Oricine

putea fi lordul-căilor. Însă trebuia să ai bani, fie ai tăi, fie de la oraș. Trebuia să-i găzduiești pe negustori, pe samsari și pe ceilalți lorzi-ai-căilor și să călătorești tot timpul – chiar până în Sundraman, să vorbești cu neguțătorii de mătase și cu cei care conduceau acolo. Costa mult. Dar Galvamand era pe atunci o casă bogată. Iar oamenii din oraș ajutau. Să fii lordul-căilor era o cinste foarte mare. De aceea noi îl numim și acum tot așa. Îl cinstim. Deși acum nu mai înseamnă nimic.

Aproape că am izbucnit iarăși în plâns. Slăbiciunea mea, lipsa de control, m-a speriat și m-a înfuriat, iar furia m-a ajutat să mă stăpânesc.

— Toate astea au fost înainte să mă fi născut eu. Le cunosc doar pentru că mi-au povestit oamenii și am citit istoriile.

Apoi am expirat brusc, de parcă aș fi fost izbită în stomac, și am rămas paralizată. Mă oprise obiceiul meu de o viață: nu trebuia să vorbesc despre citit, nu trebuia să spun niciodată nimănui din afara gospodăriei mele că citisem ceva într-o carte.

Însă Orrec și Gry, desigur, nici măcar nu observaseră. Pentru ei era perfect natural. Au încuviințat și m-au rugat să continui.

Nu eram sigură despre ce ar fi trebuit sau nu să le spun în continuare.

— Cei ca mine sunt numiți „prășilele asediului”, am zis.

Am tras de părul meu deschis la culoare, cu fir subțire și creț. Doream ca ei să știe ce eram, însă nu voiam să spun că mama îmi fusese siluită.

— Puteți vedea... Când alzii au cucerit orașul. Atunci am... Dar noi i-am alungat și i-am ținut în afara porților aproape un an. Ne putem lupta. Noi nu pornim războaie, dar putem lupta. Apoi însă din Asudar a venit o armată nouă, cu de două ori mai mulți soldați, care au pătruns în oraș. L-au întemnițat pe Lordul-căilor și au jefuit Galvamand. Au ruinat universitatea și au azvârlit cărțile în canale și în mare. Au înecat oameni în canale, i-au lapidat și i-au îngropat de vii. Mama Lordului-căilor, Eleyo Galva...

Ea locuise în odaia aceasta. Fusese aici când soldații năvăliseră în casă. N-am mai putut continua.

Am tăcut toți.

Shetar se plimba înainte și înapoi, șfichiuind din coadă. Am întins mâna spre ea, ca să scap de cele despre care vorbisem, dar m-a ignorat. Botul îi era pe jumătate deschis și părea cumva mai leonină decât de obicei.

— O să fie în dispoziție proastă toată noaptea, a spus Gry. A primit

toate răsplățile acelea, la palat, și i-au reamintit că n-a mâncat nimic.

— Ce mănâncă?

— De cele mai multe ori, capre ghinioniste, a răspuns Orrec.

— Poate să vâneze?

— Nu prea știe cum se face, a zis Gry. Mama ei ar fi trebuit s-o învețe. Emileii vânează în clan, ca haitele de lupi. De aceea ne tolerează. Noi suntem familia ei.

Shetar a scos un sunet prelung și melodios, pe jumătate geamăt, pe jumătate mârâit, și a reînceput să umble înapoi și încolo prin încăperea lungă.

— Memer, a spus Orrec, dacă nu-ți este prea greu să vorbești despre asta...

Când am clătinat din cap, el a urmat:

— Ai spus că au distrus biblioteca universității. Complet?

Îmi dădeam seama că spera că voi nega.

— Soldații au încercat să dărâme clădirea bibliotecii, dar era din piatră și bine construită, așa că s-au mulțumit să spargă ferestrele, să strice prin camere și să scoată cărțile afară. N-au vrut să le atingă, ci i-au pus pe cetățenii orașului să le aducă, să le încarce pe cotigi și să le ducă la canal, unde să le arunce. Erau atât de multe cărți, încât s-au ridicat în mormane pe fundul canalului și au început să-l astupe, așa că i-au trimis pe oameni să le ducă în port. Acolo le-au descărcat și le-au aruncat de pe pontoane. Dacă nu se scufundau imediat, îi împingeau pe oameni în apă după ele. Odată am văzut o...

De data aceasta am izbutit să mă opresc la timp, înainte de a spune că văzusem o carte care fusese salvată din mare.

Se afla acum în odaia secretă, una dintre cărțile-suluri din miazănoapte, scrise pe pânză de in tratată special, care era răsucită după aceea pe vergele din lemn. Cel care o găsisese purtată de valuri pe plajă o uscase și o adusese aici. Deși stătuse săptămâni întregi în apă, scrierea frumoasă încă mai putea fi citită. Lordul-căilor mi-o arătase pe când lucra la ea, refăcând textul distrus.

Dar eu nu puteam vorbi despre cărțile, fie cele vechi, fie cele salvate, din odaia secretă. N-o puteam face nici chiar cu Gry și Orrec.

Era mai ferit, speram, să vorbesc despre vremuri străvechi, așa că am spus:

— Cu foarte mult timp în urmă, Universitatea era chiar aici, în Galvamand.

Orrec m-a întrebat și i-am spus ce știam, în cea mai mare parte așa cum auzisem de la Lordul-căilor, despre cele patru mari case ale orașului Ansul: Camm, Gelb, Galva și Actamo. Din timpurile străvechi,

ele fuseseră familiile cele mai bogate, cu puterea cea mai mare în Sfat. Construiau casele și templele cele mai frumoase, plăteau pentru ritualurile și festivalurile publice și adunau artiști și făurari, cărturari și filosofi, arhitecți și muzicieni, care locuiau și lucrau în casele lor. Acea fusese vremea în care oamenii începuseră să numească orașul Ansul cel Înțelept și Mândru.

Galva trăiseră dintotdeauna aici, pe prima colină de deasupra râului și portului, în Casa Oracolului.

— Aici a existat un oracol? a întrebat Orrec.

Am șovăit. Mă gândisem prea puțin la înțelesul aceluia cuvânt, până ieri, în dimineața zilei când sosiseră Gry și Orrec, când stătusem lângă bazinul secăt al Fântânii Oracolului.

— Nu știu, am răspuns.

Am dat să zic mai multe, dar n-am făcut-o. Era ciudat. De ce nu mă întrebasesm niciodată care era motivul pentru care Galvamand era numită Casa Oracolului? Nu știam nici măcar ce era oracolul, totuși îmi dădeam seama că nu trebuia să vorbesc despre el – la fel cum știam, și o știusem dintotdeauna, că nu trebuia să vorbesc despre odaia secretă. Era ca și cum o mână mi s-ar fi așezat peste buze.

M-am gândit după aceea la cuvintele Lordului-căilor din seara trecută, „Măinile tuturor dăruitorilor de vise mi-au astupat gura”. Asta m-a speriat.

Ei au văzut că eram derutată și rămasă fără voce. Orrec a schimbat subiectul, m-a întrebat despre casă și, în scurt timp, m-a convins să-i depăn din nou povestea.

În zilele acelea din vechime, Galva prosperaseră și atât casa, cât și numărul celor din ea crescuse, atrăgând artiști, învățați și meșteri, iar mai cu seamă cărturari și făurari de poezii și istorii. Oamenii veneau din tot Ansul și chiar din alte țări ca să-i audă, să învețe de la ei și să lucreze cu ei. De-a lungul anilor, universitatea crescuse aici, în Galvamand. În toată partea din spate a casei, atât la etaj, cât și la parter, fuseseră apartamente, clase pentru cursuri, ateliere de lucru și biblioteci; lângă curțile exterioare existaseră și alte clădiri, iar mai departe, sus pe colină, fuseseră cămine și căsuțe pentru studenți și maeștri, ateliere de lucru pentru artiști și constructori.

În tinerețe poetul Denios venise aici de la Urdile. Poate că studiasse chiar în galeria în care stătusem noi aseară, pentru că aceea făcuse parte din Biblioteca Galvamand.

În decursul timpului, Norocul, zeul căruia noi îi spunem Cel Surd, își întorsese spatele spre gospodăriile Camm, Gelb și Actamo. Pe măsură ce bogăția și bunăstarea le apuseseră, rivalitatea lor cu Galva

devenise ranchiunoasă. Mânate în parte de pică și invidie, deși îl numiseră spirit public, convinseseră Sfatul să ceară universitatea și biblioteca pentru oraș, luându-le de la Galvamand. Galva acceptaseră hotărârea Sfatului, deși avertizaseră că locul străvechi era sacru și că era posibil ca locul nou să nu fie la fel de binecuvântat. Orașul construisese clădiri noi pentru universitate jos, în apropierea portului. Aproape toată biblioteca măreață care fusese adunată aici de-a lungul veacurilor fusese strămutată acolo. Le-am spus lui Gry și Orrec ce-mi istorisise Lordul-căilor:

— Când au scos cărțile din Galvamand, Fântâna Oracolului din curtea din față a început să sece. Încet-încet, pe măsură ce cărțile au fost duse din casă, apa a încetat să mai curgă. Când n-a mai rămas niciuna, a secat de tot. Nu a mai curs de două sute de ani...

Noua universitate fusese inaugurată cu ceremonii și festivaluri și sosiseră elevi și cărturari; totuși, nu fusese niciodată la fel de faimoasă și la fel de vizitată ca vechea Bibliotecă din Galvamand. Și apoi, după două veacuri, veniseră locuitorii deșerturilor și smulseseră pietrele, azvârliseră cărțile în canale și în mare, le îngropaseră în noroi.

Orrec mi-a ascultat povestea, sprijinindu-și capul în palme.

— Aici în Galvamand n-a mai rămas nimic? a întrebat Gry.

— Ceva cărți, am răspuns fără tragere de inimă. Dar când apărarea orașului a fost înfrântă, soldații alzi au venit direct aici, chiar înainte de a se duce la universitate. Căutând... Căutând locul acela în care credeau ei. Au rupt toată lemnăria casei și au luat cărțile, mobilele... Au luat tot ce-au găsit.

Spuneam adevărul, dar simțeam că Gry era conștientă de faptul că nu era întregul adevăr.

— Așa ceva e groaznic... groaznic, a rostit Orrec ridicându-se. Știu că alzii cred că scrierea este ceva rău... totuși să distrugi... să irosești...

Era îndurerat și tulburat mai presus de cuvinte. A străbătut odaia și s-a oprit la ferestrele dinspre apus, de unde, peste acoperișurile lui Galvamand și partea de jos a orașului, se vedea albul Sul plutind pe cețuri deasupra strâmtorii.

Gry s-a dus la Shetar și i-a prins lesa de zgardă.

— Haide, mi s-a adresat cu voce blândă. Ea trebuie să facă mișcare.

— Îmi cer iertare, am spus și am urmat-o, simțindu-mă iarăși cuprinsă de disperare pentru că-l răscolisem în asemenea măsură pe Orrec.

Tot ce spusese fusese greșit. Era o zi fără Ennu, fără nicio

binecuvântare.

— Tu ai distrus cărți?

— Nu. Dar îmi doresc...

— Ce bine ar fi dacă dorințele ar fi cai! a zis Gry. Spune-mi, există vreun loc unde aş putea s-o las din lesă pe Shetar, ca să alerge? Nu va ataca dacă-i sunt în apropiere, dar aş avea mai puține griji dacă aş lăsa-o într-un loc unde să nu fie oameni în preajmă.

— Parcul vechi, am spus şi am mers acolo.

Se află ceva mai sus de casă, spre răsărit, o vâlcea lată în coasta dealului, deasupra râului, în locul unde Digurile îl împart în patru canale. Copacii cresc deşi pe pantele parcului vechi. Alzii nu merg niciodată acolo; nu le plac arborii. Nimeni nu prea se duce acolo, cu excepția copiilor care vânează iepuri sau prepelițe, ca să facă rost de ceva carne pentru familiile lor.

I-am arătat lui Gry așa-numita Fântână a lui Denios, lângă intrare, și Shetar s-a adăpat pe îndelete din bazinul ei.

În jur nu era nici țipenie și Gry a slobozit leoaica din lesă. Shetar a pornit imediat în goană, dar nu s-a îndepărtat foarte mult și a revenit întruna lângă noi. În mod limpede, nici ei nu-i plăceau prea mult copacii și nu dorea să se aventureze în hățișurile dese și neîngrijite. A petrecut mult timp ascuțindu-și ghearele pe trunchiul unui arbore, apoi pe al altuia și a adulmecat pe îndelete urmele unui animal, împrejurul unui desiș foarte mare de rugi. Cel mai mult s-a îndepărtat de noi atunci când a urmărit un fluture care a făcut-o să sară și să încerce să-l prindă, coborând pe o cărare abruptă și întunecoasă. După ce dispăruse de ceva vreme, Gry a emis un strigăt scurt, ca un tors. Leoaica a reapărut într-o clipă, venind către noi din umbre în salturi lungi. Gry a atins-o pe cap, iar Shetar ne-a urmat când am început să ne întoarcem, încet și fără grabă, suind prin pădure.

— Ce dar minunat, am zis, să poți chema animalele la tine.

— Depinde pentru ce-l folosești, a spus Gry. Cu siguranță, a fost foarte folositor când am coborât din Tărâmurile de Sus și a trebuit să ne câștigăm existența. Eu am dresat cai, în timp ce Orrec a învățat. Mi-a plăcut munca aceea... Admir felul în care alzii își dresază caii. Pentru ei, a-ți bate calul este mai rău decât a-ți bate nevasta.

A pufnit încetișor.

— Cum ai rezistat să trăiești atâta vreme în Asudar? N-ai fost... nu te-ai înfuriat pe ei?

— N-am avut motivul care să-mi stârnească furia pe care-l ai tu, a răspuns ea. A semănat cumva cu trăitul alături de animalele sălbatice – de cele carnivore. După canoanele noastre, ele sunt primejdioase și

lipsite de rațiune. Viața alături de ele nu-i ușoară. Mi-a părut rău pentru bărbății alzi.

Nu am spus nimic.

— Ei sunt ca armăsarii ori ca iepurii, a continuat ea, căzând pe gânduri. Nu există nicio clipă în care să nu fie neliniștiți în privința unui mascul rival ori a unei femele care își face de cap. Nu sunt niciodată liberi. Își umplu lumea cu dușmani... în același timp însă, sunt bravi, își respectă cuvântul dat și-și cinstesc oaspeții. Aidoma poporului meu din Tărâmurile de Sus. Mi-au plăcut destul de mult. N-am avut însă cum să le cunosc pe femei, deoarece jucam rolul unui bărbat și trebuia să mă țin departe de ele. Asta a fost obositor.

— Eu urăsc totul la ei, am rostit. N-am ce să fac...

— Bineînțeles că nu. Tot ce ne-ai povestit – cum ai putea să-i privești altfel decât cu ură?

— Nu vreau să-i privesc în niciun alt fel, am adăugat.

Nu cred că exista vreun moment în care Gry să nu audă spusele oamenilor, dar uneori alegea să le ignore. A continuat să meargă o vreme, după care s-a întors pe cărare și mi-a surâs pe neașteptate.

— Auzi, Memer? De ce nu vii cu noi la palat? Al doilea rânduș. Ai fi un băiat perfect. Pe mine m-ai păcălit fără doar și poate. N-ai vrea? Este interesant. Gandul este un soi de rege și câte ocazii ai în viață să întâlnești un rege? Și-l vei auzi pe Orrec – le va spune *Cosmogoniile*. Asta ar putea fi riscant, fiindcă ei sunt convinși că Atth este singurul și unicul zeu, totuși Gandul i-a cerut ieri poemul ăsta.

M-am mulțumit să clatin din cap. Tânjeam să-l aud pe Orrec rostind poemul acela, însă nu în mijlocul alzilor. Nu aveam să mai scot o vorbă despre cât de mult îi uram, dar în niciun caz nu intenționez să fiu politicoasă, supusă și slugarnică față de ei.

Însă a doua zi după cină Gry a pomenit din nou ideea ei. În mod vădit, îl convinsese deja pe Orrec, deoarece el n-a obiectat și, spre consternarea mea, n-a făcut-o nici Lordul-căilor. A întrebat doar cât de periculos credeau ei că putea fi. Când amândoi au declarat că se încredeau în legea ospitalității alzilor, el a zis doar:

— Ospitalitatea pe care mi-au arătat-o nu era de un fel pe care aș dori să-l cunoscă Memer. Totuși, este o rușine ca poporul nostru și al lor să cunoască atât de puține unul despre altul, după atâția ani. Pentru noi și pentru ei, deopotrivă.

M-a privit gânditor și a adăugat:

— Iar Memer învață iute.

Am dorit să protestez, să spun că refuzam să merg oriunde în preajma alzilor. Nu doream să învăț nimic de la ei sau despre ei. Însă

asta ar fi însemnat ignoranță premeditată, ceva ce Lordul-căilor disprețuia. Și ar fi sunat de asemenea ca lașitate. Dacă Orrec și Gry erau de acord să riște și să meargă împreună cu mine la palat, cum puteam refuza?

Ideea era cu atât mai înspăimântătoare cu cât mă gândeam mai mult la ea. În același timp însă, vorbele lui Orrec și Gry despre palat și despre alzi mă făcuseră curioasă. Totul era neschimbat în viața mea de atâta vreme, încât mă întrebam dacă va fi întotdeauna la fel: gospodărie, piață, camerele pustii din Galvamand, odaia secretă și comorile de citit și învățat, ca și partea ei întunecată și stranie, acolo unde nu cutezam să merg; nimeni care să mă învețe ceva nou, cu excepția dragului meu lord, și nimeni alături de care să fiu, cu excepția lui, și căruia să-i dăruiesc iubirea mea. Acum, prin sosirea a doi oameni, casa înviase. Străbunii erau treji și ascultau – sufletele, umbrele și păzitorii pervazului și vetrei. Cel Care Privește în Ambele Părți deschisese ușa. Știam asta. Știam că oaspeții noștri veniseră pe poteca lui Ennu și cu binecuvântarea lui Lero și că dacă refuzam ce-mi ofereau ei însemna să refuz darul, șansa, schimbarea căii.

— Vrei să mergi, Memer? m-a întrebat Lordul-căilor.

Știam că dacă mă împotriveam, n-avea să insiste. Am ridicat din umeri, fără măcar să vorbesc, ca și cum pentru mine n-ar fi contat defel dacă mă duceam sau nu.

El m-a privit cercetător. De ce era de acord să mă trimită printre dușmanii noștri? Și atunci am înțeles motivul: pentru că eu puteam merge acolo unde el nu putea. Chiar dacă eram o lașă, puteam purta curajul lui. Îmi cerea să-mi joc rolul de moștenitoare a casei noastre.

— Da, voi merge, am răspuns.

În noaptea aceea, pentru prima dată în viața mea, l-am visat pe bărbatul care-mi era tată. Purta mantia albastră a soldaților. Avea părul ca al meu, o claie creață, cenușiu-mohorâtă, prea fin ca să-l piepteni, lână de oaie. Nu i-am zărit chipul. Suia grăbit, zăngănind, peste ruine, ziduri dărâmate și bolovani, care erau atât de numeroși în orașul nostru. Eu stăteam pe stradă și-l priveam. Când a trecut pe lângă mine, s-a uitat drept în ochii mei. Nu i-am putut desluși cu limpezime chipul, dar m-am gândit că nu era un chip de om, ci de leu. El și-a întors după aceea privirea și a trecut peste un zid năruit, grăbindu-se de parcă ar fi fost urmărit.

Capitolul 7

La următoarea sa plecare pentru a-i recita Gandului alzilor din Ansul, Orrec Caspro a fost însoțit de Chy, împlânzitorul de lei, de leoaica Shetar și de Mem, rândașul.

Mem era speriat și neliniștit. Ce se întâmpla dacă alzii îmi cereau să-l deșueez pe Gânsăcel ori dacă încercau să vorbească despre țesălat cu mine? Aveau să știe pe dată că nu făceam deosebirea dintre chișită și jaret. Nu te teme, mi-a spus Gry, ei sunt la fel ca Gudit, n-ar îngădui unui băiat străin să intre în grajdurile lor, unde stau cai prețuiți. Oricum, avea să mă țină lângă ea tot timpul cât urma să fim la Palat. În rolul lui Mem, nu trebuia decât să merg pe străzi alături de Gânsăcel, în felul în care o făceau grăjdarii, ca și cum Orrec ar fi avut nevoie de ajutor în strunirea calului.

Așa am și făcut, simțindu-mă caraghioasă și destul de speriată. Gânsăcel a fost o mângâiere pentru mine. Mergea liniștit și potcoavele îi răsunau sonor și regulat pe străzile noastre pietruite cu bolovani, capul mare i se ridica și cobora lângă mine, urechile i se mișcau înainte și înapoi; la răstimpuri, sufla aer pe nări. Ochiul lui mare și negru avea o privire blândă. Era bătrân – mai vârstnic decât mine – și călătorise prin toate Ținuturile din Apus. Când Orrec îi spunea să meargă, o făcea cu o răbdare plină de noblețe. Aș fi dorit să fiu ca el.

Am mers pe Strada Galva, suind colina puțin înaltă de la Podul Aurarilor, până la piața din fața Casei Sfatului. Am privit clădirea aceea și m-am simțit cuprinsă de mândrie. Este largă și înaltă, construită din piatră cenușiu-argintie, cu șiruri de ferestre delicate. Domul ei de aramă se ridică puțin deasupra tuturor acoperișurilor orașului, tot așa cum Sul plutește peste munții mai scunzi. Trepte urcă de la piața mare până la terasa din fața ușilor, acolo unde oamenii obișnuiau să țină discursuri și dezbateri, pe vremea când ne cârmuiam singuri. Lordul-căilor îmi povestise că terasa fusese astfel construită încât dacă stăteai în fața ușilor din mijloc și vorbeai doar cu puțin mai tare decât de obicei, vocea îți putea fi auzită în toată piața. Eu nu suisem însă niciodată treptele acelea; până atunci nici măcar nu călcasem în piață. Ea aparținea alzilor, nu cetățenilor din Ansul.

În mijlocul ei se înălța cortul uriaș cu vârfuri roșii și stindarde lungi și stacojii, care fluturau pe stâlpi, aproape ascunzând Casa Sfatului.

Un ofițer ne-a ieșit în întâmpinare când ne-am apropiat de intrarea în piață și le-a poruncit străjerilor în mantii albastre să ne lase să trecem.

Dinspre grajdurile aflate în stânga pieții s-au apropiat de noi câțiva bărbați. L-am ținut pe Gânsăcel în timp ce Orrec a descălecat, apoi un ald vârstnic mi-a luat hățul, după care a plescăit din limbă spre cal și s-a îndepărtat cu el. Chy, îmblânzitorul de lei, a venit lângă mine, ținând-o din scurt pe Shetar în lesă, și l-am urmat pe Orrec peste paviment. În fața cortului erau un covor, un scaun pliant și un parasol pentru Orrec; pentru noi nu existau scaune, dar un băiețaș, o „prăsilă a asediului”, un sclav, i-a întins lui Chy un parasol din hârtie roșie. Am stat amândouă înapoia lui Orrec. Chy mi-a dat imediat parasolul să-l țin deasupra noastră, după care a rămas cu brațele încrucișate într-o postură nobilă. Am înțeles că, pentru alzi, acest lucru era logic, căci m-ar fi considerat sclavul lui Chy sau al lui Orrec.

Sclavii alzilor de aici, de la Curtea lor, purtau robe sau tunici din pânză grosolană, dungată în gri și alb sau gri-marونی și alb. Unii erau alzi, iar alții erau din neamul meu. Toți erau bărbați sau băieți. Femeile erau ținute altundeva, înăuntru, ascunse. Și niciuna dintre ele n-ar fi fost aldă.

Curteni înzorzonați în fel și chip au ieșit din cort, iar câțiva ofițeri au apărut din barăcile pe care alzii le construiseră deasupra Canalului de Răsărit, îndărătul Casei Sfatului, acolo unde fuseseră cabinele noastre de vot. Când, în cele din urmă, Gandul a ieșit din cortul mare, toți s-au ridicat în picioare. Era urmat de doi sclavi alzi; unul îi ținea deasupra capului un parasol roșu uriaș, iar celălalt avea un evantai pentru eventualitatea în care Gandul trebuia să fie răcorit. Era o zi blândă de primăvară, soarele era mai tot timpul acoperit de nori ușori, iar dinspre mare sufla o briză lină. Uitându-mă la sclavii cu obiectele lor prostești, m-am gândit cât de netoți erau alzii – nu puteau să privească în jur și să vadă că n-aveau nevoie de parasoluri, de evantaie sau de pălăriile cu boruri largi pe care le purtau curtenii? Nu vedeau că acesta nu era deșertul?

Imitând comportamentul sclavilor alzi, nu am privit direct spre Gandul loratth, ci doar am tras cu coada ochiului. Avea un chip masiv și ridat, galben-pământiu, ca majoritatea alzilor, cu nas coroiat și scurt și ochi înguști. Ochii spălăciți ai alzilor mă scârbiseră întotdeauna și le mulțumisem de multe ori strămoșilor fiindcă îmi îngăduiseră să am ochii negri ai poporului meu. Părul ca lâna de oaie al Gandului era scurt și sur și-i ieșea în bucle de sub pălărie; sprâncenele îi erau de asemenea crețe, iar o fâșie îngustă de barbă sură, tunsă scurt, îi urma îndeaproape linia maxilarului. Arăta dur și obosit. L-a salutat pe Orrec cu un surâs care i-a luminat chipul și cu un gest pe care nu-l mai văzusem niciodată la un ald, deschizându-și mâinile de la inimă în

semn de întâmpinare și plecându-și capul. Părea un semn de politețe față de un egal. L-a numit pe Orrec: „Gândul Făurarilor”.

Cu toate acestea, am gândit, nu-l va lăsa sub acoperișul lui.

„Păgâni”, așa ne spuneau. Un cuvânt pe care noi l-am învățat de la ei. Dacă însemna ceva, atunci însemna oameni care nu știu ce este sfințenia. Există asemenea oameni? „Păgân” este doar un cuvânt pentru cineva care cunoaște o sfințenie diferită de cea pe care o știi tu. Alzii fuseseră aici de șaptesprezece ani și tot nu învățaseră că marea, pământul, pietrele din Ansul sunt sfinte, palpită de divinitate. M-am gândit că dacă existau cu adevărat păgâni, alzii erau aceia, nu noi. Așa că am clocotit de indignare, fără să ascult ce spuneau bărbații, Iorath și Orrec, cei doi prinți, tiranul și poetul.

Orrec a început să recite, iar lăuta vocii sale mi-a deșteptat auzul; era însă un poem ald pe care-l ceruse Gandul, una dintre epopeile lor interminabile despre războaie în deșert, și nu voiam să-l aud.

Am privit printre curteni, căutându-l pe fiul Gandului, pe Iddor, cel care o necăjise pe Shetar. A fost destul de ușor să-l identific. Purta o sumedenie de găтели, pene și panglici din țesături aurite la pălăria lui extravagantă. Semăna bine cu tatăl său, dar era mai înalt și mai arătos, deși cu pielea foarte deschisă la culoare. Se foia întruna, vorbea mereu cu un tovarăș, nu avea astâmpăr, gesticula și-și mișca trupul. Gandul bătrân era neclintit, concentrat asupra istoriei, mantia din in îi părea sculptată în piatră, iar mâinile scurte și aspre aveau degetele rășchirate pe coapse. Iar cei mai mulți dintre ofițerii săi ascultau la fel de atenți, sorbind vorbele lui Orrec. Vocea lui cânta plină de pasiune și, fără să vreau, am început să aud povestea.

Când s-a oprit, după o scenă tragică de trădare și împăcare, toți ascultătorii au aplaudat prin lovirea palmelor laolaltă. Gandul i-a poruncit unui sclav să-i aducă apă într-un pahar. („După aceea îl vor sparge”, mi-a murmurat Chy.) Au fost oferite platouri cu dulciuri, dar nu și lui Chy și mie. Iorath s-a aplecat în față, întinzându-i o bucată de lui Shetar. Chy a condus-o înainte. Leoaica s-a așezat, a mirosit politicos bomboana și și-a ferit privirea. Gandul a râs. Avea un râs plăcut, care-i încrețea toată fața.

— Aceasta nu-i mâncare pentru un leu, așa este, lady Shetar? a rostit el. Să trimit după carne?

Nu i-a răspuns Orrec, ci Chy, morocănos și scurt:

— Mai bine nu, domnule.

Gandul n-a fost jignit.

— O ții la regim, așa-i? Da, da. O să-și mai facă plecăciunea?

N-am putut vedea dacă Chy s-a mișcat ori a făcut ceva, dar

leoaica s-a ridicat și s-a întins ca o pisică în fața Gandului. Pe când bărbatul râdea, ea a privit în jur după biluța de măduvă care-i era răsplată și Chy i-a strecurat-o în bot.

Iddor înaintase și acum i s-a adresat lui Orrec:

— Cât ai plătit pe ea?

— Am căpătat-o pentru un cântec, Gand Iddor, a răspuns Orrec.

A vorbit fără să se ridice; își acorda lira, un pretext pentru a nu se scula. Iddor s-a strâmbat. Orrec a înălțat ochii de la instrument și a zis:

— Mai exact, pentru o poveste. Nomazii care o aveau pe ea, un pui pe atunci, și pe mama ei voiau să audă întreaga poveste *Daredar*, astfel ca să poată înfățișa cât mai mult în reprezentațiile lor. Am spus-o trei nopți, cât durează istorisirea ei, iar pentru asta am fost răsplătit cu puiul leoaicei. Toți am fost cât se poate de mulțumiți.

— De unde știai povestea? Cum ai învățat cântecele noastre?

— Ajunge să aud o poveste sau un cântec și sunt ale mele, a explicat Orrec. Acesta îmi este darul.

— Acesta și făurirea de cântece, a completat Iorath.

Orrec a plecat capul.

— Dar unde le-ai auzit? a insistat fiul Gandului. Unde ai auzit *Daredar*?

— Am călătorit în Asudar de miazănoapte, Gand Iddor. Peste tot, oamenii mi-au dăruit cântecele și poveștile lor, istorisind și cântând, împărtășindu-mi bogățiile lor. Ei n-au cerut plată, nici pui de lei, nici măcar un bănuț de aramă – doar un cântec nou sau repovestirea unei istorii vechi. Cei mai săraci oameni ai deșertului sunt nobil de generoși în cuvinte și în inimă.

— Adevărat, adevărat, a încuviințat Gandul bătrân.

— Ai citit cântecele noastre? Le-ai pus în cărți?

Iddor a scuipat cuvintele „citit” și „cărți” de parcă ar fi fost niște rahați în gura lui.

— Prințe, printre oamenii lui Atth, eu trăiesc după legea lui Atth.

Orrec a vorbit nu numai cu demnitate, dar și cu pasiune, un bărbat a cărui onoare fusese provocată și care răspundea la provocare.

Iddor s-a întors cu spatele, intimidat fie de răspunsul direct, fie de privirea încruntată a tatălui său. S-a adresat totuși unuia dintre tovarășii lui:

— Este un bărbat, așadar, cel care cântă la arcușul acela? Crezusem că era o femeie.

Printre alzi, doar femeile cântă la instrumentele muzicale curbate cu strune și doar bărbații la fluiere și corni – așa mi-a explicat Gry mai târziu. Tot ce am înțeles atunci a fost că Iddor dorea să-l insulte pe

Orrec sau să-și sfideze tatăl, iar jignirea lui Orrec era un mod de a face asta.

— După ce-ți vei reveni în puteri, Făurarule, ne-ar plăcea să te auzim rostind versuri făurite chiar de tine, a spus Iorath, dacă ne vei ierta și ilumina necunoașterea poeziei din apus.

M-a surprins faptul că Gandul vorbea atât de ceremonios și alambicat. Era un soldat bătrân, nu încăpea îndoială în privința aceasta, însă toate cuvintele îi erau măsurate, ba chiar înflorite, cu vorbe arhaice și întorsături de frază plăcute auzului. Era felul în care te-ai fi așteptat să vorbească un popor care se ferise de scriere și a cărui artă a cuvintelor era doar orală. Până acum nu auzisem vreun ald spunând ceva, ci doar strigând porunci.

Orrec era destul de iscusit să răspundă pe măsură când intra fie în schimburi de politețuri, fie în dueluri verbale. Mai devreme, recitând din epopeea *Daredar*, își abandonase accentul de miazănoapte și vorbea ca un ald, înmuind consoanele dure și prelungind vocalele. Răspunzându-i acum Gandului, a păstrat moliciunea aceea.

— Gandule, i-a zis, eu sunt ultimul și cel mai neînsemnat din vița aceea de făurari, iar inima nu-mi îngăduie să mă pun mai presus de oameni cu mult mai măreți. Oare tu și Curtea ta îmi veți îngădui să recit, mai degrabă decât propriile-mi versuri, un poem al lui Denios, iubitul Făurar de Urdile?

Gandul a încuviințat. Orrec și-a terminat de instrunit lira, explicând în tot acel timp că poemul nu era cântat, însă că sunetul instrumentului slujea pentru a despărți poezia de toate cuvintele spuse înainte și după ea și, de asemenea, pentru a spune, uneori, ceea ce cuvintele nu puteau. După care și-a plecat capul spre liră și a atins strunele. Notele erau răsunătoare, clare, pătimășe. Ultima strună a amuțit, iar el a rostit primele cuvinte ale celui dintâi cânt al *Transformărilor*.

Nimeni nu s-a clintit până n-a terminat. Și au tăcut toți un moment prelung după aceea, la fel cum tăcuse mulțimea din piață. Apoi au început să aplaude în semn de cinstire, însă Gandul a ridicat mâna cu un gest brusc.

— Nu, a rostit el. Încă o dată, Făurarule! Dacă dorești, mai deapănă-ne o dată această minune!

Orrec a părut puțin luat prin surprindere, dar a surâs și a plecat capul spre liră.

Înainte să fi atins strunele, un bărbat a vorbit cu glas puternic. Nu era Iddor, ci unul care stătea în apropierea sa, în liota lui: avea o robă roșie cu negru și un acoperământ roșu de cap, care cobora drept în

jos, aidoma unei cutii, de la pălăria roșie, înaltă, până pe umeri, ascunzându-i capul și arătându-i doar fața. Barba îi fusese pârilită, lăsând bucle arse în lungul bărbiei. Purta un toiag negru, lung și greu, și o sabie scurtă.

— Fiu al Soarelui, a rostit el, oare o singură dată nu este îndeajuns și prea mult ca să auzim această blasfemie?

— Preot, mi-a șoptit Chy.

Știam că era un preot, deși pe ei nu-i vedeam prea des. „Potcapuri-roșii”, așa le spuneam și speram să nu-i zărim niciodată, fiindcă potcapurile-roșii îi lapidau sau îngropau de vii pe cetățeni în pământul noroios.

Iorath se întoarse să-l privească pe preot. Fusese precum întoarcerea capului unui șoim, o încruntătură iute, „cum cutezi?” A vorbit totuși cu blândețe:

— Mult Binecuvântatule de Atth, urechile mele sunt năroade. N-am auzit nicio blasfemie. Te rog a-mi destupa înțelegerea.

Bărbatul cu acoperământ roșu de cap a vorbit cu multă încredere în sine:

— Gandule Iorath, acestea sunt vorbe păcătoase. În ele nu există nici cunoașterea lui Atth, nici credința în revelațiile sfinților săi interpreți. Totul nu este decât adorare oarbă a demonilor și zeilor calpi, vorbe despre simple fapte lumești și laude aduse femeilor.

— Da, da, a spus Iorath încuviințând, fără să contrazică, dar fără să pară zguduit de acuzațiile acelea. Este adevărat că poeziile păgâni nu-l cunosc pe Atth și pe Arșii săi. Ei văd neclar și greșit, totuși să nu le spunem orbi. S-ar putea ca focul revelației să ajungă la ei. Până atunci însă ne oprești pe noi, care am fost siliți să ne părăsim soțiile cu mulți ani în urmă, până și să auzim un cuvânt despre femei? Voi Binecuvântații, Arșii-de-Foc, sunteți mai presus de pângărire, dar noi suntem simpli soldați. A auzi nu înseamnă a avea, totuși aduce măcar puțină alinare.

A rostit toate cuvintele acelea cu chip perfect solemn, dar unii dintre cei aflați în jurul lui au început să suradă larg.

Bărbatul cu acoperământ de cap a început să replice, însă Gandul s-a ridicat brusc.

— În semn de respect pentru puritatea sfântă a Arșilor-de-Foc, a zis el, nu-i voi cere Binecuvântatului Rudde sau fraților săi să mai zăbovească și să asculte cuvinte ce le rănesc urechile. Și orice alt bărbat care nu dorește să audă cântecele poetului păgân poate să plece. Întrucât blestemat este doar cel care aude blestemul, așa cum se spune, însă cei care au urechi năroade, ca mine, pot rămâne și

asculta în siguranță. Făurarule, iartă-ne vrajbele și lipsa de curtenie.

S-a așezat din nou. Iddor, potcapurile-roșii – erau patru – și restul grupului lui Iddor au revenit în cortul mare, discutând zgomotoși între ei, nemulțumiți. Un bărbat care stătea în preajma lui Iorath s-a furișat de asemenea pe cât de neobservat a putut, părând tulburat și nefericit. Ceilalți au rămas. Iar Orrec a ciupit lira și a rostit din nou începutul *Transformărilor*.

De data aceasta, Gandul și-a lăsat oamenii să aplaude după ce a terminat. A poruncit ca lui Orrec să-i mai fie adus un pahar cu apă. („O avere în cristal”, mi-a șuiert Chy), după care a cerut suitei sale să plece, spunând că dorea să stea de vorbă cu poetul „sub frunzele palmierului”, ceea ce însemna în mod evident între patru ochi.

Doi străjeri au rămas în picioare la intrarea cortului, dar ofițerii și curtenii au revenit în cortul mare sau în barăcile cazărmii, pe când Chy și cu mine am fost îndepărtați de sclavul cu evantai. Ne-am îndreptat către latura cu grajduri a pieței, urmând câțiva bărbați care, abia acum mi-am dat seama, veniseră din grajduri sau din altă parte ca să asculte poeziile și rămăseseră tot timpul discret la marginea grupului. Unii erau ostași, alții grăjdari, iar doi erau băietani. Pe cei mai mulți îi interesa Shetar. Doreau să se apropie de ea mai mult decât le-ar fi îngăduit Chy. Au încercat să lege conversații, punând întrebările obișnuite – cum se numea, de unde o aveam, ce mânca, dacă omorâse pe cineva. Răspunsurile lui Chy erau scurte și arogante, așa cum s-ar fi convenit din partea unui împlânzitor de lei.

— El este sclavul tău? a întrebat un flăcău.

Nu mi-am dat seama că vorbea despre mine, până ce Chy a răspuns:

— Ucenic de grăjdar.

Flăcăul a mers alături de mine, iar când am ajuns la umbra zidului și m-am așezat pe caldarâm, s-a așezat și el. M-a privit de câteva ori și în cele din urmă a spus:

— Ești un ald.

Am clătinat din cap.

— Tatăl tău era ald, a urmat el cu o privire șireată.

Ce rost ar fi avut să neg, cu părul și cu fața mea? Am ridicat din umeri.

— Locuiești aici? În oraș?

Am încuviințat în tăcere.

— Cunoști vreo fată?

Am simțit cum inima mi s-a ridicat în gât. Nu mă puteam gândi decât că el își dăduse seama că eram fată și că avea să începe să

strige despre pângărire, profanare, blasfemie...

— Eu am venit aici din Dur anul trecut, cu tata, a rostit el pe un ton jalnic, după care a tăcut o vreme.

Arunându-i pe furiș o privire mai lungă, am văzut că era mai degrabă un băiat decât un bărbat; nu părea să aibă decât cincisprezece, cel mult șaisprezece ani. Nu purta mantia albastră, ci o tunică având un nod albastru pe umăr. Umbla desculț și avea oase mari, piele deschisă la culoare, chip blajin și coșuri în jurul gurii. Smocul lui de „oaie creață” era gălbui. A oftat.

— Toate fetele din Ansul ne urăsc, a spus. Mă gândisem că poate ai vreo soră.

Am clătinat din cap.

— Cum te cheamă?

— Mem.

— Uite care-i treaba, Mem, dacă cunoști ceva fete care, înțelegi tu, vor să fie o vreme cu niște bărbați, eu am ceva bani. Pentru tine, vreau să zic.

Era lipsit de farmec, detestabil și demn de milă. Nici măcar nu avea speranță în glas. Nu i-am răspuns nimic. În ciuda fricii și a disprețului, îmi stârnea râsul – nu știu din ce motiv – tocmai prin nerușinarea lui. Era ca un câine. De fapt, nu-l puteam urî.

A continuat să vorbească despre fete, povestindu-și pur și simplu visurile, cred, după care a început să spună unele lucruri care m-au făcut să simt că mă înroșesc la față și mă foiesc. Am rostit cu voce inexpressivă:

— Nu cunosc nicio fată.

Asta l-a amuțit pentru o vreme. A suspinat, s-a scărpinat între picioare și, în cele din urmă, a continuat:

— Urăsc locul ăsta. Vreau să mă-ntorc acasă.

„Atunci, du-te!” am vrut să-i strig. Am rostit însă doar:

— Hm.

M-a privit din nou, cu atâta atenție, încât m-a speriat iarăși teribil.

— Nu ieși niciodată cu băieții? m-a întrebat.

Am clătinat din cap.

— Nici eu, a spus cu glasul lui trist și monotonic, care nu era defel mai gros decât al meu. Unii o fac.

Ideea aceea a părut să-l deprime în asemenea măsură, încât o vreme n-a mai spus nimic. Apoi a zis:

— Tata m-ar omorî.

Am aprobat din cap.

Am rămas tăcuți. Shetar mergea încolo și-ncoace prin piață,

însoțită de Chy. Aș fi vrut să fiu alături de ei, dar m-am gândit că ar părea straniu dacă un ucenic de grăjdar s-ar plimba alături de leoaică și de împlânzitorul de lei.

— Ce fac băieții pe-aici? a întrebat aldul.

Am ridicat din umeri. Ce făceau băieții? În cea mai mare parte, căutau hrană și lemne de foc, ca toți ceilalți din orașul meu, cu excepția alzilor.

— Joacă țurca, am răspuns în cele din urmă.

A părut încă și mai abătut. În mod vădit nu era dintre cei cărora le plăceau jocurile.

— Ce mi se pare foarte ciudat aici, a comentat el, este că sunt femei peste tot. Pe-afară, prin locuri deschise. Femei peste tot, dar nu poți... Ele nu...

— În Asudar nu există femei? am întrebat, jucând rolul unui prostănac.

— Ba cum să nu fie? Atât doar că ele nu sunt pe-afară, peste tot, mi-a răspuns pe un ton ofensat, acuzator. Nu sunt mereu la tot pasul, să le poți vedea întruna. Femeile noastre nu ies să se împăuneze pe stradă. Ele stau acasă, acolo unde le este locul.

M-am gândit atunci la mama mea, pe stradă, încercând să ajungă acasă.

O furie uriașă, încinsă, mi-a suit prin trup, iar dacă aș fi rostit ceva atunci, ar fi fost un blestem sau l-aș fi scuipat în față; dar n-am spus nimic, și mânia a pierit încet, transformându-se într-o greață rece și găunoasă. Mi-am înghițit saliva și mi-am impus să fiu calmă.

— Mekke zice că există târfe ale templelor, a adăugat băiatul. Că oricine poate să meargă acolo. Atât doar că templele au fost închise, bineînțeles. Așa că ele o fac în secret undeva. Totuși, mai există. Ele o fac cu oricine. Cunoști ceva despre asta?

Am clătinat din cap.

El a oftat.

Cu foarte multă grijă, m-am sculat în picioare. Trebuia neapărat să mă mișc, dar s-o fac cât mai încet.

— Pe mine mă cheamă Simme, s-a prezentat, ridicând spre mine ochii mijiți în surâs, ca un copil.

Am încuviințat din cap. M-am îndepărtat încet – spre Shetar și Chy, fiindcă nu știam alt loc către care să merg. Sângele îmi cânta în urechi.

Chy m-a privit și a spus:

— Cred că Gandul aproape c-a terminat de vorbit. Du-te la grajduri și cere-le să scoată calul Făurarului. Spune că vrei să-l plimbi. Ai

înțeles?

Am aprobat și am intrat în curtea mare a grajdurilor. Dintr-un motiv necunoscut, nu-mi mai era teamă de bărbații de acolo. Am întrebat de calul Făurarului și m-au dus la boxa Gânsăcelului, care morfolea ovăz.

— Înșeuai-l și scoateți-l, am rostit de parcă ei ar fi fost sclavi, iar eu stăpân.

Bătrânul care mi-l luase la venire a plecat să-mi îndeplinească ordinul. Am stat cu mâinile la spate, privind cail frumosi din șirul lung de boxe. Când bătrânul l-a scos pe Gânsăcel, i-am luat căpăstrul fără ezitare.

— Are vreo nouăsprezece-douăzeci de ani, nu?

— Mai mult, am rostit cu aceeași siguranță.

— Prăsilă bună, a spus bătrânul și s-a ridicat pe vârfuri pentru a despărți bucla de pe fruntea Gânsăcelului cu degete groase și murdare, dar blânde. Îmi plac cail mari, a adăugat el.

Am dat scurt din cap în semn de aprobare și m-am îndepărtat cu Gânsăcelul. Chy și Shetar erau la intrarea în curtea grajdurilor, iar Orrec venea spre noi. l-am sprijinit piciorul ca să încalece și am pornit fără grabă spre casă. Când am trecut prin poarta Pieții Sfatului, pe lângă străjerii alzi în pelerine albastre, am fost brusc copleșită de lacrimi, care mi-au țâșnit fierbinți din ochi, iar gura mi-a tremurat și a zvâcnit. Am continuat să merg, văzându-mi prin lacrimi orașul frumos, muntele îndepărtat de după strâmtoare și cerul măturat de nori, până când plânsetul tăcut a încetat.

Capitolul 8

În seara aceea, Ista a gătit una dintre mâncărurile ei speciale, pe care noi o numim uffu: plăcinte umplute cu carne tocată de miel sau ied, cartofi, verdețuri și mirodenii, prăjite în ulei încins. Erau crocante, pline de grăsime și delicioase. Ista le era recunoscătoare lui Orrec și Gry, nu numai pentru că asiguraseră carnea – de fapt, împărțeam toți cina lui Shetar –, ci și pentru că erau oaspeții noștri și readuceau casei onoarea și demnitatea prin prezența lor, oferindu-i în același timp ei însăși oameni noi pentru care să gătească. Ei au complimentat uffu, dar ea a ridicat din umeri și a mormăit, criticându-le fiindcă erau tari. Nu poți face rost de un ulei ca lumea, a spus, așa cum aveam pe timpuri.

După cină, Lordul-căilor i-a luat pe oaspeții noștri și pe mine în galeria din spate și am stat din nou de vorbă acolo. Trei dintre noi erau foarte curioși să știe ce-i spusese Gandul Iorathth lui Orrec sub frunzele palmierului. Iar Orrec era pregătit să ne povestească. Avea într-adevăr noutăți.

Dorid, Gandul Ganzilor, mare preot și rege al lui Asudar și comandant al armatelor albe de aproape treizeci de ani, murise. Cu o lună în urmă suferise un atac de apoplexie în palatul său din orașul Medron din deșert. La domnie îi succedase Acray, despre care se spunea că i-ar fi fost nepot. Întrucât regii lui Asudar sunt mari preoți, iar preoții lui Atth sunt celibatari, un rege nu putea să aibă un fiu oficial, ci doar nepoți. Alți nepoți sau pretendenți la tron contestaseră succesiunea lui Acray și fuseseră uciși în urma unor răzmerițe sau în culise. Medron cunoscuse o perioadă de tulburări, dar de acum Acray prinsese ferm frâiele puterii ca Gand al Ganzilor întregului Asudar.

Iar situația aceasta era în chip vădit pe placul Gandului Iorathth. Din spusele sale, Orrec înțelesese că noul rege-preot era mai puțin preot și mai mult rege decât fusese Dorid. Facțiunile din palat care încercaseră să-l țină pe Acray departe de tron erau, ca și Dorid, discipoli ai cultului celor O Mie de Bărbați Adevărați – cei care declaraseră războiul Binelui împotriva Răului, îmboldind cotropirea păgânilor din Ansul, pentru a găsi și distruge Gura Noptii.

Se părea că discipolii lui Acray nu puneau prea mult temei pe realitatea Gurii Noptii, mai ales pentru că armata invadatoare nu fusese în stare s-o găsească. Ei considerau că ocuparea lui Ansul, deși adusese bogății și splendoare în Medron, secătuia resursele armatei și, în același timp, avea o spiritualitate îndoielnică. Asta pentru

că alzii erau o rasă aparte, locuind în deșertul lor, fiind singurii iubiți de zeul lor unic. Alzii se ținuseră mereu departe de necurătenia necredincioșilor. Continuarea traiului printre păgâni însemna riscarea sufletelor.

Ce ar fi trebuit să facă atunci alzii din Ansul?

Povestindu-i toate acestea lui Orrec, Iorathth vorbise remarcabil de deschis. Așa cum vedea el situația, întrebarea era ce i-ar fi plăcut mai mult lui Atth: ca noul Gand al Ganzilor să-și recheme soldații acasă, în Asudar, cu toate prăzile pe care le puteau aduce, ori să trimită oameni care să colonizeze permanent Ansul?

— Cam așa s-a exprimat, a spus Orrec. În mod evident, noul rege îl întrebase pe Iorathth care era părerea sa, ca ald care trăise atâția ani aici, printre păgâni. La rândul său, Iorathth mă vede ca pe un observator dezinteresat, imparțial. De ce însă mă consideră așa? Și de ce mi-a destăinuit mie blestemele lui de indecizii? Eu însumi sunt un păgân!

— Pentru că tu ești un făurar, a zis Lordul-căilor. Prin urmare, pentru alzi ești un rostitor-al-adevărului și un profet.

— Poate că n-are cui vorbi, a presupus Gry. Și tu, indiferent dacă ești sau nu profet, ești cu siguranță un ascultător bun.

— Un ascultător tăcut, a completat Orrec cu ușoară amărăciune. Ce pot răspunde eu la toate astea?

— Nu știu ce poți să-i spui lui Iorathth, a zis Lordul-căilor. Te-aș putea ajuta doar să cunoști puținul pe care-l cunosc eu despre el. În primul rând, a luat ca sclavă și concubină o femeie din Ansul, dar se zvonește că o tratează onorabil. Ea se numește Tirio Actamo și este fiica unei familii de vază. O cunoșteam dinainte de invazie. Era o fată frumoasă, inteligentă, spirituală. Tot ce știu despre ea acum sunt bârfe ale slujnicilor, care mi-au fost aduse de alții, însă, potrivit lor, Iorathth o cinstește ca pe o soție și ea are influență mare asupra lui.

— Mi-aș dori să pot sta de vorbă cu ea! a spus Gry.

— Și eu mi-aș dori, a recunoscut Lordul-căilor și vocea i-a fost seacă și melancolică în același timp. După un răgaz, a continuat: Iddor o urăște pe Tirio Actamo. Se mai spune că el își urăște și tatăl.

— Îl ia în zeflema și îl sfidează, a aprobat Orrec, însă pare să-l asculte.

Lordul-căilor a tăcut o vreme, apoi s-a ridicat, s-a dus spre firida zeului și a rămas în fața ei.

— Binecuvântate spirite ale casei, a murmurat el, ajutați-mă să vorbesc cinstit.

A plecat capul și a atins pervazul tocit al firidei, a mai zăbovit o

clipă și a revenit la noi. A început să vorbească stând în picioare:

— Iddor și preoții lui au fost cei care i-au condus pe soldați aici ca să găsească Gura Noptii. I-au schingiuit pe cei din casă pentru a-i sili să dezvăluie intrarea spre grotă, canalul sau orice poate fi Gura Noptii. Unii au murit în urma torturilor. Alzii m-au ținut în viață. Nutreau... – s-a oprit pentru o clipă, iar apoi a continuat – nutreau speranțele cele mai mari în privința mea, întrucât mă socoteau un vrăjitor. Un preot, potrivit rangurilor lor, dar un preot al anti-zeului. Eu însă nu le-am putut dezvălui ceea ce doreau să știe. Ennu și-a lăsat palma pe gura mea și nu mi-a permis să mint. Sampa mi-a oprit limba și nu mi-a îngăduit să rostesc adevărul. Toate sufletele lui Galvamand au venit în jurul meu. Preoții au știut-o. Le era teamă de mine, chiar în timp ce... De fapt, nu se temeau de mine, ci de sfințenia care intrase în mine, de adunarea sufletelor în jurul meu, de binecuvântarea zeilor și spiritelor casei mele, orașului meu, țării mele. După o vreme, preoții n-au mai vrut să aibă de-a face cu mine, așa că însuși Iddor m-a interogată. Cred că și el se temea de mine, dar se fălea în același timp cu bravura sa, deoarece mă credea un mare vrăjitor și totuși îmi putea face orice ar fi dorit. I-am adevărit propria-i putere, fiind o jucărie pentru cruzimea sa. A trebuit să-l ascult. El a vorbit și a vorbit, explicându-mi mereu, repetându-mi întruna cum demonul care mă poseda va ieși în cele din urmă și-i va spune unde este Gura Noptii. Când demonul va ieși și va glăsuși, mie îmi va fi îngăduit să mor. Tot răul va muri. Dreptatea va conduce pământul, iar el, Iddor, va sta lângă tronul Regelui Regilor, arzând în glorie. A vorbit și a vorbit. Am încercat să-l mint și am încercat să-i spun adevărul. Dar ei n-au vrut să mă lase.

Nu se așezase cât timp vorbise, iar acum a revenit la firida zeului, și-a pus palmele pe pervazul ei și a rămas acolo în tăcere pentru un răstimp. L-am auzit murmurând binecuvântări pentru Ennu și zeii casei. După aceea, s-a întors iarăși către noi.

— În tot acel timp cât Iddor m-a ținut prizonier, nu i-am zărit niciodată tatăl. Iorath se ținea departe de celulele prizonierilor și nu juca niciun rol în vânătoarea de vrăjitoare. Iddor mi s-a plâns permanent de tatăl lui, l-a măscărit, spunând că era lipsit de evlavie, că disprețuia preoții și profețiile și că ignorase porunca Gandului Ganzilor de a găsi Gura Noptii. „Eu îmi ascult zeul și regele, pe când el n-o face”, a zis. Dar, în cele din urmă, indiferent dacă din ordinul lui Iorath sau nu, am fost lăsată să plec. Vânătoarea de grote și demoni s-a stins. La răstimpuri, Iddor sau preoții ne mai trezeau spaima în suflete, găsind o carte pe care s-o distrugă ori un cărturar pe care să-l schingiuiască. Iorath le îngăduia s-o facă, poate pentru a-l mulțumi

pe Gandul Ganzilor că nu încetase căutarea. Trebuia să fie cu multă luare aminte, deoarece fiul lui făcea parte din clasa regelui, dar nu și el. Acum însă se pare că Iorath are un rege dintre cei asemenea lui, iar puterea de care au avut parte Iddor și preoții va scădea. Acesta poate fi un moment primejdios.

S-a așezat iarăși alături de noi. Deși vorbise cu durere, nu părea tulburat, ci doar grav și obosit; iar când ne-a privit, pe chip i-a apărut blândețea, ca și cum, întors dintr-o călătorie, văzuse oameni pe care-i iubea.

— Primejdios, pentru că... s-a mirat Gry, iar Orrec i-a terminat jumătatea de întrebare:

— Pentru că Iddor, văzând că facțiunea sa pierde teren, ar putea încerca să preia puterea?

Lordul-căilor a încuviințat din cap.

— Mă întreb de partea cui vor fi soldații alzi în privința aceasta, a zis el. Neîndoios, ei doresc să revină acasă, în Asudar, dar, în același timp, își respectă preoții. Dacă Iddor își sfidează tatăl, iar preoții sunt de partea lui Iddor, pe care dintre ei îl vor asculta soldații?

— Am putea trage cu urechea în palat, a propus Gry.

M-a privit, deși nu știam din ce motiv.

— Există și un alt element de pericol, de speranță sau ambele, a continuat Lordul-căilor, despre care vă voi spune, cerându-vă să păstrați tăcerea în privința lui. Există un grup de oameni care speră să ridice Ansul împotriva alzilor. Un grup care a pregătit de multă vreme planuri pentru rebeliune. Știu despre el numai prin intermediul prietenilor. Eu nu particip la întocmirea planurilor sale, nu cunosc nici măcar cât de puternic este grupul. Dar există. Un asemenea grup ar putea încerca să acționeze, dacă va vedea o luptă pentru putere în palat.

Acum știam, în cele din urmă, de ce venea Desac să vorbească și de ce eram întotdeauna trimisă altundeva când el se întâlnea cu Lordul-căilor. M-am simțit străbătută de un val de mânie. De ce nu mi se îngăduise să ascult discuțiile despre rebeliune, despre răzmeriță împotriva alzilor, despre luptă și alungarea lor? Oare Desac credea că m-aș fi temut? Sau că aș fi pălăvrăgit despre asta, ca un copil? Credea oare că, pentru că aveam păr de oaie creșă, mi-aș fi trădat poporul?

Gry a dorit să afle mai multe despre acel grup, dar Lordul-căilor n-a fost în stare ori n-a vrut să vorbească despre el. Orrec a tăcut, căzut pe gânduri, și, în cele din urmă, a întrebat:

— Câți alzi sunt în Ansul – în oraș? O mie, două mii?

— Peste două mii, a răspuns Lordul-căilor.
— Numărul vostru îi depășește cu mult.
— Sunt însă înarmați și disciplinați, a observat Gry.
— Soldați instruiți, a încuviințat Orrec. Asta le oferă un avantaj... Și totuși... Toți anii aceștia...

În clipa aceea am izbucnit:

— Noi am luptat! Ne-am luptat cu ei pe toate străzile, i-am ținut la depărtare vreme de un an – până au trimis o armată de două ori mai mare – și atunci au ucis și au ucis... Ista mi-a spus că în zilele de după căderea orașului canalele erau atât de ticsite de morți, încât apa nu mai putea curge...

— Memer, știu că poporul tău a fost copleșit și înfrânt, a rostit Orrec. Nu am dorit să-i pun curajul sub semnul întrebării.

— Dar noi nu suntem războinici, a admis Lordul-căilor.

— Pe Adirra și Marra! am protestat.

Privirea lui s-a oprit pentru o clipă asupra mea.

— N-am spus că n-am fi putut avea eroi, a urmat el. Dar vreme de veacuri ne-am rezolvat problemele prin discuții, dezbateri, negocieri, votări. Vrajbele noastre au fost lămurite cu vorbele, nu cu spadele. Noi nu aveam obișnuința brutalității... Iar armatele albe păreau nesfârșite. Cât aveau oare să mai distrugă? Ne-am pierdut curajul. Am fost un popor schilodit.

Și-a ridicat mâinile frânate. Chipul îi era ciudat, parcă deformat; ochii îi păreau foarte negri.

— Așa cum ai spus, Orrec, ei au avantajul, a urmat el. Având un rege, un zeu, o credință, pot acționa unitar. Sunt puternici. Totuși, unitatea poate fi scindată. Puterea noastră îmbrățișează mulțimea. Acesta este pământul nostru sfânt. Noi trăim aici cu zeii și spiritele lui, printre ele, iar ele printre noi. Îndurăm împreună cu ele. Am fost răniți, slăbiți, înroșiți. Dar vom fi distruși numai dacă ei ne distrug cunoașterea.

După două zile, când am mers din nou în Piața Sfatului, am aflat de ce Gry îmi aruncase privirea aceea când spusese „Am putea trage cu urechea”. Ea dorea ca Mem, ucenicul de grădjar, să stea de vorbă cu rânđașii alzi și cadeții care se învăteau pe acolo pentru a-l auzi pe Orrec recitând.

— Ține urechile deschise, mi-a spus. Întreabă despre noul Gand din Medron. Despre Gura Noptii. Alaltăieri ai vorbit mult cu unul dintre băieții aceia.

— Bubosul, am zis.

— I-a plăcut de tine.

— Dorea să știe dacă i-aș vinde-o pe sora mea pentru împreunare.

Gry a fluierat, o notă scurtă, slabă, descendentă, *tiu*.

— Îndură, m-a îndemnat ea încetișor.

Lordul-căilor folosisese vorba aceea. Am luat-o drept cuvântul meu călăuzitor, ordinul meu. Aveam să mă supun. Aveam să îndur.

De data aceasta, când Gandul a ieșit din cortul mare pentru a-l auzi pe Orrec, Iddor și preoții nu l-au urmat. După ce Orrec a început să recite, din cort au răsunat zgomote, incantații puternice și bubuituri de tobe – în mod vădit, erau preoții, care oficiau o ceremonie. Unii curteni din jurul Gandului au părut tulburați, alții au ridicat din umeri și au murmurat. Iorathh a rămas imperturbabil. Orrec a terminat strofa și a rămas tăcut.

Gandul i-a făcut semn să continue.

— Nu aș dori să arăt lipsă de respect pentru aceia care se închină, a rostit Orrec.

— Nu sunt închinăciuni, i-a explicat Iorathh. Este lipsă de respect. Continuă, dacă dorești, Făurarule.

Orrec a făcut o plecăciune și a urmat recitarea epopeii alde. Când a terminat, Iorathh a poruncit să-i fie adus un pahar de apă și a început să discute cu el, iar câțiva curteni s-au alăturat. Ascultându-mi ordinul primit, am pornit spre grupul de băieți și bărbați care stătea la umbra zidului grajdului.

Simme era acolo. A venit imediat. Era mai voinic decât mine, un băiat înalt și puternic. Printre coșurile din jurul gurii sale se zăreau firișoare moi, gălbui – alzii sunt mai hirsuți decât poporul meu și mulți poartă barbă. Totuși, când am văzut felul în care m-a întâmpinat, aproape servil, sperând că-l plăceam, m-am gândit: este un băiețel.

Eu cunoșteam doar orașul meu, casa mea și cărțile, în timp ce el călătorise alături de o armată și era instruit pentru a deveni soldat, însă îmi dădeam seama că știam mai multe decât el și că eram mai aprigă. Și el înțelegea lucrurile acestea.

De aceea îmi venea greu să-l urăsc. Există un soi de virtute în a-i urî pe cei mai puternici decât tine, dar a urî pe cineva mai slab este stânjenitor și vrednic de dispreț.

Nu știa despre ce să vorbească și la început am crezut că nu vom putea dialoga defel, după care m-am gândit să-l întreb ceva ce doream cu adevărat să aflui.

— Unde ai auzit toate chestiile alea despre care ai vorbit alaltăieri, am spus, despre temple și prostituate?

— De la unii bărbați, mi-a răspuns. Au spus că voi, păgânii, aveți templele astea în care ei s-au dedat la orgii cu preotesele zeiței ăsteia,

diavolița asta, care i-a împins pe bărbați, știi, să se împreuneze cu preotesele. Diavolița le poseda și ele se împreunau cu orice bărbat. Cu oricine ar fi venit. Toată noaptea.

Se luminase considerabil la gândul acela.

— Noi nu avem niciun fel de preotese, am rostit sec. Și nici preoți. Ne închinăm singuri.

— Nu știu, poate că doar femeile mergeau la templul ăsta, iar diavolița le silea să se împreuneze cu oricine. Toată noaptea.

— Cum ar putea oamenii să intre într-un templu?

În Ansul, cuvântul „templu” înseamnă de obicei un altar mic pe stradă, în fața unei case sau la o răspântie – altare, locuri în care să te închini. Multe nu sunt decât firide ale zeilor, precum cele din case. Atingi pragul templului pentru a rosti binecuvântarea ori așezi o floare ca ofrandă. Multe temple de pe stradă erau căsuțe frumoase din marmură, înalte de două-trei picioare, sculptate și decorate, cu acoperișuri poleite. Alzii le dăărmaseră pe acelea. Unele temple erau cocoțate în copaci, iar alzii le lăsaseră, crezând că erau căsuțe pentru păsări. De fapt, dacă o pasăre își făcea cuib într-un templu, era un lucru minunat, o binecuvântare, și multe dintre vechile temple din copaci erau locuite în fiecare an de vrăbii și rândunele și sturzi. Norocul cel mai mare îl aducea bufnița. Bufnița este pasărea Celui Surd.

Știam că pentru alzi templul însemna o clădire cât o casă de locuit. Nu-mi păsa.

Oricum, întrebarea mea i-a abătut mintea de la gândul împreunării toată noaptea. S-a încruntat și a spus:

— Ce vrei să zici? Oricine poate să intre într-un templu.

— Pentru ce?

— Să se roage!

— Cum adică, „să se roage”?

— Să-l preaslăvească pe Atth! a răspuns Simme, fixându-mă cu privirea.

— Cum îl preaslăviți voi pe Atth?

— Mergând la ceremonii? a rostit el pe un ton întrebător, nevenindu-i să creadă că nu știam despre ce vorbea. Și preoții cântă, bat în tobe și dansează și rostesc cuvintele lui Atth? Știi doar! Te lași pe genunchi și în mâini? Și-ți lovești fruntea de patru ori de pământ și repeți vorbele preoților.

— Pentru ce?

— Păi, dacă vrei ceva, te rogi lui Atth, te lovești cu fruntea de pământ și te rogi pentru ceea ce vrei.

— Să te rogi *pentru* ceva? Cum te rogi *pentru* ceva? Începuse să mă privească de parcă aş fi fost săracă cu duhul.

M-am uitat la el în acelaşi fel.

— Nu ai nicio noimă, am spus.

În realitate, eram mai degrabă curioasă să înţeleg ideea lui despre rugat, dar nu voiam să se simtă superior.

— Nu te poţi *ruga* pentru lucruri.

— Ba bine că nu! Te rogi lui Atth pentru viaţă şi sănătate... şi... şi pentru toate celelalte!

L-am înţeles. Toţi o strigă pe Ennu când sunt înspăimântaţi. Toţi se roagă Norocului pentru lucrurile pe care le doresc; de aceea este numit Cel Surd. Cu toate acestea, am adăugat dispreţuitor:

— Asta-nseamnă a cerşi, nu a te ruga. Noi ne rugăm pentru binecuvântări, nu pentru lucruri.

A fost în acelaşi timp şocat şi frustrat. A spus:

— Voi nu puteţi fi binecuvântaţi. Voi nu credeţi în Atth.

A fost rândul meu să fiu contrariată. Era oribil să spui cuiva că nu poate fi binecuvântat. Simme nu părea o persoană care s-ar fi putut măcar gândi la ceva atât de crud. În cele din urmă, am vorbit, mult mai precaut însă:

— Ce vrei să spui prin „a crede în”?

M-a pironit cu privirea.

— Păi, a crede în Atth înseamnă... înseamnă a crede că Atth este zeu.

— Bineînţeles că este. Toţi zeii sunt zei. De ce n-ar fi şi Atth?

— Ceea ce voi numiţi zei sunt demoni.

M-am gândit la afirmaţia aceea.

— Nu ştiu dacă eu cred în existenţa demonilor, dar îi cunosc pe zei. Nu înţeleg de ce trebuie să „crezi” într-un singur zeu şi în niciunul dintre ceilalţi.

— Pentru că dacă nu crezi în Atth, eşti blestemat, iar când vei muri, te vei preschimba în demon!

— Cine spune asta?

— Preoţii!

— Şi tu crezi *aşa* ceva?

— Da! Preoţii ştiu chestiile astea!

Era din ce în ce mai nemulţumit şi vorbea furios.

— Nu cred că ei cunosc prea multe despre Ansul, am zis, dându-mi seama, niţel prea târziu, că modul cel mai bun de a obţine informaţii de la el era de a nu-l enerva. Poate că ei ştiu totul despre Asudar, dar lucrurile stau altfel aici.

— Pentru că voi sunteți păgâni!

— Așa este, am fost de acord și am încuviințat din cap. Noi suntem păgâni. Ca atare, avem o mulțime de zei. Dar nu avem niciun demon. Și niciun preot. Sau prostituate în temple. În afară de cazul în care ele sunt înalte de vreo cincisprezece centimetri.

A tăcut, însă s-a strâmbat disprețuitor.

— Am auzit că soldații au venit ca să caute aici un loc foarte, foarte rău, am urmat după o vreme, încercând să vorbesc într-un chip mai prietenos și simțindu-mă în același timp nesinceră și ușor de demascat. Un soi de groapă în pământ, din care se zice c-ar ieși toți demonii.

— Așa cred.

— Pentru ce?

— Nu știu, a răspuns el.

Arăta ursuz, mijise ochii spălăciți și se încrunta.

Stăteam pe caldarâm, la umbra zidului. Am început să zgârii linii încrucișate în colbul de pe pietrele cubice.

— Cineva zicea că regele vostru din Medron a murit, am rostit cât mai nepăsător cu putință.

Am folosit vechiul nostru cuvânt, „rege”, nu cuvântul lor, „Gand”.

S-a mulțumit să aprobe din cap. Discuția noastră îl descurajase. După mult timp, a continuat:

— Mekke a spus că poate noul Mare Gand va porunci armatei să se întoarcă acasă, în Asudar. Cred că ți-ar plăcea asta.

M-a privit morocănos.

Am ridicat din umeri.

— Ție ți-ar plăcea?

A ridicat și el din umeri.

Doream să-l fac să continue să vorbească, dar nu știam cum.

— Țasta-i „bagă-n desagă”, a spus el.

A fost rândul meu să-l privesc de parcă era cu mințile răătăcite, însă am observat că se uita la ceea ce desenasem în praful de pe pietre. S-a întins și a tras o linie orizontală într-un pătrat al caroiului.

— Noi îi zicem „jocul prostului”, am explicat și am tras o linie verticală în alt pătrat.

Am jucat și am terminat la egalitate, așa cum se-ntâmplă întotdeauna în jocul prostului, cu excepția cazului când ești cu adevărat prost. După aceea, el mi-a arătat un joc numit „găsește cursa”, în care fiecare jucător avea un caroiu ascuns, în care un pătrat însemnat ca atare era „cursa”, și trebuia să ghicești, pe rând, unde era cursa celuilalt jucător, iar cel care o găsea primul câștiga. Simme a

câștigat două jocuri din trei, ceea ce l-a înveselit și l-a făcut mai vorbăreț.

— Sper că armata va fi rechemată în Asudar, a spus el. Vreau să mă-nșor. Nu pot să mă-nșor aici.

— Gandul loratth a făcut-o, am comentat, apoi m-am temut că întinsesem prea mult coarda, însă Simme doar a rânjit și a chicotit cumva cu subînțeleș necuviincios.

— „Regina” Tirio? a întrebat el. Mekke spune că-n tinerețe a fost una din prostituatele alea ale templului și c-a aruncat o vrajă asupra Gandului.

Mă săturasem de el și de prostituatele templului lui.

— N-a existat niciodată niciun templu, am zis. Noi am avut festivaluri. În tot orașul. Procesiuni și dansuri. Dar voi, alzii, le-ați oprit. I-ați omorât pe toți cei care dansau. Erați foarte speriați de demonii voștri idioți.

M-am sculat, am șters caroiul cu talpa și am pornit spre grajd.

Când am ajuns acolo, n-am știut ce să fac. Mă simțeam rușinată de mine însămi. Nu îndurasem. Fugisem. M-am uitat înăuntru, la Gânsăcel, care m-a salutat cu un nechezat scurt. Culegea delicat dintr-un pumn de ovăz cu care fusese răsfățat, fără să se grăbească, pentru a-l savura cât mai mult. Grăjdarul bătrân era cocoțat în apropiere, pe o capră de tăiat lemne, și se uita la el cu o privire care mi s-a părut de adorație. A încuviințat din cap spre mine. Gânsăcel a continuat să-și morfolească ovăzul. M-am rezemat de un stâlp, am încrucișat brațele peste piept și am sperat că păream distantă și inabordabilă.

Apoi Simme a traversat curtea grajdului, pleoștit, cocârjat și rânjind nesigur, ca un câine care fusese certat.

— Salut, Mem, a rostit de parcă ne-am fi revăzut după câteva zile, nu doar după două minute.

Am dat din cap în direcția lui.

M-a privit cu aceeași expresie cu care bătrânul grăjdar se uitase la Gânsăcel.

— Iapa tatei este-acolo, a zis el. Haide s-o vezi. Este din grajdurile regale din Medron.

I-am îngăduit să mă conducă de-a curmezișul curții, către boxele de vizavi, pentru a-mi arăta o iapă murgă frumoasă, nervoasă, cu ochi strălucitori, care avea coama deschisă la culoare, precum cea care gonise spre mine în piață. Poate că era chiar iapa aceea. Ea m-a privit pieziș peste ușa boxei și a scuturat din cap.

— O cheamă Victoria, a spus Simme, încercând s-o bată cu palma

pe grumaz.

Iapa a scuturat iarăși din cap și s-a retras în boxă. Când Simme a încercat din nou, s-a întors către el, dezgolindu-și dinții lungi și galbeni. Și-a retras iute mâna.

— Este un adevărat cal de război, a adăugat.

M-am uitat la iapă ca și cum aș fi judecat-o pe baza unei profunde cunoașteri și experiențe în privința cailor, după care am încuviințat cu un ușor aer de superioritate și am traversat curtea înapoi. Spre ușurarea mea, Chy și Shetar tocmai apăruseră în poarta curții. Câțiva cai, văzând sau adulmecând leoaica, au nechezat și au aruncat din copite în boxele lor. M-am grăbit către Chy, în vreme ce Simme a strigat înapoia mea:

— Ne vedem mâine, Mem?

Pe drumul de întoarcere la Galvamand, le-am povestit despre eforturile mele de a-l descoase pe Simme, pe care le consideram cu totul prostești și nefructuoase; însă ei și, ulterior, Lordul-căilor au ascultat cu atenție. Au comentat despre aparenta lipsă de cunoaștere sau interes a lui Simme când făcusem referirea indirectă la Gura Noptii și despre afirmația sa că auzise că noul Gand al Ganzilor și-ar putea rechema armata în Asudar.

— A spus ceva despre Iddor? a întrebat Gry.

— N-am știut cum să-l întreb.

— Este un individ inteligent? s-a interesat Lordul-căilor.

— Nu, am răspuns. Este un nătărău.

Dar m-am rușinat când am rostit asta. Chiar dacă era adevărat.

Ziua fusese foarte caldă, iar seara era plăcută. După cină, n-am mai stat în galerie, ci am ieșit în curticica exterioară, care se deschide din ea. Zidurile casei o protejează pe două laturi, iar celelalte două sunt marcate prin arcade care aveau coloane subțiri. Colina din răsărit se ridică imediat înapoia casei, iar în văzduh se simțea parfumul arbuștilor înfloriți. Am rămas privind spre miazănoapte, către cerul serii ușor tivit cu verzuu.

— Casa este construită în coasta dealului, nu-i așa? a spus Orrec, ridicând privirea către ferestrele dinspre miazănoapte ale odăii Maestrului, de deasupra acestei curți, și nenumăratele ziduri și acoperișuri ale clădirilor vechi.

— Da, a încuviințat Lordul-căilor și ceva, nu știu ce anume, din vocea lui mi-a zbârlit firișoarele de păr de pe ceafă.

După o vreme, a urmat:

— Ansul este cel mai vechi oraș din Ținuturile din Apus, iar aceasta este casa cea mai veche din Ansul.

— Este adevărat că aritanii au venit din pustiu acum o mie de ani și că au găsit nelocuite toate tărâmurile acestea pe care le cunoaștem?

— Au sosit cu mai mult de o mie de ani în urmă și veneau de mai departe decât pustiu, a lămurit Lordul-căilor. Din Soare-răsare, pretindeau ei. Erau un popor dintr-un imperiu măreț, aflat hăt departe în răsărit. Au trimis exploratori în deșertul care le mărginea pământurile spre apus și au găsit până la urmă o cale de a traversa pustiu – despre care spuneau că era lat de sute de mile – până la văile verzi ale Ținuturilor din Apus. Taramon i-a condus pe exploratorii aceia. Apoi le-au urmat alții. Cărțile sunt foarte vechi, fragmentate, greu de înțeles. Multe dintre ele s-au pierdut acum. Se pare totuși că susțineau că aceia care au venit aici fuseseră alungați din Soare-răsare.

A rostit un vers în aritană, după care l-a tălmăcit în graiul nostru:

— „Deșertul fără de râuri care străjuiește izvorul surghiunului...”
Noi suntem urmașii acelor surghiuniți.

— Și de atunci nimeni n-a mai venit niciodată din răsărit?

— Și nici nu s-a întors în răsărit.

— Cu excepția alzilor, a intervenit Gry.

— Ei s-au întors în deșert, da, sau au rămas acolo, însă numai la hotarul său de apus, unde există râuri și izvoare. Se zice că la răsărit de Asudar, cale de o mie de mile, Gandul Ganzilor este soarele și poporul său este nisipul.

— Trăim la marginea îndepărtată a unei lumi despre care nu știm nimic, a comentat Orrec, privind cerul adânc și alburii.

— Unii cărturari cred că Taramon și ceilalți au fost alungați pentru că ar fi fost vrăjitori, oameni cu puteri misterioase. Ei mai cred că, în rândul celor care au venit din Soare-răsare, darurile de felul celor pe care le aveți voi, cei din Tărâmurile de Sus, erau obișnuite, dar că au dispărut de-a lungul veacurilor.

— Tu ce crezi? a întrebat Gry.

— Noi nu avem daruri ca acelea aici, acum, a rostit Lordul-căilor, alegându-și cu destulă grijă cuvintele. Dar cele mai vechi consemnări din Ansul povestesc că oamenii veneau să fie tămăduiți de femeile din casa Actamo, care puteau readuce vederea orbilor și auzul surzilor.

— Precum cei din vița Cordemant! a spus Orrec către Gry, iar ea a zis:

— Inversare... așa cum mă gândisem!

Erau pe punctul de a ne explica asta când Desac a apărut pe neașteptate prin ușa galeriei și a ieșit în curtea în care stăteam noi.

Precum toți vizitatorii regulați ai Lordului-căilor, el intra și umbla

singur prin partea veche a casei, care nu era niciodată încuiată. Câteodată Ista bombănea despre riscuri, dar Lordul-căilor spunea „Pe ușile din Galvamand nu există încuietori”, iar asta încheia orice discuție. Așa că Desac apăruse acum și o speriasse pe Shetar. Emileoaica s-a ridicat, cu botul mult plecat și urechile lipite de cap într-un fel foarte neplăcut, astfel încât aducea cu un șarpe, și l-a privit fix. Bărbatul s-a oprit imediat în prag.

Gry a șuierat mustător spre Shetar, care a mârâit și s-a așezat, dar privind în continuare la fel de fioros.

— Bun sosit, prietene, vino și stai cu noi, l-a invitat Lordul-căilor în vreme ce eu m-am grăbit să-i găsesc un scaun.

Între timp, Desac s-a așezat pe scaunul meu, lângă Lordul-căilor. Era felul lui de a fi. Nu avea maniere grosolane, dar oamenii care nu-l interesau nu existau pentru el. În ochii lui eram o aducătoare de mobilă și aveam cam aceeași importanță ca mobila. Era concentrat asupra unui singur lucru, la fel ca alzii. Poate că așa trebuie să fie soldații.

Până am găsit un scaun acceptabil și l-am adus, el fusese prezentat lui Orrec și Gry și probabil că Lordul-căilor le spusese că era conducătorul rezistenței sau poate că Desac însuși le-o dezvăluisese, pentru că despre asta vorbeau. M-am așezat să ascult.

În clipa aceea, Desac m-a observat. Mobilele n-ar trebui să aibă urechi. S-a uitat la mine, apoi la Lordul-căilor, cu intenția vădită de a fi trimisă de acolo, ca de obicei.

— Memer cunoaște fiul unui soldat, care i-a spus că unii alzi vorbesc că armata va fi rechemată în Asudar, i s-a adresat Lordul-căilor. Iar băiatul a numit-o pe Tirio Actamo „Regina Tirio”, ca și cum ar fi fost o glumă obișnuită. Ai auzit vreodată titlul acela?

— Nu, a răspuns încordat Desac.

Mi-a aruncat altă căutătură. Semăna puțin cu Shetar, azvârlind fulgere din ochi și având urechile lipite de țeastă (deși leoaica decisese de acum să-l ignore și-și spăla energic o labă din spate).

— Ceea ce spun aici, a anunțat el, nu trebuie să părăsească această curte.

— Bineînțeles, a aprobat Lordul-căilor.

A vorbit cu aceeași blândețe și siguranță dintotdeauna, dar efectul a semănat mai degrabă cu șuieratul lui Gry spre leoaică. Desac și-a luat ochii de la mine, și-a dres vocea, și-a frecat bărbia și i s-a adresat lui Orrec:

— Binecuvântata Ennu te-a trimis aici, Orrec Caspro, sau Cel Surd te-a chemat la noi în chiar ceasul nevoii noastre.

— Nevoie de mine? s-a mirat Orrec.
— Cine poate ridica oamenii la arme mai bine decât un mare făurar?

Chipul lui Orrec a rămas nemișcat și întregul trup i s-a încordat. După o clipă de tăcere, a rostit:

— Voi face ceea ce-mi stă în putere să fac. Dar eu sunt un străin.
— Împotriva cotropitorului, toți suntem un singur popor.
— Eu am fost mai mult la Palat decât în piață. La cheremul Gandului. De ce s-ar încrede oamenii tăi în mine?

— Ei au încredere în tine. Despre sosirea ta se vorbește că este un semn, un augur că vor reveni zilele mărețe ale lui Ansul.

— Eu nu sunt un augur, ci un poet, a protestat Orrec, iar chipul lui avea acum duritatea pietrei. Un oraș care se ridică împotriva tiraniei își va găsi propriii săi purtători de cuvânt.

— Vei vorbi pentru noi atunci când te vom chema, a rostit Desac la fel de sigur pe sine. În Ansul, îți cântăm de zece ani poemul „Libertate”, ascunzându-ne îndărătul ușilor. Cum a ajuns cântecul acela aici, cine l-a adus? Din voce în voce, de la suflet la suflet, din țară în țară. Când îl vom cânta în cele din urmă cu voce tare, în fața dușmanului, crezi că tu vei rămâne tăcut?

Orrec n-a zis nimic.

— Eu sunt un soldat, a continuat Desac. Eu știu ce-i determină pe oameni să lupte pentru a învinge. Eu știu ce poate să facă o voce ca a ta. Și știu că de aceea ai venit aici atunci când ai făcut-o.

— Am venit pentru că Gandul m-a rugat să vin.

— Te-a rugat fiindcă zeii lui Ansul i-au prefăcut mintea. Fiindcă se apropie ora noastră. Cumpăna se schimbă!

— Prietene, a rostit Lordul-căilor, poate că într-adevăr cumpăna se schimbă, dar talerele sunt cumva în mâinile tale?

Desac și-a ridicat palmele goale și a surâs sec.

— Printre soldații alzi nu există niciun semn de răzmeriță de care am putea profita, a urmat Lordul-căilor. Nu suntem siguri dacă în politica aldă a apărut deja vreo schimbare. Și nu știm ce se întâmplă între Iorath și Iddor.

— Ba nu, asta o știm, l-a contrazis Desac. Iorath intenționează să-l trimită pe Iddor înapoi în Medron, împreună cu un cortegiu de preoți și soldați. Aparent pentru a cere călăuzire de la noul Gand Acray, dar, de fapt, pentru a-i scoate pe Iddor și pe preoții lui din Ansul. Ialba, slujnica lui Tirio Actamo, a transmis vestea asta azi-dimineață sclavilor din palat cu care ținem legătura. Ea este o informatoare loială.

— Atunci intenționați să așteptați până ce Iddor pleacă și abia apoi

să acționați?

— De ce să așteptăm? De ce să lăsăm șobolanul să scape din cursă?

— Plănuți să atacați? Barăcile cazărmii?

— Am pus la cale un atac. Nu în locul sau în momentul la care s-ar putea aștepta ei.

— Știi că ai ceva arme, dar ai și oameni?

— Avem arme și destui oameni. Poporul ni se va alătura. Suntem de douăzeci de ori mai numeroși, Sulter! Toți anii aceștia de tiranie, înrobire, insulte și profanări, mânia strânsă în toți anii aceștia va izbucni ca focul în paie, peste tot în oraș. Nu ne mai trebuie decât să vedem cât de mulți suntem noi și cât de puțini sunt ei! Nu ne mai trebuie decât o voce, o voce care să ne adune!

Pasiunea lui m-a cutremurat și am putut vedea că-l zguduisse și pe Orrec, pe care-l privea acum. O răscoală, o revoltă – să ne năpustim asupra bărbatilor acelora aroganți, îmbrăcați în mantii albastre, să-i dăm jos de pe caii lor, să le facem ceea ce ne făcuseră ei, să-i speriem așa cum ne speriaseră ei, să-i alungăm, afară, afară, afară din orașul nostru, afară din viețile noastre... Oh! Dorisem asta de atâta vreme! Aveam să-l urmez pe Desac. Acum îl vedeam cu adevărat: un conducător, un războinic. O să-l urmez așa cum oamenii îi urmaseră pe eroii din vechime, prin foc și apă, până la moarte.

Însă chipul lui Orrec a rămas neclintit, tăcut.

Și Gry, atentă ca emileoaica ei, cufundată în tăcere.

În liniștea aceea încordată, Lordul-căilor a rostit:

— Desac, dacă eu întreb ceva în privința aceasta – dacă mi se va răspunde –, vei asculta cu atenție răspunsul?

A subliniat ciudat cuvântul *întreb*.

Desac l-a privit, la început neînțelegând, apoi încruntându-se. A dat să întrebe ceva, dar expresia de pe chipul Lordului-căilor l-a oprit. Fața aspră, tristă și tăbăcită a lui Desac s-a transformat încetîșor, devenind deschisă, singură.

— Da, a aprobat el șovăitor, apoi a repetat cu mai multă putere: Da!

— Atunci, o voi face, a zis Lordul-căilor.

— În seara aceasta?

— Într-atât de aproape este ceasul?

— Da.

— Foarte bine.

— Voi veni mâine dimineată, a anunțat Desac ridicându-se, plin de energie. Sulter, prietene, îți mulțumesc din inimă! Vom vedea – vei

vedea – că spiritele tale vor vorbi pentru noi.

S-a întors către Orrec:

— Iar vocea ta ne va chema, tu vei fi cu noi, o știu. Și ne vom reîntâlni aici, ca oameni liberi, într-un oraș liber! Lero și toți zeii lui Ansul să vă binecuvânteze pe voi toți și pe toate sufletele și umbrele lui Galvamand care ne aud acum!

A părăsit curtea cu pas militaros, exultant.

Orrec, Gry și cu mine am schimbat priviri. Se spusese ceva important, fusese făcută o promisiune pe care noi trei n-o înțeleseserăm. Lordul-căilor stătea cu fața mohorâtă, fără să se uite la nimeni. În cele din urmă, ne-a cuprins cu privirea, iar ochii i s-au oprit asupra mea.

— Înainte ca aici să se fi ridicat un oraș, a rostit el, înainte ca aici să fi fost construită o casă, aici a fost oracolul.

După aceea, a continuat în aritană:

— „Au sosit aici traversând pustiul, oamenii cei istoviți, surghiuniții. Au sosit peste colinele de deasupra Mării de Apus și au văzut albul Sul dincolo de apă. În coasta dealului era o grotă și din ea curgea un izvor. În bezna din grotă au văzut scrise cuvintele: *Rămâneți aici*. Și atunci au băut din apa izvorului aceluia și și-au clădit orașul acolo.”

Capitolul 9

La scurtă vreme după aceea ne-am despărțit pentru a merge la culcare, iar Lordul-căilor mi-a spus:

— Vino în odaie, Memer.

Așa încât puțin mai târziu am trecut din nou prin casă, am scris literele în aer și am intrat în odaia ascunsă care pătrunde sub deal, în beznă.

El a sosit mai târziu. Eu aprinsesem opaițul de pe masa pentru citit. Lordul-căilor a pus pe masă felinarul mic pe care-l purta, însă nu l-a stins. A văzut că aveam deschisă cartea lui Orrec și a surâs ușor.

— Îți place poezia lui?

— Mai mult decât oricare alta. Mai mult decât cea a lui Denios!

El a zâmbit iarăși, mai larg, a tachinare.

— Oh, da, sunt foarte buni toți modernii aceștia, dar niciunul dintre ei nu este pe potriva lui Regali.

Regali trăise cu o mie de ani în urmă, aici, în Ansul, și scrisese în aritană; graiul este dificil și poezia este greoaie, iar eu nu ajunsesem foarte departe cu Regali, deși știam cât de mult o iubea Lordul-căilor.

— Cu timpul, a urmat el văzându-mi expresia. Cu timpul... Acum am multe să spun și să întreb, draga mea Memer. Îngăduie-mi să-ți vorbesc pentru o vreme.

Ne-am așezat la masă, față în față, în globul plăpând de lumină proiectat de opaiț. În jurul său, odaia lungă s-a întunecat: ici-colo scliffea strălucirea unui cuvânt ștanțat în auriu pe cotorul unei cărți, iar cărțile însele erau o adunare tăcută, o mulțime neguroasă.

Îmi rostise numele cu atâta gingășie, încât aproape m-a înfricoșat. Totuși, chipul îi era înăsprit, așa cum se întâmpla când avea dureri. Când a vorbit, a făcut-o cu greutate. A spus:

— Nu am procedat bine cu tine, Memer.

Am început să protestez, dorind să spun că el îmi dăruise toate comorile vieții – iubire, loialitate, învățătură –, dar m-a oprit cu blândețe, însă cu aceeași grimasă pe față.

— Tu ai fost mângâierea mea, a urmat, scumpa mea alinare. Și am căutat doar mângâierea. Am lăsat speranța să piară. Nu mi-am plătit datoria față de cei care mi-au dat viață. Te-am învățat să citești, dar nu te-am lăsat niciodată să știi că în afara poveștilor și poeziilor mai există și alte lucruri de citit... Aici. Ți-am dat ce era ușor de dat. Mi-am zis: nu-i decât o copilă, de ce ar trebui s-o împovărez...

Eram conștientă de întunericul din odaie dinapoia mea; îl simțeam

ca pe o prezență.

Lordul-căilor a continuat cu încăpățănare:

— Am vorbit despre daruri care se transmit prin sânge, într-o viță, ca în familia lui Gry, barrii, care pot vorbi cu animalele, sau Actamo, care puteau tămădui. Noi, Galva, ai căror strămoși au locuit în casa aceasta ca suflete și umbre, avem... poate nu un dar, cât o responsabilitate. Un legământ. Noi suntem cei care trăiesc în locul acesta. *Rămâneți aici*. Noi am rămas aici. Aici, în casa aceasta. În încăperea aceasta. Noi păzim ceea ce este aici. Noi deschidem ușa și o închidem. Și noi citim cuvintele oracolului.

Când a rostit cuvântul, am știut că avea să-l spună. Era cuvântul pe care trebuia să-l spună și pe care eu trebuia să-l aud.

Însă inima mea a devenit rece și grea.

— În lașitatea mea, a zis el, mi-am imaginat că nu era nevoie să-ți vorbesc despre asta. Vremea oracolelor trecuse. Era o poveste veche, care de acum nu mai era adevărată... Să știi că adevărul poate părăsi poveștile. Ceea ce a fost adevărat devine lipsit de înțeles, ba chiar o minciună, fiindcă adevărul a trecut în altă poveste. Apa izvorului se ridică în alt loc. Fântâna Oracolului secase de două sute de ani... Dar izvorul care o alimentase a continuat să curgă. Aici. Înăuntru.

Stătea cu fața la mine și la capătul odăii care se întinde în umbre, devenind mai întunecat și mai scund; nu mă mai privea pe mine, ci se uita în bezna aceea. Când a tăcut, am ciulit urechile, căutând să aud susurul murmurat al apei curgătoare.

— Mi-am cunoscut datoria și mi-am îndeplinit-o: să păstrez și să păzesc puținul care rămăsese – cărțile de aici, cărțile pe care mi le aduceau oamenii, ultimele rămășițe ale averii noastre, ultimele rămășițe ale gloriei lui Ansul. Iar când tu ai venit aici, în odaia aceasta, în ziua aceea, și am vorbit cu tine despre litere, despre citit... mai ții minte?

— Țin minte, am confirmat, iar amintirea m-a încălzit puțin.

Am privit rafturile pline de cărți pe care le citisem, pe care le cunoșteam și iubeam, prietenii mei.

— Mi-am spus că ai fost născută pentru a face același lucru, pentru a-mi lua locul, pentru a menține flacăra ultimului opaiț. Și m-am agățat de mângâierea aceea, negând faptul că aveam altă îndatorire de îndeplinit, că mai aveam ceva să te învăț. Când trupul îți este schilodit așa cum a fost al meu, mintea devine de asemenea deformată, slabă...

Și-a desfăcut mâinile.

— Nu pot avea încredere în mine. Sunt prea plin de temeri. Însă ar

fi trebuit să am încredere în tine.

Aș fi vrut să vorbesc, să-l implor: „Nu, n-o face, nu poți avea încredere în mine, sunt slabă, mi-e teamă și mie!”, dar cuvintele n-au vrut să iasă.

Vorbise cu asprime. După o vreme, a continuat, iar blândețea i-a revenit în voce.

— De aceea o să-ți mai spun încă puțină istorie. Deși atât de tânără, ai învățat istoria cu răbdare, suportând greutatea anilor și obligațiile asumate de oameni morți de veacuri! Le-ai îndurat pe toate, o vei îndura și pe aceasta. Casa ta este Casa Oracolului, iar noi suntem cititorii oracolului. El se află aici, în odaia aceasta. Tu ai învățat să scrii cuvintele care îți îngăduie să intri chiar înaintea să fi știut ce era scrierea. Și de aceea vei ști cum să citești cuvintele care sunt scrise. Primele au fost cele pe care le-am rostit chiar acum: *Rămâneți aici*. La început, toți oamenii din cele Patru Case puteau citi oracolul. Aceea era puterea lor, sfințenia lor. Surghiuniții din Aritan au colonizat coasta și au început să ridice orașe în alte locuri, dar reveneau mereu la Ansul, la Casa Oracolului. Veneau cu întrebări: Este bine să facem asta? Dacă facem așa, ce se va întâmpla? Veneau la fântână, beau din apa ei, cereau binecuvântarea și-și puneau întrebarea acolo. După aceea, cititorii oracolului intrau în casă, în peșteră, în beznă. Și dacă întrebarea fusese acceptată, ei citeau răspunsul scris în aer. De asemenea, uneori, când pătrundeau în întuneric, vedeau cuvinte strălucind, deși nu fusese pusă nicio întrebare. Toate aceste cuvinte ale oracolului au fost scrise, iar cărțile în care au fost notate s-au numit Cărțile Galva. De-a lungul anilor, Galva, care-și ridicaseră casa la grotă oracolului, au devenit unicii păstrători ai cărților, interpreții cuvintelor, vocea oracolului – Cititorii. În cele din urmă, aceasta a dus la gelozie și rivalitate. Poate că ar fi fost mai bine dacă ne-am fi împărțășit puterea. Cred însă că n-am fost în stare s-o facem. Darul se dăruiește singur. Cărțile Galva în sine n-au fost unicele consemnări ale oracolelor. Uneori scrierea din ele s-a modificat, deși nu le atinsese nicio mână, sau alteori un Cititor deschidea o carte și găsea înăuntru cuvinte pe care nimeni nu le scrisese acolo. Oracolul vorbea tot mai des pe paginile cărților, nu în negura peșterii. Dar adesea cuvintele înseși erau neguroase. Trebuiau interpretate. Apoi erau răspunsurile la întrebările care nu fuseseră puse... De aceea, marele Cititor Dano Galva a spus: „Noi nu căutăm răspunsuri adevărate. Oaia răătăcită pe care o căutăm este întrebarea adevărată. Răspunsul o urmează tot așa cum coada urmează oaia.”

Lordul-căilor își urmărise gândurile în aerul dindărătul meu; acum

s-a uitat din nou la mine și a tăcut.

— Tu ai... tu ai citit oracolul? am întrebat în cele din urmă.

Mă simțeam ca și cum nu vorbisem de o lună de zile; gâtul îmi era uscat, iar vocea, nesigură.

Mi-a răspuns fără grabă:

— Am început să citesc Cărțile Galva pe când aveam douăzeci de ani, având-o pe mama drept povățuitor. Întâi pe cele mai vechi. Cuvintele din acelea sunt statornicite, nu se mai schimbă de acum. Dar cărțile cele mai vechi sunt și cele mai neclare, fiindcă întrebarea nu a fost scrisă lângă răspuns, așa încât trebuie să ghicești oia după coadă... Există apoi multe cărți din veacurile următoare, atât cu întrebări, cât și cu răspunsuri. Adesea și unele și celelalte sunt neclare, totuși studierea lor este o adevărată răsplată. Iar apoi, după ce au mutat biblioteca din Galvamand, întrebările au fost mai puține. Și răspunsurile se pot schimba, pot pieri sau pot apărea fără să fi fost pusă nicio întrebare. Acelea sunt cărțile pe care nu le poți citi de două ori, tot așa cum nu poți să bei de două ori aceeași apă din Izvorul Oracolului.

— Tu i-ai pus vreo întrebare?

— O dată.

A râs scurt și și-a frecat buza de sus cu încheieturile falangelor mâinii stângi. Apoi a continuat:

— Crezusem că era o întrebare bună, directă și simplă, cum sunt cele la care se pare că răspunde oracolul. A fost la primul asediu al lui Ansul. Am întrebat: *Vor cuceri alzii orașul?* N-am căpătat niciun răspuns. Sau dacă l-am căpătat, am căutat într-o carte greșită.

— Cum ai... Cum se întreabă?

— O să vezi, Memer. În seara aceasta i-am spus lui Desac că voi întreba oracolul despre rebeliunea pe care o plănuiește. El știe că oracolul nu este decât o poveste veche, dar mai știe, în același timp, că dacă ar vorbi, i-ar putea ajuta cauza.

M-a privit o clipă.

— Vreau să fii alături de mine. Poți face asta? Este prea curând?

— Nu știu, am spus.

Eram încremenită de teamă, de teamă rece și lipsită de minte. Firișoarele de păr de pe ceafă și de pe brațe mi se zbârliseră încă de când începuse să vorbească despre cărți, despre cărțile oracolului. Nu voiam să le văd. Nu voiam să merg acolo unde se aflau ele. Știam unde erau, știam care cărți erau. Răsuflarea mi se oprea în gât la gândul de a le atinge. Aproape că am spus „Nu, nu pot”. Dar și cuvintele s-au oprit.

Ceea ce am zis în cele din urmă m-a luat prin surprindere. Am rostit:

— *Există demoni?*

Când el nu mi-a răspuns, am continuat, iar cuvintele au izbucnit din mine răgușite și neclare:

— Spui că eu sunt o Galva, dar nu sunt... nu numai... sunt ambele... niciuna... Cum pot să moștenesc așa ceva? Nici măcar n-am știut despre moștenire. Cum pot să fac așa ceva? Cum pot lua puterea asta când mi-e frică... mi-e frică de demoni – de demonii alzilor – fiindcă și eu sunt o aldă!

El a scos un sunet încet, pentru a mă opri și liniști. Am amuțit.

M-a întrebat:

— Memer, cine sunt zeii tăi?

M-a întrebat așa cum ar fi făcut-o când mă învăța: „Ce spune Eront în *Istoria târâmurilor de dincolo de Trond?*” Iar eu mi-am adunat gândurile și i-am răspuns așa cum aș fi făcut atunci, încercând să zic cu adevărat ce știam.

— Zeii mei sunt Lero. Ennu, care înlesnește calea. Deoir, care visează lumea. Cel Care Privește în Ambele Părți. Păstrătorii focului vetrei și paznicii ușii. Lene, grădinăreasa. Norocul, care nu poate auzi. Caran, Domnul Izvoarelor și Apelor. Sampa Nimicitorul și Sampa Zămisli torul, care sunt unul. Teru lângă leagăn și Anada, care dansează pe mormânt. Zeii pădurilor și dealurilor. Caii de Mare. Sufletul mamei mele Decalo și al mamei tale, Eleyo, și sufletele și umbrele tuturor celor care au trăit în casa asta, foștii locuitori, înaintașii, care ne dau visele. Spiritele odăilor, spiritul odăii mele. Zeii străzilor și zeii răspântiilor, zeii pieței și ai locului sfatului, zeii orașului și ai pietrelor, ai mării și ai lui Sul.

Rostind numele lor, mi-am dat seama că nu erau demoni, că în Ansul nu existau demoni.

— Fie să mă binecuvânteze și să fie ei înșiși binecuvântați, am murmurat, iar el a șoptit cuvintele împreună cu mine.

După aceea, m-am ridicat și am mers spre ușă, apoi am revenit la masă, doar pentru că trebuia să mă mișc. Cărțile, cărțile pe care le cunoșteam, tovarășele mele dragi, stăteau nemișcate pe rafturi.

— Ce trebuie să facem? am întrebat.

El s-a sculat. A ridicat felinarul mic pe care-l adusese.

— Mai întâi, întunericul, a spus.

L-am urmat.

Am străbătut toată încăperea lungă, pe lângă rafturile unde se găseau cărțile de care mă temeam. Felinarul arunca o lumină micuță și

nu le-am putut desluși limpede. Dincolo de acele ultime rafturi, tavanul cobora, iar lumina părea și mai puțină. Acum auzeam clar sunet de apă curgătoare.

Podeaua a devenit neregulată. Pardoseala a lăsat loc pământului și pietrelor. Mersul jalnic de șchiopătat al Lordului-căilor a încetinit și a devenit mai precaut.

În lumina pâlpâitoare a felinarului am văzut un firicel de apă care se iveau din beznă și cădea într-un bazin adânc, dispărând apoi sub pământ. Am trecut de bazin și am mers pe lângă apă, în amonte, pe o potecă stâncoasă. Umbre fugeau din calea felinarului, iuți, uriașe și lipsite de formă, alergând negre peste pereții din piatră grosolană. Am pătruns adânc într-un tunel înalt, o grotă lungă. Pe măsură ce înaintam, pereții se apropiiau.

Lumina a sclipit în apa unui izvor bolborositor și a tremurat reflectată pe plafonul de rocă de deasupra. Lordul-căilor s-a oprit. A înălțat felinarul și umbrele au sărit nebunește. A suflat în el și l-a stins, iar noi am rămas în întuneric.

— Binecuvântați-ne și fiți binecuvântate, spirite ale locului sfânt, a rostit vocea lui, înceată și fermă. Suntem Sulter Galva din poporul vostru și Memer Galva din poporul vostru. Venim cu încredere, cinstind sfințenia și urmând adevărul așa cum ne este arătat. Venim cu ignoranță, cinstind cunoașterea și rugând să aflăm. Venim în beznă pentru lumină, în tăcere pentru cuvinte și în teamă pentru binecuvântare. Spirite ale locului acestuia care mi-au primit poporul, vreau un răspuns la întrebarea mea. O rebeliune, acum, împotriva alzilor care ne-au ocupat orașul va da greș sau va triumfa?

Vocea lui n-a reverberat niciun ecou din pereții de piatră. Liniștea o înăbușea complet. Nu s-a auzit niciun sunet, doar susurul izvorului, răsuflarea mea și a lui. Era beznă profundă. Ochii m-au amăgit din nou și din nou, făcând lumini slabe să pâlpâie și culori să se încețoșeze și să dispară în întunericul din fața mea, care părea uneori să-mi fie de-a dreptul lipit de ochi, ca o legătură, iar alteori îndepărtat și adânc, precum cerul fără stele, astfel încât mă temeam să nu cad, de parcă aș fi stat pe muchia unei stânci. O dată mi s-a părut că am văzut o sclipire căpătând contur, forma unei litere, dar a dispărut brusc, cu totul, așa cum se sting scânteile. Am rămas locului mult timp, îndeajuns pentru a începe să simt apăsarea pietrei prin tălpile subțiri ale încălțărilor și durerea de spate cauzată de nemișcare. Amețisem, deoarece în lume nu exista nimic, niciun lucru, doar beznă și sunetul apei și apăsarea pietrei sub picioare. Aerul nu se clintea. Era frig. Era nemișcare.

Am simțit căldură, căldura lui, o atingere ușoară pe brațul meu. Amândoi am murmurat binecuvântarea și ne-am întors. Răsucindu-mă, m-am simțit amețită, dezorientată. Nu știam spre ce direcție eram îndreptată în bezna aceasta absolută – mă întorsesem cu o sută optzeci sau cu trei sute șaiszeci de grade? Am întins mâna și l-am găsit acolo, căldura, atingerea țesăturii mânecii sale; am prins-o și l-am urmat. M-am întrebat de ce nu aprindea felinarul, dar n-am cutezat să vorbesc. Mi s-a părut că am mers o cale mult mai lungă decât la venire. Am crezut că mă îndreptam în direcția greșită și că pătrundeam adânc, tot mai adânc în întuneric. Nici nu mi-a venit să cred când am început să întrezăresc o schimbare; mai întâi în bezna din fața noastră s-a distins o paloare – nu încă vizibilitate, ci doar promisiunea ei. Atunci i-am dat drumul brațului. Însă el, șchiop, m-a prins la rându-i de braț și l-a ținut până ne-am putut desluși drumul.

Când am ajuns înapoi în odaie, spațiul din jur era aerisit și primitor și totul avea formă distinctă, scăldat în lumină caldă, chiar și aici, în capătul grotei, capătul umbrelor.

El m-a privit cercetător. După aceea s-a întors și s-a dus la rafturile ce fuseseră montate acolo unde piatra intrării în grotă lăsa loc peretelui tencuit. Prin tencuială, ici-colo, ieșea câte o cornișă grosolană. Polițele erau săpate în perete, nu prinse peste el. Pe ele se aflau cărți, unele mici, altele mari și grosolan legate, unele în picioare, altele culcate, poate vreo cincizeci. Unele rafturi erau goale sau conțineau numai un volum sau două. Lordul-căilor s-a uitat la ele așa cum face cineva când caută o carte, dar nu este sigur ce volum anume sau unde este acesta, parcurgându-le cu privirea. După aceea s-a uitat din nou la mine.

Am privit imediat după cartea albă, cea care sângerase. Am zărit-o pe loc.

El a văzut încotro privisem. A văzut că nu-mi puteam desprinde ochii de la ea. A înaintat și a luat-o de pe poliță.

M-am retras un pas când a făcut-o, pentru că nu m-am putut abține. Am întrebat:

— Sângerează?

S-a uitat la mine, apoi la carte; a lăsat-o să i se deschidă lin în mâini.

— Nu, a spus.

Mi-a întins-o.

M-am tras încă un pas înapoi.

— O poți citi, Memer?

A întors-o și a întins-o din nou către mine, deschisă. Am văzut

paginile mici, pătrate, albe. Pagina din dreapta era goală. Pe pagina din stânga erau scrise mic câteva cuvinte.

M-am străduit să avansez un pas, apoi încă unul, cu mâinile încheștate. Am citit cuvintele cu voce tare: *Frânții dreg frânții*.

Sunetul vocii mi s-a părut teribil: nu era defel al meu, ci un sunet grav și găunos, care îmi reverbera prin țeastă. Am strigat:

— Ia-o, pune-o la loc!

M-am răsucit și am încercat să merg către opaițul care strălucea într-un glob de aur hăt departe, în celălalt capăt al odăii, dar era ca și cum aș fi înaintat în vis – îmi puteam mișca picioarele doar lent, cu greutate. El s-a apropiat, m-a prins de braț și ne-am întors împreună. Pe măsură ce am mers, mi-a fost tot mai ușor. Am ajuns la masa pentru citit. Era ca și cum aș fi revenit acasă, ca și cum în toiul nopții aș fi intrat în lumina unui foc, a unui liman.

M-am așezat pe scaun și am suspinat adânc, cutremurător. El a rămas pentru scurt timp în picioare, mângâindu-mi umerii cu blândețe, după care a ocolit masa și s-a așezat cu fața la mine, așa cum stătusem mai devreme.

Îmi clănțăneau dinții. Nu-mi mai era frig, dar dinții îmi clănțăneau. A trecut o vreme înainte de a izbuti să-mi silesc fălcile să mă asculte.

— Acela a fost răspunsul?

— Nu știu, a murmurat el.

— A fost... a fost oracolul?

— Da.

Câtva timp, mi-am mușcat buzele, pe care le-am simțit rigide, ca de carton, și m-am străduit ca răsuflarea să-mi fie regulată.

— Până acum ai mai citit din cartea aceea? l-am întrebat.

A clătinat din cap.

— N-am văzut niciun cuvânt, a spus el.

— N-ai văzut... pe pagină...?

Am schițat un gest, pentru a arăta că vorbele fuseseră pe pagina din stânga, și am văzut că degetele mele începuseră să scrie literele în aer. Le-am silit să se oprească.

El a clătinat din cap.

Asta m-a speriat și mai mult.

— Au fost... spusele mele au fost răspunsul la întrebarea pusă de tine?

— Nu știu, a răspuns el.

— De ce nu ți-a răspuns ție?

A rămas tăcut destul de multă vreme. În cele din urmă, a zis:

— Memer, dacă tu ai fi pus întrebarea, care ar fi fost?

— Cum ne putem elibera de alzi?

Am rostit-o imediat și, zicând cuvintele acelea, am simțit că, din nou, vorbisem cu altă voce, adâncă și răsunătoare, nu ca a mea. Am închis gura și am încheștat dinții pe entitatea aceea care vorbise prin mine, care mă folosisese.

În același timp însă era cu adevărat întrebarea pe care aş fi adresat-o.

— Întrebarea adevărată, a zis el cu jumătate de surâs.

— Cartea a sângerat, am dezvăluit.

Eram decisă acum să vorbesc în numele meu, nu să fiu folosită ca voce – să spun ceea ce doream să spun, să preiau controlul.

— Cu ani și ani în urmă, când eram mititică, am coborât în capătul umbrelor. Ți-am povestit asta, ți-am povestit o parte din cele întâmplate. Ți-am povestit că am crezut că o carte a scos un zgomot. Dar nu ți-am spus că am văzut-o. Era cartea aceea albă. Am luat-o de pe raft și avea sânge pe pagini. Sânge umed. Nu cuvinte, ci sânge. N-am mai revenit niciodată acolo. Până în seara asta. Eu... Dacă... Dacă nu există demoni, perfect, nu există demoni. Însă mie îmi este frică de ce se află în grota aceea.

— Și mie, a recunoscut el.

Amândoi eram obosiți, dar deocamdată nici nu putea fi vorba să ne culcăm. El a reaprins felinarul mic, eu am stins opaițul, el a scris cuvintele în aer și am ieșit din odaie, prin coridoare, înapoi în curtea de miazănoapte, unde stătusem mai devreme în timpul serii. Deasupra ei era un pod minunat de stele. Am suflat în felinar și l-am stins. Am rămas sub lumina stelelor, tăcuți, mult timp.

Am întrebat:

— Ce-i vei spune lui Desac?

— Îi voi dezvălui ce am întrebat și că n-am primit răspuns.

— Și... ce a zis cartea?

— Tu i-o vei spune, sau nu, după cum alegi.

— Nu știu ce înseamnă. Nu știu la ce întrebare a răspuns. Nu pricep. Are vreun sens?

Simțeam că fusesem păcălită, că fusesem folosită fără să mi se arate pentru ce anume, ca și cum aş fi fost un simplu obiect, o unealtă. Fusesem înspăimântată. Acum mă simțeam umilită și furioasă.

— Are sensul pe care-l putem înțelege noi, a zis.

— Asta este ca și cum ai ghici în nisip.

În Ansul există femei care, pentru câțiva bănuți, iau un pumn de nisip umed din mare și-l aruncă pe o farfurie, iar din bulgărașii și

dărele neregulate de nisip prezic noroc și ghinion, călătorii, bani, iubiri și altele.

— Înseamnă ceea ce vrei tu să însemne.

— Poate, a admis el.

După o vreme, a continuat:

— Dano Galva a spus că a citi oracolul înseamnă a aduce gândirea rațională înaintea unui mister impenetrabil... în cărțile vechi există răspunsuri ce au părut prostesți celor care le-au auzit. *Cum ar trebui să ne apărăm de Sundraman?* au întreat ei oracolul când Sundraman a amenințat prima dată să cotopească Ansul. Răspunsul a fost *Nu ține albinele departe de florile de măr*. Cei din Sfat s-au mâniat, pretinzând că înțelesul era atât de banal, încât era o prostie. Ei au poruncit să fie mobilizată o armată care să construiască un zid în lungul lui Ostis și să-l apere de Sundraman. Cei din miazăzi au traversat râul, au dărâmat zidul, ne-au înfrânt armata, au mărșăluit aici, la orașul Ansul, i-au ucis pe cei care li s-au împotrivit și au declarat întregul Ansul protectorat al lui Sundraman. Din momentul acela, au fost vecini excelenți, amestecându-se foarte puțin în treburile noastre, dar, în același timp, îmbogățindu-ne mult prin negoț. N-a fost o recomandare, ci un avertisment: Dacă îți albinele departe de florile de măr, merii nu vor avea fructe. Ansul era floarea, iar Sundraman, albina. Asta este clar acum. A fost clar și Cititoarei, Dano Galva; de îndată ce a văzut răspunsul, a spus că însemna că nu trebuie să ne împotrivim lui Sundraman. Pentru asta a fost declarată trădătoare. Din clipa aceea, clanurile Gelb, Camm și Actamo au declarat că Sfatul nu trebuie să consulte oracolul și au insistat ca universitatea și biblioteca să fie mutate din Galvamand.

— Oracolul n-a făcut prea mult bine Cititoarei și casei ei, am rostit.

— „Cuiul este lovit o dată, ciocanul, de o mie de ori.”

Am reflectat la cuvintele acelea.

— Și dacă alegi să nu fii o unealtă?

— Alegerea aceea îți este mereu la îndemână.

Am rămas locului și am privit în sus, la adâncul uriaș al stelelor. M-am gândit că stelele erau aidoma tuturor sufletelor care trăiseră în vremurile de demult în orașul acesta, în casa aceasta, miile de spirite, înaintașii, vieți ca niște flăcări aflate la distanță, lumini îndepărtate și tot mai îndepărtate în bezna uriașă a timpului. Vieți trecute, vieți viitoare. Cum le poți deosebi?

Doriseam să întreb de ce oracolul nu putea vorbi simplu, de ce nu putea spune direct *Nu vă împotriviți* sau *Loviți acum*, în loc de imagini criptice și cuvinte obscure. După ce am privit stelele, mi s-a părut o

întrebare prostească. Oracolul nu dădea porunci, ci dimpotrivă: invita la gândire. Ne cerea să adăugăm gândire misterului. Poate că rezultatul nu avea să fie foarte satisfăcător, dar era probabil lucrul cel mai bun pe care-l puteam noi face.

Am căscat sonor și Lordul-căilor a râs.

— Du-te la culcare, copilă, a spus și i-am dat ascultare.

Mergând spre odaia mea prin holurile și coridoarele întunecate, m-am așteptat să rămân trează, frământată de ciudățenia grotei și de cuvintele pe care le citisem și de vocea care vorbise prin mine rostindu-le: *Frânții dreg frânții*. Am atins firida zeului de lângă ușă, m-am prăbușit pe pat și am dormit ca un bolovan.

Capitolul 10

Când Desac a venit în ziua următoare, eu nu eram cu Lordul-căilor, ci o ajutam pe Ista la spălat. Ea, Bomi și cu mine aprinsesem focul la cazane imediat după revărsatul zorilor, montasem storcătorul rotativ cu mâner, întinsesem frânghiile pentru rufe și până la amiază umplusem curtea cuhniei cu cearșafuri curate și fețe de masă din olandă sclipitor de albe, care plesneau în vânt sub razele fierbinți ale soarelui.

După-amiază, când ne-am plimbat prin parcul vechi cu Shetar, Gry mi-a povestit ce se petrecuse în cursul dimineții.

Lordul-căilor venise la odaia Maestrului pentru a-i spune că Desac dorea să stea de vorbă cu Orrec. Orrec o rugase pe Gry să-l însoțească.

— Am lăsat-o pe Shetar, a zis Gry, fiindcă se pare că nu-l place pe Desac.

Coborâseră în galerie, iar acolo Desac încercase din nou să-l convingă pe Orrec să promită că se va adresa cetățenilor orașului, ridicându-i pentru a-i alunga pe alzi atunci când avea să vină momentul.

Desac fusese elocvent și insistent, iar Orrec se simțise tulburat, cu sufletul împărțit, simțind că aceasta nu era bătălia lui, dar și că orice bătălie pentru libertate trebuia să fie și a lui. Dacă Ansul se ridica împotriva tiraniei, cum ar fi putut el sta deoparte? Nu i se acorda însă posibilitatea de a alege timpul sau locul când să acționeze și nicio cunoaștere reală a felului în care urma să se desfășoare rebeliunea aceea. Desigur, Desac proceda cu înțelepciune, dezvăluind atât de puține amănunte, întrucât succesul acțiunii depindea de caracterul ei de surpriză; totuși, lui Orrec nu-i plăcea să fie manipulat, așa cum îi și spusese lui Gry, ci ar fi preferat mai degrabă să fi participat și la planuirea ei.

Am întrebat ce zisese Lordul-căilor și Gry a răspuns:

— Aproape nimic. Îți amintești aseară, când Sulter a menționat că „va întreba” și Desac a tresărit imediat?... Ei bine, nu s-a mai spus nimic despre asta. Neîndoios, ei discutaseră subiectul înainte de sosirea noastră.

Detestam faptul că nu-i puteam dezvălui despre oracol; n-aș fi vrut să ascund nimic de Gry. În același timp însă, știam că nu eu trebuia să vorbesc despre asta sau, cel puțin, nu încă.

Ea a continuat:

— Cred că Sulter este îngrijorat în privința raportului de forțe. A susținut că există peste două mii de soldați alzi. Majoritatea sunt în apropierea palatului și barăcilor cazarmii. Cel puțin o treime din ei sunt înarmați și de strajă, iar ceilalți au mereu armele în preajmă. Cum ar putea Desac să acționeze împotriva lor cu o forță îndeajuns de mare fără să alerteze străjile? Fie și în toiul nopții? Noaptea, străjile sunt călări, iar caii din Asudar sunt precum câinii, știi? Sunt dresați să dea un semnal, dacă simt ceva în neregulă. Sper că soldatul acela bătrân știe ce face, deoarece cred că este pe punctul de a acționa în scurtă vreme!

Mintea mea gonia iute, gândindu-se la lupte pe străzi. *Cum ne puteam elibera de alzi?* Cu sabia, jungherul, băta și piatra. Cu pumnul, cu forța, cu mânia noastră descătușată în cele din urmă. Aveam să-i înfrângem, să le frângem puterea, capetele, spinările, trupurile... *Frânții dreg frânții.*

Stăteam pe o cărare printre tufișuri uriașe. Soarele mă bătea fierbinte în cap. Măinile îmi erau uscate, umflate și mă dureau de la apa fierbinte și albiturile pe care le frecasem toată dimineața. Gry stătea lângă mine și mă privea îngrijorată și atentă. A întrebat cu blândețe:

— Memer? Unde ai fost?

Am clătinat din cap.

Shetar a apărut gonind în salturi pe potecă, spre noi. S-a oprit și a ridicat capul cu un aer mândru și semeț. Și-a deschis botul plin de colți amenințători și un fluture mic și albastru a ieșit dinăuntru, dând din aripi, și s-a îndepărtat în zbor, aparent netulburat.

Amândouă am izbucnit în răs nestăvilit. Leoaica a părut ușor stânjenită sau derutată.

— Ea este fata care scotea pe gură flori, fluiere și fluturași! a rostit Gry. O știi, nu-i așa – din vremea când Cumbelo era Rege?

— Iar sora ei scotea pe gură păianjeni, păduchi și pălămide.

— Măi pisico, măi pisico, a zis Gry și a tras de blana dindărătul urechilor lui Shetar până ce leoaica și-a răsucit capul de plăcere, torcând.

Nu puteam să pun totul cap la cap. Lupte pe străzi, beznă în grotă, teroare, râset, razele soarelui pe capul meu, lumina stelelor în ochii mei, o leoaică ce scotea pe gură un fluture.

— Of, Gry, cât mi-aș dori să pot înțelege ceva, am zis. Cum poți pricepe ce se întâmplă de fiecare dată?

— Nu știu, Memer. Trebuie să continui să încerci și uneori pricepi.

— Gândire rațională și mister de nepătruns, am spus.

— Ești la fel de brează ca Orrec, a concluzionat ea. Haide! Mergem acasă.

În seara aceea, Orrec și Lordul-căilor au discutat despre Gandul loratth și am descoperit că puteam să ascult fără să-mi închid mintea. Poate că asta se întâmpla din cauză că de acum îl văzusem pe Gand de două ori și, în ciuda pompei pe care o detestam, a sclavilor care tremurau și a științei mele că, dacă ar fi avut vreo toană, n-ar fi putut îngropa pe toți de vii, văzusem un om, nu un demon. Un bătrân dur, aspru, viclean, care iubea poezia din toată inima.

Orrec vorbi despre ceea ce gândeam și eu:

— Teama aceasta de demoni, de diavoli – nu este pe măsura lui. De altfel, mă întreb cât de mult din acestea crede el în realitate?

— Poate că nu se teme prea mult de demoni, și-a dat cu părerea Lordul-căilor. Dar atâta vreme cât nu poate să citească, se va teme de cuvântul scris.

— Ce ar fi să duc pur și simplu o carte acolo, s-o deschid și să citesc din ea – aceleași cuvinte pe care le vorbesc fără carte...?

— Abominabil, a clătinat din cap Lordul-căilor. Sacrilegiu. El nu va avea de ales decât să te dea pe mâinile preoților lui Atth.

— Dar dacă alzii decid să stea aici, să conducă Ansul, să aibă relații cu vecinii săi, cu alte țări și națiuni, nu vor putea continua să deteste lucrurile pe care se bazează negoțul – acordurile și registrele. Nici diplomația... ca să nu mai vorbesc despre istorie, poezie! Știați că în Orașele-state „ald” înseamnă „idiot”? „N-are rost să vorbești cu el, este un ald.” În mod sigur, loratth a început să înțeleagă neajunsul în care se află.

— Să sperăm că așa este. Și să mai sperăm că-l înțelege și noul rege din Medron.

Pe mine însă începuse să mă enerveze discuția aceasta. Alzii nu aveau să decidă să stea aici, să ne conducă, să aibă relații cu vecinii noștri. Nu era după ei. M-am pomenit rostind cu voce tare:

— Contează?

Toți m-au privit și am adăugat:

— N-au decât să plece în Asudar și să rămână acolo pe cât de analfabeți doresc.

— Da, a zis Lordul-căilor, dacă vor pleca.

— O să-i alungăm noi.

— În afara orașului?

— Da! Afară din oraș!

— Fermierii noștri sunt în stare să lupte cu ei? Și chiar dacă i-am alunga mai departe, tocmai până în Asudar – oare Marele Gand n-ar

considera asta ca o insultă și amenințare la adresa noii lui puteri și ar trimite și mai multe mii de soldați împotriva noastră? El are o armată. Noi nu.

N-am știut ce să spun.

Lordul-căilor a continuat:

— Acestea sunt considerații peste care Desac trece cu privirea. Poate că are perfectă dreptate să procedeze așa. „Prea multă chibzuire duce la anularea acțiunii.” Dar vezi tu, Memer, acum, când lucrurile se schimbă chiar între alzi, eu nutresc pentru prima dată speranța de a ne recâștiga libertatea, dacă-i vom convinge că le suntem mai folositori ca aliați decât ca sclavi. Asta va dura timp. Se va încheia printr-un compromis, nu printr-o victorie. Dacă însă dorim victoria cu orice preț acum și dăm greș, speranța va fi greu de găsit.

N-am putut spune nimic. El avea dreptate, însă și Desac avea dreptate. Sosise momentul să acționăm, dar în ce fel s-o facem?

— I-aș putea vorbi lui Iorath în numele vostru mai bine decât aș putea vorbi mulțimii în numele lui Desac, a zis Orrec. Spune-mi, există în oraș oameni care ar fi de acord să discute cu Iorath, dacă el ar accepta să negocieze?

— Da, atât în oraș, cât și în afara lui. De-a lungul anilor, noi am păstrat legăturile cu toate așezările de pe Coasta Ansul, cărturari și neguțatori, oameni care au fost lorzi-ai-căilor, primari și orânduitori de festivaluri și ceremonii. Băieții poartă mesajele de la un oraș la altul, căruțașii le duc împreună cu verzele. Soldații caută rareori mesaje scrise, întrucât preferă să n-aibă nimic de-a face cu sacrilegii și vrăjitorii.

— „O Stăpâne Nimicitor, dă-mi un dușman ignorant!” a citat Orrec.

— În oraș, unii dintre cei cu care am discutat despre asta de-a lungul anilor sunt acum de partea lui Desac. Ei caută orice cale de a scutura jugul ald de pe grumazul nostru. Sunt pregătiți de luptă. În același timp însă, ar putea fi de acord să negocieze. Dacă alzii vor asculta.

•••

În ziua următoare, Orrec n-a fost chemat la palat. Spre sfârșitul dimineții, el a coborât la Piața Portului, pe jos, împreună cu Gry. Nu anunțase pe nimeni din timp și niciun cort nu fusese ridicat, dar îndată ce a pășit în piață, oamenii l-au recunoscut și l-au urmat. Nu s-au apropiat foarte mult de el, în parte din cauza lui Shetar, dar au format un cerc mișcător în jurul său, l-au salutat, i-au rostit numele și au strigat:

— Recită, recită!

Un bărbat l-a îndemnat:

— Citește!

Eu n-am mers cu ei. Eram în haine băiețești, ca de obicei când ieșeam pe stradă, și nu doream să fiu văzută ca Mem rândușul alături de Gry, care nu era deghizată. Am alergat înaintea lor până la pavimentul din marmură mai înalt din fața Turnului Amiralilor și am suit pe pedestalul statuii calului de acolo, de pe care vedeam bine toată piața. Statuia este opera sculptorului Redam și a fost cioplită dintr-un singur bloc uriaș de piatră; calul stă ferm, puternic și masiv, având capul ridicat și întors către apus, privind marea. Alzii au distrus majoritatea statuiilor din oraș, dar au lăsat-o pe aceasta neatinsă, poate pentru că reprezintă un cal; cu siguranță, ei nu știau că zeii mării, Seunii, sunt imaginați și venerați sub forma cailor. Am atins piatra copitei stângi din față a lui Seune și am murmurat binecuvântarea. Seune mi-a întors-o sub forma umbrei. Era deja o zi fierbinte și avea să se facă și mai cald.

Orrec s-a oprit în locul unde fusese cortul în prima zi când vorbise aici, iar oamenii s-au îngrămădit în jurul său. Pedestalul pe care mă aflam s-a umplut rapid cu băieți și bărbați, dar eu mi-am păstrat locul chiar între picioarele din față ale calului, împingând îndărăt cu putere când oamenii mă împingeau. Mulți dintre cei care aveau tarabe în piață au aruncat o pânză peste bunurile lor și s-au alăturat mulțimii pentru a-l asculta pe făurar ori s-au suit în picioare pe taburete lângă tarabă, pentru a vedea peste capetele spectatorilor. În îmbulzeală am zărit cinci-șase mantii albastre și o trupă de soldați alzi călări a sosit în scurt timp pe Calea Sfatului, îndreptându-se spre colțul pieței, dar s-a oprit fără a încerca să pătrundă cu forța în mulțime. Hărmălaia era mare, dialoguri și râsete și strigăte, și a fost ca un șoc când tot vacarmul acela omenesc a încetat brusc, înlocuit de liniște absolută, la prima notă a lirei lui Orrec.

El a recitat mai întâi un poem. Poezia de dragoste „Dealurile din Dom” a lui Tetemer, una dintre vechile preferate pe toată Coasta Ansul. Când a spus-o, s-a însoțit cu lira la refren și toți oamenii au cântat odată cu el, zâmbind și legănându-se.

După aceea, el a rostit:

— Ansul este o țară mică, dar cântecele sale sunt cântate și poveștile sale sunt povestite în toate Ținuturile din Apus. Eu le-am aflat pentru prima dată hăt în miazănoapte, în Bendraman. Făurarii din Ansul sunt faimoși din îndepărtatul miazăzi până la Râul Trond. Și au existat eroi aici, în pașnicele Ansul și Manva, războinici bravi, iar făurarii au povestit despre ei. Ascultați acum istoria lui Adira și Marra

pe Muntele Sul!

O rumoare uriașă, stranie, s-a ridicat din mulțime, ca un soi de muget suspinat, atât de fericire, cât și de durere. A fost înspăimântător. Dacă Orrec a fost intimidat, dacă răspunsul pe care-l căpătase a fost mai mult decât se așteptase, el n-a arătat-o. Și-a ridicat mândru capul, iar vocea i s-a auzit puternică și limpede:

— În zilele Bătrânului Lord de Sul, o armie a venit din tărâmul lui Hish...

Mulțimea a rămas complet nemișcată. Eu m-am luptat întruna să-mi stăvilesc lacrimile. Povestea și cuvintele îmi erau nespuse de dragi și le cunoscusem doar în tăcere, în taină, în odaia secretă, în singurătate. Acum le auzeam rostite cu voce tare în mijlocul unei mulțimi mari formate din poporul meu, în inima orașului meu, sub cerul liber. Dincolo de strâmtoare, muntele se ridica albastru în pâcla albastră, cu piscul alb perfect conturat. M-am ținut strâns de copita din piatră a lui Seune și mi-am înfrânat lacrimile.

Povestea s-a sfârșit, iar în tăcerea care s-a prelungit un cal ald a nechezat puternic și răsunător, așa cum fac adevărații armăsari de război. Vraja s-a rupt. Oamenii au izbucnit în râs, s-au foit și au început să strige:

— Eho! Eho! Cinste Făurarului! Eho!

Unii strigau:

— Cinste eroilor! Cinste lui Adira!

Soldații călări de pe latura de răsărit a pieței s-au mișcat, parcă gata să alcătuiască o formație care să intre în mulțime, dar oamenii nu i-au băgat în seamă și nu s-au ferit din calea lor. Orrec a rămas tăcut, cu capul plecat, mult timp. Tumultul nu s-a stins și, în cele din urmă, el a vorbit prin hărmălaie, fără să strige pentru a acoperi vacarmul, ci pe un ton obișnuit; totuși, vocea i s-a auzit uluitor:

— Haideți, cântați cu mine.

A ridicat lira și, pe măsură ce ei au început să se potolească, a intonat primul vers al cântecului său „Libertate”:

— Așa cum în bezna nopții de iarnă...

Și noi am cântat împreună cu el, mii de voci. Desac avea dreptate. Oamenii din Ansul cunoșteau cântecul acela. Nu din cărți, fiindcă noi nu mai aveam cărți. Din văzduh – de la voce la voce, de la inimă la inimă, tot mai departe, prin toate țările Apusului.

Când s-a terminat și momentul de tăcere a trecut, tumultul a crescut din nou, ovații și cereri de bisuri, dar, de asemenea, și strigăte de furie, iar de undeva din mulțime o voce masculină baritonală a răcnit:

— Lero! Lero! Lero!

Alte voci au reluat strigătul ca o incantație, în ritm rapid și crescând în intensitate. Nu-l mai auzisem niciodată, dar am știut că trebuia să fie una dintre vechile psalmodieri, cântece de festivaluri, de procesiuni și de adorare care fuseseră cântate pe străzi pe când eram liberi să ne preamărim zeii. Am văzut soldații călări împingându-se în mulțime, ceea ce a cauzat destulă agitație pentru ca incantația să-și piardă forța și să se stingă. I-am văzut pe Orrec și Gry coborând treptele spre răsărit, nu pentru a traversa piața, ci pentru a ieși înapoia soldaților alzi. Mulțimea continua să se opună călăreților, deși ceda lent în calea lor – este foarte greu să nu te ferești din fața unui cal care vine drept spre tine, în privința asta pot să depun mărturie. Am lunecat jos de pe pedestal și m-am strecurat prin gloată până am ajuns pe Calea Sfatului, am alergat pe ea, am luat-o pe scurtătură prin spatele Clădirii Vămii și m-am întâlnit cu prietenii mei la jumătatea Străzii Apusului.

Erau urmași de o masă de oameni, însă nu îndeaproape, iar cei mai mulți dintre ei nu au trecut dincolo de podul de peste Canalul de Miazănoapte. Făurarul, cântărețul, este sacru și nu trebuie tulburat. Când fusesem sus pe pedestal, văzusem oameni care atingeau locul unde stătuse Orrec deasupra treptelor Amiralității; îl atingeau pentru binecuvântare și o vreme nimeni nu avea să calce pe locul acela. În același fel, acum l-au urmat de la distanță, strigând laude și glume și cântând imnul său adus libertății. Pentru ca din nou, pentru o clipă, psalmodierea aceea să suie din nou:

— Lero! Lero! Lero!

Nu am schimbat niciun cuvânt între noi în timp ce am suit colina spre Galvamand. Chipul cafeniu al lui Orrec era aproape cenușiu de oboseală și pășea orbește; Gry îl ținea de braț. S-a dus direct în odaia Maestrului. Gry a spus că el se va odihni pentru o vreme. Am început să înțeleg prețul darului său.

•••

Pe la începutul serii mă găseam în curtea grajdului și mă jucam cu pisoii cel mai recent apăruți printre noi. Pisicile lui Bomi fuseseră destul de sfioase și rezervate după apariția lui Shetar, dar pisoii nu cunoșteau frica. Aceștia erau îndeajuns de vârstnici ca să fie nespuse de hazlii, alergându-se peste stiva de lemne și prin interiorul ei, căzând pe codițe, oprindu-se să privească nedumeriți cu ochisorii lor rotunzi și foarte atenți, după care o rupeau din nou la fugă. Gudit o scosese pe Steluța la plimbare pe poteca pentru cai, iar acum stătea și privea pisoii cu aer ursuz și dezaprobator. Unul dintre ei a dat de bucluc, cocoțându-se în mare viteză pe un stâlp, pentru ca după

aceea să rămână acolo și să miorlăie jalnic, fiindcă nu știa cum să coboare; Gudît l-a cules cu blândețe de pe stâlp, ca pe un scaiet, și l-a pus tot cu blândețe înapoi pe stiva de lemne, rostind:

— Pacoste ce ești.

Am auzit tropot de copite și un ofițer în mantie albastră a apărut și și-a oprit calul sub arcadă.

— Da? a rostit Gudît pe un ton sonor, beligerant, îndreptându-și cât putea mai bine spatele cocoșat și privind nemulțumit.

Nimeni nu intra neinvitat în curtea grajdului său.

— Mesaj de la Palatul Gandului de Ansul către Făurarul Orrec Caspro, a rostit ofițerul.

— Da?

Pentru o clipă, ofițerul s-a uitat cu mare curiozitate la bătrân.

— Gandul dorește ca Făurarul să se prezinte înaintea sa la palat mâine spre sfârșitul după-amiezii, a spus el destul de politicoasă.

Gudît a încuviințat scurt și i-a întors spatele. Eu mi-am ferit de asemenea privirea, ridicând un piscoi ca scuză. Cunoșteam iapa aceea roșcată și elegantă.

— Hei, Mem! a rostit cineva.

Am înghețat. M-am întors fără chef și l-am văzut pe Simme în curtea grajdului. Ofițerul își retrăgea iapa de sub arcadă. A vorbit ceva cu Simme când a întors calul și băiatul l-a salutat.

— El e taică-meu, mi-a spus Simme cu mândrie evidentă. L-am întrebat dacă pot să-l însoțesc. Voiam să văd unde locuiești.

Zâmbetul a început să-i dispară când l-am fixat cu privirea fără să scot un cuvânt.

— Este... este o casă cu-adevărat mare, a zis el. Mai mare decât Palatul. Poate.

N-am spus nimic.

— E casa cea mai mare pe care-am văzut-o vreodată, a continuat el.

Am încuviințat din cap. Nu mă putusem abține.

— Ce-i ăsta?

S-a apropiat și s-a aplecat ca să vadă piscoiul, care se zbătea în mâinile mele și mă zgâria cu ferocitate.

— Un piscoi, i-am răspuns.

— Aha. Este... este de la leul ăla?

Cum putea cineva să fie atât de idiot?

— Nu, este doar o piscoică de casă. Poftim!

I-am întins piscoiul.

— Au! a făcut el și l-a scăpat.

Pisoii a șters-o rapid, ținându-și țațoș codița ridicată.

— Are gheare, a zis Simme, sugându-și mâna.

— Da, este foarte periculos.

Simme a părut buimac. Întotdeauna părea buimac. Era urât să profiți de cineva atât de buimac. Însă era aproape irezistibil.

— Pot să văd casa? a întrebat el.

M-am ridicat și mi-am scuturat palmele de praf.

— Nu, am răspuns. Poți să te uiți la ea de afară. Dar nu poți să intri. N-ar fi trebuit să vii nici măcar până aici. Necunoscuiții și străinii se opresc în curtea din față până sunt invitați mai departe. Oamenii politicoși descălecă în stradă și ating Piatra Pragului înainte de a intra în curtea din față.

— Păi... n-am știut, s-a scuzat el, retrăgându-se puțin.

— Îmi dau seama că n-ai știut. Voi, alții, nu știți nimic despre noi. Tot ce știți este că noi nu putem pași sub acoperișul vostru. Nu știți nici măcar că nici voi nu puteți pași sub acoperișul nostru. Sunteți ignoranți.

Încercam să țin sub control potopul de furie cutremurătoare și triumfătoare ce urca prin mine.

— Păi... știi... Speram c-am putea fi prieteni, a zis Simme.

A rostit-o în felul lui de câine bătut, dar a avut totuși nevoie de ceva curaj ca s-o facă.

Am pornit spre arcadă, iar el m-a însoțit.

— Cum putem fi prieteni? Eu sunt un sclav, ai uitat?

— Nu, nu ești. Sclavi sunt... Sclavi sunt eunucii, știi, și femeile și...

A rămas fără definiții.

— Sclavii sunt oameni care trebuie să facă ceea ce le poruncește stăpânul. Dacă n-o fac, sunt bătuți sau uciși. Voi susțineți că sunteți stăpânii lui Ansul. Atunci, noi suntem sclavi.

— Tu nu faci nimic din ce-ți spun eu să faci, a zis el. Tu nu ești niciun fel de sclav.

În privința asta avea dreptate.

leșiserăm din curtea grajdului și mergeam pe sub peretele înalt dinspre miazănoapte al casei principale. Era construit din pietre masive, cubice, până la zece picioare deasupra pământului; de acolo în sus urma un etaj de piatrărie mai delicată, cu ferestre înalte cu arcade duble, iar și mai sus cornișe sculptate susțineau streșinile late ale acoperișului de ardezie. Simme a privit în sus de câteva ori, iute, pieziș, așa cum se uită un cal la ceva care-l sperie.

Am mers până în curtea din față, care se întinde pe toată lățimea casei. Este ridicată cu o treaptă deasupra străzii și separată de ea

printr-un șir de arcade din coloane. Pavimentul este din pietre lustruite, sure și negre, potrivite într-un desen geometric complex, un labirint. Ista mi-a explicat că, pe timpuri, obișnuiau să danseze labirintul în prima zi din an, la echinocțiul de primăvară, cântându-i lenei, care binecuvântează tot ce crește. Pavimentul era murdar; vântul spulberase peste el țărână și frunze. Era muncă grea să-l mătur. Încercasem uneori, dar nu-l putusem niciodată păstra curat. Simme a pornit să traverseze labirintul.

— Dă-te jos! am spus.

El a sărit imediat și m-a urmat, coborând treapta, printre coloane, pe stradă, privind cu o uitătură surprinsă, inocentă, aproape ca pisoi.

— Demoni, am mârâit și am rânjit, apoi am gesticulat spre desenul negru-sur din pietre.

El nici măcar nu-l văzuse.

— Ce-i aia? a întrebat.

Se uita la ceea ce mai rămăsese din Fântâna Oracolului.

Fântâna se află în dreapta, cum privești ușile mari. Bazinul este din serpentin verde – piatra lui Lero –, larg de vreo zece picioare. Apa țâșnise dintr-o piesă centrală; capătul din bronz al țevii aceleia ieșea acum dintr-un ciot de marmură atât de spart și trunchiat, încât abia dacă puteai să vezi că avusese cândva formă de urnă, ornată cu frunze de măcriș și crini. Colb și frunze moarte zăceau în bazin.

— O fântână plină cu apa demonilor, am rostit. A secat cu veacuri în urmă. Soldații voștri au sfărâmat-o totuși, ca să izgonească demonii.

— Nu trebuie să vorbești întruna despre demoni, a spus el posac.

— Ah, dar privește! l-am îndemnat. Vezi, în jurul bazei urnei, ciopliturile acelea mici? Acelea sunt cuvinte. Aceea este scriere. Scrierea este magie neagră. Cuvintele scrise sunt demoni, nu-i așa? Vrei să te apropii și să le citești? Vrei să vezi niște demoni de aproape?

— Haide, Mem, m-a rugat el. Termină.

S-a încruntat la mine, rănit și necăjit. Asta era ceea ce doream, nu?

— Bine, am cedat după o vreme. Dar fii atent, Simme. Este imposibil ca noi să putem fi prieteni. În niciun caz până nu vei putea să citești ce spune fântâna. În niciun caz până nu vei putea să atingi piatra aceea și să ceri binecuvântare asupra casei mele.

El a privit Piatra Pragului lungă și fildeșie, incrustată în centrul pragului, tocită într-o scobitură lină de mâinile care o atinseseră de-a lungul veacurilor. M-am aplecat acum și am atins-o.

Simme n-a spus nimic. În cele din urmă, s-a întors și a plecat pe

Strada Galva. L-am privit îndepărtându-se. În mine nu exista nici urmă de triumf. Mă simţeam înfrântă.

●●●

Orrec a venit la cină refăcut şi flămând. Am vorbit mai întâi despre recitarea lui; el, Gry şi cu mine i-am povestit Lordului-căilor ce spusese el şi cum reacţionase mulţimea.

Sosta fusese la piaţă ca să-l audă şi era acum mai leşinată ca oricând, privindu-l cu chip topit şi pierit din cealaltă parte a mesei, până ce lui i s-a făcut milă. A încercat să glumească, dar asta n-a avut succes, aşa încât a încercat să-i abată mintea spre viitorul ei real, întrebând-o unde va locui după măritiş. Sosta a reuşit să explice că logodnicul ei alesese să se alăture gospodăriei noastre şi să fie un Galva. Orrec şi Gry, pe care îi interesau mult felurile în care oamenii fac diverse lucruri, au întrebat despre toate obiceiurile noastre de târguire a căsătoriei şi alegere a rudeniilor. În majoritatea timpului, Sosta a rămas cu ochii mari, mută de admiraţie, şi Lordul-căilor a răspuns în locul ei; dar când Ista s-a aşezat cu noi la masă, ea a avut ocazia să se laude cu viitorul ginere, ceva ce-i plăcea tare mult.

— Pare greu ca el şi Sosta să nu se poată vedea în tot acest timp dinaintea nunţii, a comentat Gry. Trei luni!

— Logodnicii obişnuiau să se întâlnească la toate evenimentele publice, a explicat Lordul-căilor. Dar acum nu mai avem dansuri sau festivaluri. Aşa că sărmanii trebuie să se mulţumească să schimbe priviri în trecere...

Sosta s-a îmbujorat şi a surâs afectat. Logodnicul ei obişnuia să treacă în fiecare seară cu prietenii lui, tocmai când Ista, Sosta şi Bomi se întâlneau să stea afară, în curtea laterală care dădea spre Strada Galva, pentru a lua aer.

După cină, am mers în curticica din miazănoapte. Acolo l-am găsit pe Desac, care ne aştepta deja. El a înaintat, i-a prins mâna lui Orrec între palmele lui şi a invocat binecuvântarea asupra sa.

— Ştiam că vei vorbi în numele nostru! a rostit. Fitilul este aprins.

— Să vedem ce părere are Gandul despre spectacolul meu, a zis Orrec. S-ar putea să mă aleg cu un comentariu critic.

— A trimis după tine? a întrebat Desac. Măine? La ce oră?

— Măine spre sfârşitul după-amiezii – aşa-i, Memer?

Am încuviinţat din cap în tăcere.

— Te vei duce? a întrebat Lordul-căilor.

— Bineînţeles, a spus Desac.

— Nu prea pot refuza, a zis Orrec. Deşi aş putea cere o amânare.

L-a privit atent pe Lordul-căilor, încercând să-i desluşască sensul

întrebării.

— Trebuie să te duci, a insistat Desac. Momentul este perfect. Tonul îi era răstit și milităros.

Mi-am dat seama că lui Orrec nu-i plăcea să i se spună ce trebuia să facă. A rămas cu ochii ațintiți asupra Lordului-căilor.

— Bănuiesc că nu există niciun câștig de pe urma amânării, a rostit Lordul-căilor. În același timp însă, vizita acolo poate fi periculoasă.

— Ar trebui să merg singur?

— Da, a spus Desac.

— Nu, a zis Gry cu voce calmă, inexpressivă.

Orrec m-a privit.

— Toți dau ordine, mai puțin noi doi, Memer.

— „Zei îi iubesc pe poeți, fiindcă ei ascultă legile pe care le ascultă zeii”, a adăugat Lordul-căilor.

— Sulter, prietene, în orice acțiune există pericol, a vorbit Desac cu un soi de compătimire străbătută de nerăbdare. Tu ești zidit aici, departe de viața străzilor, de faptele oamenilor. Trăiești printre umbre din vechime și le împărtășești înțelepciunea. Vine însă o vreme când înțelepciunea stă în acțiune – când precauția devine distrugere.

— Vine o vreme când dorința de a acționa înfrânge gândirea, a rostit Lordul-căilor, încruntat.

— Cât va trebui să aștept? Nu s-a dat niciun răspuns!

— Mie, nu.

Lordul-căilor a privit foarte scurt către mine.

Desac n-a observat uitătura aceea. Acum era furios.

— Oracolul tău nu este și al meu. Eu nu m-am născut aici. Cărțile și copiii n-au decât să-ți spună ce să faci. Eu îmi voi folosi mintea. Dacă n-ai încredere în mine fiindcă sunt un străin, ar fi trebuit să mi-o fi spus cu ani în urmă. Cei care mi s-au alăturat au încredere în mine. Ei știu că n-am dorit niciodată decât libertatea lui Ansul și restabilirea legăturii cu Sundraman. Orrec Caspro înțelege asta. El este alături de mine. Acum plec. Voi reveni aici, în Galvamand, când orașul va fi liber. Cu siguranță atunci vei avea încredere în mine!

S-a întors și a părăsit curtea interioară, ieșind nu prin casă, ci coborând scara cu trepte stricate din extremitatea deschisă spre miazănoapte. A cotit după colțul casei și a dispărut. Lordul-căilor a rămas tăcut, privind după el.

După mult timp, Orrec a întrebat:

— Oare eu am fost nebunul care a aprins focul?

— Nu, a răspuns Lordul-căilor. O scânteie din amnar, poate. Pentru asta nu te poți învinovăți.

— Dacă merg mâine, voi merge singur, a decis Orrec, dar Lordul-căilor a surâs ușor și s-a uitat la Gry.

— Dacă mergi, merg și eu, a zis ea. Știi asta.

După o vreme, Orrec a rostit:

— Da, o știu. Dar – și s-a adresat Lordului-căilor –, dacă am întins prea mult coarda azi, poate că Gandul va fi silit să mă pedepsească, pentru a-și arăta puterea. De asta te temi?

Lordul-căilor a clătinat din cap.

— Ar fi trimis soldați aici. Mă tem de Desac. El nu-l va aștepta pe Lero.

Lero este sufletul străvechi și sfânt al pământului pe care se ridică orașul nostru. Lero este clipa echilibrului. Lero este o piatră mare și rotundă din Piața Portului, astfel așezată încât s-ar putea clinti oricând și care nu s-a mișcat totuși niciodată.

După puțină vreme, Lordul-căilor și-a cerut iertare, spunând că era obosit. Nu mi-a făcut vreun semn să-l urmez ori să vin la el mai târziu. A intrat în casă, încet și șontâc, păstrându-și totuși spatele drept.

M-am trezit întruna în noaptea aceea, văzând cuvintele din carte, *Frânții dreg frânții*, auzind vocea rostindu-le, iar mintea mea le-a studiat, din nou și din nou, încercând să le acorde un înțeles.

Capitolul 11

A doua zi dimineată am făcut închinările casei foarte devreme, apoi am mers în ambele piețe, nu numai pentru a cumpăra merindele necesare, ci și pentru a vedea ce se întâmpla în oraș. Crezusem că totul va fi schimbat, că totul va fi pregătit pentru ceva mareț, așa că eu însămi eram pregătită. Dar nimeni nu părea pregătit pentru nimic. Totul era la fel ca întotdeauna, oamenii se grăbeau pe străzi, fără să privească unul spre altul, ferindu-se de orice buclucuri; străjerii alzi în mantii albastre se plimbau țănoși la colțul pieței, vânzătorii erau la tarabele lor, copiii și bătrânele se târguiau, cumpărau și reveneau acasă pe străduțe lăturalnice. Nicio încordare, nicio surescitare, nimeni nu spunea nimic neobișnuit. Doar o singură dată mi s-a părut că aud pe cineva care trecea podul Străzii Vămii fluierând câteva măsuri din cântecul „Libertate”.

Când Orrec și Chy au pornit către Casa Sfatului spre sfârșitul după-amiezii, au plecat pe jos. Au luat-o pe Shetar, dar nu și pe mine. Fără cal, nu aveau niciun motiv pentru un rândaș, iar ei înșiși erau îngrijorați de posibilitatea unui pericol. M-am simțit ușurată. Nu voiam să dau ochii cu Simme, pentru că de fiecare dată când mă gândeam la el, inima parcă mi-era îngreunată de rușine.

Dar de îndată ce au plecat, am știut că nu puteam sta acasă. Nu puteam rezista să rămân în casă și să aștept. Trebuia să fiu mai aproape de Colina Sfatului, unde se aflau ei. Trebuia să fiu în apropierea lor.

M-am îmbrăcat în straiile mele de femeie, cu părul strâns în coc, nu purtat lung, în felul copiilor sau al bărbaților, astfel încât eram Memer fata, nu Mem rândașul sau Nimeni băiatul. Doream să-mi port propriile haine, fiindcă trebuia să fiu eu însămi. Poate că trebuia să mă pun cumva în primejdie, pentru a simți că eram alături de ei.

Am străbătut iute Strada Galva, fără să ridic ochii, așa cum mergeau întotdeauna femeile, până am ajuns la Podul Aurilor, peste Canalul Central. Aproape tot aurul lui Ansul plecase pentru a îmbogăți Asudar; destule prăvălii de pe pod fuseseră închise de multă vreme, însă unele continuau să vândă podoabe ieftine, lumânări votive și altele de același fel. Puteam să intru într-o prăvălie, ca să nu stau pe strada principală, și să-mi veghez prietenii.

Deși în piețe nu se întâmplase nimic și nu se zărea nici urmă de tulburare aici, la podul cel mai apropiat de Colina Sfatului, iar cei doi pedestrași alzi care făceau de strajă stăteau tolăniți pe treptele

podului și jucau zaruri, nu puteam scăpa de încredințarea că ceva se întâmpla ori era pe punctul de a se întâmpla – sentimentul că, deasupra capetelor noastre, ceva uriaș se îndoia tot mai mult, gata să plesnească.

Am stat în umbra ușii unei prăvălii. Pălăvrăgisem puțin cu bătrânul care ținea prăvălia, spunându-i că așteptam să mă întâlnesc cu o prietenă; el încuviințase din cap, cunoscător și dezaprobat, dar îmi îngăduise să rămân. Acum moțăia îndărătul tejghelei cu tăvi de mărgele din lemn, brățări din sticlă și bețișoare de tămâie. Puțini oameni treceau pe afară. Lângă canatul ușii se afla o firidă mică a zeului și i-am atins pervazul la răstimpuri, murmurând binecuvântarea.

Ca prin vis, am văzut un leu trecând pe lângă mine, șfichiind din coadă.

Am ieșit din prăvălie și m-am alăturat prietenilor mei, care au părut doar ușor surprinși.

— Îmi place cum îți stă cu părul pieptănat așa, a spus Gry.

Era îmbrăcată ca Chy, dar nu mai juca rolul acela.

— Spuneți-mi ce s-a-ntâmpat!

— Când ajungem acasă.

— Nu, vă rog, acum!

— Bine, a încuviințat Orrec.

Ne găseam pe treptele de la capătul din miazănoapte al podului. Când am ajuns jos, Orrec s-a întors într-o parte, acolo unde peste canal se întinde o platformă din marmură cu balustradă; de la ea, o scară îngustă duce spre un chei pentru bărci și pescari. Pe acolo am coborât până la malul canalului, exact sub pod, unde nu mai puteam fi zăriți de pe stradă. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să ne aplecăm și să atingem apa, cu un cuvânt de binecuvântare pentru Sundis, râul care formează cele patru canale ale noastre. După aceea ne-am așezat toți pe vine și am privit curgerea apei verzi-maronii, pe jumătate transparente. Părea să poarte cu ea nerăbdarea, îndepărtând-o. Nu după mult timp însă, am rostit:

— Așadar?

— Ei bine, a spus Gry, Gandul a dorit să audă povestea pe care Orrec a depănat-o ieri în piață.

— Adira și Marra?

Amândoi au încuviințat din cap.

— I-a plăcut?

— Da, a confirmat Orrec. A zis că nu știuse că noi avusesem asemenea războinici. Cel mai mult însă i-a plăcut de Bătrânul Lord de Sul. A spus: „Există curajul spadei și curajul cuvântului, iar curajul

cuvântului este mai rar.” Știi, mi-aș dori să cunosc vreo cale prin care să-i aduc laolaltă pe el și pe Sulter Galva. S-ar înțelege.

Cuvintele acelea m-ar fi jignit cu doar câteva zile în urmă. Acum mi se păreau pline de adevăr.

— Și nu s-a întâmplat nimic neobișnuit? Nu ți-a cerut să cânti „Libertate”, nu-i așa?

Orrec a izbucnit în râs.

— Nu, nu mi-a cerut, totuși a existat un mic incident.

— Preoții au început din nou să psalmodieze adorator în cort tocmai când Orrec prinsese să recite, a explicat Gry. Răsunător. Cu tobe. Cu multe țimbale. Iorathth s-a întunecat ca norii de furtună. I-a cerut lui Orrec să se oprească și a trimis un ofițer în cort. Iar conducătorul preoților a ieșit imediat, înveșmântat complet în roșu și cu oglinjoare; arăta minunat, dar cu o față de parcă era moartea însăși. S-a oprit înaintea noastră și a spus că sfânta adorare a Zeului Arzător nu avea să fie întreruptă de sacrilegii păgâne necurate. Iorathth a zis că ceremonia sacrificiului trebuia să se țină la apusul soarelui. Preotul a răspuns că ceremonia începuse. Iorathth a subliniat că mai erau două ore până la apus. Preotul a repetat că ceremonia începuse și va continua. Atunci Iorathth a rostit: „Un preot lipsit de evlavie este ca un scorpion în papucul regelui!” După care a poruncit ca sclavii să întindă un covor pe stâlpi pentru a face umbră, lângă arcada de deasupra Canalului de Răsărit, și toți am mers acolo, iar Orrec a continuat să recite.

— Însă Iorathth a pierdut înfruntarea aceea, a completat Orrec. Preoții și-au continuat ceremonia sacrificiului și, până la urmă, Iorathth a fost nevoit să meargă grăbit în cortul mare, pentru a nu pierde toată ceremonia.

— Preoții sunt pricepuți în a-i face pe oameni să-i asculte, a concluzionat Gry. În Bendraman există mulți preoți. Le place să dea porunci.

— Da, a spus Orrec, sunt priviți cu cinste și oficiază rituri importante, așa că ajung să intervină în chestiuni morale și politice... Iorathth va avea nevoie de sprijinul Marelui său Gand împotriva lor.

— Cred că te vede pe tine ca sprijin, a zis Gry. O cale de a începe să înjghebe un soi de legătură cu oamenii de aici. Mă întreb dacă acela a fost motivul pentru care te-a chemat.

Orrec a rămas cu privirea în gol și a căzut pe gânduri. Un cal a galopat pe strada de sus, deasupra noastră, cu tropăit sonor, sec, de copite potcovite pe piatră. Suprafața lucitoare a apei s-a încrețit și s-a agitat în mijlocul canalului. Briza mării, care suflase toată ziua, murise

acum și aceasta era prima răsuflare a brizei de seară bătând dinspre uscat. Shetar, care stătuse întinsă pe țărână, s-a ridicat puțin și a scos un mârâit grav, care a urcat și a coborât melodios. În lungul șirei spinării, blana i se zbârlise nițel, astfel încât părea un ghemotoc de puf.

Apa a unduit din nou, lovind treapta de marmură cea mai de jos și pilonii cheiului. O tentă fumurie se întrezărea în lumina roșu-aurie care pălea pe colinele împădurite de deasupra orașului. Aici jos, lângă canal, totul era pașnic, dar, în același timp, se simțea ca și cum o răsuflare ar fi fost oprită, ca și cum totul ar fi rămas încremenit, încordat. Leoaica s-a ridicat complet, ascultând cu atenție.

Un alt cal a galopat pe podul de deasupra noastră – de fapt, erau mai mulți cai, un vacarm de copite și sunetul pașilor alergând pe pod și strigăte, atât acolo sus, cât și în depărtare. De acum ne ridicaserăm și noi și priveam în sus, către balustrada de marmură și spinările cailor de pe pod.

— Ce se-ntâmplă? a întrebat Orrec.

Am răspuns cu voce tare, fără să știu ce spuneam:

— Se frânge, se frânge.

Strigătele și țipetele răsunau acum direct deasupra noastră, nechezat de cai, apoi tropăituri de picioare, alte strigăte, zgomote de încăierare. Orrec a dat să suie treptele, dar s-a oprit, văzând oameni la balustrada din marmură, o mulțime care se lupta ori se agita, răcnind porunci, țipând cuprinsă de panică. Și-a plecat brusc capul când ceva a zburat peste balustradă, un obiect uriaș și întunecat, care s-a zdrobit în noroiul de lângă scară cu un bufnet greoi și clefăit. Creștete s-au ivit în capul scării, bărbați care priveau în jos, gesticulau și strigau.

Orrec sărise jos de pe trepte. A rostit:

— Sub pod!

Toți patru am alergat să ne ascundem sub ultima arcadă joasă a podului, acolo unde se unea cu malul și nu puteam fi zăriți de cei de pe pod.

Am văzut obiectul care căzuse. Nu era uriaș. Era doar un om. Zăcea ca un morman de rufe murdare în apropiere de piciorul scării. Nu i-am putut zări capul.

Nimeni n-a coborât pe trepte. Hărmălaia de sus, de pe pod, a încetat brusc, complet, deși de undeva din depărtare, dinspre Casa Sfatului, răzbătea un vuiet surd, amenințător. Gry s-a dus la bărbatul căzut și a ingenuncheat lângă el, ridicând o dată sau de două ori privirea către balustrada de deasupra ei, de unde ar fi putut să fie

văzută. S-a întors repede. Palmele îi erau murdare de noroi sau de sânge.

— Are gâtul rupt, a spus.

— Este un ald? am șoptit.

Ea a clătinat din cap.

— Mai stăm aici o vreme, a zis Orrec, sau încercăm să revenim la Galvamand?

— Nu pe străzi, a propus Gry.

Amândoi s-au uitat la mine și am zis:

— Pe Diguri.

Nu m-au înțeles.

— Nu vreau să mai stăm aici, am continuat.

— Condu-ne, mi-a cerut Orrec.

— N-ar trebui să așteptăm până se întunecă? a întrebat Gry.

— Pe sub copaci n-o să fim văzuți.

Am arătat în sus pe canal, acolo unde sălcii uriașe se aplecau peste mal. Doream cu disperare să ajung acasă. Mă temeam pentru lordul meu, pentru Galvamand. Trebuia să fiu acolo. Am pornit, ținându-mă departe de apă și aproape de zid, și în scurtă vreme am ajuns sub sălcii. De două ori ne-am oprit ca să privim îndărăt, însă de aici nu se putea zări nimic, doar spatele caselor de pe pod, zidul și vârfurile copacilor și ale acoperișurilor. Niciun sunet nu răzbătea până la noi dinspre străzi. Aerul era greu și mi s-a părut că simt iz de fum.

Am ajuns la Diguri – pereții cei mari din piatră aidoma unor fortărețe care călăuzesc și împart Râul Sundis când iese dintre dealuri. Ca toți copiii din Ansul, mă jucasem pe Diguri, suind treptele abrupte săpate în ziduri, sărind peste goluri, alergând peste punțile înguste din scânduri prinse cu lanțuri ce leagă malurile între ele pentru folosința lucrătorilor și dragorilor. Jocul nostru atunci era să-l convingem pe unul dintre noi să treacă pe puntea din scânduri, pe când ceilalți săreau pe ea, astfel încât se legăna nebunește pe apă, în sus și în jos. Jocul nostru acum era s-o convingem pe Shetar să traverseze. Leoaica s-a uitat o singură dată la puntea fragilă, înjghebată din scânduri, peste care trecea apa, și apoi s-a ghemuit cu umerii ridicați și coada coborâtă, anunțând foarte limpede: *Nu*.

Gry s-a așezat imediat lângă ea și i-a pus o mână înapoia urechilor. Ele două păreau să aibă o discuție. Văzusem asta, dar, în graba mea, pornisem deja peste punte. Odată ce ai început, nu te poți opri, căci toată șmecheria este să mergi întruna, până la capăt. Am traversat, după care am rămas pe malul îndepărtat, simțindu-mă caraghioasă și disperată, până le-am văzut pe Gry și Shetar ridicându-se împreună și

pornind peste canal – Gry pășea egal de pe o scândură pe următoarea, iar leoaica înota lângă ea, ținându-și capul mândru și aprig cât mai sus deasupra apei. Orrec a urmat-o pe Gry.

După ce a ieșit pe mal, Shetar s-a scuturat, dar pisicile nu se scutură de apă în felul în care o fac câinii. Blana ei era întunecată de umezeală în lumina amurgului și leoaica părea mai slabă și mai mică. Și-a arătat colții albi într-un mârâit puternic.

— Mai este un pod și o barcă, am spus eu.

— Condu-ne, a cerut Orrec.

I-am condus peste contrafort spre Canalul de Răsărit; l-am traversat la fel cum îl traversasem pe celălalt, apoi am urcat treptele înguste și abrupte tăiate în flancul contrafortului mare și triumfiular care separă Canalul de Răsărit de râul în sine, am trecut peste el și am coborât iarăși la râu. Se întunecase de acum binișor. Am traversat râul pe podul umblător care există întotdeauna acolo. Barca era de partea noastră; am suit în ea și ne-am tras cu brațele până pe malul celălalt. Curentul este puternic și a trebuit să trag alături de Orrec. Shetar n-a vrut să intre în barcă, n-a vrut să stea în ea și a mârâit tot timpul traversării, scoțând uneori câte un muget scurt, ca o tuse. Tremura de frig, de frică ori de furie. Gry i-a vorbit la răstimpuri, dar s-a mulțumit mai mult să-și țină palma înapoia urechilor ei.

Locul de sosire al podului umblător se află la poala parcului vechi. Gry a desprins lesa și Shetar a sărit în bezna pădurii și a dispărut. Am urmat-o, bâjbâind pe lângă copaci, în sus, către potecile pe care mă plimbam cu Gry și Shetar, după care am coborât spre Galvamand, venind astfel acasă dinspre mieznoapte, prin răsărit. Leoaica alerga în fața noastră ca o umbră printre umbre. Casa era uriașă, întunecată și tăcută ca o colină.

M-am gândit panicată: „E moartă, ei sunt morți.”

Am pornit în fugă înaintea celorlalți, am traversat curtea și am pătruns în casă, strigând. N-am primit niciun răspuns. Am alergat prin apartamentele Lordului-căilor, toate cufundate în beznă, apoi m-am dus la odaia secretă. Mâna îmi tremura atât de rău, încât abia am putut scrie cuvintele care deschideau ușa. În odaie nu ardea nicio lumină; se vedea doar strălucirea slabă dinspre lucarne. Înăuntru nu era nimeni. Nimeni, doar cărțile care vorbeau, prezența din grotă.

Am închis ușa și m-am întors tot în fugă prin coridoarele și galeriile cufundate în întuneric, spre partea casei în care locuiau oameni. Un licăr de lumină caldă scălda curtea largă. Toți erau strânși în camera în care mâncam – Lordul-căilor, Gudut, Ista, Sosta și Bomi, dar și Gry și Orrec, care li se alăturaseră acolo. M-am oprit gâfâind în prag. Lordul-

căilor a venit la mine și m-a cuprins pentru o clipă în brațe.

— Copilă, copilă, a spus el.

Iar eu l-am strâns cu toată puterea mea.

Ne-am așezat în jurul mesei; Ista a insistat să mâncăm pâinea și carnea pe care le pregătise și adevărul era că mă simțeam moartă de foame. Ne-am povestit unii celorlalți cele pe care le știam.

Gudit fusese la o berărie din apropierea Canalului Central, unde el și vechii lui prieteni, toți grăjdari, îngrijitori și rândași, obișnuiau să se întâlnească și să vorbească pe îndelete despre cai.

— Deodată, a zis el, am auzit multă zarvă, sus pe Colina Sfatului. Se ridica și fum, un vălătuc mare și negru. Au răsunat trâmbițe și soldați alzi, călări și pedestrași, au apărut în goana mare, suind pe Calea Sfatului. Gudit și prietenii lui au ajuns până la Strada Galva, dar o mulțime mare se strânsese deja la intrarea în piața Casei Sfatului, atât alzi, cât și cetățeni din Ansul. Răcneau și se-mbrânceau, iar alzii scosese răbiile, a continuat el. Nu-mi plac îmbulzelile. Am hotărât să merg acasă. Era la mintea cocoșului.

A încercat să străbată Strada Galva, dar drumul era blocat de gloate de cetățeni și se părea că în față se dădeau lupte. A trebuit să ocolească pe Strada Gelb, spre Strada Apusului. În partea noastră de oraș, lucrurile erau mai liniștite, totuși a văzut oameni care se îndreptau către Casa Sfatului; iar pe când se apropia de Galvamand, o trupă de alzi călări a trecut în galop, fluturând răbiile în aer și răcnind:

— Părășiți străzile! În case! Părășiți străzile!

Noi am confirmat că într-adevăr se dăduseră lupte pe Strada Galva, la Podul Aurarilor, și că un om fusese omorât, aruncat de pe pod.

O prietenă a lui Bomi sosise în fuga mare imediat după ce Gudit revenise acasă și anunțase că „toată lumea spunea” că ardea Casa Sfatului. Însă un vecin care alerga spre casă zisese că de fapt fusese incendiat cortul mare al alzilor din curtea Sfatului și că regele alzilor arsese înăuntru, laolaltă cu mulți preoți roșii.

Acelea fuseseră toate veștile, fiindcă nimeni nu cuteza să iasă pe stradă în noapte, cu soldații alzi la tot pasul.

Ista era foarte speriată. Cred că spaimile cotropirii orașului acum șaptesprezece ani fuseseră înviate pentru ea în noaptea asta și o copleșiseră. Ne-a întins masa și ne-a cerut să mâncăm, dar ea însăși n-a înghițit nici măcar un duminic, iar mâinile îi tremurau, așa încât le-a ascuns în poală.

Lordul-căilor a poruncit ca ea și fetele să meargă la culcare, spunându-le că Orrec și Gry vor păzi intrarea din față a casei.

— Cu leoaica, a adăugat el. Nu trebuie să vă faceți griji! Nimeni nu va trece de leoaică.

Ista a încuviințat supusă din cap.

— Iar Gudit este cu armăsarii, ca de obicei. Memer și cu mine vom sta de veghe în odăile vechi. Poate că vreun prieten va sosi în timpul nopții și ne va aduce vești. Așa sper.

A vorbit atât de blând și de binedispus, încât Ista și fetele s-au îmbărbătat sau, cel puțin, s-au prefăcut ca atare. După ce am dereticat în cuhnie, ele au plecat împreună, urându-ne noapte bună cu voci pline de bravură. O văzuseră pe Gry stând în capul treptelor de la intrare, imediat lângă ușa mare, de unde ea și Shetar puteau vedea orice și pe oricine ar fi venit pe stradă sau ar fi intrat în curtea din față. Orrec și-a asumat sarcina omului de legătură între noi ceilalți, trecând la răstimpuri pe la Gudit și pe la Lordul-căilor, iar în rest patrulând prin partea de miazăzi, cea abandonată, a casei.

Asta pentru că toți ne temeam de același lucru, în chip mai mult sau mai puțin clar: că Galvamand va fi din nou ținta temerilor sau răzbunării alzilor.

Orele nopții au trecut în liniște. Eu am suit de câteva ori în camerele Maestrului, de unde puteam privi peste oraș. Nu se zărea niciun semn că s-ar întâmpla ceva neobișnuit. Panta colinei ascunde Casa Sfatului de noi; am privit cu multă luare-aminte într-acolo, pentru a vedea fum ridicându-se ori strălucirea focului, dar n-am deslușit nimic. Am coborât iarăși, ca să mă alătur Lordului-căilor în galeria lungă. Am stat puțin de vorbă, apoi am vegheat în tăcere. Noaptea era caldă, o noapte blândă de la începutul verii. Intenționeam să revin la ferestrele de la etaj, însă am adormit buștean în scaun și m-a trezit doar zgomotul de voci.

Am tresărit îngrozită. În capătul îndepărtat al odăii, în pragul ușii dinspre curte, stătea un bărbat.

— Pot să rămân? Mă puteți ascunde?

— Da, da, a spus Lordul-căilor. Intră. Mai ești cu cineva? Intră. Aici vei fi în siguranță. Te-a urmărit cineva?

Vorbea pe un ton blând, pașnic, fără insistență în întrebări. L-a adus pe bărbat în odaie. Eu am fugit pe lângă ei, pentru a vedea dacă afară se mai afla cineva. În lumina stelelor am zărit în curte o siluetă întunecată și aproape că am dat un strigăt de avertizare... dar era Orrec.

— Un fugar, a șoptit el.

— L-a urmărit cineva?

— N-am văzut pe nimeni. O să dau un tur casei. Rămâi aici de

veghe, Memer.

A dispărut apoi iute, pe sub arcade, în spatele casei. Am rămas în prag, privind afară și în același timp ascultându-i pe Lordul-căilor și pe fugar.

— Morți... șoptea bărbatul răgușit.

Tușea întruna în vreme ce vorbea.

— Toți sunt morți.

— Desac?

— Mort. Toți...

— Au atacat Casa Sfatului?

— Cortul, a răspuns bărbatul, clătinând din cap. Focul...

A izbucnit într-un acces violent de tuse. Lordul-căilor i-a adus apă din carafa de pe masă și l-a obligat să se așeze ca s-o bea. A luat loc lângă opaiț, așa că l-am putut vedea. Nu-l cunoșteam, nu era dintre cei care veneau în casa noastră. Avea vreo treizeci de ani, cu părul răvășit, cu straiile și fața mânjite de murdărie, cenușă sau sânge. Mi-am dat seama atunci că erau veșmintele vârgate purtate de sclavii care serveau în Palat. A rămas ghemuit în scaun, străduindu-se să-și recapete suflarea.

— Au dat foc cortului, a spus Lordul-căilor.

Bărbatul a încuviințat fără un cuvânt.

— Gandul era înăuntru? Iorathh?

A încuviințat iarăși.

— Morți, toți sunt morți. A ars ca paiele, a fost ca un rug, a ars...

— Dar Desac nu era în cort, așa-i? Nu, mai bea niște apă și-o să-mi răspunzi după aceea. Cum te numești?

— Cader Antro, a zis bărbatul.

— De Gelbmand, a completat Lordul-căilor. L-am cunoscut pe tatăl tău, Antro fierarul. Pe când am fost Lordul-căilor, Gelbii obișnuiau să-mi împrumute cai. Tatăl tău era foarte pretențios cu potcoavele lor. Mai trăiește?

— A murit anul trecut, a răspuns bărbatul.

A terminat de băut apa și a rămas epuizat și amețit, privind în gol.

— Noi am pus focul și am ieșit, a rostit după o vreme, dar ei erau acolo, ne-au înconjurat și ne-au împins înapoi, înapoi în foc. Toți zbierau și se-mbrânceau. Eu am scăpat. M-am târât afară.

Și-a coborât ochii asupra sa, cu uimire.

— Ai suferit arsuri? Răni?

Lordul-căilor s-a apropiat mai mult, ca să-l cerceteze, și i-a atins antebrațul.

— Ești ars aici, sau tăiat. Ia să ne uităm mai bine... Dar, mai întâi,

spune-mi cum ai ajuns aici, la Galvamand? Ai fost singur?

— M-am târât, a repetat Cader. (Nu era alături de noi în odaia tăcută, ci se afla în focul din cort.) M-am târât... Am ajuns deasupra Canalului de Răsărit și am sărit jos. Ei se luptau îndărăt, prin toată piața, omorau oameni. Am... coborât... Până la faleză. Pe toate străzile treceau străji călări. M-am ascuns îndărătul caselor. Nu știam unde să mă duc. M-am gândit că s-ar putea ca ei să vină aici. La Casa Oracolului. Nu știam unde să mă duc.

— Ai procedat foarte bine, a rostit Lordul-căilor cu același ton liniștitor și relaxat. Dă-mi voie s-aduc o lumină mai bună și să ne uităm la brațul tău. Memer, vrei să mai aduci niște apă și o pânză?

Nu doream să-mi părăsesc postul de strajă, totuși se părea că bărbatul venise într-adevăr singur și neurmărit. Am venit cu un lighean și apă, cârpe și alifia din ierburi pe care o păstram pentru tăieturi și arsurile din cuhnie și am curățat și pansat arsura de pe brațul lui Cader, întrucât mâinile îmi erau mai iscusite decât ale Lordului-căilor în asemenea privințe. După ce a fost îngrijit și după ce a băut o ceșcuță din brandy-ul pe care Lordul-căilor îl păstra pentru Festinul lui Ennu și pentru urgențe, Cader a părut mai puțin buimac. Ne-a mulțumit și, cu voce împleticită, a cerut binecuvântarea asupra casei.

Lordul-căilor i-a mai pus câteva întrebări, dar n-a fost în stare să ne ofere multe alte amănunte. Un grup mic format din oamenii lui Desac – unii dintre ei sclavi ai alzilor, iar alții, precum Cader, prefăcându-se sclavi – se infiltrase în cortul mare și-i dăduse foc în câteva locuri în timpul ceremoniei. Însă planul nu se desfășurase așa cum doriseră.

— Ei n-au venit, a repetat întruna Cader.

Unii conspiratori, ca Desac și Cader, fuseseră prinși pe când ieșeau din cortul în flăcări; alții, care trebuiau să aștepte în piață pentru a-i doborî pe alzii care ar fi fugit dinaintea văpăilor, fuseseră ei înșiși doborâți ori nu izbutiseră să se apropie de cort – Cader nu știa care fusese motivul exact. A început să plângă atunci când a încercat să vorbească despre asta și să tușească din nou.

— Haide, haide, ajunge, i-a spus Lordul-căilor, trebuie să dormi.

Și l-a dus în propria-i odaie, lăsându-l acolo.

Când s-a întors, l-am întrebat:

— Crezi că au murit toți? Desac, Gandul? Dar fiul Gandului? El se găsea acolo, în cort.

Lordul-căilor a clătinat din cap.

— Nu știm.

— Dacă Iorathth este mort, iar Iddor trăiește, el va prelua

conducerea, am concluzionat.

— Da.

— Va veni aici.

— De ce aici?

— Din același motiv pentru care Cader a venit aici. Pentru că aceasta este inima a tot ce există în Ansul.

Lordul-căilor, care stătea în pragul ușii și privea afară, la curtea luminată de stele, n-a spus nimic.

— Ar trebui să te duci în odaie, am zis. Ar trebui să fii acolo.

— La oracol?

— Ca să fii în siguranță.

— Aha, a rostit el și a râs încet, în siguranță... Poate că o voi face în cele din urmă. Să așteptăm însă să treacă noaptea și să vedem ce aduce lumina zilei.

Lumina zilei nu sosise totuși când, privind de la ferestrele de la etaj, am văzut un foc, la sud-vest de noi, undeva în apropierea clădirilor ruinate ale universității. A strălucit, a murit, apoi s-a întesit iarăși. Se auzeau zgomote de vâlvă, cai tropotind pe străzi îndepărtate, o chemare de trâmbiță, sunete slabe de voci tulburate, multe voci. Indiferent care fusese dezastrul din Piața Sfatului, orașul nu fusese nici speriat, nici domolit.

Când bezna a început să devină sură și cerul să se lumineze deasupra colinelor dindărătul orașului, Orrec a intrat în casă. Era însoțit de Suisem Camm de Cammand, prieten de o viață al Lordului-căilor, un cărturar care adusese în Galvamand multe cărți salvate. Acum venea cu vești.

— Nu avem decât zvonuri, Sulter, a anunțat el.

Era un bărbat de vreo șaiszeci de ani, curtenitor, precaut, foarte atent la propria-i demnitate și la demnitatea altora – „un Camm de la un cap la altul”, cum spunea Lordul-căilor. Chiar și acum a vorbit cu multă atenție:

— Totuși, zvonurile pe care le avem provin din mai multe surse. Gandul lorath a murit. Conducerea a fost preluată de fiul lui, Iddor. Mulți dintre oamenii noștri sunt morți. Desac din miazăzi și Armo din neamul meu au pierit în focul din cortul mare. Alzii continuă să stăpânească orașul. Toată noaptea pe străzi au izbucnit, ici și colo, răzmerițe, focuri și încăierări. De pe acoperișuri și de la ferestre, oamenii aruncă pietre în soldați când aceștia trec pe stradă. Totuși, atacurile asupra alzilor nu au un conducător despre care să știm ceva. Sunt întâmplătoare, răzlețe. Alzii au o armată, noi nu.

Mi-am amintit pe cineva spunând asta, cu zile în urmă; mi se părea

că de atunci trecuseră câteva luni; cine o rostise oare?

— Iddor n-are decât să fie sigur de armata lui, atunci, a zis Lordul-căilor. Noi avem un oraș, ei nu.

— Cutezătoare vorbe, însă mă tem pentru tine, Sulter. Pentru gospodăria ta.

— O știi, prietene. Știi că de aceea ai venit aici, punându-ți viața în primejdie. Ți sunt recunoscător. Fie ca toți zeii și spiritele casei mele și casei tale să te însoțească: iar acum pleacă acasă, până nu se luminează de ziuă!

Și-au strâns mâinile, iar Suisem Camm a plecat așa cum venise.

Lordul-căilor a mers să vadă care era starea fugarului, care adormise aproape imediat, apoi a ieșit la bazinașul fântânii din atriu din spate, pentru a se spăla, ca în fiecare dimineață, după care a început închinările zilnice, tot ca în fiecare dimineață. La început am crezut că-mi va fi imposibil să fac închinările, dar au părut să mă atragă. Am ieșit, am luat frunzele lenei și i le-am pus pe altar, după care am trecut pe la toate firidele zeilor, să le curăț de praf și să rostesc binecuvântările.

Ista se trezise și trebăluia în cuhnie. A spus că fetele încă dormeau, după ce vegheaseră jumătate din noapte. Îndreptându-mă către partea din față a casei, am auzit glasuri în curtea interioară cea mare.

Gry se afla în capătul îndepărtat și vorbea cu o femeie. Primele raze de soare tocmai atingeau acoperișurile de deasupra curții deschise și aerul era înmiresmat și avea răcoarea zorilor de vară; cele două femei stăteau lângă zid, în umbre, una înveșmântată în alb, cealaltă în cenușiu, sub o iederă înflorită, aidoma unor personaje dintr-o pictură. Totul era încordat, intens, plin de viață.

M-am îndreptat către ele.

— Ea este Ialba Actamo, mi-a spus Gry, apoi s-a adresat femeii: Ea este Memer Galva.

Ialba era o femeie micuță, subțirică și delicată, trecută de treizeci de ani, cu ochi pătrunzători. Purta veșmântul alb și vârstat al sclavilor din palat. Ne-am salutat reciproc cu luare-aminte.

— Ialba ne aduce vești de la palat, a continuat Gry.

— Tirio Actamo m-a trimis, a rostit femeia. Aduc veste despre Gandul Iorath.

— A murit?

Ea a clătinat din cap.

— Nu. A fost rănit în atac și incendiu. Fiul lui a poruncit să fie transportat în Palat și le-a spus soldaților că era pe moarte. Noi credem că-i va anunța moartea. Dar el nu-i mort! Preoții l-au dus în

temnița de-acolo. Cu lady a mea. Ea este acolo cu el. Dacă Iddor îl omoară, ea va muri împreună cu el. Dacă ofițerii ar ști că el este-n viață, i-ar putea salva pe amândoi. Acolo însă nu există nimeni cu care să pot vorbi... am stat pitită toată noaptea și am venit aici pe potecile de pe dealuri... Lady a mea a zis să mă duc la Lordul-căilor și să-i spun că el nu-i mort.

Vocea îi era egală, blândă și liniștită, dar mi-am dat seama că tremura, că tot trupul i se cutremura, dârdâind, în vreme ce vorbea.

— Ți-e frig, am spus. Ai stat afară toată noaptea. Vino în cuhnie.

Iar ea m-a urmat supusă.

Când am anunțat cum o chema, Ista a privit-o și a zis:

— Ești fiica lui Benem. Am fost la nunta mamei tale. Mama ta și cu mine am fost prietene. Tu ai fost dintotdeauna favorita lui Lady Tirio, încă de pe când erai copilă, țin minte asta. Stai jos, stai jos. Într-o clipă îți pregătesc ceva fierbinte de băut. Vai de mine, straietele îți sunt ude cu totul! Memer! Du-o pe fată în odaia mea și caută-i niște haine uscate!

Pe când făceam asta, Gry a mers în spatele casei pentru a le transmite Lordului-căilor și lui Orrec veștile lalbei; în scurtă vreme, m-am alăturat lor, lăsând-o pe lalba pe mâini bune. Am adus cu mine un coș cu pâine și brânză, fiindcă mi-era foame și mă gândisem că și ceilalți puteau fi înfometați. Ne-am așezat, am mâncat și am vorbit – ce însemnau veștile pe care le adusesese lalba, ce puteam face noi?

— Trebuie să știm ce se-ntâmplă! a rostit frustrat Lordul-căilor și Orrec a spus:

— O să ies să aflu.

— Să nu-ți arăți nasul pe stradă, a zis apăsător Gry. Toți te cunosc! Mă voi duce eu.

— Și tu ești cunoscută, a rostit el.

— Pe mine însă, am intervenit, nu mă știe nimeni.

Am înghițit un ultim dumaticat de pâine cu brânză și m-am ridicat în picioare.

— În orașul acesta, toată lumea cunoaște pe toată lumea, a zis Orrec, ceea ce era mai mult sau mai puțin adevărat.

Însă n-ar fi fost mare pericol dacă eu aș fi fost recunoscută ca bastardul sau bastarda care târguia pentru Galvamand, iar pentru soldații alzi eram complet lipsită de importanță.

— Memer, a spus Lordul-căilor, tu ar trebui să fii aici.

Dacă mi-ar fi poruncit să rămân, m-aș fi supus, dar fusese mai degrabă un protest decât o poruncă – cel puțin, mie așa mi s-a părut.

— Voi fi precaută și mă voi întoarce într-un ceas, i-am asigurat.

Mă schimbasem deja în veșminte băiețești, iar acum mi-am desfăcut părul, l-am legat la spate și am plecat, ieșind prin curtea de miazănoapte. Gry m-a urmat și m-a strâns în brațe.

— Ai grijă, leoaico, a murmurat.

Capitolul 12

Am aruncat o privire pe la grajduri. Gudit îl plimba încruntat pe Gânsăcel prin curte; a încuviințat din cap spre mine. Pregătise furci și alte unelte, ca să le folosească drept arme. Era gata să moară pentru a apăra grajdul, caii, Galvamand. Când am traversat curtea din față, încă adumbrită de casă și de colinele înalte, răsuflarea mi s-a oprit în gât, fiindcă l-am văzut pe bătrânul chel, cocoșat și înarmat cu o furcă opunându-se unui pluton de cavaleriști cu lănci și săbii și l-am văzut sfârtecat, l-am văzut murind. Ca eroii de demult. Ca războinicii lui Sul.

Strada Galva se întindea pustie înaintea și înapoia mea când am traversat podul peste Canalul de Miazănoapte. Orașul părea foarte tăcut. Respirația mi s-a oprit iarăși: era oare o tăcere de moarte, în ciuda luminii dulci a soarelui dimineții și a parfumului pomilor înfloriți? Unde erau concetățenii mei?

Am mers pe străduțele lăturalnice, pe lângă Gelbmand și Strada Veche, îndreptându-mă către Piața Portului. N-am cutezat să mă duc spre Colina Sfatului. Aproape că ajunsesem la piață și eram încă neliniștită de tăcerea orașului când am auzit strigăte ceva mai departe, spre Calea Sfatului, apoi chemările repetate și ascuțite ale unei trâmbițe albe. Am alergat înapoi în sus pe Strada Apusului, prin loc deschis, deoarece în jur nu era nici țipenie, până am ajuns din nou pe Strada Gelb. Pe ea veneau doi călăreți alzi, exact așa cum îi descrisese Bomi, la galop, fluturând săbii scoase din teacă și strigând:

— Părăsiți străzile! În case!

M-am ghemuit înapoia unui altar fărâmat al lui Ennu și nu m-au zărit. Au călărit mai departe și în scurtă vreme le-am auzit tropotele și strigătele pe Calea Coborâșului, trecând pe lângă Piața Poala-colinei. Am atins pragul altarului și am rostit binecuvântarea, după care am apucat-o pe potecile dintre case, suind înapoi la Galvamand. Sperasem să mă alătur unei mulțimi și să fiu astfel invizibilă, pentru a-mi da seama ce se petrecea, dar nu exista nicio mulțime. Doar soldați. Asta fusese tot ce aflasem și era o veste apăsătoare.

Gry și Shetar mă așteptau la ușa din față din Galvamand. Femeia mi-a spus că patru bărbați sosiseră prin spatele casei; toți patru îi erau cunoscuți Lordului-căilor și membri ai conspirației lui Desac. Ieri fuseseră postați pe Canalul de Răsărit, făcând parte dintr-un grup care urma să-i atace pe alzi în piața Casei Sfatului, când cortul cel mare era dat pradă focului; dar nu apucaseră să ajungă acolo, întrucât incendiul pornise mai devreme decât fusese plănuir. Soldații alzi

fuseseră foarte iuți în a se aduna și apăra și, în scurtă vreme, preluaseră ofensiva. Rebelii fuseseră împrăștiați și uciși pe când încercau să scape. Se risipiseră prin tot orașul. Aceștia patru petrecuseră prima noapte ascunși mai întâi în ruinele universității, apoi lansând atacuri de hărțuire împotriva alzilor. Se îndreptaseră spre Galvamand, deoarece în tot orașul umbla vorba că acolo trebuiau să meargă cei care doreau să lupte pentru Ansul – la casa Lordului-căilor, la Casa Oracolului.

— Pentru refugiu? am întrebat-o pe Gry. Sau ca să opună rezistență?

— Nu știu, mi-a răspuns. Nici ei nu știau. Privește.

Un grup de șapte-opt bărbați apăruse de după colțul cu Strada Apusului și alerga spre noi. Erau cetățeni din Ansul, nu alzi. Unul dintre ei avea un braț bandajat și privirile tuturor păreau mai degrabă deznădăjduite. Am ieșit pe trepte și i-am întâmpinat.

— Veniți aici? am întrebat.

— Sosesec alzii, mi-a răspuns cel aflat în frunte, apoi s-a oprit la Piatra Pragului și a atins-o. Binecuvântate fie sufletele gospodăriei, cele care trăiesc și cele care au trăit. Soldații de la Casa Sfatului... vor fi în curând aici. Așa ni s-a spus. Anunță-l pe Lordul-căilor să-și ferece ușile!

— Mă îndoiesc c-o va face, am răspuns. Ne veți ajuta să le păzim?

— Pentru asta am venit, a întărit el.

Ceilalți se apropiaseră și atingeau Piatra Pragului. Unul dintre ei a rostit:

— Uite leul!

— Intrați? am întrebat.

— Nu, cred că vom rămâne aici și-i vom aștepta, a zis conducătorul lor.

Era un bărbat cu chip oacheș; își pierduse legătura care-i strângea părul și coama lungă și neagră îl făcea să semene cu un sălbatic, însă vorbea potolit:

— Vor veni și alții. Dacă aveți totuși niște apă...

A privit cu jind bazinul sec al fântânii sparte.

— Ocoliți casa, i-am îndrumat, pe acolo, spre grajd. Acolo e apă curgătoare. Rugați-l pe Gudat să vă lase să intrați.

— Îl cunosc pe Gudat, a intervenit un bărbat. Este prieten cu tata. Haidem.

Au pornit către grajd. Un alt grup, mai mare, venea deja pe stradă din cealaltă direcție, dinspre Calea Coborâșului, vreo douăzeci de bărbați, sau poate mai mulți, unii dintre ei înarmați cu unelte ascuțite,

iar unul chiar cu o sabie aldă. I-am salutat; erau de asemenea însetați, după ceea ce unul dintre ei numise „munca dintr-o noapte-ncinsă”, așa că i-am trimis să bea apă de la grajduri.

Cel puțin Gudit n-avea să stea acolo singur cu furca lui, așa cum mi-l închipuisem.

Am alergat înăuntru să-l anunț pe Lordul-căilor că mă întorsesem teafără și să-i povestesc că orașul părea pustiu, dar că, pe de altă parte, curtea din față de la Galvamand începuse să se umple și se zvonea că soldații alzi se îndreptau înapoi.

Zvonul acela a fost confirmat de toți cei care soseau, grupuri-grupuri, membri ai conspirației lui Desac ori bărbați și băieți care li se alăturaseră după lovitura eșuată din Piața Sfatului. Toți spuneau că atât Desac, cât și Gandul muriseră în foc. Unii susțineau că sute de soldați fuseseră uciși în piață, pe când alții credeau că aproape toți morții fuseseră cetățeni din Ansul și că alzii erau la fel de puternici ca întotdeauna.

Pe măsură ce dimineața s-a scurs, printre oamenii care au venit la Galvamand s-au numărat tot mai multe femei, sosind în grupuri, unele cu o furcă de tors în mână, câteva cu prunci ținuți în bandulieră. Cinci bătrâne care au sosit laolaltă purtau toiege zdravene și priveau încruntate în jur. Patru dintre ele s-au aplecat să atingă Piatra Pragului; a cincea, care era beteagă de artrită și nu se putea apleca, s-a mulțumit să-și treacă toiagul peste ea cu o binecuvântare scurtă și tăfnoasă, care a sunat mai degrabă ca o sudalmă.

Eu stăteam în pragul casei, în capul scării, și mă gândeam că era ca la iarmaroc, la o recitare sau la un festival – o ceremonie sfântă din zilele de altădată, așa cum nu văzusem niciodată –, cu oamenii din oraș adunându-se, vorbind între ei, flecărind, trecându-și timpul, așteptând surescitați, totuși răbdători... La un festival însă ar fi purtat straie mai frumoase. La un festival ar fi adus ramuri înflorite, nu săbii, cuțite, junghere, foarfece de grădinărit, ciomege.

Doi bărbați cu arbalete se postaseră de o parte și cealaltă a ușii.

Dinspre miazăzi, de pe Strada Galva, din direcția Casei Sfatului, s-a auzit deodată hărmălaie puternică: trâmbițe și corni zbierau, tobe băteau, glasuri răcneau. Gălăgia a continuat o vreme, a încetat, a reînceput.

Un băiețel de șapte-opt ani a apărut în goana mare pe stradă, parcă zburând, cu părul fluturându-i.

— Noul Gand! a țipat el. Este-acolo cu toți soldații! Și potcapurile-roșii țin cuvântări!

Toți s-au strâns în jurul lui. Un bărbat l-a suit pe umerii săi și de

acolo a strigat pițigăiat mesajul pe care-l auzise și care a părut foarte straniu rostit de vocea lui subțire și dulce:

— Gandul Iorath este mort, Gandul Iddor conduce! Toți se-nchină Fiului Soarelui, Spadei lui Atth, Stăpânului Iddor, care vine să-îngenuncheze pe dușmanii lui Atth și să nimicească demonii din Ansul!

Ca un ecou, hăt departe pe stradă, trâmbițele și cornii au zbierat iarăși, glasurile au mugit, tobele au bubuit.

Din mulțimea strânsă în jurul lui Galvamand s-a auzit un murmur gemut de răspuns. Oamenii s-au fosit neliniștiți. Am zărit câteva grupuri trecând peste zidul scund, în grădinile părăsite de peste drum, îndepărtându-se din calea primejdiei.

M-am întors și am alergat în casă, în spate, prin curte și coridoare, spre odăile vechi, unde Orrec și Lordul-căilor vorbeau cu Per Actamo și alți bărbați din gospodăria Actamo. Toți s-au întors spre mine.

— Orrec, am spus, poate c-ar trebui să le vorbești oamenilor.

Toți m-au privit în tăcere.

— Noul Gand și armata au pornit încoace, am continuat. Oamenii nu știu ce să facă.

— Ar trebui să te duci, l-a îndemnat Lordul-căilor pe Orrec – dar asta neînsemnând „du-te afară, la oameni”, ci „du-te în dealuri, fugi”. Acum!

— Nu, nu, a refuzat Orrec și și-a lăsat palma pe brațul lui.

Amândoi au rămas nemișcați, tăcuți, preț de o clipă. După aceea, Lordul-căilor s-a întors cu spatele.

— Totul va dispărea, a rostit el cu voce tare, plină de deznădejde și suferință. Cărțile pierdute, făurarii morți.

Și-a ascuns fața în palmele schilodite.

Toți am tăcut amuțiți, șocați de strigătul acela.

Lordul-căilor și-a ridicat în cele din urmă chipul și m-a privit.

— O să vii cu mine, Memer? Pot să te salvez măcar pe tine?

N-am fost în stare să răspund. Dar nu-l puteam urma.

El a înțeles. S-a apropiat, m-a sărutat pe frunte și m-a binecuvântat. După aceea a plecat, mergând foarte greu și gârbovit, spre partea din spate a casei, spre odaia secretă.

— Va fi în siguranță? m-a întrebat Orrec.

— Da, am confirmat.

Acum puteam auzi sunetele trâmbițelor chiar și dintre zidurile lui Galvamand.

Fără să mai spunem nimic, am traversat toți curtea cea mare și galeria înaltă, până la ușile din față ale casei, unde Gry și Shetar stăteau ca statuia unei femei cu o leoaică.

M-am apropiat de Gry și am cuprins-o cu brațul, fiindcă aveam nevoie să mă țin de cineva. Îl lăsasem pe dragul meu lord să plece, nu-l ținusem, îl lăsasem să plece singur și să fie în siguranță, să trăiască, să nu mai fie iarăși rănit. Totuși, trebuia să mă țin de cineva.

Gry m-a cuprins la rândul ei cu brațul. Am stat acolo, în pragul ușii casei. Per Actamo și ceilalți au ieșit, dar Orrec a rămas îndărătul nostru. Știa că dacă ar fi ieșit pe trepte și mulțimea l-ar fi văzut, ar fi trebuit să acționeze, ar fi trebuit să vorbească, iar el nu era pregătit să acționeze ori să vorbească. Încă nu sosise ceasul.

Oamenii continuau să vină, îmbulzindu-se pe stradă și în grădinile de peste drum, oameni din Ansul, tot mai mulți. De acum nu mai puteam desluși labirintul negru-sur al curții din față; era un paviment mișcător de oameni, viu așa cum nu-l văzusem în viața mea. Mulțimea sporea și sporea. Strada Galva însăși era acum acoperită atât spre miazănoapte, cât și spre miazăzi, cât puteam zări cu ochii.

Trâmbițele au răsunat din nou, un zgomot care înfiora sângele, iar tobele au răpăit mai aproape.

Mulțimea de pe stradă, la miazăzi de noi, s-a tălăzuit, de parcă ar fi fost un val de flux care suia pe un canal, împingând tot ce întâlnea în cale; oamenii au țipat, au urlat, s-au suit pe trotuare și pe ziduri, lăsând loc forței care-i împrângea, care-i îndepărta de pe stradă, alungându-i în lături: străjeri alzi călări, cu săbiile încovoiate spintecând și sfârtecând prin văzduh, cu armăsarii cabrându-se și azvârlind din copite. Au trecut direct prin gloata de pe stradă și s-au oprit în fața lui Galvamand, o trupă compactă de cincizeci de călăreți sau mai bine. Cu ei, printre ei, apărați de ei, vreo nouă-zece preoți înveșmântați în roșu și cu potcapuri roșii călăreau strâns în jurul unui bărbat care purta pălăria largă și ascuțită a nobililor alzi și o mantie aurie fâlfâitoare.

Îndărătul soldaților călări, mulți oameni erau încă speriați și încercau să se ferească din cale, pe când alții se căzneau să vină în ajutorul celor care fuseseră loviți sau călcați în picioare. Descumpănirea era uriașă și la fel și teama. Cu toate acestea, pe stradă, mai departe, nu puteam zări decât bărbați și femei din Ansul. Dacă și alți soldați urmau grupul de călăreți, ei nu trecuseră prin mulțime.

În jurul cavaleriștilor din curtea din față se formase un cerc gol, aidoma spațiului care existase împrejurul lui Gry și Shetar în dimineața aceea din piață, însă mult mai larg. În interiorul cercului de cai care fornăiau agitați puteam vedea desenele labirintului de pe paviment.

Grupul de preoți cu potcapuri roșii a înaintat spre treptele casei, iar

bărbatul în strai auriu s-a desprins dintre ei. Era Iddor, fiul Gandului, bărbatul cel voinic și arătos. Mantia pe care o purta strălucea ca soarele însuși. S-a ridicat în scările șei și a înălțat spada. A răcnit cuvinte pe care nu le-am putut auzi peste zbieretele soldaților săi și peste zgomotul straniu al mulțimii, vuietul mugit.

Apoi, brusc, toate zgomotele din apropiere au încetat, lăsând numai vacarmul produs de cei aflați mai departe, care nu puteau vedea ce se întâmpla.

Atunci am zărit-o, la fel ca soldații și oamenii din imediata apropiere, la fel ca Iddor, pe Gry, care a ieșit pe ușă însoțită de Shetar, fără lesă. Femeia și leoaica au înaintat și au coborât fără grabă treptele late, îndreptându-se spre Iddor.

Iar el s-a tras îndărăt.

Poate că nu și-a putut stăpâni calul să nu tresară, poate că a tras de hățuri – armăsarul alb și călărețul său în mantie aurie, orbitoare, s-au retras un pas, apoi s-au mai retras unul.

Gry a stat locului, iar leoaica a rămas nemișcată lângă ea, mârâind.

— Nu poți să intri în casa aceasta, a rostit Gry.

Iddor a tăcut.

Un murmur încet, batjocoritor, a străbătut mulțimea.

Hăt departe pe stradă a sunat o trâmbiță. A frânt înlemnirea. Calul lui Iddor s-a mai tras puțin înapoi, după care a rămas nemișcat. Iddor s-a ridicat în scărițe și a răcnit cu glas puternic:

— Gandul Iorathth este mort, omorât de rebeli și trădători! Eu, urmașul lui, Iddor, Gand de Ansul, doresc răzbunare. Declar casa aceasta blestemată. Va fi distrusă, pietrele ei vor cădea și toți demonii ei vor pieri odată cu ea. Gura Răului va fi oprită și amuțită. Zeul care este numai unul va domni în Ansul! Zeul este cu noi! Zeul este cu noi! Zeul este cu noi!

Soldații au strigat împreună cu el acele ultime cuvinte. Apoi însă răcnetele lor au fost întrerupte când a început să se audă altceva, un murmur care s-a răspândit prin mulțime.

— Priviți! Priviți! Priviți fântâna!

Eu continuam să stau nemișcată în prag, între arbaletrierii care păzeau ușa lui Galvamand, cu săgețile pregătite să tragă, ambele ațintite către Iddor. Un bărbat se apropiase și stătea acum lângă umărul meu. Am crezut că era Orrec, apoi n-am știut cine era, un bărbat înalt, cu mâna ridicată și întinsă drept spre Fântâna Oracolului. Bazinul cu țeava ruptă se găsea exact în interiorul cercului gol lăsat în jurul gărzilor.

Atunci l-am văzut. L-am văzut, de data aceasta, așa cum fusese și

așa cum îl cunoscusem dintotdeauna în inima mea: un bărbat înalt, frumos, cu spatele drept, zâmbitor, cu vâpăi în ochi. l-am urmărit cu privirea mâna întinsă și am zărit ce vedeau oamenii aflați mai jos decât mine – un jet subțire de apă care a țâșnit în sus, în lumină. A rămas parcă suspendat în aer, după care a căzut și s-a împrăștiat cu sunet argintiu în bazinul sec. Jetul s-a micșorat, apoi s-a ridicat din nou, mai sus și mai puternic, iar murmurul apei care curgea a umplut văzduhul.

— Fântâna, au strigat oamenii, Fântâna Oracolului!

A urmat o mișcare spre înainte, care i-a apăsât pe călăreți, pentru că oamenii încercau să vadă mai bine sau chiar să ajungă la fântână. Un ofițer a răcnit un ordin și călăreții au început să-și întoarcă armăsarii spre exterior, pentru a fi cu fața la mulțime. Însă rândurile lor strânse fuseseră destrămate și glasul ofițerului s-a pierdut într-un muget nou.

Lordul-căilor și-a lăsat mâna pe umărul meu și a spus:

— Vino cu mine, Memer.

Gry și Shetar se trăseseră într-o parte, pe treptele de deasupra fântânii. l-am însoțit pe Lordul-căilor afară, pe treapta de sus, cea mai lată, unde el s-a oprit și a vorbit.

— Iddor de Medron, fiul lui Iorath, a rostit Lordul-căilor și vocea lui era precum a lui Orrec, umplea aerul, porunceau urechii și oprea mintea, iar mulțimea cea mare a rămas nemișcată. Minți! Tatăl tău trăiește. l-ai întemnițat și i-ai revendicat în mod fals puterea. Ți-ai trădat tatăl, ți-ai trădat soldații care te slujesc plini de credință, ți-ai trădat zeul. Atth nu este alături de tine. El îi urăște pe trădători. Iar casa aceasta nu va cădea. Aceasta este Casa Fântânii și Lordul Izvoarelor o apără, trimițându-i binecuvântarea apelor sale. Aceasta este Casa Oracolului și în cărțile acestei case este scris destinul tău și al nostru!

Ținea în mâna stângă o carte, o carte micuță, pe care a ridicat-o când a început să coboare treptele. Nu era olog, ci sprinten și iute. Am pășit alături de el. Am văzut rânjetul vesel al lui Shetar când am trecut pe lângă ea. Ne-am oprit la câteva trepte deasupra pavimentului, astfel încât chipurile ne erau la aceeași înălțime cu cel al lui Iddor, călare pe calul său zbuciumat. Lordul-căilor a înălțat cartea deschisă drept în fața lui Iddor. Am văzut cum bărbatul în mantie strălucitoare s-a străduit să se stăpânească, s-a silit să nu tresară înaintea ei.

— Poți să o citești, fiu al lui Iorath? Nu? Atunci îți va fi citită!

Și apoi urechile mi-au răsunat. Nu pot spune cu adevărat ce am auzit, așa cum n-o poate face nimeni dintre cei care au fost acolo în

dimineaa aceea, dar mi s-a părut că o voce a strigat, o voce puternică și necunoscută, care a răsunat de jur împrejurul nostru, peste curtea din față, unde apa fântânii sălta jucăușă, și a reverberat în ecouri din pereții lui Galvamand. Unii spun că însăși cartea ar fi strigat, iar eu cred că așa a fost. Alții susțin că eu aș fi strigat, că ar fi fost vocea mea. Știu însă că n-am citit niciun cuvânt din cartea aceea – fiindcă nu-i puteam zări paginile. Nu știu a cui a fost vocea care a strigat. Nu știu că n-a fost a mea.

Cuvintele pe care le-am auzit eu au fost: *Fie lăsați liberi!*

Dar alții au auzit alte cuvinte. Iar unii au auzit doar susurul apei fântânii, în tăcerea adâncă pogorâtă peste mulțime.

Nu știu ce a auzit Iddor.

El s-a tras cutremurându-se dinaintea cărții, ghemuindu-se în șa și, în același timp, gârbovind-se, ca și cum ar fi fost lovit de ceva. Probabil că mâinile i s-au încordat pe frâie, pentru a-și îndemna calul fie înainte, fie îndărăt, dar au făcut-o cu stângăcie, astfel încât calul s-a cabrat și a săltat, aruncându-l din șa. Silueta strălucitoare în veșmânt de aur a tresărit, a lunecat și a căzut pe pământ, în timp ce calul, nechezând, s-a retras întruna, trăgându-l pe jumătate după el. Noi am rămas nemișcați pe trepte; Gry și Shetar veniseră să stea lângă noi, iar Orrec ni se alăturase.

Preoții s-au strâns în jurul lui Iddor și unii au încercat să-l ajute din sei, pe când alții au descălecat. Peste agitația aceea confuză, vocea Lordului-căilor a răsunat limpede:

— Bărbați din Asudar, soldați ai Gandului Iorath, stăpânul vostru este ținut prizonier în palat. Veți merge să-l eliberați?

Apoi s-a auzit vocea lui Orrec:

— Oameni din Ansul! Vom merge pentru a face dreptate? Vom merge să-i eliberăm pe prizonier și pe sclavi? Vom lua libertatea în mâinile noastre?

Răcnete sălbatice i-au întâmpinat cuvintele și mulțimea a început să se reverse pe stradă spre Casa Sfatului.

— Lero! Lero! Lero! se auzea incantația surdă în rândurile lor.

Oamenii s-au scurs pe lângă călăreți așa cum marea se scurge pe lângă stânci. Ofițerul a răcnit ordine, trâmbița a sunat o comandă scurtă și călăreții, unii în formație, iar alții urmându-i mai greu, au pornit în direcția mulțimii, printre oameni, purtați de oameni, pe Strada Galva, spre Casa Sfatului.

Preoții cu potcapuri roșii îl suiseră pe Iddor înapoi pe calul său. Strigând unul la celălalt, ei au urmat mulțimea. Niciunul dintre soldații care-i escortaseră nu-i așteptase.

Orrec a schimbat câteva cuvinte cu Gry, după care i s-a alăturat lui Per Actamo și grupului mic de bărbați care veniseră să stea cu Lordul-căilor și cu mine pe trepte.

— Duceți-vă, urmați-i! i-a îndemnat Lordul-căilor, iar Orrec și ceilalți au pornit după Iddor și preoți.

Nu toată mulțimea s-a alăturat însă goanei pe Strada Galva spre palat. Pe stradă și în curte mai rămăseseră oameni, mulți dintre ei bătrâni și femei. Toți păreau atât atrași, cât și vrăjiți de jetul înalt de apă și de bărbatul schilod, care a coborât acum șchiopătând treptele până la bazin și s-a așezat stângaci pe ghizdul său lat.

Era așa cum îl cunoscusem dintotdeauna, nu semeț și înalt, ci cocârjat și olog, dar era lordul inimii mele, atunci și-ntotdeauna.

A ridicat ochii spre apa care țâșnea și spre stropii care prindeau lumina soarelui dimineții deasupra umbrei casei. Chipul îi strălucea de apă ori de lacrimi. S-a întins și a pus palma pe apa care continua să crească în bazinul larg de piatră. Eu îl urmasem și am rămas aproape de el. Șoptea laudă lui Lero și Lordului Izvoarelor, din nou și din nou. Cu destulă sficiune, oamenii s-au strâns în jurul fântânii și au atins și ei apa, au ridicat ochii spre jetul luminat de soare și au vorbit zeilor lui Ansul.

Gry a venit spre mine, ținând-o acum pe Shetar din scurt în lesă și punându-și adesea palma pe creștetul ei; leoaica încă mârâia și căska larg, surescitată și înfuriată de tumult și de mulțime. Am înțeles de ce Gry nu încercase să-l urmeze pe Orrec, deși știam că tânjise s-o facă. Am rostit:

— O pot ține eu pe Shetar aici.

— Tu ar trebui să te duci, mi-a spus ea.

Am clătinat din cap.

— Eu rămân aici, am zis.

Cuvintele acelea au ieșit din inima mea, în vocea mea, și am surâs de fericire când le-am rostit.

Am privit în sus, la coloana care se înălța din țeava de bronz și se ridica mult, pentru a se desface în vârf într-o floare mare și strălucitoare de stropi. Cascada argintie și sunetele căderii ei erau minunate. M-am așezat pe ghizdul lat și verzui al bazinului și am făcut la fel ca Lordul-căilor: mi-am pus palmele pe apă și în apă, am lăsat stropii să-mi cadă pe față și am mulțumit și lăudat zeii și umbrele și spiritele casei și orașului meu.

Gudit a apărut de după colțul curții. Ținea în mână o furcă. S-a oprit și s-a uitat în jur, la oamenii împrăștiați, tăcuți.

— Au plecat, ei?

— La palat – la Casa Sfatului! i-a strigat Gry.

— E la mintea cocoșului, a spus bătrânul.

S-a întors și a prins să-și târască picioarele spre grajduri; după care s-a răsucit iarăși și s-a holbat la fântână.

— Milostivo Ennu, a rostit în cele din urmă. Curge din nou!

Și-a scărpinat obrazul, a mai privit o vreme, apoi a revenit la caii lui.

Capitolul 13

Pot spune ce s-a petrecut la Casa Sfatului așa cum ne-au povestit după aceea Orrec și Per Actamo. Alaiul de preoți care-l înconjură pe Iddor își croise drum cu forța prin mulțimea de pe Strada Galva, dar Orrec și Per izbutiseră să se mențină exact în urma sa. Când ajunseseră la Piața Sfatului, soldații care o străjuiau strigaseră: „Faceți loc să treacă Gandul Iddor!” și începuseră să deschidă calea pentru preoți, însă Iddor și potcapurile-roșii trecuseră mai departe, iuțind pasul pe măsură ce mulțimea era mai puțin densă. Orrec se gândise că poate se îndreptau către Podul Isma, ca să fugă din oraș, dar ocoliseră de fapt Casa Sfatului pentru a ajunge la intrarea de pe latura îndepărtată, deasupra barăcilor cazarmii alzilor. Soldați păzeau zidul din piatră înalt de patru picioare care despărțea curtea din spate. La comanda răcnită de Iddor, ei deschiseseră poarta și preoții intraseră în galop.

Însă odată cu ei intrase și o gloată de cetățeni, care se alăturase lui Orrec și Per, urmându-i pe preoți pe lângă intrarea în piață. Soldații îi atacaseră când pătrunseseră, forțând poarta deschisă și roind peste zid, iar cetățenii ripostaseră, lovindu-i. Iddor și potcapurile-roșii ignoraseră încăierarea, descălecaseră în grabă și se îndreptaseră întins către ușa din spate a Casei Sfatului. Orrec și Per nu le pierduseră urma prin îmbulzeală – coada cometei, cum a spus Orrec.

Înainte de a-și da seama prea bine, se aflau în Casa Sfatului, tot pe urmele lui Iddor și ale preoților, care fuseseră atât de preocupați să ajungă în locul spre care se îndreptau, încât nici nu băgaseră de seamă că erau urmăriți. Străbătuseră în fugă o sală înaltă și apoi coborâseră un palier de trepte. La piciorul scării se găsea un coridor care ducea prin beci, slab luminat de ferestruici tăiate sus în perete, la nivelul solului. Acolo unde coridorul acesta se deschidea într-un corp de gardă mare, cu tavanul scund, preoții și Iddor se opriseră și începuseră să răcnească porunci – la străjile de acolo ori la soldați ostili care veneau din piață? Orrec a spus că pentru o vreme fuseseră doar strigăte și confuzie, cu alzi zbierând la alzi. El și Per se ținuseră în spate; acum înaintaseră precauți până la ușă.

Preoții cu potcapuri roșii și un grup de soldați stăteau față în față, ofițerii cerând să-l vadă pe Gandul Iorathh, iar preoții spunând:

— Gandul este mort! Nu puteți pângări riturile bocirii!

Preoții erau cu spinările la o ușă și se mențineau fermi.

Iddor abia dacă se deslușea printre ei. Își lepădase pe undeva

mantia și pălăria aurie. Un preot înaintase impunător către ofițeri, cu potcapul său roșu înalt și veșmintele de aceeași culoare, cu brațele ridicate, urlând că dacă nu se vor împrăști, îi va blestema în numele lui Atth. Soldații se retrăseseră din fața lui, speriați.

Iar apoi, pe neașteptate, Orrec pășise drept spre preot, strigând:

— Iorathh este viu! Este viu în odaia aceasta! Oracolul a vorbit! Deschideți ușa temniței, preoților!

Cel puțin așa a povestit Per că ar fi vorbit. Orrec însuși și-a reamintit doar că strigase că Iorathh nu era mort și că apoi ofițerii răcniseră:

— Deschideți ușa! Deschideți ușa!

Apoi ne-a spus că se trăsesese iute îndărăt, fiindcă spade și junghere scânteiaseră de ambele părți, iar soldații îi atacaseră pe preoții care străjuiau ușa, alungându-i și împingându-i pe coridorul îndepărtat. Un ofițer se repezise înainte, trăsesese ivărul ușii și o deschisese larg.

Odaia dinapoia ei era întunecată. În pâlpâirea felinarului din prag, din beznă se ivise un spectru, o formă alburie.

Purta straiul dungat al sclavilor alzilor, rupt și mânjit de murdărie și sânge. Chipul îi era învinețit, avea un ochi umflat și închis, iar scalpul îi era acoperit cu sânge înnegrit și închegat, acolo unde părul îi fusese smuls în smocuri. Strângea în mână un par rupt. Stătea, a spus Orrec, ca flăcăruia unei lumânări, luminoasă, tremurând.

Apoi îl zărise pe bărbatul de lângă Orrec, Per Actamo, și fața i se schimbase încetișor.

— Vărule, rostise ea.

— Lady Tirio, zisese Per, am venit să-l eliberăm pe Gandul Iorathh.

— Intrați atunci, îi invitase ea.

Orrec a menționat că vorbise blând și politicoasă, de parcă ar fi întâmpinat oaspeți care-i sosiseră în casă.

Lupta din coridor se întetise, pentru ca apoi să se domolească. Un soldat adusese un felinar din corpul de gardă și lumini și umbre dansaseră în jurul ofițerilor când intraseră în temniță. Per și Orrec îi urmaseră. Era o încăpere largă, scundă, cu pământ pe jos, cu iz greu, neplăcut, de umezeală. Iorathh zăcea pe un cufăr lung, sau poate că era o masă, cu brațele și picioarele în lanțuri. Părul și straiile îi erau înnegrite și pe jumătate arse, iar picioarele îi erau însângerate și acoperite de arsuri. Ridicase capul și rostise cu un glas care sunase ca o perie de sârmă pe alamă:

— Eliberați-mă!

După ce ofițerii lui se repeziseră să-i desfacă lanțurile, îl zărise pe Orrec și făcuse ochii mari.

— Făurarule! Cum ai ajuns aici?

— L-am urmat pe fiul tău, răspunsese Orrec.

La auzul cuvintelor acelora, Iorathth privise încruntat în jur și suierase cu glas răgușit de fum:

— Unde-i el? Unde-i el?

Orrec, Per și ofițerii căutaseră în preajmă, apoi merseseră la corpul de gardă. Patru preoți erau ținuți acolo prizonieri de către soldați. Restul dispăruseră odată cu Iddor.

— Stăpânul meu Gand, vorbise un ofițer, îl vom găsi. Dar dacă acum... dacă acum te-ai arăta trupelor, stăpânul meu... Soldații te cred mort...

— Grăbiți-vă atunci! mârâise Iorathth.

De îndată ce îi eliberaseră brațele, se întinsese și prinsese mâna femeii care rămăsese tăcută lângă el.

După ce îi descătușaseră picioarele, încercase să se ridice, dar tălpile-i arse nu-i putuseră susține greutatea; blestemase și se așezase imediat, fără să dea drumul mâinii lui Tirio Actamo. Ofițerii se adunaseră în jurul său, pentru a-l purta într-un scaun.

— Și cu ea, rostise el gesticulând nervos. Și cu ei! Arătase după aceea spre Orrec și Per.

Așa că întregul grup rămăsese laolaltă când suiseră scara până la galeria înaltă care înconjoară Sala Sfatului, după care merseseră prin ea până la partea din față a clădirii mari, traversându-i anticamera. Ieșiseră în lumina orbitoare a soarelui sub coloanele porticului, pe terasa vorbitorilor, care se deschide peste Piața Sfatului.

Întinderea vastă a pieței era o masă de oameni, iar și mai mulți se împingeau, străduindu-se să pătrundă prin toate intrările, mai mulți oameni decât văzuse Orrec vreodată, cu cetățenii din Ansul depășind cu multe mii numărul alzilor.

Când Iddor, cel pe care ei îl credeau noul lor general și stăpân, trecuse mai departe pe lângă intrarea de pe Calea Sfatului, fără să le adreseze nici măcar un semn, soldații descumpăniți începuseră să alimenteze zvonul, care sporea întruna, că Gandul Iorathth trăia. Derutați, cu loialitățile împărțite, învinuindu-se reciproc de trădare față de Iorathth sau față de Iddor, ei rupseseră rândurile. Cetățenii năvăliseră în piață, înarmați cu orice le căzuse în mâini. Înainte să fi început lupte adevărate, înțelegând că erau copleșiți numeric, ofițerii îi mobilizaseră pe soldați și-i retrăseseră din mulțime. Majoritatea alzilor stăteau acum pe treptele Casei Sfatului și pe pavimentul din fața ei. În mantiile lor albastre, formau un semicerc solid ca un zid, cu fețele spre oamenii din Ansul, cu săbiile scoase din teci, fără să amenințe cu un

atac direct, dar și fără să cedeze teren.

Deși tumultoasă, mulțimea rămăsese locului, lăsând un spațiu gol, neregulat, între rândurile sale din față și soldați.

— Duhnea îngrozitor a ars, ne-a spus Orrec. Era teribil – abia puteai să respiri. Aerul era plin de praf, un praf fin și negru, care adăsta peste tot, de la cenușa și tăciunii pe care oamenii le călcaseră în picioare și le ridicaseră în văzduh. Și am văzut ceva straniu care se înălța din freamătul și îmbulzeala mulțimii. Semăna cu prora unei corăbii eșuate. În cele din urmă, am înțeles că era o parte din rama cortului mare, cu prelatele arse strânse în jurul ei. În marea de cetățeni se vedeau pe alocuri vârtejuri, locurile unde zăceau cei omorâți sau răniți în înghesuiala formată la intrarea în piață – unii se împingeau să treacă pe lângă ei, pe când alții se opriseră pentru a-i proteja. Și zgomotul... nu știusese că ființele omenești puteau face un asemenea zgomot, era înfricoșător, nu contenea o clipă, ca un soi de muget uriaș...

Crezuse că nu se va putea sili să înainteze și să stea înaintea gloatei. Se simțea amețit de panică. În mod limpede, ofițerii pe care-i însoțea erau de asemenea speriați și nesiguri, totuși îl duseseră pe Gand până în față fără să șovăie. Iar acolo răcniseră:

— Gandul loratth! Este viu!

Soldații de jos se întorseseră, ridicaseră privirea, îl zăriseră și începuseră să strige:

— Este viu!

— Puneți-mă jos! le ceruse iritat loratth bărbaților care-l purtau și, în cele din urmă, aceștia îl ascultaseră.

El se prinsese cu o mână de brațul unuia dintre ei, iar cu cealaltă mână se ținuse de umărul lui Tirio. Izbutise să facă un pas înainte, strâmbându-se de durere, și să stea drept, cu fața la mulțime. Vuietul salutului soldaților săi dominase o vreme vacarmul gloatei, dar în scurt timp zgomotul cel teribil crescuse iarăși, acoperind strigătele „Este viu!” cu alte strigăte:

— Moarte tiranului! Moarte alzilor!

Ioratth ridicase brațul. Autoritatea siluetei aceleia tremurătoare, în zdrențe, mutilată de foc, adusese tăcere. Iar el rostise:

— Soldați din Asudar, cetățeni din Ansul!

Însă glasu-i răgușit de fum era slab. Ei nu-l putuseră auzi. Un ofițer făcuse un pas înainte, dar Ioratth îi poruncise să stea locului.

— Ei, ei! spusese și-i făcuse semn lui Orrec să înainteze. Pe el îl vor asculta! Vorbește-le, Făurarule. Domolește-i.

Mulțimea îl zărise atunci pe Orrec și un muget se înălțase din

rândurile ei.

— Lero! Lero!

Se strigase și:

— Libertate!

În tumultul acela, Orrec i se adresase lui Iorath:

— Dacă le voi vorbi, o voi face în numele lor.

Gandul încuviințase nerăbdător.

Ca atare, Orrec ridicase brațul, cerând liniște, și prin piața vastă se răspândise o tăcere ca un murmur care se stingea.

Ne-a povestit că nu avusese habar ce va spune de la un cuvânt la următorul și că nu-și putea aminti ce zisese. Alții și-au reamintit însă bine și i-au scris cuvintele, mai târziu.

— Cetățeni din Ansul, am văzut cu toții curgând apa din fântâna moartă. Am auzit cu toții vorbind vocea care tăcuse. Oracolul ne-a poruncit să lăsăm în libertate. Și așa am și făcut în ziua aceasta. L-am eliberat pe stăpân și i-am eliberat pe sclavi. Să știe oamenii din Asudar că ei nu au sclavi, să știe oamenii din Ansul că ei nu au stăpâni. Să facă pace alzii și Ansul va face pace cu ei. Să ceară alzii alianță și noi le-o vom acorda. Ca dovadă vie a acelei păci și a acelei alianțe, ascultați-o pe Tirio Actamo, cetățeană din Ansul, soția Gandului Iorath!

Dacă fusese luat prin surprindere, Gandul nu trădase nimic pe chipul său învinețit și mânjit de funingine; rămăsese locului, neputând face mare lucru decât să stea în picioare, ținându-se de Tirio în timp ce femeia vorbea. Vocea ei era limpede și bravă, dar foarte fragilă și toată mulțimea din piață amuțise pentru a o asculta, deși dinspre străzile din apropiere continuase să se audă un tumult continuu și răgușit.

— Binecuvântați fie din nou zeii lui Ansul, care ne vor binecuvânta cu pace, spusese ea. Acesta este orașul nostru. Să-l păstrăm așa cum l-am păstrat dintotdeauna, legiuit. Să fim din nou un popor liber. Norocul și Lero și toți zeii noștri să fie cu noi!

Incantația surdă „Lero! Lero!” se ridicase din mulțime, urmându-i vorbele. După aceea, un bărbat se desprinsese din gloată, strigând:

— Dați-ne orașul înapoi! Dați-ne Casa Sfatului înapoi!

Cei care fuseseră acolo au spus că acela fusese momentul cel mai primejdios dintre toate: dacă mulțimea ar fi înaintat pur și simplu cu forța ei uriașă și de neoprit pentru a ocupa Casa Sfatului și ar fi întâmpinat rezistența hotărâtă a armatei, ar fi izbucnit lupta, iar soldații alzi luptă până la moarte. Iorath fusese cel care prevenise măcelul, dând cu glas găgâit porunci ofițerilor săi, care le răcniseră apoi din toți

rărunchii și le transmisese prin semnale de trâmbițe, adunând soldații și trimițându-i pe toți, iute, de pe treptele Casei Sfatului la răsărit de clădire, eliberând scara pentru gloata sălbatică, care începuse să se legene pentru a năvăli înăuntru. Disciplina soldaților, a spus Orrec, îi salvase, pe ei și pe miile de cetățeni care ar fi murit într-o asemenea înfruntare. Porunca Gandului fusese „Jos armele” și niciun soldat nu ridicase sabia, nici măcar dacă fusese îmbrâncit, lovit sau împins în lături de civilii exultanți și răzbunători.

Pentru a scăpa de iureșul gloatei, Orrec și Per rămăseseră alături de grupul de ofițeri, care ridicaseră din nou scaunul cu Gandul și alergaseră cu el spre capătul răsăritean al terasei, unde coborâseră treptele laterale pentru a se alătura trupei care se adunase acolo. Tirio, Per și Orrec îi urmaseră. Fusese adusă o targă pentru Gand. După ce îl întinseseră pe ea, bărbatul îl chemase imediat pe Orrec.

— Ai vorbit bine, Făurarule, rostise el abia auzit și schițase un soi de salut strâmb. Eu însă n-am niciun fel de autoritate pentru a încheia o alianță cu Ansul.

— Ar fi cel mai bine s-o obții, stăpânul meu, spusese Tirio Actamo cu vocea ei de argint.

Bătrânul Gand ridicase ochii la ea. În mod vădit, îi zărea pentru prima dată vânătăile, ochiul umflat, părul smuls și pielea capului acoperită de cheaguri de sânge. Se sculase în capul oaselor, uitându-se la ea cu atenție, și răcnise, deși doar în șoaptă:

— Blestematul... trădător blestemat... trăsn-i-lar Atth! Unde este?

Ofițerii schimbaseră priviri între ei.

— Găsiți-l! șuierase Gandul și începuse să tușească.

Tirio Actamo îngenunchease lângă targă și-și pusese palma peste mâna lui.

— Iorathh, trebui să stai liniștit o vreme, îl îndemnase ea.

El răsese în ciuda tusei și-i strânsese mâna. Privindu-l pe Orrec, zisese:

— Ne-ai căsătorit, da?

...

Mi s-a părut că trecuse mult timp până ce Orrec se întorsese la noi, la Galvamand, totuși era abia începutul după-amiezii acelei zile, care fusese deja lungă cât un an.

La insistențele mele, Lordul-căilor intrase în casă pentru a mânca și a se odihni puțin, însă după aceea revenise în sala de recepții, care se întinde pe toată lungimea părții din față a casei, numită galeria înaltă. Sala aceea nu fusese folosită niciodată de când mă știam și nu avea nicio piesă de mobilier. Ușile ei, ușile largi din față ale lui

Galvamand, stăteau acum deschise. El a cerut să fie aduse scaune și bănci și existau destule brațe doritoare să le aducă, nu numai din alte odăi, ci și din casele vecine. Lordul-căilor s-a așezat acolo și s-a pus la dispoziția tuturor celor care veneau.

Și au venit, zeci de oameni, sute. Au venit pentru a vedea curgând Fântâna Oracolului și pentru a-i auzi pe cei care fuseseră acolo povestind cum vorbise oracolul și ce spusese; atunci am aflat prima dată că nu toți auziseră aceleași cuvinte sau că, pe măsură ce erau repetate, cuvintele au fost schimbate, din nou și din nou. Oamenii au venit să-l vadă pe Lordul-căilor, Galva Cititorul, să-l salute, să-i ceară sfatul. Mulți dintre cei care au sosit erau muncitori și muncitoare, alții erau sau fuseseră neguțători, magistrați, primari ai cartierelor orașului și membri ai Sfatului. Toți erau săraci, fiindcă noi toți eram săraci, nu puteai deosebi cizmarii de căpitanii de corăbii, judecându-i doar după veșminte. Unii muncitori au venit doar pentru a-i binecuvânta pe zeii casei și a-l saluta pe Cititorul Oracolului cu venerație și respect fericit, după care au plecat, dar alții au rămas alături de primari și sfetnici, de neguțători și membrii marilor gospodării, pentru a se așeza și a vorbi despre cele ce se petreceau și a-și spune părerea despre ce se putea și ce trebuia făcut. Astfel am văzut pentru prima dată ce însemna să fii cetățean și ce însemna să fii Lordul-căilor.

Am stat alături de el pentru a-l servi dacă avea vreo nevoie și pentru că el mi-a cerut să fiu acolo. Mi-a fost greu, întrucât oamenii mă priveau cu venerație și teamă. Unii au făcut spre mine gestul închinării. Mă simțeam cu totul falsă și ridicolă și habar nu aveam ce să spun nimănui. Însă ei îl aveau pe Lordul-căilor căruia să-i vorbească. Și, din fericire, a trebuit să merg la cuhnie destul de des pentru a-i da o mână de ajutor lstei, care aproape că-și ieșise din minți de surescitare și agitație. Casa era plină, în sfârșit – „Este ca-n zilele de altădată!” repeta ea întruna –, dar nu avea ce să ofere de mâncare oaspeților.

— Nu le pot da nici măcar apă! a spus și lacrimi de furie i-au izvorât din ochi. N-am destule cești pentru băut!

— Împrumută-le, a propus Bomi.

— Nu, nu, a zis lsta, ofensată de gândul acela.

Eu însă am întrebat:

— De ce nu?

Și Bomi a țâșnit imediat ca să ceară cești de băut de la vecini. Eu m-am întors în sala de recepții și am vorbit cu Ennulo Camm, soția lui Suisem Camm, care venise astă noapte – parcă trecuse un an de atunci! – și care revenise acum cu soția și fiul său pentru a lua loc și

vorbi cu Lordul-căilor și cu ceilalți. I-am explicat lui Ennulo ce îmi trebuia și în scurt timp doi băieți din Cammand ne-au adus o sută de pocale grele de sticlă, spunându-i Lstei, așa cum fuseseră învățați:

— Un dar din partea casei noastre pentru binecuvântata Casă a Fântânii.

Lstei i-a venit greu să fie jignită de un astfel de gest, deși s-a încruntat. Din clipa aceea, nu le-a slăbit o clipă pe Bomi și Sosta, care aduceau apă fiecărui vizitator, apoi luau pocalele înapoi și le spălau. Desigur, ea tot dorea să ofere de mâncare tuturor, însă nu mă vedeam milogindu-mă chiar într-atât. I-am spus că oamenii veneau să vorbească, nu să mănânce. Sosta s-a încruntat iarăși, și-a mușcat buza și mi-a întors spatele. Mi-am dat seama atunci că-i dădusem o poruncă, iar ea o ascultase.

M-am apropiat de ea și am cuprins-o în brațe. De ani buni nu-mi mai trăsesese nicio scatoalcă, totuși nu se dăduse niciodată în vânt după îmbrățișări.

— Mamă de-a doua, i-am spus, nu-ți mai face sânge rău! Fii fericită cu spiritele și umbrele casei noastre. Oaspeții noștri nu doresc nimic mai mult decât apa Fântânii Oracolului.

— Oh, Memer! Nu știu ce să cred! a protestat ea, după care s-a desprins de mine, bătându-mă grăbită pe umăr.

Niciunul dintre noi nu știa ce să gândească în ziua aceea.

Când Orrec a revenit în cele din urmă, el era cometa, nu coada acesteia: un torent de oameni îl urma din Piața Sfatului. Era eroul orașului. S-a oprit la Fântâna Oracolului și a ridicat ochii spre jetul neîncetat de apă argintie cu aceeași uimire surâzătoare pe care o văzusem pe atâtea fețe. Gry i-a ieșit în cale acolo. Shetar fusese închisă în odăile Maestrului (unde, mi-a spus Gry, stătea ursuză și rupea fâșii din bietul covor vechi și ponosit). Orrec și Gry s-au ținut în brațe mult timp înainte de a sui treptele către sala de recepții.

Toți s-au înghesuit după ei. După ce l-a salutat pe Lordul-căilor, Orrec a trebuit să spună întreaga poveste pe care tocmai am scris-o despre evenimentele petrecute în cursul dimineții în Casa Sfatului. O parte a ei o cunoșteam deja de la cei care alergaseră înainte și înapoi între Galvamand și piață, dar urmărirea lui Iddor și a preoților spre celula temniței și descoperirea lui Iorath și Tirio erau noutăți pentru noi – ca și dispariția lui Iddor.

Dacă Orrec nu ne-a putut povesti ce anume cuvântase mulțimii, au fost destui oameni care au reușit s-o facă.

— A zis „Lăsați-i să cerșească alianță și-o să le-acordăm alianță!” a strigat un bătrân. Pe Chinul lui Sampa, să-i lăsăm să cerșească! Să-i

lăsăm să se târască! Și le-o vom acorda sau nu le-o vom acorda, după cum ne este cheful!

Aceea era starea de spirit din oraș în ziua aceea: veselă în chip aprig, beligerantă, abia abținându-se de la răzbunare.

Iorath le poruncise soldaților săi să nu iasă pe străzi, ci să rămână în interiorul zonei barăcilor cazărmii, aflată la miazăzi și răsărit de Casa Sfatului, pe care o înconjuraseră cu un cordon de străji. Dorind să aibă acces la grajdurile Sfatului, unde li se găseau caii și o parte din oameni, soldații încercaseră să stabilească un coridor de trecere între barăci și grajduri, dar mulțimea din piață reacționase cu dușmănie; aruncase cu pietre, iar Gandul le poruncise oamenilor săi să rămână locului, indiferent dacă se aflau în barăci sau în grajduri.

Alzii aveau grijă să nu provoace și să nu se arate speriați. Poziția lor se putea transforma foarte ușor într-o stare de asediu, ba poate că și era de acum. Odată ce obișnuința fricii era depășită, cetățenii aveau să-și dea seama că acei cuceritori care-i stăpâniseră atâta vreme depindeau de ei pentru provizii și că erau cu adevărat copleșiți numeric, chiar dacă formidabil de bine înarmați. Dacă interdicția pe care Iorath o impusese oamenilor săi era înțeleasă în mod greșit ca fiind slăbiciune sau lipsa dorinței de a lupta, ar fi putut urma un masacru.

Au discutat despre asta în sala de recepții. Și au discutat despre Desac și grupul său, care le fusese planul și cum eșuase. Bărbatul care se refugiase la noi, Cader Antro, era acolo și povestea i-a fost întărită și sporită de alții. Incendiarii fuseseră sclavi din Ansul, folosiți ca slugi și măturători de către curtenii alzi; de altfel, ideea de a da foc cortului mare aparținuse unuia dintre ei. În taină, ei lăsaseră să intre în cort alți conspiratori îmbrăcați ca sclavi, dar înarmați, și împreună cu aceia se pregătiseră astfel încât focurile să izbucnească în același timp din mai multe locuri, cuprinzând cortul în văpăi, în vreme ce oamenii lui Desac, năpustindu-se în piață din două direcții, aveau să-i atace pe străjeri. Toate acestea urmau să se petreacă la ceremonia de la asfințit, astfel ca Iddor și Iorath și mulți ofițeri și curteni să fie în cort atunci când răbufnea incendiul.

Dar, întrucât Iddor dorise să stânjenească recitarea, preoții începuseră ceremonia mai devreme decât de obicei și de aceea momentul atacului trebuise schimbat, iar vestea schimbării nu ajunsese la toți conspiratorii. Ceremonia era deja pe sfârșite când fuseseră aprinse focurile. Iorath sosise târziu și încă se ruga, dar Iddor și preoții tocmai părăsiseră cortul. Focul se întinsese cu repeziciune teribilă și toți oamenii lui Desac care se aflaseră acolo

atacaseră, însă soldații se mobilizaseră iute și părăseră netemători înaintea flăcărilor, îmbrățișarea promisă a Zeului lor Arzător. În lupta care urmase, prin fum și confuzie, doar Iddor și preoții îl văzuseră pe loratth, care ieșise clătinându-se din incendiu, îl luaseră și-l duseseră în Casa Sfatului, pe când soldații îi împinseseră pe conspiratori, cei care încercaseră să fugă și cei care încercaseră să atace, în cuptorul flăcărilor, pentru a arde de vii. Desac fusese unul dintre ei.

Nu m-am putut gândi decât la pulberea aceea neagră și duhnitoare de scrum și tăciuni despre care ne povestise Orrec, ridicată de picioarele mulțimii.

După ce au auzit povestea, oamenii au rămas tăcuți o vreme, apoi au reînceput să discute.

— Așadar, Iddor și-a întrezărit șansa, a spus un bărbat, fiindcă bătrânul Gand era ca și mort.

— De ce l-a aruncat în temniță? De ce nu l-a omorât?

— Este taică-său, la urma urmei.

— Și ce contează asta pentru un ald?

M-am gândit la Simme, la cât de mândru era de tatăl său, ba până și de calul tatălui său.

— Dorea să se răzbune pe bătrân. Așteptase șaptesprezece ani.

— Și pe concubina din Ansul a bătrânului.

— Să-i schingiuiască din pură plăcere.

Cuvintele acelea au făcut să se aștearnă tăcerea. Oamenii s-au uitat tulburați spre Lordul-căilor.

— Unde a putut fugi el, împreună cu potcapurile-roșii? a întrebat o femeie. (Oamenii îi urau pe preoții alzi mai mult decât pe soldați.) Eu zic că-i vor găsi ascunzătoarea. Nu vor scăpa vii pe străzi.

A avut dreptate. Am aflat-o ceva mai târziu, în aceeași zi, pe măsură ce veștile ne erau aduse întruna de oameni prăfuiți, surescitați și epuizați, care veneau din piață. Cetățenii care roiseră prin Casa Sfatului, recăpătând-o pentru oraș, azvârlind afară toate obiectele și mobilele curtenilor și ofițerilor alzi din odăile lor, îi descoperiseră pe Iddor și pe trei preoți ascunși într-o odăiță din pod, la baza domului. Fuseseră duși și încuiați în beci, în camera de tortură în care loratth și Tirio fuseseră întemnițați pentru o noapte. În care Sulter Galva fusese întemnițat pentru un an.

Vestea aceea ne-a alinat inimile. Suferisem mult de pe urma credinței lui Iddor că el fusese trimis de o forță divină pentru a-i alunga pe demoni și a distruge răul și toți simțeam acum că, el fiind închis și căzut în dizgrație, puterea acelei credințe se destrămase. Desigur, tot trebuia să înfruntăm un inamic, însă era un om, nu un zeu dement.

Și a fost de asemenea o ușurare să aflăm că gloata sălbatică ce se revărsase prin Casa Sfatului nu-i făcuse bucăți pe preoți după ce-i găsisese, ci-i închisese pentru a aștepta un soi de judecată – fie a noastră, fie a alzilor.

— S-ar putea ca noi să-l tratăm pe Iddor mai bine decât propriul lui tată, a spus Sulser Camm.

— Nici eu nu cred că Iorath va fi blând cu el, a încuviințat Orrec.

— În tot cazul, nu mai blând decât au fost lady a ta și leoaica ei, a zis Per Actamo, care i se realăturase aici și-l ajuta să istorisească faptele și aventurile lor nou-veniților care au dorit să audă totul încă o dată, pe toată durata după-amiezii. Acela a fost începutul sfârșitului lui Iddor – când a tresărit și s-a tras îndărăt în fața tuturor! Unde-ți este leoaica, Lady Gry? Ar trebui să fie aici, pentru a fi lăudată.

— Nu-i deloc în dispoziție bună, a explicat Gry. Este ziua ei de post și a trebuit s-o țin înăuntru. Mă tem c-a mâncat o parte din covor.

— Merită un festin, nu să țină regim! a sugerat Per.

Oamenii au râs și au cerut leoaica – „singurul ald aflat de partea noastră!” Ca atare, Gry a plecat și s-a întors cu Shetar, care era într-adevăr foarte urâcioasă. Nu fusese încântată de înotul și traversarea cu podul umblător din seara trecută, nici de scenele de mulțimi din cursul dimineții; simțise încordarea permanentă din oraș și, ca toate felinele, detesta hărmălaia, agitația, schimbarea. A intrat în sala de recepții, mârâind melodios *uarrauarrauarra* și privind cu ochi galbeni și aspri. Toți s-au grăbit de îndată să-i facă mult loc în jur. Gry a dus-o la Lordul-căilor și a pus-o să-și execute plecăciunea cu întindere, iar oamenii au râs din nou și au lăudat-o. Au cerut să-și repete reverența pentru Orrec, pentru Per, pentru un băiețel de trei ani care era acolo cu părinții săi; astfel că Shetar a căpătat o mulțime de recompense delicioase și a început să se înveselească.

Se înserase. Sala mare era tot mai afundată în umbre. Ista și lalba, tovarășa lui Tirio care ne adusese vestea aceea importantă în noaptea trecută, au venit cu opaite aprinse. Ista îmi spusese că, în zilele de demult, acela era întotdeauna semnalul pentru plecarea oaspeților. Și, de parcă obiceiurile și rânduielile poporului nostru ne fuseseră restituite azi, toți vizitatorii s-au sculat, unul după altul, și și-au luat rămas-bun de la Lordul-căilor. Ne-au salutat pe Orrec, pe Gry și pe mine, iar când au ieșit pe ușă, au salutat sufletele și umbrele casei. Când au trecut pe lângă fântâna al cărei jet se înălța în văzduhul serii, l-au binecuvântat pe Lordul Izvoarelor și al Apelor, iar când au trecut peste Piatra Pragului, s-au aplecat s-o atingă.

Capitolul 14

După ce m-am întins în pat în noaptea aceea, somnul mi-a părut la fel de îndepărtat ca și Luna și am rețrăit în minte ziua cea lungă. Le-am văzut din nou pe Gry și pe leoaica ei înfruntând preoții, soldații și pe bărbatul cu mantie de aur. Am văzut apa fântânii ridicându-se sub razele soarelui. L-am văzut pe Lordul-căilor ieșind și coborând treptele alături de mine, l-am văzut înălțând o carte în fața lui Iddor și a noastră, a tuturor, și am auzit vocea aceea stranie și pătrunzătoare – *Fie lăsați liberi...* Strigătul mi-a reverberat în minte alături de celelalte cuvinte pe care eu însămi le strigasem ori care fuseseră rostite prin intermediul meu, *Frânții dreg frânții*, și, pentru o clipă, mi s-a părut că înțeleg.

Eram totuși din nou descumpănită, amintindu-mi că atunci când mersesem spre partea din față a casei, cu Orrec și ceilalți, Lordul-căilor se dusesse în odaia secretă, aparent deznădăjduit, căutând refugiu. N-ar fi putut intra în grota oracolului – n-ar fi avut timp pentru un drum atât de lung. Probabil că mersese direct la capătul umbrelor, luase cartea de pe rafturile de acolo și după aceea se întorsese prin camerele, coridoarele și curțile casei mari, pentru a înainta și a-l înfrunta pe Iddor – nu un olog, nu un bărbat schilodit, ci tămăduit și întreg. Pentru acel scurt timp. Pentru timpul necesar.

Oare întrebase oracolul? Oare știuse ce spunea cartea? Și ce carte era aceea?

O văzusem doar ca pe o cărticică în mână lui. Nu-i zărisem paginile. Nu putusem citi din ea și nici n-aș fi putut. Cu siguranță, cartea fusese cea care vorbește, nu eu. Acum nu mai eram convinsă nici măcar în privința cuvintelor – fuseseră oare *Fie lăsați liberi*, *Fiți lăsați liberi* sau doar *Lăsați liberi*? Puteam să aud vocea în mintea mea, însă nu și cuvintele. Asta mă tulbura. Mă străduiam să le aud, dar lunecau îndepărtându-se de mine, aidoma peștilor întrezăriți în apa limpede. Am văzut fântâna, razele soarelui dimineții peste acoperișurile lui Galvamand luminând înflorirea înaltă a apei...

Și apoi a fost într-adevăr dimineață, lumina începutului de zi pe pereții odăitei mele.

Și era sărbătoarea lui Ennu, cea care înlesnește drumul pentru călător, curmă sfada, iuțește munca și ne călăuzește în moarte. Oamenii spun că ea merge înaintea spiritului care moare sub forma unei pisici negre, care se oprește și privește îndărăt dacă umbra șovăie și se așază răbdătoare și o așteaptă s-o urmeze. Puțini dintre

zeii noștri capătă o imagine sau o formă, doar Lero în pietre și lemne în stejar și salcie; dar Ennu este adesea cioplită ca o pisicuță surâzătoare, cu ochi de opal. Eu însămi aveam o asemenea statueta, care fusese a mamei; stătea în firida de lângă patul meu și o sărutam în fiecare dimineață și seară. Altarul-casei lui Ennu din Galvamand se află în vechea curte interioară, o cochilie din piatră pe un soclu, cu urmele labelor unei pisici sculptate pe podeaua ei, foarte vagi, aproape complet tocite de degetele care le atinseseră în binecuvântare de-a lungul veacurilor. M-am sculat și m-am îmbrăcat, apoi am luat un vas și m-am dus la Fântâna Oracolului ca să iau apă și un pumn de mâncare din dulăpiorul din cuhnie, după care am mers la altarul acela, să-i aduc ofranda. Lordul-căilor m-a găsit acolo și am rostit împreună lauda lui Ennu.

Ista ne pregătise deja micul dejun și apoi a fost ca în ziua dinainte: Lordul-căilor a luat loc în galeria din față a casei, iar oamenii au venit să stea de vorbă cu el și între ei cât a fost ziua de lungă. Comunitatea Ansul se rețesea și se refăcea aici.

Lordul-căilor a dorit să fiu alături de el. Mi-a spus că oamenii voiau să fiu acolo. Și era adevărat, deși puțini dintre ei mi-au vorbit, preferând doar să mă salute, saluturi pline de respect, care mă făceau să mă simt ca și cum m-aș fi prefăcut că sunt cineva important. Uneori un copil era trimis să-mi aducă flori și mi le punea în poală sau la picioare, apoi o rupea la fugă. După o vreme, am fost atât de împodobită cu flori, încât m-am simțit ca un altar de pe marginea drumului.

Am încercat să înțeleg ce înseamnă eu pentru ei. Mă văzuseră în minunea misterioasă care avusese loc ieri – fântâna, vocea oracolului. Eu eram misterul acela. Lordul-căilor era prietenul și conducătorul lor familiar, o legătură cu zilele de altădată. Eu eram ceva nou printre ei. El era Galva. Eu eram fiica lui Galva, iar zeii vorbiseră prin mine.

Erau însă destul de mulțumiți că nu vorbeam. Trebuia să zâmbesc și să nu spun nimic. Misterul este îndeajuns prin el însuși.

Ei voiau să discute cu Lordul-căilor și între ei, să delibereze, să se contrazică, să iasă din tăcerea de șaptesprezece ani, plini de cuvinte și pasiune și argumente. Și asta făceau.

Unii dintre cei care au venit au spus că ar trebui să meargă în Casa Sfatului, să-și țină întrunirile acolo și, întrucât ideea i-a surescit, erau toți gata să plece în chiar clipa aceea și să revendice Casa ca sediu al cârmuirii noastre. Suisem Camm și Per Actamo au vorbit simplu și cu blândețe despre nevoia de a aduna putere înainte de a acționa, despre nevoia de a întocmi un plan și de a acționa pe baza lui: cum se

putea întruni Sfatul, dacă nu fuseseră ținute alegeri? Ansul fusese dintotdeauna circumspect, au adăugat ei, față de cei care revendicau puterea ca fiind dreptul lor.

— În Ansul, noi nu luăm puterea, ci o împrumutăm, le-a reamintit Suisem Camm.

— Și percepem dobândă pe împrumut, a adăugat sec Lordul-căilor.

Spusele vârstnicilor i-au convins pe tineri, care aveau puține amintiri, dacă nu chiar niciuna, despre felul în care se condusesese Ansul și nu știau cum să înceapă să reinstaureze o cârmuire pe care nu și-o puteau reaminti. L-au ascultat pe Per fiindcă era însoțitorul lui Orrec, Marra lui Adira, al doilea erou al orașului. Am văzut că de câte ori vorbea cineva din cele Patru Case, era ascultat cu respect, un respect care își avea temelia doar pe obicei, tradiție și numele cunoscut, însă care era util acum, fiindcă oferea oarecare structură și măsură în ceea ce, altfel, ar fi fost o întrecere între răcnitul părerilor proprii. Sulter Galva, cel mai respectat dintre toți, a vorbit de fapt foarte puțin, lăsându-i pe ceilalți să-și dezlănțuie pasiunile și ideile, ascultând cu atenție; el era tăcerea din centru.

Adesea a ridicat ochii spre mine ori s-a întors să vadă unde eram. Dorea să fiu lângă el. Ne împlăteam tăcerile.

Pe parcursul zilei, tot mai mulți dintre cei care veneau la Galvamand erau înarmați: grupuri de bărbați, unii pur și simplu cu bâte și ciomege, dar alții cu junghere lungi, lănci cu vârfuri nou bătute, săbii albe luate de la soldați în încăierările de pe străzi de acum două nopți. În decursul unei dezbateri prelungite, am ieșit să respir aer proaspăt și să mă uit la fântână. Am ocolit casa pentru a trece pe la Gudit și l-am găsit la forja mică a grajdului, bătând un vârf de lance, în vreme ce un tânăr aștepta cu o coadă lungă din lemn.

Când am revenit în sala înaltă din partea din față a casei, discuțiile se purtau mai puțin despre întruniri, votări și domnia legii, cât mai degrabă despre asalturi, atacuri și planuri de măcelărire a alzilor, deși nimeni nu spunea nimic deschis de felul acela. Se vorbea doar despre masarea forțelor, despre mobilizarea generală a orașului, despre strângerea de arme în arsenale, despre proclamarea unui ultimatum.

De atunci m-am gândit de multe ori la ce am auzit în ziua aceea și la limbajul folosit. Mă întreb dacă bărbaților li se pare mai lesne decât femeilor să privească oamenii nu ca fiind trupuri, vieți, ci fiind numere, figurine, jucării ale minții, care pot fi deplasate pe un câmp de bătălie al minții. Această dematerializare le oferă plăcere, îi incită și-i eliberează pentru a acționa de dragul acțiunii în sine, de dragul

manipulării figurinelor, a pieselor jocului. Atunci dragostea de țară, onoarea sau libertatea pot fi nume pe care ei le atribuie plăcerii aceleia, pentru a o justifica zeilor și oamenilor care suferă și ucid și mor în joc. Așa încât cuvintele respective – dragoste, onoare, libertate – își pierd sensul lor adevărat. După aceea, oamenii pot ajunge să le disprețuiască, deoarece sunt lipsite de înțeles, iar poeții trebuie să se străduiască pentru a le reda adevărata valoare.

Spre sfârșitul după-amiezii, unul dintre conducătorii acestor grupuri, un tânăr arătos cu chip acvilin, Retter Gelb de Gelbmand, și-a prezentat planul pentru alungarea alzilor din oraș. Întrucât unii dintre cei prezenți i s-au împotrivit, el s-a întors către Lordul-căilor.

— Galva! N-ai ținut tu în mână cartea oracolului, nu i-am auzit noi vocea, *Lăsați în libertate*? Cum îi putem lăsa în libertate pe oamenii noștri atâta timp cât însăși prezența alzilor aici ne înrobește? Poate fi oare mai limpede înțelesul cuvintelor?

— S-ar putea, a spus Lordul-căilor.

— Dacă nu este limpede, atunci consultă oracolul din nou, Cititorule! Întreabă-l dacă nu acesta este momentul pentru a ne pretinde libertatea!

— Îl poți citi și singur, a zis Lordul-căilor cu blândețe și, scoțând o carte din buzunar, i-a întins-o.

Gestul nu fusese amenințător, totuși Retter Gelb s-a retras tresărind și a rămas cu ochii ațintiți asupra cărții.

Era îndeajuns de tânăr pentru ca, aidoma multor oameni din Ansul cel stăpânit de alzi, să nu fi atins, poate, niciodată vreo carte, decât vreuna ruptă în bucăți, aruncată într-un canal. Sau poate să fi fost copleșit de teama de straniu, de oracol. În cele din urmă, a rostit răgușit:

— Nu pot citi.

După care, rușinat și străduindu-se să-și regăsească tonul provocator, a continuat, aruncând o căutătură iute spre mine:

— Voi, Galva, sunteți Cititorii.

— Cititul a fost un dar pe care toți l-am împărtășit cândva, a proclamat Lordul-căilor, iar vocea nu-i mai era blândă. Ar fi timpul, poate, să-l reînvățăm toți. Oricum, până nu înțelegem răspunsul pe care l-am primit, nu are rost să punem o întrebare nouă.

— La ce slujește un răspuns pe care nu-l înțelegi?

— Oare apa fântânii nu-i îndeajuns de limpede pentru tine?

Nu-l văzusem niciodată atât de mânios, o mânie rece, tăioasă ca o lamă de jungher. Tânărul s-a tras din nou îndărăt; după un răstimp, și-a plecat puțin capul și a zis:

— Lord-al-căilor, îți cer iertare.

— Retter Gelb, îți cer răbdare, a replicat el, însă tot foarte rece. Să lăsăm fântâna să curgă apă pentru o vreme, înainte de a curge sânge.

A pus cartea pe masă și s-a sculat. Era o carte mică, legată în țesătură cenușie-închis. N-am știut dacă era cartea care ne dăduse oracolul sau alta.

Ista și Sosta au început să vină cu opaite.

— O seară bună tuturor și o noapte tihnită, a urat Lordul-căilor și, luând iarăși cartea, s-a îndepărtat de mulțime, șchiopătând, întorcându-se către coridoarele întunecate.

Oamenii au părăsit casa atunci, urându-mi șoptit noapte bună. Mulți au mai rămas totuși pe labirintul din curte, vorbind. În tot orașul se simțea un aer de agitație, de neliniște, un freamăt în văzduhul cald al serii, ușor vântos.

Gry a ieșit din casă, ținând-o pe Shetar în lesă, și mi s-a adresat:

— Haide să mergem până la Colina Sfatului, să vedem ce se întâmplă acolo.

M-am alăturat ei cu bucurie. Orrec, mi-a spus Gry, era în casă și scria; rămăsese aproape toată ziua în odăile lor. Nu dorea să participe la discuții și dezbateri, mi-a explicat ea, deoarece nu era cetățean al lui Ansul și, în același timp, știa că orice ar fi spus ar fi fost primit cu multă atenție și i s-ar fi acordat o însemnătate necuvenită.

— Îl îngrijorează, a continuat ea. Și are sentimentul că se va întâmpla ceva... ceva violent, ceva fatal, care nu mai poate fi revocat...

Pe când am mers, oamenii ne-au salutat întruna, mai cu seamă pe Gry și leoaica ei, primii care-i înfruntaseră pe Iddor și potcapurile-roșii. Ea zâmbea și răspundea la saluturi, dar într-un fel iute, rezervat, care nu încuraja conversațiile. Am întrebat-o:

— Te sperie... să fii o eroină?

— Da, mi-a răspuns. A râs scurt și m-a privit atent: Și pe tine, a adăugat.

Am încuviințat din cap. Am condus-o de pe Strada Galva pe o străduță lăaturalnică, unde nu aveam să ne întâlnim cu nimeni și puteam să vorbim în liniște în vreme ce înaintam.

— Cel puțin tu ești obișnuită cu atâția oameni. Oh, Memer, dacă ai ști de unde am venit eu! O stradă din Ansul are mai multe case decât există în toate Tărâmurile de Sus. Treceau luni, ani, în care nu vedeam o față nouă. Trecea câte o zi întreagă în care nu rosteam niciun cuvânt. Eu n-am trăit cu oamenii. Eu am trăit cu dulăii, și caii, și animalele sălbatice, și munții. Și cu Orrec... Niciunul dintre noi nu știa

cum să trăiască laolaltă cu alți oameni. Cu excepția mamei lui. Melle. Ea venise din Tărâmurile de Jos, din Derris-de-lângă-apă. Era foarte frumoasă... Cred că darul lui vine de la ea. Melle obișnuia să ne spună povești... Totuși, el seamănă mai degrabă cu taică-său.

— În ce fel? am întrebat-o.

A căzut puțin pe gânduri, după care mi-a răspuns:

— Canoc era un bărbat brav, minunat. Se temea însă de darul lui și de aceea își ascundea inima. Uneori îl văd pe Orrec făcând la fel. Chiar și acum. Este greu să-ți asumi responsabilități.

— Este greu și să-ți fie luate, am spus, gândindu-mă la viața Lordului-căilor în toți anii de când îl cunoscusem.

Am revenit pe stradă la Podul Aurarilor și am suit spre Piața Sfatului. Acolo se găseau o mulțime de oameni care umblau de colo-colo, amestecându-se și învolburându-se, în majoritate bărbați, iar mulți dintre ei purtau arme. Cineva predica de pe terasa Casei Sfatului, însă fără prea mult succes, deoarece oamenii se apropiau să asculte, dar se îndepărtau în scurt timp. Pe latura de răsărit a pieței se întindea o linie aproape continuă de bărbați și femei, unii în picioare, alții așezați, care stăteau aproape umăr la umăr și erau cu ochii în patru. Am vorbit cu una dintre femei, o vecină de-a noastră, Marid, care ne-a spus că se aflau acolo „pentru a-i împiedica pe puști să intre în bucluc”. Dincolo de ei, în jos pe colină, torțele răspândeau atâta lumină cât să putem distinge cordonul de soldați alzi care păzea barăcile cazarmii. Cetățenii aceștia se constituiseră ei înșiși într-o barieră între mulțime și soldați, împiedicând insultarea și provocarea alzilor de către tinerii care căutau să se încaiere sau de către cei care ar fi aruncat cu pietre. Oricine ar fi dorit să-i provoace pe soldați la violență ar fi trebuit să treacă prin linia aceea de cetățeni, care se întindea de-a curmezișul pieței, trecând prin fața grajdurilor, acolo unde stătusem și vorbisem cu Simme.

— Sunteți un popor extraordinar, mi-a spus Gry pe când traversam piața. Cred că aveți pacea în sânge.

— Așa sper, am zis.

Ne găseam în centrul pieței, acolo unde fusese cortul cel mare. Resturile sale dispăruseră acum; nu se mai vedea nici urmă, cu excepția pietrelor înnegrite ale pavimentului și a unui ușor trosnet de cenușă și tăciuni sub încălțări. Pășeam în locul unde murise Desac, ars de viu în focul pe care-l stârnise. M-am cutremurat din creștet până în tălpi și chiar în aceeași clipă Shetar a slobozit un tânguit prelung și straniu, ridicând mult capul. Mi-am amintit că nu-l plăcuse pe Desac și că-l fulgerase cu privirea. L-am revăzut viu, cu spinarea

dreaptă și milităros, arogant și pasional, vorbind cu Lordul-căilor – „Ne vom reîntâlni aici, ca oameni liberi, într-un oraș liber!” spusese el. Umbra lui era împerejurul nostru.

Întorcându-ne, am trecut podul și ne-am oprit la balustrada de unde văzusem un om aruncat spre moartea care-l aștepta dedesubt. Am privit în jos, la canalul întunecat care reflecta o lucire sau două de lumină dinspre casele de pe pod. Shetar a mârâit ușor, informându-ne că nu dorea să mai coboare și să înoate iarăși. O ceată de băieți a trecut în fugă pe lângă noi, strigând o incantație pe care o auzisem de câteva ori în cursul zilei pe stradă:

— Alzii-afară! Alzii-afară! Alzii-afară!

— Să coborâm la Piatra lui Lero, am propus și așa am făcut.

Niciuna dintre noi nu dorea să intre în casă în noaptea aceasta ciudată, cu tot orașul treaz și agitat în jur, și, în plus, era plăcut să umblu, după ce stătusem nemișcată toată ziua și-i ascultasem pe oameni vorbind. Am coborât pe Podul Pieziș și am intrat pe Strada Gelb, mergând spre Strada Apusului, către Piatră. Acolo se aflau mulți oameni, tăcuți, care așteptau și făceau ceea ce venisem și eu să fac: să atingă Piatra și să rostească binecuvântarea lui Lero, cel care ține balanța.

După aceea am suit înapoi pe Strada Apusului. Am zis, neștiind că aveam s-o fac:

— Tu și Orrec n-ai avut niciodată copii?

— Ba da, a răspuns cu vocea ei domoală. Am avut o fiică. A murit de friguri în Mesum. A trăit un emian.

N-am putut zice nimic.

— Acum ar fi avut șaptesprezece ani. Tu câți ani ai, Memer?

— Șaptesprezece, am răspuns, descoperind că-mi venea tare greu să vorbesc.

— Mă gândisem eu, a adăugat Gry.

Mi-a zâmbit. I-am zărit zâmbetul în lumina slabă a felinarelor de pe Podul Înalt.

— O chema Melle, a continuat ea.

Am rostit numele și am simțit atingerea umbrei micuțe.

Gry și-a întins spre mine brațul liber și am mers mai departe mână în mână.

— Asta este ziua lui Ennu, am zis când am ajuns la începutul Străzii Galva. Măine va fi o zi a lui Lero. Balanța se va întoarce.

Dimineața s-a părut că balanța se și întorsese deja: era încă devreme când am auzit că în Piața Sfatului se strângea o mulțime

mare, care deocamdată nu se deda la violențe, dar era gălăgioasă și hotărâtă, cerând ca alzii să părăsească orașul chiar azi. Lordul-căilor a discutat puțin cu Orrec și au ieșit împreună în galerie. Orrec arăta încordat și înfrigurat. I-a spus câteva cuvinte lui Gry și ea a plecat s-o închidă pe Shetar în odaia Maestrului, în timp ce Gudit a adus ambii cai. Orrec l-a încălecat pe Gânsăcel. Gry a încălecat-o pe Steluța, iar eu am alergat alături de ea, urmându-l pe Orrec prin mulțimea de pe Strada Galva. Oamenii se trăgeau de bunăvoie din fața noastră, strigând numele lui Orrec.

El s-a îndreptat călare către linia de cetățeni care continuau să rămână fermi în piață înaintea cordonului de alzi. Acolo i-a întrebat atât pe cetățeni, cât și pe soldați dacă putea vorbi cu Gandul loratth. L-au lăsat de îndată să treacă. El a descălecat și a coborât treptele spre barăcile alzilor.

Am rămas ținând căpăstrul Gânsăcelului, în mulțime, aidoma unui rândaș adevărat. Roibul nu trebuia de fapt să fie strunit. Stătea locului, alert, totuși netulburat de freamătul din jur, și am încercat să-l imit. Steluța scutura adesea din cap, nechezând și fornăind când oamenii se apropiau prea mult, și am încercat să n-o imit. Eram totuși mulțumită de prezența cailor, care mențineau un mic spațiu gol în jurul nostru, pentru că mulțimea mă copleșea. Nu puteam gândi limpede și eram străbătută de emoțiile – exaltarea, teama, surescitarea – care goneau prin noi toți aidoma vântului prin frunzele unui copac înaintea furtunii. Am ținut căpăstrul Gânsăcelului și am privit chipul lui Gry, care era calm și nemișcat.

În mulțimea aflată mai aproape de treptele Casei Sfatului s-a auzit un vuiet grav; toți s-au întors într-acolo, dar eu n-am putut zări nimic peste capete și umeri. Gry m-a atins pe braț și mi-a indicat să încălec pe Gânsăcel.

— Nu pot! am spus, însă nu mi-am auzit propriile vorbe.

Gry și-a împletit degetele, închipuindu-mi o scăriță, iar un bărbat de lângă noi a zis:

— Sus, fato!

Pe neașteptate, m-am trezit pe șaua de pe spatele Gânsăcelului, uimită. Gry a încălecat pe Steluța, imediat lângă mine.

— Privește! mi-a spus și am ascultat-o.

Pe terasa vorbitorilor stăteau niște oameni: o femeie în rochie cu dungi alb-cafenii și Orrec în haina sa neagră și kilt. Mi se păreau foarte mici și strălucitori, aidoma unor imagini. Mulțimea striga și scanda. Unii strigau:

— Tiriol Tiriol!

De lângă noi, un bărbat a răcnit răgușit:

— Târfa alzilor! Târfa Gandului!

Imediat oamenii s-au întors către el, urlând la fel de mânioși, în timp ce alții încercau să-i domolească și să-i despartă. Nu puteam ajunge cu tălpile până la scări și mă simțeam foarte nesigură, cocoțată acolo sus în șa, dar Gânsăcelul stătea neclintit ca o stâncă și cel puțin eram ferită de mulțimea care se împingea și se călca în picioare. Treptat, vacarmul s-a stins; Orrec a ridicat brațul drept.

— Lăsați făurarul să vorbească! au strigat oamenii și liniștea s-a întins lent peste mulțime, la fel cum apa fântânii se întinsese prin bazinul larg.

Când a vorbit în cele din urmă, vocea i-a răsunat îndepărtată, totuși clară și sonoră.

— Aceasta este ziua lui Lero, a spus el.

Și n-a mai rostit nimic mult timp, fiindcă întreaga mulțime a început incantația lentă și apăsată „Lero, Lero, Lero!”, iar mie mi s-a oprit răsufarea, mi s-au umplut ochii de lacrimi și am scandat alături de toți „Lero, Lero, Lero!” În cele din urmă, el a ridicat iarăși brațul și strigătul a murit încet, pierzându-se pe străzile care se întâlneau în piață.

— Eu nu sunt nici din Ansul, nici din Asudar – îmi veți îngădui să vă vorbesc din nou?

— Da! a urlat mulțimea.

— Vorbește!

— Lăsați făurarul să vorbească!

— Tirio Actamo, fiică de Ansul și nevastă a Gandului alzilor, este aici alături de mine. Ea și soțul ei m-au rugat să vă spun următoarele: Soldații din Asudar nu vă vor ataca, nu vă vor stânjeni și nu-și vor părăsi barăcile – acestea sunt poruncile Gandului loratth, iar soldații lui se vor supune. El însă nu le poate porunci să părăsească Ansul fără consimțământul regelui său din Medron. De aceea, dorește să primească veste din Medron. Iar el, Tirio Actamo și cu mine vă rugăm să aveți răbdare, să vă luați orașul îndărăt și să vă sărbătoriți libertatea prin pace, nu prin sânge. Eu, care am văzut cum a fost eliberat stăpânul trădat și întemnițat... eu, care am văzut odată cu voi apa țâșnind din fântâna care a fost secată vreme de două sute de ani și care am auzit odată cu voi vocea care a strigat din tăcere... eu, oaspetele vostru... în vreme ce așteptăm împreună ca Lero să ne arate cum se înclină balanța și dacă va fi să distrugem ori să reconstruim, să ne prăbușim în război ori să pășim în pace... în vreme ce așteptăm, pot să vă ofer în schimbul ospitalității voastre și binecuvântării zeilor din Ansul o poveste? O poveste de război și

pace, de robie și libertate? Vreți să auziți *Chamhan*? Vreți să auziți povestea lui Hamneda, când a fost făcut sclav în Ambion?

— Da, a spus mulțimea, iar sunetul a fost acum ca un vânt uriaș și lin prin iarbă.

Toți am putut simți cum încordarea din noi se destinde și am fost recunoscători pentru asta, recunoscători pentru vocea care ne elibera de spaime, patimi și necugetare, fie chiar și numai pentru scurt timp, pentru timpul cât este nevoie să spui o poveste.

Oriunde în Ținuturile din Apus, oamenii ar fi știut povestea aceea; chiar și aici, unde cărțile fuseseră distruse, destui o știau sau cel puțin cunoșteau numele eroului. Însă mulți nu citiseră niciodată povestea și nici n-o auziseră. Iar ca s-o auzi spusă cu voce tare, în mijlocul unei mulțimi, ca s-o auzi afirmând că moștenirea noastră este dreptul nostru și că eroii noștri ne aparțin cu adevărat – a fost ceva mareț pentru noi, un dar minunat pe care ni l-a adus Orrec. A spus-o ca și cum el însuși n-ar fi știut-o până atunci și o descoperea în timp ce o rostea, ca și cum trădarea lui Hamneda de către Eloc îl îngrozea, de parcă el însuși ar fi fost înlănțuit și bătut odată cu Hamneda și ar fi plâns împreună cu acesta la schingiuirea și moartea bătrânului Afer și s-ar fi temut pentru sclavii care-și riscaseră viețile ca să-l ajute să evadeze. El nu mai spunea de acum *Chamhan* pe care o citisem, ci propria sa poveste, cu propriile sale cuvinte, când a ajuns la confruntarea din Palatul Ambion, când Hamneda l-a eliberat pe tiranul Ura din lanțurile sale, i-a cerut să plece din Ambion și le-a spus rebelilor din oraș: „Libertatea este un leu lăsat slobod, este soarele răsărind: nu-l puteți opri aici sau acolo. Dați libertate, ca să căpătați libertate! Lăsați liberi, ca să fiți liberi!”

De atunci am auzit oamenii afirmând că acelea ar fi fost cuvintele pe care oracolul le rostise pe treptele lui Galvamand: *Lăsați liberi, ca să fiți liberi*. Poate că așa a fost.

Oricum, la auzul acelor cuvinte, mulțimea din Piața Sfatului a scos sunetul pe care îl scoate o mulțime numeroasă când aude ceea ce a dorit să audă. Când Orrec a terminat povestea, oamenii nu au tăcut, ci au strigat laude, iar dispoziția lor era triumfătoare, de parcă ei înșiși fuseseră eliberați de constrângere sau teamă. S-au revărsat în jurul lui Orrec pe terasa Casei Sfatului, iar Gry și cu mine n-am avut nicio șansă de a ajunge la el.

Puteam totuși, de la înălțimea cailor noștri, să-i vedem pe el și pe Tirio; și am observat cum mulțimea începuse să roiască în jurul lor și să-i poarte încet spre Strada Galva. Gry a sărit jos de pe Steluța și mi-a scurtat scările, după care a suit înapoi în șa.

— Ține-te cu genunchii, mi-a strigat, și nu băga-n seamă hățurile!

Am pornit apoi, înconjurată de propriul nostru vârtej de laude, glume și strigăte, în primul meu drum călare – ieșind din piață și trecând peste cele trei poduri de pe Strada Galva, spre Galvamand.

Oamenii se trăgeau în lături și ne făceau loc, astfel că în scurt timp i-am ajuns din urmă pe Orrec și Tirio. După ce am descălecat la poarta grajdului nostru, am luat-o la fugă spre casă, la timp pentru a o vedea pe Tirio întâlnindu-se cu Lordul-căilor în galerie. Zărind-o, el s-a ridicat în picioare, iar ea a alergat cu brațele întinse înainte, rostindu-i numele:

— Sulter!

S-au îmbrățișat și s-au ținut strâns, ambii în lacrimi. Fuseseră prieteni în tinerețe, poate iubiți, nu știu; se cunoscuseră pe când erau tineri, bogați și fericiți, după care fuseseră despărțiți vreme de ani de rușine și suferință. El era olog. Ea fusese bătută și părul îi fusese smuls. Mi-am amintit ce-mi spusese el, cu mult timp în urmă, cu blândețe: „Sunt multe pentru care să plângi, Memer.” Am plâns atunci de asemenea, pentru ei, pentru durerea întregii lumi.

Orrec mi s-a alăturat acolo, imediat după pragul ușii, unde mă străduiam să-mi ascund lacrimile. Chipul lui continua să aibă strălucirea tulburată a cuiva care fusese aclamat, pe care puterea lumii îl smulsese din propria-i persoană; dar și-a trecut brațul pe după umerii mei și a rostit încetisor:

— Salut, hoațo de cai.

...

A părut că Orrec și Lero ar fi înclinat balanța. În ziua aceea și în cele care au urmat, în oraș a continuat să existe o agitație nemaivăzută, totuși era mai puțin mânioasă, mai puțin amenințătoare. Se purtau multe discuții furioase, însă erau fluturate mai puține arme. Casa Sfatului a fost deschisă pentru dezbateri privind planuirea de alegeri.

Oamenii continuau să vină la Galvamand ca să stea de vorbă în galerie și să danseze prin labirint – am văzut în cele din urmă femeile dansând labirintul. După o zi sau două, Ista s-a dus printre ele, strâmbându-se, cu o cârpă de spălat vase în mână, și a spus:

— Nu faceți defel bine! Când cântați „Eho!”, trebuie să vă-ntoarceți aici, după care vă-ntoarceți acolo.

Și le-a arătat cum să danseze binecuvântarea așa cum se cuvenea. După aceea, a revenit în cuhnie.

Muncea din greu, la fel ca Bomi și ca mine, ba chiar și ca Sosta. Oamenii continuau să aducă daruri pentru casă, daruri de bucate,

știind cât de pusă la încercare trebuia să ne fie ospitalitatea de către suvoiul neconținut al vizitatorilor. Ista se înduplecase să le accepte, nu tocmai ca daruri, cinstire sau tribut, ci ca îndatoriri față de Lordul-căilor și casa sa – ca obligații ce erau achitate acum, în felul acesta. Așa lucra mintea ei, ca multe minți din Ansul. Dacă-i adevărat că avem pacea în sânge, avem de asemenea și negoțul.

Ialba a plecat cu Tirio, ca s-o ajute să-l îngrijească pe Iorath, ale cărui arsuri erau grave și se tămăduiau încet. În ziua următoare, Tirio a trimis trei femei din barăci să ne ajute la treabă. Erau femei din oraș care fuseseră luate și ținute ca slave pentru a-i satisface pe soldați, la fel ca Tirio. După ce-și câștigase îngăduința Gandului, ea le putuse scoate din înrobirea totală, aducându-le la o servitute mai decentă. Una dintre ele, care fusese dată pe mâinile soldaților pe când avea zece-unsprezece ani, era oloagă și puțin nebună, dar dacă îi dădeam orice însărcinare la care să lucreze singură, muncea sânguincioasă și mulțumită. Celelalte proveniseră din gospodării respectabile și știau cum se ține o casă, așa că ne-au fost de mare ajutor.

La început, Ista a fost înclinată să le trateze cu răceală și a încercat să le împiedice să stea de vorbă cu Sosta și cu mine – la urma urmelor, nu uitați ce au fost ele, neîndoios că n-a fost vina lor, totuși nu-i o tovărășie potrivită pentru fetele tinere dintr-o casă bună și așa mai departe. Nici ele și nici eu n-am băgat în seamă vorbele acelea. Una dintre femei avea un prieten pe care-l cunoscuse ca sclav și care s-a mutat cu noi, ajutând la muncile grele. Gudit s-a înțeles destul de bine cu el, fiindcă fusese rotar și putea plănuși construirea unei căruțe din resturile rupte de șarete și trăsuri pe care Gudit le strânsese de atâția ani.

Așa se face că în câteva zile casa a cunoscut o abundență de oaspeți, de viață care-mi plăcea. Erau mai multe voci și nu atât de multe umbre. Era ceva mai multă ordine și ceva mai puțin praf. Multe mâini atingeau acum firidele zeilor, binecuvântându-le când treceau prin dreptul lor, nu doar mâinile mele.

Dar în zilele acestea l-am văzut foarte puțin pe Lordul-căilor. Doar în public, printre alții.

Și nu mai fusesem în odaia secretă din noaptea în care oracolul vorbea prin mine.

Viața mi se schimbase pe neașteptate și în totalitate. Trăiam pe străzi, nu în cărți, și vorbeam cu mulți oameni, cât era ziua de lungă, nu doar cu un singur om, seara, iar inima îmi era plină de Orrec și Gry, astfel încât uneori nici măcar nu mă gândeam la el. Dacă mă simțeam rușinată pentru asta, mă puteam dezvinui: avusesem importanță

pentru el când fusesem unica ființă care-i era apropiată, însă de acum nu mai avea nevoie de mine. Redevenise cu adevărat Lordul-căilor. Întregul oraș îi ținea tovărășie. Nu avea timp pentru mine.

Iar eu nu aveam timp să merg în odaia secretă, nopțile, așa cum făcusem atâția ani. Eram ocupată toată ziua și eram obosită seara. Mi-o sărutam pe micuța Ennu și adormeam pe loc. Cărțile din odaia aceea mă ținuseră în viață câtă vreme orașul meu fusese mort, dar acum el revenea la viață și nu aveam nevoie de ele. Nu aveam timp, nu aveam nevoie.

Dacă mă temeam să merg acolo, dacă mă temeam de odaie, de cărți, nu mi-am îngăduit s-o știu.

Capitolul 15

În zilele acelea de vară timpurie parcă am fi uitat de alzi, parcă n-ar fi contat că ei se aflau încă în oraș. Zi și noapte, cetățeni voluntari înarmați vegheau îndeaproape barăcile și grajdurile Casei Sfatului, formând un soi de miliție și făcând de strajă în schimburi, dar în Casa Sfatului toate discuțiile se purtau despre Ansul, nu despre alzi. Zilnic aveau loc întruniri, mari și tumultoase, dar conduse de oameni cu experiență în cârmuire, deciși să readucă puterea și starea politică a lui Ansul.

Per Actamo se găsea în mijlocul acestor planuri și întruniri. Încă nu împlinise treizeci de ani, însă părea născut pentru a conduce. Vigoarea și inteligența sa îi opreau pe vârstnici să evoce prea grabnic „felurile în care am procedat dintotdeauna”. El pune sub semnul întrebării felurile în care procedasem dintotdeauna și întreba dacă nu am putea proceda mai bine, iar constituirea Sfatului a început să capete o formă eliberată de multe privilegii și reglementări tradiționale inutile. Mergeam adesea să-l ascult, atât pe el, cât și pe alții care vorbeau în întrunirile deschise, fiindcă erau incitante și pline de speranță. Per venea zilnic la Galvamand, pentru a se sfătui cu Lordul-căilor. Suisem Camm venea cu fiul său, Sulter Camm, de obicei pentru a susține că totul trebuia făcut așa cum se făcuse dintotdeauna, dar soția sa, Ennulo, sprijinea propunerile lui Per. La fel făcea și Lordul-căilor, deși în mod mai indirect, străduindu-se mereu să găsească un consens și să nu se împotmolească într-o simplă dezbatere de opinii.

Schițau deja planuri pentru ziua alegerilor când, într-o dimineață însorită, vestea s-a răspândit prin tot orașul în numai un ceas: o armată aldă sosea prin Dealurile Isma.

La început a fost doar un zvon care putea fi neglijat, povestea vreunui cioban căruia i se păruse că zărește soldați alzi, dar apoi un luntraș care sosise pe Sundis l-a confirmat. O trupă de soldați fusese văzută mășăluind pe coastele răsăritene ale Dealurilor Isma. Probabil că ajunseseră deja în trecătoarea de deasupra izvoarelor râului.

Atunci s-a iscat panică. Oamenii alergau pe lângă casă, strigând:

— Vin! Vin alzii!

Mulțimile din Piața Sfatului și de pe străzi au sporit întruna. Armele au reapărut la lumină. Bărbații s-au repezit la vechiul zid al orașului, care se întinde în lungul Canalului de Răsărit, și la poarta unde sosește drumul din dealuri. Zidul fusese pe jumătate năruit când alzii cuceriseră orașul, dar cetățenii au ridicat baricade de-a curmezișul

drumului și la Podul Isma.

Cei care au venit în ziua aceea la Galvamand erau speriați și căutau călăuzire. Prea mulți își aminteau cotropirea orașului cu șaptesprezece ani în urmă. Per și alții care le-ar fi putut vorbi se găseau la Casa Sfatului. Lordul-căilor i-a liniștit întruna, iar ei l-au ascultat; dar în scurt timp el m-a chemat și mi-a vorbit pe coridor, între patru ochi.

— Memer, mi-a spus, am nevoie de tine. Orrec nu poate trece prin mulțime, pentru că oamenii îl vor opri și vor dori să le explice ce să facă. Poți tu să treci prin liniile de străjeri – să ajungi la Tirio, la Iorath, ca să afli ce știi ei despre trupa aceasta și dacă Gandul își va schimba ordinele pe care le-a dat soldaților săi? Iar după aceea să te întorci, să-mi comunici totul?

— Da. Vrei să le transmit ceva din partea ta? am întrebat.

S-a uitat la mine exact așa cum obișnuia atunci când se întâmpla să nimeresc perfect cuvintele unei traduceri din aritană, nu surprins, ci profund încântat, admirativ.

— Vei ști ce să spui, mi-a zis.

Mi-am îmbrăcat tunica de băiat și mi-am legat părul la spate. Oamenii mă cunoșteau acum și nu doream să fiu recunoscută și oprită cu întrebări. De aceea am ieșit ca Mem, bastardul.

Pentru o vreme am mers fără probleme pe Strada Galva, strecurându-mă printre cetățenii din Ansul, dar după Podul Aurarilor era lipsit de speranțe – mulțimea părea un bloc solid. Am coborât scara pe care mersesem în seara aceea, amintindu-mi tropotul copitelor, strigătele și mirosul de fum. Am alergat în lungul canalului până la Diguri, am traversat râul pe acolo și m-am întors după aceea pe malul răsăritean, până în locul de unde puteam merge spre câmpurile de exerciții și hipodrom. Erau pustii, părăsite, însă am zărit linia de soldați alzi care străjuiau sus pe coasta lungă și puțin înaltă a Colinei Sfatului, îndărătul grajdurilor. Nu puteam face nimic altceva decât să sui colina spre ei, cu inima bubuindu-mi tot mai tare.

Soldații au stat locului fără o vorbă. M-au privit. Două arbalete au fost ațintite spre mine.

Am ajuns până la trei metri de ei, m-am oprit și m-am străduit să-mi recapăt suflarea.

Soldații aceia îmi păreau mai străini acum decât fuseseră în toți anii în care văzusem alzi, adică în toată viața mea. Chipurile le erau pământii, părul scurt, creș ca de oaie sub coifuri, ochii le erau spălăciți. Mă priveau fără expresie, fără să scoată niciun cuvânt.

— Există în grajdurile Gandului un băiat pe nume Simme? am

rostit.

Vocea mi s-a auzit foarte subțire.

Niciunul dintre cei șase-șapte soldați din imediata mea apropiere nu s-a clintit și nici n-a vorbit mult timp, încât am crezut că n-aveau să-mi răspundă deloc. Apoi cel aflat chiar în fața mea, care nu avea arbaletă, ci o sabie la brâu, cu palma sprijinită pe mânerul ei, a zis:

— Și dacă ar exista?

— Simme mă cunoaște, am spus.

M-a privit întrebător: Și?

— Port o solie de la stăpânul meu, Lordul-căilor, pentru Gandul loratth. Nu pot trece prin mulțime. Nu pot trece prin liniile de pază. Este grabnică. Simme se poate pune chezaș pentru mine. Spuneți-i că sunt Mem.

Soldații au schimbat priviri. Au discutat puțin între ei.

— Să lăsăm puștiul să treacă, a propus unul, dar alții au spus „nu” și, în cele din urmă, cel cu sabia din fața mea a spus:

— Îl duc eu înăuntru.

Așa că l-am urmat, ocolind peretele lung din spate al grajdurilor. Memoria mea nu păstrează limpede tot ce s-a petrecut în continuare. Eram atât de concentrată asupra țelului meu, încât felul în care îl atingeam a părut lipsit de importanță, erau detalii înghițite de graba copleșitoare. Îmi reamintesc totuși clar unele lucruri. Mi-l reamintesc pe Simme intrând în odăița în care soldatul mă adusese înaintea ofițerului său. Simme l-a salutat pe ofițer și a rămas în poziție de drepti.

— Îl cunoști pe băiatul acesta? a întrebat ofițerul.

Ochii lui Simme s-au întors spre mine. Capul nu i s-a mișcat. Chipul însă i s-a schimbat cu totul. S-a împlânzit ca fața Sostei când îl privea pe Orrec. Buzele i-au tremurat. A spus:

— Da, domnule.

— Îl cunoști bine?

— Se numește Mem. Este un rândaș.

— Al cui rândaș?

— Este al Făurarului și al Femeii-leoaice. A venit aici cu ei. Locuiește în Casa Demonului.

— Foarte bine, a spus ofițerul.

Simme a rămas neclintit. Privirea i-a revenit la mine, imploratoare. Părea alb la față și parcă nu mai avea atâtea coșuri. Arăta obosit, așa cum arătaseră mulți oameni din Ansul, toată viața mea. Arăta flămând.

— Porți o solie de la Caspro Făurarul pentru Gandul loratth, mi-a vorbit ofițerul.

Am încuviințat din cap. Numele lui Caspro Făurarul putea fi o parolă de liberă trecere mai bună decât cel al lui Galva Lordul-căilor.

— Spune-mi-o.

— Nu pot. Este pentru Gand. Sau pentru Tirio Actamo.

— Obbath! a zis ofițerul.

După o clipă, mi-am dat seama că înjurase. M-a privit din nou.

— Ești un ald, a adăugat.

N-am răspuns nimic.

— Ce spun oamenii de-afară despre o trupă de alzi care vine prin trecătoare?

— Spun că așa este.

— Este numeroasă?

Am ridicat din umeri.

— Obbath! a repetat el.

Era un bărbat scund, cu chip obosit, nu era tânăr și părea de asemenea flămând.

— Ascultă-mă. Eu nu pot ajunge la barăci. Cei din oraș mențin linia dintre noi. Dacă tu poți trece, dă-i drumul! Transmite o solie și din partea mea. Spune-i Gandului că aici avem nouăzeci de oameni și toți caii. Nutreț suficient, dar foarte puțină mâncare. Veți merge amândoi. Ai auzit solia, cadet?

— Da, domnule, a confirmat Simme.

Am văzut cum pieptul i s-a bombat cu o răsuflare adâncă. A salutat din nou, s-a răsucit pe călcâie și a ieșit. L-am urmat, iar ofițerul m-a urmat pe mine.

Ofițerul ne-a purtat prin cordonul soldaților, apoi ne-am croit drum prin linia de cetățeni care stătea în fața alzilor. Am căutat un chip pe care să-l cunosc. Marid nu era acolo, dar am văzut-o pe sora ei, Remi, și am convins-o destul de lesne să ne lase să trecem.

— O solie de la Lordul-căilor pentru Lady Tirio, au fost cuvintele fermecate.

După ce am ajuns în mulțimea de cetățeni din piața deschisă, am rămas pe cont propriu. Din fericire, Simme nu avea nicio uniformă, ci doar nodul albastru de pe umăr. La un moment dat, cineva, văzându-ne părul, a rostit:

— Puștii ăia sunt alzi?

Noi însă ne-am strecurat iute prin mulțime, îndepărtându-ne. Am împins și am înghiontit și am fost ocărăți în timp ce am ocolit capătul răsăritean al grajdurilor și am coborât treptele din Piața Sfatului, pentru ca după aceea să ajungem iarăși în fața unei linii de cetățeni, în apropiere de barăci. Și de data aceasta am găsit o față pe care o

cunoșteam, Chamer, unul dintre prietenii bătrâni ai lui Gudit, însă nu mai țin minte cum l-am convins să ne lase să trecem. Chamer a vorbit cu străjerul ald aflat chiar în fața lui și a fost o discuție destul de lungă, asta îmi amintesc. Apoi am trecut prin ambele linii și un soldat ne-a dus peste terenul de paradă, spre barăci, strigând numele tatălui lui Simme în vreme ce mergea.

I-am văzut tatăl apropiindu-se în fugă. Simme s-a oprit, a rămas nemșcat și a încercat să-l salute, dar tatăl său l-a luat în brațe.

— Victoria este bine, tată, a spus plângând Simme. Am scos-o la plimbare cât am putut de mult.

— Bravo, l-a lăudat tatăl lui fără să-i dea drumul din brațe. Te-ai descurcat foarte bine.

Alți soldați și ofițeri au apărut din barăci și ne-am ales cu o escortă destul de numeroasă pe când am mers pe lângă clădiri și acareturi lungi. De câte ori mă oprea vreun ofițer, Simme și tatăl lui interveneau imediat, anunțând că veneam de la Casa Demonului și purtam o solie de la Făurarul Orrec Caspro, care se afla acolo. După aceea am intrat în cea din urmă clădire, iar soldații și ofițerii au rămas afară. L-am văzut pe Simme privindu-mă când am fost trimisă singură mai departe. Am trecut pe lângă un soldat care păzea o ușă și am intrat într-o încăpere mare, cu ferestre lungi, prin care se vedea curba Canalului de Răsărit. Tirio Actamo mi-a ieșit înaintea.

La început nu m-a recunoscut și a trebuit să-mi rostesc numele. M-a prins de mâini și apoi m-a îmbrățișat; și n-am fost departe de a izbucni eu însămi în plâns, pur și simplu de ușurare. Aveam însă o solie de transmis.

— M-a trimis Lordul-căilor. Vrea să știe ce cunoaște Gandul despre soldații care vin din Asudar.

— Cel mai bine ar fi să vorbești tu însăși cu Iorath, a zis Tirio.

Chipul îi era tot tumefiat și plin de vânătăi, iar capul bandajat, însă bandajul îi stătea ca o pălărioară și nimic n-o putea urăți. Iar felul ei de a fi era dulce și destins, îi alina inima doar vorbindu-ți. Ca atare, am fost mai puțin speriată decât s-ar fi putut când m-a condus prin încăpere spre patul pe care zăcea Gandul Iorath.

Se proptea cu spatele pe multe perne brodate. Peste căpătâiul patului fusese atârnată o pânză roșie, care cobora din tavan, astfel că atunci când m-am apropiat, mi s-a părut că intram într-un cort. Tălpile și picioarele Gandului ieșeau de sub pătură, arătând carnea vie a unor arsuri și cojile negre care se formaseră pe altele, o imagine teribilă. M-a privit ca un șoim în pripon.

— Cine-i el? Ești ald sau din Ansul, băiete?

— Sunt Memer Galva, am răspuns. Vin la dumneata din partea Lordului-căilor, Sulter Galva.

— Ha! a exclamat Gandul și privirea i-a devenit și mai sfredelitoare. Pe tine te-am mai văzut.

— L-am însoțit pe Orrec Caspro atunci când ți-a recitat.

— Ești un ald.

— Dacă ți-aș fi născut un copil, ar fi putut să fie luat cu ușurință drept ald, a rostit Tirio încetișor și demn.

El a făcut o grimasă, dar i-a acceptat spusele.

— Și care-ți este solia atunci, dacă te-a trimis Făurarul?

— Lordul-căilor m-a trimis, am spus.

— Iorathh, a rostit Tirio, dacă Ansul are un conducător, atunci acela este Galva Lordul-căilor. Orrec Caspro este un oaspete al casei sale. Ar fi bine dacă voi doi ați purta un dialog.

El a mârâit, după care m-a întrebat:

— De ce te-a trimis?

— Să întreb dacă știi de ce sosesc soldați din Asudar, câți sunt și dacă îți vei schimba ordinele către trupe la venirea lor.

— Asta-i tot? a spus Gandul și s-a uitat la Tirio. Pe Zeu, da' ăsta-i un tânăr lăstar tare sigur pe sine! Unul din familia ta, neîndoios.

— Nu, stăpânul meu. Memer este o fiică a casei de Galvamand.

— Fiică! a repetat Gandul.

Privirea sfredelitoare a devenit o încruntătură amenințătoare, apoi doar o lucire.

— Așa-i, a continuat el aproape resemnat.

S-a fcut, căutându-și o poziție mai comodă, s-a strâmbat și și-a freat țeasta cu păr creț, pe jumătate părilit.

— Și crezi c-ar trebui s-o trimit înapoi la Galva cu o listă a strategiilor și intențiilor mele, da?

— Memer, a întrebat Tirio, orășenii vor ataca barăcile?

— Cred că o vor face, dacă vor vedea o armată coborând pe Drumul de Răsărit, am răspuns.

În timpul dimineții auzisem în repetate rânduri îndemnul acela – să-i nimicim pe soldații de aici înainte să le sosească întăririle acelea! Să recucerim orașul înainte să-l recucerească ei!

— Nu-i o armată, a protestat Iorathh aproape iritat. Este doar un sol de la Gandul Ganzilor, ca răspuns la cel pe care eu însumi i l-am trimis acum două săptămâni.

— Cred că ar fi bine ca orășenii să știe și ei asta, a zis Tirio cu aceeași blândețe dintotdeauna, iar eu am adăugat:

— Degrabă!

— Crezi cumva că oile mele se răscoală?

Tonul îi era caustic, sarcastic, un sarcasm îndreptat poate spre propria-i persoană.

— Da, asta fac, am întărit.

— S-au preschimbât în lei, așa-i? a spus el pe același ton și m-a privit iarăși.

A căzut pe gânduri în tăcere, iar după o vreme a spus:

— Dacă-i atât de rău, regret că nu vine o armată... Poate că așa și este. Totuși, mă-ndoiesc.

— Ar fi bine să știm, stăpânul meu, a insistat Tirio.

— N-am cum să știu! Suntem închiși aici. Idioții care fortifică podul acolo nu pot trimite niște iscoade călări pe drum, ca să afle cât de mare-i armata aceasta?

— Fără îndoială că au făcut-o, am răspuns jignită. Poate că soldații alzi au ucis iscoadele.

— Ei bine, va trebui riscăm până vom ști cu certitudine, a zis Gandul. Iar eu sunt gata să pun prinsoare că nu-i o armată, ci doar un sol c-o escortă de cincisprezece-douăzeci de soldați. Spune-i asta Lordului-căilor tău. Spune-i să-și țină în frâu leii-oițe, dacă poate. Spune-i să vină aici. În piață. Cu Caspro Făurarul, dacă dorește să vină și el. Iar eu voi fi adus acolo și le vom putea vorbi oamenilor. Să-i domolim. Am auzit ce-a făcut Casper deunăzi, liniștindu-i cu povestea lui despre Ura și Hamneda. Pe Zeu, e un bărbat isteț!

Mi-am amintit cât de cuviincios, ba chiar curtenitor, vorbise Gandul în public cu Orrec și cu ofițerii săi. Acum era direct și grosolan, neîndoios fiindcă suferea de dureri și poate și pentru că vorbea doar cu niște femei. Am încercat să răspund politicos, însă m-am înfierbântat pe măsură ce cuvântam:

— Lordul-căilor nu este la porunca dumitale, domnule. El rămâne în casa lui. Dacă dorești ajutorul său pentru a păstra pacea, vino dumneata însuși la el.

— Sulter Galva este la fel de olog ca tine, Iorath, a intervenit Tirio.

— Așa-i? Așa-i?

— De la schingiuri, am explicat, când a fost prizonierul fiului dumitale.

Bătrânul fusese iritat de aroganța mea, dar acum m-a privit mult timp, apoi și-a ferit ochii. După o vreme, a zis:

— Foarte bine atunci, voi merge eu acolo. Poruncește o litieră, un jeț, ceva. Spune-le că vreau tratative deschise, acolo, la... cum îi spuneți voi – Galvamand. N-are rost să dăm cu piciorul la... Au fost destule...

Nu și-a terminat fraza. S-a lăsat pe spate, pe perne, cu chipul golit de sânge și schimonosit.

Aranjarea unor tratative avea să necesite destule parlamentări, ținând seama de confuzia încordată din oraș. Iorath vorbea cu câțiva dintre ofițerii săi, dându-le instrucțiuni, când am auzit chemarea unei trâmbițe, subțire și melodioasă, hăt departe, spre răsărit, de cealaltă parte a canalului. O trâmbiță i-a răspuns pe dată din barăcile de aici.

În câteva minute s-a anunțat că fusese văzută trupa de alzi; așa cum nădăjduse Gandul, erau vreo douăzeci de oameni, care coborau din dealuri, călări, cu stindarde. Puteam auzi vuietul mulțimilor de pe Colina Sfatului și din străzile ce duceau la Canalul de Răsărit. Dar pentru că nicio armată n-a urmat trupei de călăreți, cel puțin freamătul acela n-a sporit încă și mai mult.

De la fereastra sud-estică a încăperii din baracă se vedeau Poarta Râului și Podul Isma. Tirio și cu mine am privit călăreții alzi sosind, oprindu-se în exteriorul zidului pe jumătate năruit și vorbind cu cetățenii care fortificaseră podul și-l păzeau. A durat o vreme. În cele din urmă, unui ald i s-a îngăduit să treacă prin poartă, pe jos. Escortat de treizeci-patruzeci de cetățeni, el a traversat podul și a venit pe Calea de Răsărit, spre cordonul care păzea barăcile. Am văzut că purta o nuielușă din lemn alb, despre care știam din cărțile de istorie că era însemnul solilor.

— Ți-a sosit mesagerul, stăpânul meu, s-a adresat Tirio Gandului.

Și nu peste multă vreme ofițerul cu mantie albastră a intrat cu pas sigur, ținând nuielușa în mână, escortat acum de soldați alzi, și l-a salutat pe Gand.

— De la Gandul Ganzilor și Fiul Soarelui, Mare Preot și Rege de Asudar, Stăpânul Acray, o solie pentru Gandul de Ansul, Stăpânul Iorath, a rostit el cu glasul rostogolitor și măsurat pe care alzii îl foloseau în public.

Bătrânul Gand s-a ridicat mai sus pe perne, scrâșnind din dinți, s-a gârbovit cumva în semn de plecăciune și a spus:

— Solul Fiului Soarelui, preacinstul nostru Stăpân Acray, este binevenit. Poți pleca, Polle, i-a poruncit el căpitanului escortei de soldați.

S-a uitat apoi în jur la Tirio, la mine și la lalba, care se afla de asemenea acolo, și a zis:

— Afară.

Am simțit că-mi vine să mârâi ca Shetar, dar am urmat-o supusă pe Tirio.

— Îndată după plecarea solului ne va dezvălui tot ce i-a zis acesta,

m-a asigurat ea. Acum însă avem puțin timp și pentru noi – ți-e foame?

Îmi era atât foame, cât și sete după drumul anevoios prin orașul meu. Ea a scos ce aveau de oferit: apă, un coltuc de pâine neagră, uscată și tare, două smochine negre, de asemenea uscate.

— Rații de asediu, s-a scuzat surâzând lalba.

Le-am mâncat cu grija și cu prețuirea pe care o merită darurile celor săraci, neirosind nicio fărâmbă.

L-am auzit pe sol plecând, iar la scurt timp după aceea loratth a strigat:

— Veniți!

„Ce suntem, câini?” m-am întrebat. Însă m-am dus, împreună cu Tirio și lalba.

loratth stătea în capul oaselor, iar chipul său pământiu și cutat părea febril.

— Pe Zeu, a spus el, pe Zeu, Tirio, cred că suntem scăpați. Zeul fie lăudat! Ascultați. Vreau ca amândouă să mergeți la palatul sau Casa Demonului, acolo unde există vreun soi de căpetenie, cineva aflat în fruntea gloatei, căruia să-i spună așa: Din Asudar n-a venit nicio armată. Din Asudar nu va veni nicio armată atâta vreme cât orașul păstrează pacea. Spuneți-i că Gandul Ganzilor oferă supușilor săi din Ansul dispensa completă de tribut, care va fi înlocuit prin darea plătită trezoreriei din Medron ca țară aflată sub protectoratul lui Asudar. Fiul Soarelui m-a onorat cu titlul de Prinț-legatar al Protectoratului. La timpul convenit, îi voi invita pe cei mai de seamă bărbați din Ansul la sfatul cu mine și vor auzi care ne sunt poruncile privind cârmuirea orașului și înțelegerile de negoț cu Asudar. O parte dintre soldați va rămâne aici ca gardă personală a mea și pentru a proteja orașul împotriva propriilor săi cetățeni nesupuși, ca și împotriva invaziei din Sundraman ori de altundeva. Partea cea mai însemnată a trupelor noastre va reveni în Medron – când va fi sigur că Ansul se supune poruncilor noastre. Există cineva-n orașul ăsta blestemat care să fie-n stare să răspundă la toate astea și s-acționeze în virtutea lor?

— Pot eu să duc solia la Lordul-căilor, am rostit.

— Fă-o. Mai bine decât să mă târâți pe mine pe străzi într-o căruță. Fă-o și întoarce-te c-o învoială. Întoarce-te cu niște bărbați cu care să pot sta de vorbă. În numele Zeului, de ce-mi trimit copii, fete?

— Pentru că aici femeile și fetele sunt cetățeni, nu câini și sclavi, am ripostat. Și dacă ai ști să scrii, ai putea trimite chiar dumneata așa-zisele porunci Lordului-căilor și ai putea citi chiar dumneata răspunsul!

Tremuram de mânie.

Gandul mi-a aruncat o căutătură pătrunzătoare și a făcut un gest de îndepărtare.

— Tirio, vei merge și tu? a întrebat.

— O să o însoțesc pe Memer, a spus ea. Cred că așa va fi cel mai bine.

Într-adevăr, a fost cel mai bine. Tot ce auzisem, tot ce putusem auzi din solia Gandului fusese că ni se poruncește să plătim dări către Asudar, să acceptăm să fim un protectorat, nu o țară liberă, și să facem orice ne-ar fi cerut alzii să facem.

A trebuit să ascult ce i-a spus Tirio Lordului-căilor când am ajuns înapoi în Galvamand și ce le-a transmis el oamenilor și ce au zis oamenii despre asta, cât a fost ziua de lungă, înainte de a fi în stare să pricep că, de fapt, Asudar ne oferea libertate – în schimbul unui preț – și că poporul meu considera asta, în mod limpede și real, o victorie.

Poate că o putea vedea atât de limpede așa fiindcă avea un preț, în bani și înțelegeri de negoț, chestiuni pe care poporul meu le înțelegea.

Poate că mi-a fost greu să pricep, fiindcă nimeni nu murise în mod brav pentru asta. Niciun erou nu luptase pe Muntele Sul. Niciun discurs înflăcărat nu răsunase în piață. Doar doi bărbați trecuți de vârsta mijlocie, ologi amândoi, trimiseseră mesaje înainte și înapoi prin oraș, precauți și bănuitori, punând la cale o înțelegere. Și ciondăneli în Casa Sfatului. Și multe discuții și contraziceri și lamentări în piețe.

Și fântâna, care curgea în curtea din față a Casei Oracolului.

Și templele din Ansul, căsuțele zeilor și spiritelor, altarele de la toate colțurile de străzi și de pe toate podurile, reconstruite, reparate, scoase din ascunzători, curățate, resculptate, împodobite cu flori. Piatra lui Lero era atât de acoperită cu ofrande, încât uneori nici n-o puteai zări. De Praznicul lenei, solstițiul, bărbații și băieții au adus ghirlande de stejar și de salcie în oraș, în alai pe străzi, și le-au atârnat deasupra ușilor caselor, iar femeile au dansat în piețe și au cântat cântecele lenei. Femeile bătrâne le-au învățat pe fetele ca mine, care nu știau pașii dansurilor sau cântecele.

În toată vara aceea oamenii au continuat să sosească în oraș din restul lui Ansul. Adesea veneau în urma trupelor de soldați alzi, care erau retrase din orașele din miazănoapte și se adunau aici înainte de a fi trimise înapoi spre răsărit, peste dealuri, spre Asudar. Cetățenii veneau pentru a afla ce se întâmpla în capitală și pentru a participa la alegeri; lor le-au urmat neguțătorii și vânzătorii ambulanți. La începutul toamnei, Lordul-căilor de Tomer a venit să stea la Lordul-căilor de Ansul. Ista a trăit într-o neliniște zbuciumată timp de două săptămâni,

asigurându-se ca el să fie tratat așa cum se cuvenea onoarei Casei de Galva.

Sfatul se reunea deja cu regularitate, iar Galvamand nu mai era centrul planurilor politice și al luării deciziilor. Era pur și simplu casa Lordului-căilor, unde se discuta mult despre negoț, despre transportul fânului și oboare și despre ce puteai căpăta în Medron sau Dur pentru caise uscate sau măsline în saramură. Noul Sfat l-a ales în primul rând pe Lordul-căilor de Ansul, rang pentru care Sulter Galva a fost votat în unanimitate; iar Sfatul i-a alocat fonduri pentru ospitalitate și menținerea casei. Nimic exagerat, totuși o bogăție necunoscută pentru noi, cele care ne ocupam de gospodărie, și un semn încurajator al diferenței dintre plătirea tributului ca țară supusă lui Asudar și plătirea de dări ca protectorat.

Mă înșelasem complet în privința soliei Gandului. Judecasem greșit atât mesajul, cât și omul. Dorisem să refuz tratarea cu condescendență, manipularea, compromisul – politica. Dorisem să lepăd toate cătușele, să-l sfidez pe tiran. Dorisem să-i urăsc pe alzi, să-i alung, să-i distrug... juruința mea, legământul meu făcut pe când aveam opt ani, când jurasem pe toți zeii și pe sufletul mamei.

Fărămasem făgăduiala acea. Fusesem nevoită s-o frâng. *Frânții dreg frânții.*

...

Mesagerul Marelui Gand a plecat spre Medron la câteva zile după ce purtasem solia lui Iorathth. A fost însoțit de peste o sută de soldați comandați de tatăl lui Simme, iar Simme a călărit alături de el, întorcându-se acasă. Le ceruse lalbei și lui Tirio să-mi spună ce putuseră afla despre ei, iar asta-i ceea mi-au povestit. După ce am trecut împreună prin liniile de gârzi, nu l-am mai revăzut niciodată pe Simme.

Trupa care l-a escortat pe mesager înapoi în Medron a avut și un prizonier, în una dintre căruțele pentru provizii: Iddor, fiul lui Iorathth. Era în lanțuri, am auzit, în straie de sclav, cu părul și barba crescute lungi, un semn de rușine și dizgrație pentru alzi.

Tirio ne-a spus că Iorathth nu-și văzuse fiul după trădarea sa, că nu îngăduise nimănui să întrebe care urma să-i fie soarta și ca numele să-i fie rostit. Poruncise totuși ca preoții să fie eliberați din temniță, chiar și aceia care fuseseră capturați odată cu fiul său. Bizuindu-se pe gestul acela de bunăvoință, preoții încercaseră să intervină în sprijinul lui Iddor, povestind că ei și Iddor îl ascunseseră pe Iorathth în camera de tortură doar pentru a-l salva din fața răzbunării gloatei de răzvrătiți. Iorathth le spusese să-și țină gurile și să dispară.

De când Gandul lor trecuse prin foc, fiind ars, dar în același timp cruțat, soldații socoteau că este în mod limpede iubit de Zeul lor Arzător și la fel de sfânt ca un preot. Înțelegând împrejurarea nefavorabilă în care se găseau, cei mai mulți preoți aleseseră să revină în Asudar cu acel prim contingent de armată. De aceea, căpitanii lui Iorath, lăsați să judece singuri, decisese că lucrul cel mai bun pe care-l puteau face cu stânjenitorul lor prizonier, fiul Gandului, era să-l trimită de asemenea acasă, lăsându-l pe Marele Gand să-i hotărască soarta.

Am fost dezamăgită de finalul acela rușinos, nesigur. Doream să știu că Iddor va fi pedepsit după cum merita. Alții urau trădarea, știam asta, și fuseseră șocați de trădarea tatălui de către propriul său fiu. Avea oare să fie schingiuit, așa cum el însuși îl schingiuise pe Sulter Galva? Avea să fie îngropat de viu, așa cum fuseseră îngropați mulți oameni din Ansul, duși pe pământul mocirlos din sudul orașului, pe care marea îl acoperea în timpul fluxului, și călcați în picioare până se sufocaseră în noroiul umed și sărat?

Oare eu doream ca el să fie schingiuit și îngropat de viu?

De fapt, ce doream eu? De ce am fost atât de nefericită în toată vara aceea luminoasă, prima vară a libertății noastre? De ce simțeam că nimic nu era așezat, că nimic nu fusese câștigat?

Orrec vorbea în Piața Portului. Era o după-amiază de toamnă aurie, fără vânt. Sul se înălța alb dincolo de strâmtoarea de un albastru întunecat. Toți din oraș se strânseseră pentru a-l auzi pe făurar. El recitase o parte din *Chamhan* și ei ceruseră mai mult și nu voiau să-l lase să plece. Mă găseam prea departe pentru a auzi bine și eram zbuciumată. Am părăsit mulțimea. Am suit singură pe Strada Apusului. Nimeni nu era pe străzi. Toți se aflau în urma mea, în piață, ascultând împreună. Am atins Piatra Pragului și am intrat în casa mea, am traversat-o fără să mă opresc, pe lângă odăile Lordului-căilor, spre partea din spate, spre coridoarele întunecate. Am scris cuvintele în aer, în fața peretelui, și ușa s-a deschis, iar eu am pătruns în odaia unde sunt cărțile și umbrele.

Nu mai intrasem acolo de luni de zile. Era așa cum fusese dintotdeauna: lumina clară și egală de la lucarnele înalte, aerul liniștit, cărțile în șiruri răbdătoare, redutabile, și, dacă ascultam, murmurul slab al apei în grota din capătul umbrelor. Pe masă nu se afla nicio carte. Nu se zărea niciun semn al vreunei prezențe. Eu însă știam că locul era plin de prezențe.

Intenționasem să citesc din cartea lui Orrec, dar când m-am oprit

lângă rafturi, mâna mi s-a întins spre cartea la care lucrasem în timpul primăverii, în noaptea dinaintea sosirii lui Gry și Orrec, un text în aritană, *Elegiile*. Sunt poeme scurte de jelire și slăvire a unor oameni care au murit cu o mie de ani în urmă. Numele autorilor nu apar pe nicăieri și tot ce știm despre oamenii amintiți în poeme este ceea ce ne spun poeții.

Unul dintre poeme este așa: „Sullas, care ținea casa frumoasă, astfel că pavimentele cu desene străluceau, ține acum casa tăcerii. Îi ascult pașii.”

Altul, cel pe care încercam să-l înțeleg atunci când mă oprisem din citit, vorbește despre un dresor de cai; primul vers sună astfel: „Acolo unde-i el, ei sunt în jurul lui, desigur, umbrele cu coame lungi.”

M-am așezat la masă, pe locul meu vechi, cu cartea aceea și cu cea de cuvinte aritane, cu notițele de pe margini scrise de multe mâini de-a lungul veacurilor, și am încercat să deslușesc înțelesul versurilor următoare.

Până am priceput poemul pe cât de bine puteam și l-am avut în memorie, lumina dinspre lucarne pălea. Ziua lui Lero, echinocțiul, trecuse; zilele se scurtau. Am închis cartea și am rămas la masă, fără să aprind opaițul; am stat pur și simplu așezată, experimentând pentru prima dată după multă vreme un sentiment de pace, sentimentul de a fi în locul potrivit. L-am lăsat să mă străbată, să mă pătrundă și să se statornicească în mine. Eram în stare astfel să gândesc, încet și clar, nu atât în cuvinte, cât mai degrabă știind ce era important și văzând ce trebuia făcut, adică felul în care gândesc eu. Nu mai fusesem în stare să fac așa de luni de zile.

De aceea, atunci când m-am sculat ca să părăsesc odaia, am luat cu mine o carte, ceva ce nu mai făcusem niciodată până atunci. Am luat-o pe *Rostan*, cartea căreia îi spusese „Roșia-strălucitoare” pe când eram copilă și clădeam din cărți ziduri și vizuini pentru ursuleți.

Nu cu mult timp în urmă, îl auzisem pe Orrec vorbind despre ea cu tristețe, ca fiind o operă pierdută a Făurarului Regali. Lordul-căilor nu răspunsese nimic atunci.

El nu-i spusese niciodată lui Orrec despre cărțile din odaia secretă. Din câte cunoșteam, doar el și cu mine aveam habar de existența odăii însăși.

Oamenii știau în mod vag că oracolul vorbea prin intermediul cărților, iar acum îi auziseră cu adevărat vocea; dar nu ceruseră să afle mai multe despre mister, nu doreau să-l iscodească, îl lăsau așa cum era. La urma urmelor, cărțile însele fuseseră blestemate și interzise ani de zile, ca lucruri despre care era periculos până și să știi ceva. Și cu

toate că noi, cei din Ansul, trăim liniștit printre umbrele morților noștri, nu suntem un popor care să guste prea mult straniul. Sulter Galva Cititorul era privit cu oarece venerație, așa cum eram privită și eu; totuși, oamenii preferau mai degrabă să aibă de-a face cu Sulter Galva Lordul-căilor. Oracolul își făcuse datoria, noi fuseserăm eliberați și acum ne puteam întoarce la treburile noastre.

Însă treaba mea era nițel diferită. Asta înțelesesem în cele din urmă, stând la masa de citit, ținând în mâini o carte închisă.

Capitolul 16

Orrec, Gry și Shetar se întorseseră după-amiază târziu din Piața Portului și Orrec se prăbușise în pat și dormise o vreme, așa cum făcea de câte ori putea după un spectacol public. Acum se sculase și umbla de colo-colo, desculț și ciufulit, când am ajuns la odăile Maestrului.

— Salut, hoațo de cai, a spus el, iar Gry a zis:

— Ai apărut! Tocmai vorbeam despre o plimbare în parcul vechi înainte de a se întuneca prea tare.

Shetar nu înțelegea cuvinte distincte, ca „plimbare”, așa cum înțeleg mulți câini; dar simțea adesea intenții chiar înainte ca oamenii să fi știut ei înșiși că ar fi intenționat ceva. Se sculase deja în picioare, după care se apropiase de ușă cu ținuta ei gârbovită și grațioasă și se așezase ca să ne aștepte. Vârful penat al cozii îi zvâcnea înainte și înapoi. Am scărpinat-o îndărătul urechilor și ea și-a apăsat capul în mâna mea și a tors puțin.

— Am adus asta pentru tine, Orrec, am spus și i-am întins cartea mare care avea o copertă roșie, tipărită cu litere aurii.

El s-a apropiat, gârbovindu-se de asemenea nițel și căscând, ca s-o ia. Când a văzut că era o carte, gura i s-a închis brusc și chipul i s-a încordat. Când a văzut ce carte era, a rămas nemișcat și au trecut momente bune până a inspirat iarăși.

— Oh, Memer... a rostit el. Ce mi-ai dăruit?

Am răspuns:

— Ceea ce am de dăruit.

A ridicat atunci privirea de la carte spre fața mea. Ochii îi erau luminoși. Mă simțeam tare fericită să-i dăruiesc fericire.

Gry a venit lângă el și s-a uitat la carte; Orrec i-a arătat ce era, umblând cu grija unui îndrăgostit, și a citit cu voce tare primul vers.

— Știam, a spus el, știam că trebuie să fie aici... unele cărți din biblioteca măreață... Dar asta...!

M-a privit din nou.

— Asta era... Aici, în casă, există cărți, Memer?

Am șovăit. Gry, la fel de iute ca Shetar în privința sentimentelor și a intențiilor, și-a pus mâna pe brațul lui și a zis:

— Așteaptă, Orrec.

A trebuit să mă gândesc, și încă repede, care-mi era cu adevărat intenția, ce drept aveam și ce responsabilitate. Cartea aceasta era a mea, pentru ca s-o pot dăruia? Și dacă era, ce se putea spune despre

celelalte cărți? Și despre alți iubitori de cărți?

Am văzut atunci că nu-l puteam minți pe Orrec. Și astfel se răspundea la întrebarea mea despre responsabilitate. Cât despre drept, trebuia să-l revendic.

— Da, am confirmat. Aici există cărți. Dar nu cred că te pot duce în locul unde sunt ele. Îl voi întreba pe Lordul-căilor. Cred însă că locul este închis, mai puțin pentru noi. Pentru poporul meu. Cred că păzitorii noștri îl țin ascuns. Spiritele casei, strămoșii. Și cei care au fost aici înaintea noastră. Cei care ne-au spus să ne stabilim aici.

Orrec și Gry n-au întâmpinat greutăți în a înțelege asta. Și ei aveau daruri ale viței lor. Cunoșteau poverile și sorții puși pe umerii noștri de umbrele din sângele și din oasele noastre, ca și de spiritele locului în care trăim.

— Orrec, lasă-mă să-i dezvălui Lordului-căilor că ți-am dat cartea, am rostit. Nu l-am întrebat dacă o pot face.

Orrec a părut îngrijorat și am adăugat:

— Va fi în regulă. Dar trebuie să vorbesc cu el.

— Bineînțeles.

— El nu v-a povestit niciodată despre cărți pentru că era periculos să știți, am zis, simțind că trebuia să apăr tăcerea Lordului-căilor. Pentru foarte multă vreme, el a trebuit să le ascundă pe toate. De toți. Alzii nu le-au putut găsi niciodată aici. Așa că ele erau în siguranță și oamenii nu erau în pericol pentru că le-ar fi avut asupra lor. Însă oamenii știau. Noaptea aduceau în secret cărți – pitite în pachete de lumânări sau în haine vechi... în lemne pentru foc... într-un balot de fân –, își riscau viețile pentru a le aduce aici, unde știau că le putem ține ferite. Familii care-și ascunseseră cărțile, precum Camm și Gelb, și oameni pe care nu-i cunoșteam, oameni care pur și simplu găsiseră o carte sau o păstraseră sau o salvaseră de alzi. Știau că trebuiau s-o aducă aici, la Galvamand. Dar acum nu mai trebuie să le ascundem, nu? Orrec, poți... ai putea să le citești vreodată oamenilor? Nu să le reciți, ci să le citești din cărți? Pentru ca în felul acela să știe, să vadă că ele nu sunt demoni, că istoria noastră, inimile și libertatea noastră sunt scrise în cărți.

M-a privit cu un surâs lent, încântat, care a devenit aproape un râs.

— Cred că tu ar trebui să le citești oamenilor, Memer, a rostit el.

— *Uarrauarrrooo!* a anunțat Shetar, care-și pierduse răbdarea în cele din urmă.

Gry și cu mine am plecat, lăsându-l pe Orrec cu a sa comoară. I-am permis lui Shetar să ne conducă și să ne călăuzească prin amurg, spre Fântâna lui Denios. Acolo ea a hoinărit prin frunzele căzute și

tufișurile foșnitoare, vânând șoareci, iar noi am vorbit, așezate pe banca veche din marmură de lângă fântână. Luminile începeau să se aprindă în casele orașului. Departe în strâmtoare, sub ultimul purpuriu palid al asfințitului, am întrezărit sclipirile bărcilor pescarilor de noapte. Sul era un con profund de beznă pe fundalul luminii care pierea. O bufniță a planat în apropiere și eu am spus:

— Semnul bun pentru voi.

— Și pentru voi, a zis Gry. Știi că în Trundle se spune că bufnițele aduc nenoroc? Cei de acolo sunt posaci și descurajați. Prea mulți codri, prea multă ploaie...

— Ați călătorit prin toată lumea, am adăugat visătoare.

— Ah, nu, nu încă. N-am fost în Sundraman. Nici pe peninsula Manva ori pe Melune. Iar dintre Orașele-state am văzut doar Sentas și Pagadi și am trecut doar printr-un colț din Vadalva... Și chiar dacă ai cunoaște bine o țară, întotdeauna va exista o așezare sau un delușor pe care nu l-ai văzut. Nu cred că vom vedea chiar toată lumea.

— Când crezi că veți pleca din nou?

— Păi, până azi, bănuiam că Orrec s-ar putea gândi să plecăm spre Sundraman înainte de venirea iernii ori la primăvară. Dorește să vadă ce fel de poezie au acolo înainte de a reveni în Mesun. Acum însă... mă îndoiesc că va pleca înainte de a ști toate cărțile pe care i le poți arăta.

— Ți pare rău?

— Să-mi pară rău? De ce? I-ai oferit o mare fericire și-mi place să-l văd fericit. Nu-i ceva foarte simplu pentru el. Orrec are o inimă dificilă... De acum tu știi ce poate el să facă cu o mulțime de oameni, cât de ușor pare să-i fie și cum îl iubesc ei – iar în timp ce o face, este purtat de propriile-i acțiuni –, însă după aceea se simte trist și fals. Nu sunt deloc eu însumi, îmi spune, este vântul sfânt care suflă prin mine, mă pustiește și mă lasă ca iarba uscată... Dar dacă poate să scrie, să citească și să-și urmeze cursul inimii în liniște, este un om fericit.

— De aceea îl iubesc, am rostit. Și eu sunt la fel.

— Știu, a zis ea și m-a cuprins cu brațul.

— Pe de altă parte, poate că tu însăși dorești să pleci, Gry. Nu să rămâi aici, tot anul, cu o grămadă de cărți și cu politica.

Ea a râs.

— Îmi place aici. Îmi place Ansul. Dar dacă vom adăsta peste iarnă, și acum cred că așa va fi, s-ar putea să caut pe cineva care să aibă nevoie de un ajutor la dresarea cailor.

— *Acolo unde-i el, ei sunt în jurul lui, desigur, umbrele cu coame lungi*, am rostit.

Când m-a întrebat ce era, i-am recitat tot poemul.

— Da. Poetul acela a înțeles perfect, a comentat. Mi-a plăcut.

— Guditi speră să capete niște cai pentru Lordul-căilor.

— Aș putea dresa un mânz pentru el. E la mintea cocoșului... Dar, oricum, în cele din urmă vom pleca. Și, mai devreme sau mai târziu, vom reveni în Urdile, pentru a aduce cărțurarilor din Mesun cele învățate de Orrec. De acum înainte, el va fi ocupat să copieze cartea aceea și tot ce-i vei da.

— L-aș putea ajuta să le copieze.

— Te va secătui de vlagă, dacă te vei oferi.

— Îmi place s-o fac. Învăț cartea în timp ce o copiez.

Ea a rămas tăcută o vreme, după care a spus:

— Dacă ne vom întoarce în Urdile, la primăvară sau la vară, când o vom face... ai dori să vii cu noi?

— Să vin cu voi? am repetat.

Uneori, pe la începutul verii, visasem cu ochii deschiși la căruța cu coviltir care stătea acum în grajdurile noastre: un vis în care Steluța și Gânsăcelul o trăgeau pe o câmpie aurie nesfârșită, peste care plopii își alungeau umbrele, sau pe un drum prin dealuri, iar Orrec o mâna și Gry și Shetar mergeau pe jos, cu mine, în urma ei. Fusesse doar o închipuire care să mă binedispună, să-mi îndepărteze mintea de la neliniște, în vremea focului și gloatelor și fricii.

Acum ea îl preschimba în realitate. Drumul acela se întindea înaintea mea.

Am răspuns:

— Aș merge cu tine oriunde, Gry.

Ea și-a rezemat capul de mine pentru o clipă.

— Atunci s-ar putea s-o facem, a zis.

M-am gândit, străduindu-mă să văd ce anume era important și ce trebuia să fac. În cele din urmă, am continuat:

— Mă voi întoarce aici.

Gry a ascultat.

— Nu l-aș putea părăsi fără să mai revin vreodată.

A încuviințat în tăcere.

— Dar nu-i doar atât. Eu aparțin lui Galvamand. Cred că eu sunt Cititorul. Nu el. S-a transmis mai departe.

Vorbeam despre propriile-mi gânduri și mi-am dat seama că ea nu putea înțelege ce voiam să spun. M-am străduit să explic.

— Aici există o voce care trebuie să vorbească prin intermediul cuiva care poate... care poate să întrebe, care poate să citească. El m-a învățat. El mi-a dăruit asta. A păstrat-o pentru mine și mi-a

transmis-o. Nu-i povara lui, ci a mea. Și trebuie să mă întorc la ea. Să rămân aici.

A încuviințat iarăși, grav, fiind într-un totul de acord.

— Dar și Orrec m-ar putea învăța, am completat, după care, convinsă că întinsesem prea mult coarda și cerusem prea mult, m-am închis în mine.

— Asta i-ar completa fericirea, a răspuns Gry. (A spus-o senin și ca pe un fapt de la sine înțeles.) Să aibă cărțile la care tânjea... și tu să le citești împreună cu el – oho, s-ar putea să nu trebuiască să-ți faci griji despre plecarea din Galvamand, Memer! Greutatea poate sta în a-l îndupleca pe el să plece... Totuși, cred că-ți va plăcea felul în care călătorim noi – poposim pentru o vreme într-un oraș sau într-un sat și-i căutăm pe făurarii și muzicienii de acolo. Ei ne vorbesc și ne cântă, iar Orrec face la fel pentru ei. Ne aduc cărțile pe care le au, ca să i le arate, și pe băiețașii care pot recita „Juruința lui Hamneda” și pe bătrânele care știu cântece și povești vechi... Iar după aceea revenim de fiecare dată în Mesun. Este un oraș minunat, cu toate colinele încununate de turnuri. Știu că lui Orrec i-ar plăcea să te ducă acolo, fiindcă mi-a spus-o. Să-i cunoști pe cărturarii pe care-i știe el și să citești alături de ei. Le-ai putea duce învățătura din Ansul și să te întorci în Galvamand cu învățătura lor... Dar partea cea mai bună este că te-aș avea cu mine în tot acest timp.

Mi-am plecat capul ca să-i sărut mâna mică, puternică și osoasă, iar ea m-a sărutat pe păr.

Shetar a apărut și a trecut în salturi pe lângă noi, o creatură sălbatică în noaptea tot mai întunecată.

— Trebuie să fie vremea cinei, a presupus Gry și s-a sculat în picioare.

Shetar a venit de îndată la ea și am coborât spre casă. Orrec era desigur pierdut în *Rostan* și a trebuit să fie târât realmente de lângă ea, iar noi trei am ajuns târziu la masă, cam pe când Ista se așezase și ea în cele din urmă.

Mâncam în sufragerie acum, nu în cămară, pentru că în general eram doisprezece sau mai mulți la masă, odată cu mărirea numărului celor din gospodărie, cu soțul Sostei și cu oaspeții. N-am povestit despre nunta Sostei. În vederea ei, am dereticat curtea cea mare, îndepărtând toate pietrele fărâmate și gunoaiile care fuseseră lăsate acolo după ce casa fusese prădată și arsă, replantând flori în vasele din marmură și aranjând iedera înflorită ce împodobeau zidurile, măturând pavimentul cu mozaic din piatră roșie și galbenă. Căsătoria s-a oficiat într-o după-amiază fierbinte de la sfârșitul verii, o zi a lui

Deori. Au venit toți prietenii ambelor gospodării. Ista a pregătit un ospăț splendid și oamenii au dansat pe când luna a străbătut cerul deasupra curții. Și, privind dansatorii, Ista a spus:

— Este ca-n zilele bune, zilele de-altădată! Aproape.

În seara aceasta nu aveam oaspeți, doar pe Per Actamo, care venea în casa noastră la fel de des ca-n propria lui casă. Fusese ales în Sfat și era prețuit pentru legătura sa cu Gandul Iorathh, acum Prinț-legatar, prin intermediul verișoarei lui, Tirio Actamo. Tirio însăși juca un rol extrem de dificil – fostă sclavă-concubină a tiranului, era acum soția Legatarului – victimă a inamicului, dar, în același timp, cuceritoarea lui. În Ansul existau oameni care continuau s-o numească „târfă” și „stricată”, dar și mai mulți o adorau și-i spuneau Lady Libertate. Ea accepta totul cu blândețe permanentă, ca și cum loialitatea nu putea fi împărțită. Majoritatea oamenilor au sfârșit prin a crede că era pur și simplu o femeie bună și bine crescută, care fusese rău tratată și care se străduia să se împace cu situația straniului ei destin. Era adevărat, însă în același timp mai mult decât atât. Per era un bărbat ambițios și cu inteligență vie și se sfătuia cu Tirio pe cât de adesea o făcea cu Lordul-căilor.

Acum adusesese un mesaj de la Tirio, pe care ni l-a transmis după cină, în odăile Lordului-căilor. Mulțumită unui dar trimis de Lordul-căilor de Essangan, în zilele acestea aveam vin după cină, câteva picături din vinul-brandy auriu al podgoriilor de acolo, care era ca focul și mierea. Unul după altul, ne-am închinat paharul spre firida zeului și am băut binecuvântarea. După aceea ne-am așezat.

— Verișoara mea l-a convins în cele din urmă pe Prințul-legatar de Asudar să solicite o vizită la Lordul-căilor de Ansul, a spus Per. Ca atare, eu sunt purtătorul acelei cereri, formulată cu obișnuita lipsă de politețe a alzilor. Cred totuși că înțelesul îi este politicos.

— O accept atunci politicos, a rostit Lordul-căilor surâzând ușor.

— Cu toată sinceritatea, Sulter, poți răbda să-l vezi?

— Nu am nimic împotriva lui Iorathh, a completat Lordul-căilor. Este un soldat care a executat ordinele primite. Un bine-credincios care și-a ascultat preoții. Până când l-au trădat. Cine este el ca om, nu știu. Voi fi interesat să aflu. Faptul că verișoara ta îl iubește este un argument puternic în favoarea lui.

— Putem discuta oricând despre poezie cu el, a zis Orrec. Are o ureche excelentă.

— Dar nu poate să citească, am intervenit eu.

Lordul-căilor m-a privit. Eram o fată printre femei și bărbați adulți și continuam să mă bucur de privilegiul de a asculta fără să se aștepte

din partea mea să vorbesc, iar tăcerea era preferata mea în cele mai multe rânduri. Recent însă înțelesesem că atunci când vorbeam, Lordul-căilor mă asculta cu atenție.

Per Actamo mă privea de asemenea cu ochii lui negri și strălucitori. Ținea la mine și mă tachina, prefăcându-se copleșit de cunoștințele mele; adesea părea să uite că el avea treizeci de ani și eu șaptesprezece și-mi vorbea ca unui egal și uneori flirta cu mine cred că fără să-și dea seama. Avea suflet bun și era arătos și întotdeauna fusesem puțin îndrăgostită de el. Mă gândisem deseori că mă voi mărita cu Per într-o bună zi. Mă gândeam că aș putea s-o fac, dacă aș fi dorit. Însă deocamdată nu eram pregătită pentru așa ceva. Nu voiam să fiu deja femeie. Mi se dăruise multă dragoste, în calitate de fiică și moștenitoare a lui Galva, totuși încă nu avusesem ceea ce-mi ofereau Gry și Orrec: libertate, libertatea unui copil, a unei surori mai mici. Și tânjeam după ea.

Acum Per m-a întrebat:

— Memer, vrei să-l înveți pe Gand să citească?

Tachinarea lui și atenția Lordului-căilor mi-au stârnit înflăcărarea.

— Oare un ald i-ar îngădui unei femei să-l învețe ceva, orice? Dacă însă Gandul va avea legături cu oamenii din Ansul, ar fi bine să-nvețe să nu se teamă de cărți.

— Poate că nu aceasta este casa cea mai bună pentru a dovedi așa ceva, a zis Per. Aici există cel puțin o carte care ar umple orice suflet de teama zeilor.

— Se spune că ultimii preoți au părăsit Ansul odată cu trupele care au plecat azi, a rostit Gry.

Aluzia cuvintelor ei a fost clară pentru toți.

— Iorath și-a păstrat preoții casei, a zis Per. Sunt trei sau patru. Ca să îngâne rugile și să officieze ceremoniile. Și să alunge demonii când va fi necesar, bănuiesc. Totuși, el nu găsește aici atât de mulți demoni pe cât găsea fiul lui.

— Cine caută găsește, a adăugat Gry.

— „Zeul din inimă îl zărește pe zeul din pietre”, a murmurat Orrec, un vers din Regali, deși el l-a spus în graiul nostru.

Lordul-căilor nu l-a auzit. Era tot gânditor, iar apoi m-a întrebat, ca și cum urmărise ideea de când Per o propusese în glumă:

— Memer, dacă Gandul Iorath ar fi de acord să învețe, l-ai învăța să citească?

— Aș învăța pe oricine ar dori să învețe, am răspuns. Așa cum tu m-ai învățat pe mine.

Conversația s-a îndreptat spre alte subiecte. După ce s-a stabilit

că vizita la Galvamand a Prințului-legatar și a consoartei sale va avea loc peste patru zile, Per a plecat. Orrec căsca întruna și în scurtă vreme a mers la culcare, însoțit de Gry. M-am sculat să mă îngrijesc ca Lordul-căilor să aibă tot ce-i trebuia înainte de a pleca eu însămi în odaia mea.

— Mai stai un minut, Memer, m-a rugat el.

M-am așezat bucuroasă. De când revenisem în odaia secretă și reînnoisem legătura cu toți anii pe care-i petrecusem acolo în trecut, simțeam că relația dintre noi era așa cum fusese înainte. De asemenea, legătura dintre noi, despre care crezusem că slăbise, era la fel de puternică și de firească pe cât fusese mereu. Acum el era legat de mulți alți oameni, nu numai de mine, iar eu de alți oameni decât de el; nu mai aveam nevoie unul de altul cu atâta strășnicie, pentru putere și mângâiere; dar ce conta asta? Ascunși în singurătate și sărăcie sau umblând printre oameni într-o lume bogată și însuflețită, noi doi eram legați de toate umbrele străbunilor noștri, de puterea pe care o împărtășeam și de cunoașterea pe care mi-o dăruise el, ca și de dragoste sinceră și onoare.

— Ai mai fost vreodată în odaie? m-a întrebat.

Eram cu adevărat foarte strâns legați.

— Azi. Pentru prima dată.

— Bravo! În fiecare seară mă gândesc să merg acolo și să citesc puțin, dar nu mă pot urni. Oh, era mai ușor în zilele de-altădată ale lstei, recunosc. Pe atunci puteam petrece toată ziua discutând despre prețul cerealelor și jumătate de noapte citind Regali.

— I-am dat *Rostan* lui Orrec, am mărturisit.

M-a privit, neînțelegând imediat, și am continuat:

— Am scos-o din odaie. M-am gândit că a venit timpul.

— Timpul, a repetat el și și-a îndepărtat ochii de la mine, gândindu-se, pentru ca în cele din urmă să spună doar: Da.

— Este adevărat, așa cum bănuiesc, că numai noi putem intra în odaie?

— Da, a repetat el, aproape absent.

— Atunci n-ar trebui să scoatem cărțile din ascunzătoare? Cărțile obișnuite. Tot așa cum le-am ținut în ascunzătoare. Din același motiv. Ca să le aibă oamenii.

— Și a venit timpul, a spus el. Da. Cred că ai dreptate. Deși...

A căzut iarăși pe gânduri.

— Vino, Memer. Să mergem acolo, a rostit în cele din urmă, ridicându-se.

Am luat opaițul mic și l-am urmat pe coridoarele ruinate, până la

peretele care pare să fie zidul din spate al casei, zidul fără ușă. Acolo a scris în aer literele ce formează cuvântul „deschis” în graiul străbunilor noștri care au venit din Soare-răsare. Ușa s-a deschis și am intrat. M-am întors și am închis-o, iar aceasta a devenit una cu peretele.

Am aprins opaițul mare de pe masa de citit. Odaia a înflorit cu lumina lui blândă, iar aurul de pe cotoarele cărților a sclipit ușor ici-colo.

El a atins firida zeului și a murmurat binecuvântarea, apoi a rămas locului și a privit în jur. S-a așezat la masă și și-a masat un genunchi înțepenit.

— Ce ai citit? m-a întrebat.

— *Elegiile*.

Am luat cartea de pe raft și am pus-o în fața lui.

— Cât de departe ai ajuns?

— La „Dresorul de cai”.

A deschis cartea și a căutat poemul.

— Îl poți spune?

Am recitat cele zece versuri în aritană.

— Și?

I-am spus felul în care le interpretasem, așa cum îi spuseseam și lui Gry. A încuviințat.

— Foarte satisfăcător, m-a lăudat cu un surâs reținut.

M-am așezat la masă în fața lui și, după o tăcere scurtă, a zis:

— Vezi tu, Memer, Orrec Caspro a venit la momentul cel mai potrivit. El te poate învăța. Te găseai pe punctul de a descoperi că tu mă poți învăța pe mine.

— Ah, nu! Eu mai degrabă ghicesc din *Elegii*. Încă n-o pot citi pe Regali.

— Însă acum ai un învățător care o poate face.

— Atunci... nu ești nemulțumit... am făcut bine că i-am dăruit *Rostan*?

— Da, a zis el și a răsuflat adânc. Așa cred. Cum putem noi ști ce este bine când nu putem înțelege puterile pe care le avem? Eu sunt un orb căruia i se cere să citească mesajul ce i-a fost dat de un zeu.

A întors câteva pagini din cartea de pe masă, apoi a închis-o încetișor. A privit spre capătul odăii, acolo unde lumina opaițelor murea.

— I-am spus lui Iddor că eu eram Cititorul. Ce este cititul când nu cunoști graiul? Tu ești Cititorul, Memer. În privința aceasta, cel puțin, nu am nicio îndoială. Tu te îndoiești?

Întrebarea fusese neașteptată. I-am răspuns fără șovăială:

— Nu.

— Bun. Bun. Și pentru că lucrurile stau așa, aceasta este odaia ta, domeniul tău. Orb cum am fost, am păstrat-o pentru tine. Și pentru toți cei care și-au adus comorile aici, la noi, cărțile... Ce trebuie să facem cu ele, Memer?

— Să facem o bibliotecă, am zis. Așa cum a fost cea veche de aici. A încuviințat.

— Pare să fie voința casei însăși. Noi doar o respectăm.

Așa mi se părea și mie. Aveam totuși unele întrebări.

— Lord-al-căilor, în ziua aceea... în ziua când a început să curgă Fântâna...

— Fântâna, a zis el. Da.

— Minunea, am adăugat.

Cu aceeași urmă de surâs, el a spus:

— Nu.

Poate că am fost surprinsă, poate că nu.

Zâmbetul i s-a lărgit și a devenit mai vesel.

— Lordul Izvoarelor mi-a arătat mijloacele cu ceva vreme în urmă, a explicat el. Ți le voi arăta și ție atunci când vei dori.

Am aprobat din cap. Nu asta mă preocupa.

— Te îndurerează sau te șochează, Memer, că o minune poate fi luată în propriile noastre mâini, așa cum s-a întâmplat?

— Nu, am spus. Nu aceea. Dar cealaltă...

M-a privit și a așteptat.

— Nu erai olog, am zis.

Și-a coborât ochii asupra mâinilor, asupra picioarelor. Chipul îi era grav acum.

— Așa mi-au spus, a zis el.

— Nu-ți amintești?

— Îmi amintesc că am ajuns în odaia aceasta, înspăimântat și neliniștit. De îndată ce am intrat, mi-a venit gândul că ar trebui să las fântâna să curgă și m-am grăbit s-o fac, fără să mă întreb asupra motivului. Ca și cum aș fi ascultat o poruncă. Iar după aceea mi-a venit gândul că ar trebui să iau o carte de pe raft. Și am făcut ca atare. Și că trebuia să mă grăbesc, așa că... este oare posibil să fi alergat? Nu știu. Poate că aceia care m-au redus la tăcere atunci când au avut nevoie de tăcerea mea au avut nevoie de mine, atunci, să-ți trezesc vocea.

Am privit prin odaie spre capătul umbrelor. El mi-a urmat căutătura.

— Nu ai întreat...?

— Nu era timp să consult oracolul. Și nu mi-ar fi răspuns. El vorbește cu tine, Memer, nu cu mine.

Nu voiam să aud ce-mi spunea, deși eu însămi susținusem că eram Cititorul. Inima mi se împotriva de frică, de umilință.

— Nu vorbește cu mine! am protestat. Mă folosește!

A încuviințat scurt.

— Așa cum eu însumi am fost folosit.

— N-a fost nici măcar vocea mea – nu? Nu știu! Nu înțeleg. Îmi este rușine și-mi este frică! Nu mai vreau să intru niciodată în bezna aceea.

El n-a rostit nimic multă vreme, pentru ca în cele din urmă să spună cu blândețe:

— Ei ne folosesc, da, însă nu ne folosesc în rău... Dacă trebuie să mergi în beznă, Memer, gândește așa: nu-i decât o bunică sau o mamă care încearcă să-mi spună ceva ce încă nu înțeleg. Vorbește într-un grai pe care deocamdată nu-l cunosc bine, dar care poate fi învățat. Așa mi-am zis eu când a trebuit să intru acolo.

M-am gândit o vreme la cuvintele acelea și au început să-mi ofere alinare. Bezna grotei părea mai puțin stranie dacă îmi imaginam că spiritul mamei era acolo, cu toate celelalte mame ale poporului meu, iar ele n-ar fi intenționat să mă înfricoșeze.

Mai aveam totuși o întrebare.

— Cartea – cea pe care ai avut-o în mână – este pe rafturile oracolului?

Tăcerea lui a fost diferită acum; îi venea greu să răspundă. În cele din urmă, a spus:

— Nu. Am luat prima carte pe care am văzut-o.

S-a sculat, a schiopătat până la o etajeră din preajmă, cea mai apropiată de ușă, și a luat un volumaș de pe un raft de la nivelul ochilor. Am recunoscut legătura cenușiu-maronie, fără litere. A revenit cu ea la masă și mi-a întins-o fără să rostească un cuvânt. Mi-a fost frică s-o ating, dar în cele din urmă am luat-o și, după un minut, am deschis-o.

Am recunoscut-o atunci. Era un manual, o carte de citire pentru copii, *Poveștile animalelor*. O parcursesem când învățasem să citesc, cu ani în urmă, aici, în odaia secretă.

Am dat paginile cu degete rigide și stângace. Am văzut gravurile micuțe de iepuri, corbi și mistreți. Am citit ultimul rând al unei povești:

— „Și atunci leul s-a întors acasă în deșert și le-a spus fiarelor din pustietate că șoarecele era cel mai curajos dintre toate animalele.”

Am ridicat ochii la Lordul-căilor, iar el mi-a întors privirea. Chipul lui și gestul discret spuneau: *Eu nu știu.*

Am privit cărticica aceea care ne eliberase. M-am gândit la cuvintele lui Denios și le-am rostit cu voce tare:

— „În fiecare frunză există un zeu; în palma deschisă, ții sfințenia.”

După un timp, am adăugat:

— Și nu există demoni.

— Nu, a întărit Lordul-căilor. Doar noi. Noi înfăptuim lucrarea demonilor.

Și iar și-a coborât privirea asupra mâinilor schilodite.

Am tăcut amândoi. Am auzit susurul slab al apei care curgea în beznă.

— Vino, a spus el, este târziu, cei ce trimit vise sunt de jur împrejurul nostru. Să-i lăsăm să-și vadă de treabă.

Am ținut opaițul mic în mâna stângă și cu mâna dreaptă am scris în aer literele luminoase. Am ieșit pe ușă și am pornit pe coridoarele întunecate. Când am ajuns la odaia lui, i-am urat noapte bună, iar el s-a aplecat să mă sărute pe frunte și astfel ne-am despărțit cu binecuvântarea pentru noapte.